

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

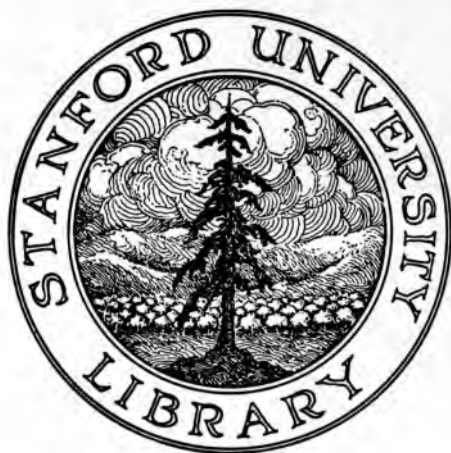
BIBLIOTHECA
SIGISPHILII GEORGIUM
ET ROMANORUM
TRUBSBERIANI

APULEIUS I

REGIARDIUM 25 L. XI

1866

1866

the 1990s, the number of people in the UK who are aged 65 and over has increased from 10.5 million to 13.5 million, and the number of people aged 75 and over has increased from 4.5 million to 6.5 million (Office for National Statistics 2000).

There is a growing awareness of the need to address the needs of older people, and the need to ensure that the health care system is able to meet the needs of older people. The Department of Health (2000) has published a strategy for older people, which sets out the government's commitment to older people and the need to ensure that the health care system is able to meet the needs of older people.

The strategy for older people (Department of Health 2000) sets out the government's commitment to older people and the need to ensure that the health care system is able to meet the needs of older people. The strategy is based on the following principles:

- Older people should be able to live independently and actively in their own homes.
- Older people should be able to access the health care services they need.
- Older people should be able to participate in decisions about their care.
- Older people should be able to live in a safe and secure environment.

The strategy for older people (Department of Health 2000) sets out the government's commitment to older people and the need to ensure that the health care system is able to meet the needs of older people. The strategy is based on the following principles:

- Older people should be able to live independently and actively in their own homes.
- Older people should be able to access the health care services they need.
- Older people should be able to participate in decisions about their care.
- Older people should be able to live in a safe and secure environment.

The strategy for older people (Department of Health 2000) sets out the government's commitment to older people and the need to ensure that the health care system is able to meet the needs of older people. The strategy is based on the following principles:

- Older people should be able to live independently and actively in their own homes.
- Older people should be able to access the health care services they need.
- Older people should be able to participate in decisions about their care.
- Older people should be able to live in a safe and secure environment.

The strategy for older people (Department of Health 2000) sets out the government's commitment to older people and the need to ensure that the health care system is able to meet the needs of older people. The strategy is based on the following principles:

APULEIUS MADAURENSIS
APULEI OPERA QUAE SUPERSUNT
VOL. I

APULEI PLATONICI
//
MADAURENSIS
METAMORPHOSEON LIBRI XI

RECENSUIT

RUDOLFUS HELM

IN AEDIBUS B. G. TEUBNERI LIPSIÆ MCMVII

20

PA6207

A2

1905

V.1

FRIDERICO LEO

s.

.

.

Mediceus bibl. Laurentianae 68, 2 F
(lectiones codicis nota non addita afferuntur)

[Mediceus bibl. Laurentianae 29, 2 ex illo descriptus φ]
(huius codicis memoriam non omnibus locis attulimus; ubi lectio affertur, codicis nota anteponitur; nota (φ) postposita indicat codicem φ testem esse lectionis codicis F, sed tantum eius quae antecedit)

Vulgata quae invenitur in codicibus deterioribus aut in libris impressis v

Quae invito librario cod. F deleta sunt, uncis [] includuntur, quae addita, hamis < >; quae mutata, litteris inclinatis significantur praeter vocales e et æ inter se mutatas et praeter nihil et mihi, quae omnibus fere locis per ch scribi solent.

Praefatio editioni floridorum addetur.

Index virorum doctorum,

quorum coniecturae in apparatu critico commemorantur.

(*Quorum commenta Oudendorpius conguessit, asterisco significantur.*)

- *Acidal(ius)
*Ald(us) Apul. op. ed. Venet. 1521
Baehrens Catull. rec. Lips. 1876 ad c. 34,21 64,100. Miscell. crit. Groning. 1878 p. 194
*Barth
*Becichem(o)
Beck L. Apul. fab. de Psych. et Cup. Groning. 1902
Becker Stud. Apuleian. Diss. Regiomont. Berol. 1879
Bernhardy ap. Hildebr.
*Beroald(o) Comment. condit. in. asin. aur. Apul. Bonon. 1500
Beyte Quaest. Apuleian., diss. Gotting. (Lips.) 1888
Bintz Psyche u. Cupido. Deutsch Progr. Wesel 1871. Leipzig 1872
Bluemner Herm. XXIX (1894) 294. Phil. LV (1896) 341. Mélanges Nicole. Genève 1905 p. 23
Brakman Mnemosyn. XXXIV (1906) 345 XXXV (1907) 83
*Brant(ius) [Brantz]
*Burmam
Bursian Sitz.-Ber. d. bayr. Ak. d. Wiss. philos.-philol. Klasse 1881 p. 119
*Cannegieter
Christ ap. Weyman Sitz.-Ber. 331
*Colv(ius) Apul. op. Lugd. Bat. 1588
Cornelissen Versl. en Meded. d. K. Ak. v. Wetensch. Afd. Letterk. V (1888) 49
Crusius Phil. XLIX (1890) 675 LIV (1895) 142
*Cuper(us) [Cuypers]
Dietze Phil. LIX (1900) 136
Dilthey ap. Eyssenh.
*Dousa
Draheim Wochenschr. f. klass. Phil. IV (1887) 469
*Elmenhorst Apul. op. Frkft. 1621
E(yssenhardt) Apul. met. rec. Berol. 1869
*Faber

- *Florid(us) Apul. op. in usum Delphini ill. cum ind. omnium vocum Paris. 1688
Friedlaender in. ed. Michaelis
- *Fulv(ius)
- Goetz ap. Loewe Prodr. Corp. Gloss. Lat. Lips. 1876 p. XIII
Goldbacher Zeitschr. f. österr. Gymn. XXIII (1872) 323.403
- *Gronov (J. F.)
- *Groslot
- *Gruter(us) [Gruytere]
- *Guilielm(us)
- Haerberlin Neue Jahrb. f. Phil. u. Paed. 145 (1892) 133
- *Hamilton
Haupt Opuscul. III v. ind.
Havet Revue de phil. I (1877) 167
- *Heins(ius) (Nic.)
- Heraeus Arch. f. lat. Lex. IX 596
- Hertz Phil. XVII (1861) 178.
Neue Jahrb. f. Phil. u. Paed. 123 (1881) 764; *alia in mg. editionis Eyssenhardtianae meae adlusit*
- Hey Festschr. zum 25jähr. Bestehen des phil.-hist. Vereins Münch. 1905 p. 43
- Hild(ebrand) Apul. op. Lips. 1842
- Jahn Apul. Psych. et Cupid. Lips. 1855. Phil. XXVI (1867) 6
Jordan Krit. Beiträge Berlin 1879 p. 325, 354
- *Jungermann
- Kaibel Herm. XXXV (1900) 202; *alia ab eo inventa Leo per litteras mecum communicavit*
Keil Observat. crit. in Cat. et Varr. Halis 1849 p. 77
- Kiessling Coniect. spicil. Ind lect. Gryph. 1883, ap. Maass Comment. myth. Ind. lect. Gryph. 1886/7 p. 15
- Kirchhoff De Apul. clausul. compos. Jahrb. f. klass. Phil. Suppl. XXVIII 1
- Koch Rhein. Mus. XXX (1875) 637
- Koehler Rhein. Mus. XIX (1864) 152
- Korompay Märchenallegorie d. Apul. Progr. Teschen 1897
- Koziol Progr. d. Leopoldstätt. Gymn. Wien 1869 p. 27.
Zeitschr. f. d. österr. Gymn. 1870 p. 151. Stil d. Apul. Wien 1872. Woch. f. klass. Phil. I (1884) 678
- Kroll *per litteras nonnulla mecum communicavit*
- Kronenb(erg) Progr. Gymn. Erasm. Rotterd. 1892. Class. Review XVIII (1904) 442
- *Lennep
Leo Arch. f. lat. Lex. XII 95.
Herm. XL (1905) 605; *per multa in plagulis corrigendis adnotavit*
- *Lindenbrog
- *Lips(ius)
- Loefstedt Herm. XLI (1906) 320; *alia per litt. mecum communicavit*
- Luetj(ohann) Act. soc. phil. Lips. III, Lips. 1873, 443
- *Markland
- *Mercer(us) [Mercier]
- *Meurs
Meyer (Wilhelm) ap. Beyte p. 51 n. 1
Michaelis Apul. Psych. et Cup. rec. Jahn⁵ cur. Michaelis Lips. 1905

- *Modius
Morawski ap. Miodoński de usu vocab. bestia Cracov. 1886
Mosbach Amor u. Psyche übers. Berlin 1886
Mueller (C.F.W.) Über d. Gebrauch d. Part. sive. Progr. Berlin 1871 p. 25
Mueller (H.I.) Zeitschr. f. d. Gymnasialwes. 1871 p. 43
Mueller (Lucian) Rutil. Namat., Lips. 1870, p. 34
- Nolte Phil. XXI (1864) 674
XXII (1865) 535
Norden (F.) Amor und Psyche (Meisterwerke d. Griech. u. Röm. VI) Lpzg. 1903
Novák Čezké Museum Filologické X (1904) 1
- *D'Orleans
*Oudendorp Apul. op. Lugd. Bat. 1786
Paetzolt Adnot. crit. Progr. Berlin 1905
*Passerat
*Pauw
Petsch(enig) Wien. Stud. IV (1882) 136. Phil. XLVI (1888) 764 XLVII (1889) 273. Zeitschrift f. d. österr. Gymn. 1891 p. 746. Berl. phil. Woch. XVII (1897) 986
*Piccart
Plasberg in *plagulis corrigendis permulta adnotavit*
*Politian(us)
*Pontanus
*Pric(aeus) Apul. met. Goudae 1650
Purser Hermathen. XXXII (1906) 35
*Putsch(ius) [Putschen]
*de Rhoer
- *Rittershus(ius)
*Roald(o)
Rohde Rhein. Mus. XXX (1875) 269 XXXI (1876) 148 XL (1885) 95 XLIII (1888) 467
de Rooy Spicileg. crit. 1771 p. 41
Roszbach Rhein. Mus. XLVI (1891) 315. Phil. LIV (1895) 135. Berl. phil. Woch. XI (1891) 1617. Neue Jahrb. f. Phil. u. Paed. 151 (1895) 571
- *Salm(asius) [Saumaise]
Sauppe ap. Beyte p. 65 n. 3; *huic inveterato iam errore attribui recensioem* Phil. Anzeig. III (1871) 179, *quam sero cognovi Seyffertum sibi vindicasse Berl. phil. Wochenschrift 1897 p. 670 n. v. Addenda*
*Scal(iger) Apul. op. ed. per Vulcan. ed. Lugd. Bat. 1600
Schaller De fab. Apul. quae est de Psych. et Cup. Lips. 1901
*Schickerade
Schober
Schroeter Ad Thuc. libr. VII quaest. Regimont. 1887. Sent. controv.
*Sciopp(ius) [Schoppe] Symb. crit. in L. Apul. op. Amstld. 1664
*Scriver(ius) [Schryver] Apul. op. castig. Amsteld. 1624
Seibel Zeitschr. f. d. bayr. Gymnasialwes. XXXV (1899) 808
Seyffert Phil. Anzeiger III (1871) 179 *cf.* Sauppe et Addenda
Sittl Arch. f. lat. Lex. I 581 VI 558
*Soping
*Spanhem(ius) [Spanheim]

- Spengel Rhein. Mus. XVI (1861) 36
- *Stewech In L. Apul. op. quaest. Antverp. 1586
- Stoll Neue Jahrb. f. Phil. u. Paed. 73 (1861) 750
- *Toup
- *Toussaint
- Traube Phil. LIII (1894) 383, alia ap. Weyman Am. u. Ps.
- vdVl(iet) Apul. met. rec. Lips. 1897 (cf. p. XXVIII) Arch. f. lat. Lex. X 385
- Vogel Arch. f. lat. Lex. II 608
- Volkman Rhetorik², Lpzg. 1885, p. 577
- Vollgraf Mnemosyn. XXXII (1904) 252
- *Voss(ius) [Vos]
- *Vulcan(ius) Apul. op. Lugd. Bat. 1594
- Wachsmuth ap. Schaller. p. 20
- *Wasse
- Wernicke Tryphiod. ed. Lips. 1818 p. 189
- Weyman Arch. f. lat. Lex. II 266. Sitz.-Ber. d. bayr. Ak. d. Wiss. philos.-philol. Klasse 1893 p. 321. Amor u. Psyche Ind. lect. Friburg. 1891
- Woelfflin ap. Weyman Sitz.-Ber. 333 n. 3, ap. Bursian p. 137 n. 1
- *Wolf cf. *Hildebr. I* 342
- *Wower Apul. op. Hambg. 1606
-

LIBER I

Oud. I

E

2 At ego tibi sermone isto Milesio uarias fabulas con- 1
 3 seram auresque tuas beniuolas lepto susurro permul-
 4 ceam — modo si papirum Aegyptiam argutia Nilotici calami
 5 inscriptam non spreueris inspicere —, figuras fortunasque
 hominum in alias imagines conuersas et in se rursus mutuo 5
 6 nexu refectas ut mireris. exordior. quis ille? paucis ac-
 cipe. Hymettos Attica et Isth[o]mos Ephyrea et Tae-
 7 naros Spartiaca, glebae felices aeternum libris felicioribus
 8 conditae, mea uetus prosapia est; ibi linguam At<t>idem
 9 primis pueritiae stipendiis merui. mox in urbe Latia ad- 10
 uena studiorum Quiritium indigenam sermonem aerumnabili
 labore nullo magistro praeunte aggressus excolui. en
 ecce praefamur ueniam, siquid exotici ac forensi<s> ser-

fol. 126^a

F 126^a. φ 24^b. APVLEI PLATONICI MADAVREN^{||} SIS.

PROSAE. DEMAGIA LIB. II. Exp̄t̄ Ego saluſtius. em̄dauī rome
 felix φ: APVLEI⁹. META. I⁹ 1 At <ut> ego *vd Vliet* En
 ego *Hildebrand* Ut ego *Oudendorp* cf. *Phil. suppl. IX 585*
 fabular (φ) af *ead. m. inter scribend. ex il et ne quid erroris re-*
linqueretur, in mg. add. af 3 *egyptiā superscr. ead. m.*

φ: egyptiā (*in mg. al. m.* · c̄ egyptiam) 4 formaſque *Wower*
cf. 50, 11 5 ymagines *em. φ* 6 <en> ut *vd VI*
 mireris, exordior *interpung. v contra cod.* exordior quis ille?
distinx. Habet quis ille <ego> vd VI ex vet. coniect.; post ille
grauiter distinx. Elmenhorst 7 *Ymettoſ iſthomof epyrea &
 tenerof (φ, *sed tenarof*) 8 Spartiatica *Salmasius* 9 at-
 idē (φ) 10 me|rui (φ) ru *in ras. ead. m.* 13 exotici
Sittl exotici <sonuero> vd VI forensi em. φ exoticum, i. e.
alienum, ac forensem dicit ut homo Graecus sermonem Latinum

Apulei met. ed. Helm.

1

Oud.

E

10 monis rudis locutor offendero. iam haec equidem ipsa
uocis immutatio desultoriae scientiae stilo quem acces-
11 simus respondet. fabulam Graecanicam incipimus. lector
intende: laetaberis.

2 5 Thessaliam — nam et illic originis maternae nostrae
fundamenta a Plutarcho illo inclito ac mox Sexto philo-
sopho nepote eius prodita gloria<m> nobis faciunt —
eam Thessaliam ex negotio petebam. postquam ardua
12 montium et lubrica uallium et roscida cespitum et glebosa
10 camporum emersimus, equo indigena per albo uehens, iam 2
13 eo quoque admodum fesso, ut ipse etiam fatigationem
sedentariam incessus uegetatione discuterem, in pedes
desilio, equi [sudorem] fron|tem curiose exfrico, auris re-
mulceo, frenos detra<h>o, in gradum lenem sensim proueho,
15 quoad lassitudinis incommodum alui solitum ac naturale
14 praesidium eliquaret. ac dum is, ientaculum ambula-
torium, prata quae praeterit ore in latus detorto pronus
15 adfectat, duobus comitum, qui forte paululum processerant,

quo in foro utuntur ac for. del. ut interpretamentum Leo;
sed cf. 2,15 (solitum ac naturale) 10,25 (mutilus ac putris)
90,22 (pigre ac timide) et ita solet Ap. dicere

F 126^a. φ 24^b 25^a. 2 arcessimus Wower 3 respondit (φ)
em. v 5 nam—faciunt del. Oud ut fictum ex II 3 cf. 17,17
6 philosopho (φ) philo ex illo eff. ead. m. 7 gra (φ) em. v
8 **ex (vid. eras. ex antea induct.) 10 emerfi me (φ) em. Leo
emensi, me Hild emensa, in Oud 12 discoterē (φ) em. m. rec.
13 sudorem del. Leo sed cf. 6,17 IX 39 (capite sanguinem deter-
gens) Petron. 8 (10,7 B.) sudoram Haupt frontē (φ) fronte v
fronde Becichem; an sudorem fronte <defluentem>? He cf. Cic.
de nat. deor. II 57,143 sudore <fumantis> Plasberg coll. Verg.

Aen. XII 338 aurif (° add. m. rec.) 14 detrao (φ, sed
em. al. m.) 15 quo — ad; cibus lassitudinem pellit;
non de sordibus agitur 16 is <in> Luetjohann 17 pra-
pterit

taq; (add. ead. m.) em. Wower <ad> prata Floridus pra-
taque praeterita Modius per prata atque per iter Toup pr. qua
pr. Becichem prataque <qua> pr. vd VI 18 adlectat (φ)
em. v duob²; (correx. m. vet.) φ: duob; paululū (φ)
inter scribend. eff. ex paullum praecesserant dett vd VI

Oud.

E

tertium me facio. ac dum ausculto quid sermonis agitent, alter exerto cachinno: 'parce', inquit, 'in uerba ista haec tam absurda tamque immania mentiendo.'

16 Isto accepto sitor || alioquin nouitatis: 'immo uero',
17 inquam, 'impertite sermonis non quidem curiosum, sed 5
qui uelim scire uel cuncta uel certe plurima; simul iugi quod insurgimus aspritudinem fabularum lepida iucunditas leuigabit.'

At ille qui coeperat: 'ne', inquit, 'istud mendacium 3
tam uerum est quam siquis uelit dicere magico susurra- 10
mine amnes agil[1]es reuerti, mare pigrum conligari, uentos inanimos exspirare, solem inhiberi, lunam despumari, stellas euelli, diem tolli, noctem teneri.'

Tunc ego in uerba fidentior: 'heus tu', inquam, 'qui
18 sermonem iecerat priorem, ne pigeat te uel taedeat re- 15
liqua pertexere' et ad alium: 'tu uero crassis auribus et obstinato corde respuis quae forsitan uere perhibeantur. minus Hercule calles prauissimis opinionibus ea putari mendacia, quae uel auditu noua uel uisu rudia uel certe supra captum cogitationis ardua uideantur; quae si paulo accuratius 20
exploraris, non modo compertu euidencia, uerum etiam factu facilia senties. ego denique uespera, dum polentae caseatae 4
19 modico secus offulam grandiozem in conuiuas aemulus con-
20 truncare gestio, mollitie cibi glutinosi faucibus inhaerentis

F 126*. φ 25* 1 ausculto (φ) o *uid. eff. ex a*
2 inqđ *em. φ* 3 istaec *aut scribend. aut interpretand. censet*
Leo cf. 35,13 5 sermones (φ) *quo seruato curiosus sum Heins*
sermonis He cf. V30: quas nectarei fontis infeci Plaut. Cist. 165
sermone v curioso Hild coll. VIII 26: pullulum nobis impertias

7 iucunditate (te *inducto add. m. pr.*) φ: iocundital 8 leuigauit (φ, *sed uid. aliquis emendasse*) 9 ceperat φ: occeperat inqđ *em. φ* 11 agillef *em. φ* pigrū (φ) r *inter scribend. ut uid. ex n eff.* 12 exspirari *Bursian* destinari *Petschenig; sed cf. Luc. Phars. VI 506* 14/15 <ei> qui . . . iecerat *vd VI; sed cf. 4,13 20,6* 18 Hercules *vd VI cf. 75,16*
22 caleate 23 securius *ed. Ven. pr.; sed cf. 20,3* 24 offula
(φ) *em. v* 25 aemulof (φ) *em. v*

Oud.

E

20 et meacula spiritus distinentis minimo minus interii. et
 tamen Athenis proxime et ante Poecilē porticum isto ge-
 mino obtutu circulatorē aspexi equestrem spatham prae-
 21 acutam mucrone infesto deuorasse ac mox eundem inui-
 5 tamento exiguae stipis uenatoriam lanceam, qua parte
 minatur exitium, in ima uiscera condidisse. et ecce pone
 lanceae ferrum, qua baccillum inuersi teli ad occipitium
 per ingluuiem subit, puer in molliem decorus insurgit
 22 inque flexibus tortuosis eneruam et exossam saltationem
 10 explicat cum omnium qui | aderamus admiratione: diceres
 dei medici baculo, quod ramulis semiampulatis nodosum ||
 gerit, serpentem generosum lubricis amplexibus inhaerere.
 23 sed iam cedo tu sodes, qui coeperas, fabulam remetire.
 ego tibi solus haec pro isto credam et, quod ingressui
 15 primum fuerit stabulum, prandio participabo. haec tibi
 merce(s) deposita est.

5 At ille: 'istud quidem, quod polliceris, aequi bonique
 facio, uerum quod inchoaueram porro exordiar. sed tibi prius
 deierabo solem istum <omni>uidentem deum me uera <ac>
 20 comperta memorare, nec uos ulterius dubitabitis, si Thessa-
 24 liam proximam ciuitatem perueneritis, quod ibidem passim

F 126^ab. φ 25^a.

1 mea gula (φ) em. Cornelissen cf. 15,6

IX 24: intercluso spiritu

2 pximo (φ) em. Wower cf. 9,18

an <de> proximo? He cf. 27,13 XI 6.23 [et] ante Wower

sed et accuratius explicat notionem communem Ath. poe-

tilen (φ) em. v

6 minant em. ead. m. φ: minat (t ex n

eff. ead. m.)

7 lancee (φ) poster. e ex a eff. occipitium,

i. e. quod capiti lanceae opponitur, extremam partem ferri signi-

ficat

8 ingruuē em. φ inguen ed. Iunt.

11 femi (φ)

i ex e eff.

12 inerrare Wower

13 q (φ) quam vd VI

16 mercede posita (φ, in mg. add. ab al. m. c̄ mces d'pōita)

17 bonique (m. rec. eff. quē, quo inducto supra lineam add. q)

18 porro] rursus Kirchhoff ut hiatus uitetur

19 degerabo

em. φ <cuncta> uidentem Rohde <omni>uidentem Leo

cf. de mund. 29 (128,7 G.) uero Sciopp re Heins uera <ac>

Plasberg

20 nec+uo+f (vid. fuisse ne qual, in mg. ead. m. add.

necuo) φ: nec uof neque uos Petsch Thessaliam del. vd VI

adiectivum putat Oud Thessaliae Bluemner Thessalicam Leo;

interpretand.: in Thessaliam (quam petunt [2,8]) atque in prox.

ciu. 21 pximā (i mut. al. m. in y)

Oud.

K

per ora populi sermo iacet[ur] quae palam gesta sunt. sed
 25 ut prius noritis, cuiatis sim [qui sim]: Aegiensis; audite
 et quo quaestu me teneam: melle uel caseo et huiusce
 26 modi cauponarum mercibus per Thessaliam Aetoliam Boe-
 <o>tiam ultro citro discurrens. comperto itaque Hy- 5
 patae, quae ciuitas cunctae Thessaliae antepollet, caseum
 recens et sciti saporis admodum commodo pretio distrahi,
 27 festinus adcurri id omne praestinatorus. sed ut fieri
 adsolet, sinistro pede profectum me spes compendii fru-
 strata est; omne enim pridie Lupus negotiator magnarius 10
 coemerat. ergo igitur inefficaci celeritate fatigatus com-
 modum uespera oriente ad balneas processeram: ecce So- 6
 28 craten contubernale meum conspicio. humi sedebat scis-
 <s>ili palliastor semiamictus, paene alius lurore, ad miseram
 maciem deformatus, qualia solent fortunae decermina stipes 15
 in triuuis erogare. hunc talem, quamquam necessarium
 29 et summe cognitum, tamen dubia mente propius accessi.
 "hem", inquam, "mi Socrates, quid istud? quae facies?
 quod flagitium? at uero domi tuae iam defletus et con-
 clamatus es, liberis tuis tutores iuridici prouincialis de- 20
 creto dati, uxor persolutis <in>ferialibus officiis luctu et
 maerore diuturno deformata, diffletis paene ad extremam

F 126^b. φ 25^a. 1 iacetur (φ) em. He iactatur Haupt
 cf. 26,16 ἰ φ: sunt 2 q sim. aegienfil (g paulum corrosa,
 ut possit uideri r) φ: qd sim aegienfil qui sim et cuiatis v
 q sim ut gloss. del. Rossbach; eum secutus <sum> vđ Vl quiuē,
 sum Hild quippe sum Luetj Aegiensis audio, et Beyte
 3 queftū & eneā (φ) em. v 4 cauponoz (φ) cauponarum
 v cauponum Oud cauponiorum Hild cauponor? Plasberg
 boetiā (φ) 5 u'tro em. ead. m. hypate (φ) 7 cōmodo
 (φ) extrem. o ex a eff. 11 Er'go (r delev. m. antiq. cf. An-
 dresen In Tac. hist. stud. crit. Berol. 1889 p. 4) φ: Ergo
 13 scifili (φ, sed em. al. m.) 15 deterrima (φ), in mg. m.
 vet. .1. dtmina stipes in triuif decermina Lips coll. Fest. 72,7
 M. cf. Corp. gloss. Lat. VI 307 detrimina Oud deterrima <lu-
 dibria> vđ Vl 20 tutoref vid. eff. ex tutor est φ: tutor-ef
 puinciales (φ, sed supra e add. al. m.⁴) 21 p̄solutis (φ) em. v
 ferialib; (φ) em. He cf. VIII 7 ferialibus v cf. IX 30 22 diu
 effletis Heins

Oud.

E

captiuitatem oculis suis, domus infortunium nouarum nuptiarum gaudiis a suis sibi parentibus hilarare compellitur. at tu hic laruale simulacrum cum summo dedecore nostro uiseris."

5 "Aristomene", inquit, "ne tu fortunarum lubricas ambages et instabiles incursiones et reciprocas uicissitudines
30 ignoras" et cum dicto subtili centu<n>culo faciem suam iam dudum punicantem prae pudore obtexit ita, ut ab umbilico pube tenus cetera corporis renudaret. nec denique
10 perpressus ego tam miserum aerumnae spectaculum iniecta manu, ut adsurgat, enitor.

7 At ille, ut erat, capite uelato: "sine, sine", inquit, "fruatur diutius trop[h]aeo Fortuna, quod fixit ipsa."

31 Effeci, sequatur, et simul unam e duabus laciniis meis
15 exuo eumque propere uestio dicam an contego, et ilico lauacro trado, quod unctui, quod tersui, ipse praeministro, sordium enormem eluuiem operose effrico, probe curato ad hospitium, lassus ipse, fatigatum aegerrime sustinens perduco, lectulo refoueo, cibo satio, poculo mitigo, fabulis
20 permulceo. iam adlubentia procliuis est sermonis et ioci
32 et scitum et<iam> cauillum, iam dicacitas <in>timida, cum ille imo de pectore cruciabilem suspiratum ducens dextra

F 126^b. φ 25^a^b. 1 caecitatem *Salm sed cf. Du Cange lex. s. v. captius et captivitas* dom; (φ) *m. vet. supra lin. add. ut demū cf. VIII 1 IX 31 X 5* 5 inqđ em. φ 7 centu-
culo (φ) *al. m. eff. centū* 9 imbilico (*dubium utrum un an im, eras. ; vid. primum scripsisse librarius um, nam b supra ultimam hastam litt. m script.*) φ: umbilico *cf. Heraeus Archiv f. lat. Lex. XI 310* 10 spectacu^{lū} (*ead. m. ut vid. add. lūⁱ, m. rec. ipsa in linea posuit lū*) 12 erat ex arat *ead. m.*
inqđ *corr. in inqđ ead. m.* 13 tropheo 16 t̄fui * (*eras. sign. distinction.*) 17 illuuiem *Oud curatum v <quo> probe curato Haebelin cf. 5,5* 19 mitigo] irrigo *Hild* 20 *dubium ioci an loci φ: ioci ex loci* 21 [et] scitum [et] *E cf. 41,1 45,15 sq. [et] scitum et Scriver, est scitum et Petsch et scitum est cau. v et (del. et ante scit.) vd VI exitum cau. Luetj et sc. etiam cau. Leo timida (φ) em. He cf. IX 16 in. tumida v tinula Oud stimulat Petsch*

Oud.

F.

saeuiente frontem replaudens: "me miserum", inquit, "qui dum uoluptatem gladiatorii spectaculi satis famigerabilis
 33 consector, in has aerumnas incidi. nam ut scis optime, 5
 secundum quaestum Macedonia<m> profectus, dum mense
 decimo ibidem attentus nummatior reuortor, modico prius 5
 quam Larissam accederem, per transitum spectaculum
 34 obiturus in quadam auia et lacunosa conualli a uastissimis
 latronibus obsessus atque omnibus priuatus tandem
 euado et utpote ultime adfectus ad quandam cauponam
 Meroen, anum, sed admodum scitulam, deuorto eique 10
 causas et peregrinationis diurnae et domuitionis anxiae
 et spoliationis [diurnae et dum] miserae refero; quae
 35 me nimis quam humane tractare adorta cenae gratae atque
 gratuita ac mox urigine percita cubili suo adplicat.
 et statim miser, ut cum illa adquieui, ab unico congressu 15
 annosam ac pestilentem <seruitutem> [c] contraho et
 36 ipsas etiam lacinias, quas || boni latrones contendo mihi
 concesserant, in eam contuli, operulas etiam, quas adhuc
 37 uegetus saccariam faciens merebam, quo<a>d me ad istam
 faciem, quam paulo ante uidisti, bona uxor et mala for- 20
 tuna perduxit."

"Pol quidem tu dignus", inquam, "es extrema sustinere, 8

F 126^b 127^a. φ 25^b. 3 n̄ φ: Nā fe if (φ) em. v 4 ma-
 cedonia (φ) Macedoniam Colv <in> Macedoniam Bursian

7 cūallia (φ) recte distinct. v. 8 puat⁹ (9 in ras. al. m.

eff., fuit²) φ: priuat (in mg. al. m. c̄ⁱ puatuf) 11 anxie (φ)

al. m. eff. e 12 diutne & dū (φ) post similem exitum atio-
 nis falso repetit. del. E quē em hif (h induct.) quā φ: que
 i if quā (in mg. al. m. c̄^o q̄ me his) recte distinx. Koch

15 tū em. ead. m. φ: cū 16 annofā (φ) 'diurnam' inter-
 pret. Barth cf. 33,9 <uim> annosam Oud damnosam Wower
 anus noxam (del. ac) Lindenbrog cf. 8.6 XI 21.23 saniosam
 Heins <seruitutem> He c̄ φ: c̄* dittographiam putat
 Novák cf. VIII 14 luem Heins consuetudinem vđ.VI
 contraho <adfectionem> Novák 18 oper.] sportulas vđ.VI
 19 qđ φ: q em. v cf. Lachmann. ad Lucr. V 1033

ud.

E.

si quid est tamen nouissimo extremius, qui uoluptatem Veneriam et scortum scorteum Lari et liberis praetulisti." at ille digitum a pollice | proximum ori suo admouens et in stuporem attonitus "tace, tace" inquit et circumspiciens 5 tutamenta sermonis: "parce", inquit, "in feminam diuinam, nequam tibi lingua intemperante noxam contrahas."

"Ain tandem?" inquam, "potens illa et regina caupona quid mulieris est?"

"Saga", inquit, "et diuina, potens caelum deponere, 10 terram suspendere, fontes durare, montes diluere, manes 38 sublimare, deos infi[r]mare, sidera extinguere, Tartarum ipsum inluminare."

"Oro te", inquam, "aulaeum tragicum dimoueto et si- parium scaenicum complicato et cedo uerbis communibus."

15 "Vis", inquit, "unum uel alterum, immo plurima eius 6 audire facta? nam ut se ament efflictim non modo incolae, uerum etiam Indi uel Aethiopes utrique uel ipsi Antichthones, folia sunt artis et nugae merae. sed quod in conspectum plurium perpetravit, audi.

39 Amatores suum, quod in aliam temerasset, unico 21 uerbo mutauit in feram castorem, quod ea bestia capti- uitati<s> metuens ab insequentibus se praecisione genita- lium liberat, ut illi quoque simile, quod uenerem habuit in aliam, proueniret. cauponem quoque uicinum atque ob

F 127^a. φ 25^b. 6 intēperante* (eras. vid.~) φ: in- tēperante 7 caupona* (sign. distinction. eras.) 9 diuini (φ) cf. IX 29 med. diuina Colv 11 infirmare (φ) em. v

cf. de deo Socr. 4 (9,3 G.) fiderē^a (em. m. rec.) φ: fidera 14 communibus <rem narrato> Novák fort. recte 18 an- tichthones (φ) nuga emere (add. m. rec.) 19 conspectu v

20 in falso ex v. 19 repetit. putat Novák ui Oud cf. ὀβελξεν εἰς in al.] ancillam ?vd Vl in alia non temperasset Bluemner

21 captiuitati (φ, al. m. add. p^{tem}) em. Vulcan vel capti- uitate<m> Novák 22 simile dubium; cognoscitur familj*, fort. familia vel familit, sed vid. litt. j* mut. in e φ: familie

(in mg. al. m. add. c̄ fite) 23/24 quod—aliam ut interpreta- ment. del. Leo coll. v. 20

Qua.

E.

id aemulum deformavit in ranam et nunc senex ille dolio
innatans uini sui aduentores pristinos in faece submissus
officiosi roncis raucus appellat. alium de foro, quod ad-
uersus eam locutus esset, in arietem deformavit et nunc
aries ille causas agit. eadem amatoris sui uxorem, quod 5
40 in eam dicacule probrum dixerat, iam in sarcina prae-
gnationis obsepto utero et repigrato fetu perpetua prae-
gnatione damnauit et, ut cuncti numerant¹¹t, iam octo
annorum onere misella illa uelut elephantum paritura
distenditur.

41 Quae cum subinde <faceret> ac multi nocerentur, pu- 10
blicitus indignatio percrebruit statutumque, ut in eam die
altera seuerissime saxorum iaculationibus uindicaretur.
quod consilium uirtutibus cantionum anteuortit et ut illa
Medea unius dieculae a Creone impetratis indutiis to- 15
tam eius domum filiamque cum ipso sene flammis coro-
nalibus deusserat, sic haec deuotionibus sepulchralibus in
scrobem procuratis, ut mihi temulenta narrauit proxime,
cunctos in suis sibi domibus tacita numinum uiolentia
42 clausit, ut toto biduo non claustra perfringi, non fores 20
euelli, non denique parietes ipsi quiuerint perforari, quoad
mutua hortatione consone | clamitarent quam sanctissime
deierantes sese neque ei manus admolituos et, si quis
aliud cogitarit, salutare laturos subsidium. et sic illa 7
propitiata totam ciuitatem absoluit. at uero coetus illius 25

F 127^a. φ 25^b 26^a. 1 emulū* (ras., sed nulla fuit litt.)
doliū (φ) em. He cf. 49, 1 V 17: uadis innatantem 2 summersus
vd VI 3 rontif φ: ratif em. v alium] rabulam Cornelissen

7 obfeno φ: obfeno (m. rec. add. imūdo) em. Beroald re-
pignato φ: repugnato em. v 8 numerantia 11 Quae]
itaque Beyte quare Guil. Meyer subinde <fierent> vd VI <fa-
ceret> He subinde a multis noscerentur Hamilton subinde ac
multis noceret E perinde ac multi noceretur Sciopp quoi cum
s. aemuli nocerentur Rohde 13 iaculationibus (φ) ead. m.
ex onif 15 diecule posterior e in ras. (φ) Creonte v
cf. Plaut. Amph. 194 18. Proxime 19 tanta E cf. 65, 15
24 alius id vd VI

Oud.

F

auctorem nocte intempesta cum tota domo, id est parietibus et ipso solo et omni fundamento, ut erat, clausa ad centesimum lapidem in aliam ciuitatem summo uertice montis exasperati sitam et ob id ad aquas sterilem transtulit. et quoniam densa inhabitantium aedificia locum nouo hospiti non dabant, ante portam proiecta domo discessit."

11 "Mira", inquam, "nec minus saeua, mi Socrates, memoras. denique mihi quoque non paruam incussisti sollicitudinem, immo uero formidinem, iniecto non scrupulo, sed lancea, ne quo numinis ministerio similiter usa sermones istos nostros anus illa cognoscat. itaque maturius quieti nos reponamus et somno leuata lassitudine noctis antelucio aufugiamus istinc quam *pote* longissime."

15 Haec adhuc me suadente insolita uiolentia ac diu-
44 turna fatigatione pertentatus bonus Socrates iam sopitus stertebat altius. ego uero adducta fore pessulisque firmatis || grabatulo etiam pone cardine<s> supposito et probe adgesto super eum me recipio. ac primum prae metu
20 aliquantisper uigilo, dein circa tertiam ferme uigiliam paululum conih[hi]ueo. commo[do]dum quieueram, et repente impulsu maiore quam ut latrones crederes ianuae reserantur, immo uero fractis et euolsis funditus cardinibus prosternuntur. grabatulus alioquin breuiculus et uno pede
25 mutilus ac putris impetus tanti uiolentia proste<r>nitur,

F 127^a. b. φ 26^a. 3 <in> summo *Bursian* 5 inhabi-
tantiū (^hadd. ead. m.) 6 p̄iecta (φ) *supra* a *eras.* projectus
inepte Petsch; discedit maga 8 *nec (*eras.* &) φ: et
nec 11 nōminif (*ead. m. em.*) φ: numinif 13 repona-
muf (*eras. p*) noctis]ocius *Gruter* 14 antelucio (io *in ras.*;
uid. fuisse lucif. sed f̄ induct. et ° superscript.) φ: an̄luci *istinc
(*eras. h antea induct.*) puta (φ) *em. v cf. 34,10* 15 suadente
refect., sed fuit idem inf̄ota (^hadd. ead. m.) diurna v
cf. 6,18 18 cardine (φ) *em. v cardines appposito Petsch*
21 conihibeo φ: coniuero (ueo *in ras. pr. m.*) cōmodo dū
(*in. — add. al. m.*) φ: cōm̄dodū 25 p̄st̄enit *em. φ*

Oud.

E

me quoque euolutum atque excussum humi recidens in inuersum cooperit ac tegit.

- 45 Tunc ego sensi naturalitus quosdam affectus in con- 12
trarium prouenire. nam ut lacrimae saepicule de gaudio
prodeunt, ita et in illo nimio pauore risum nequiu con- 5
tinere de Aristomene testudo factus. ac dum in fimum 8
deiectus obliquo aspectu, quid rei sit, grabatuli sollertia
munitus opperior, uideo mulieres duas altioris aetatis;
lucernam lucidam gerebat una, spongiam et nudum gla- 10
dium altera. hoc habitu | Socratem bene quietum cir-
cumstetere. infit illa cum gladio: "hic est, soror Panthia,
carus Endymion, hic Catamitus meus, qui diebus ac noc-
46 tibus inlusit aetatulam meam, hic qui meis amoribus sub-
terhabitis non solum me diffamat probris, uerum etiam
fugam instruit. at ego scilicet Vlixī astu deserta uice 15
Calypsonis aeternam solitudinem flebo." et porrecta dex-
tera meque Panthiae suae demonstrato: "at hic bonus",
inquit, "consiliator Aristomenes, qui fugae huius auctor
fuit et nunc morti proximus iam humi prostratus grabat-
47 tulo subcubans iacet et haec omnia conspicit, impune se 20
laturum meas contumelias putat. faxo eum sero, immo

F 127^b. φ 26^a. 1/2 in *del. E* in uniuersum v uniuersum
Rittershus inuersus *Wower* susum uorsum *Traube* cf. in obli-
quum, in rectum, in diuersum; ἐπὶ πηνέες interpret. *Pric*

2 cōperit (p ex al. litt. pr. m. eff.) φ: comperit (m punctis *del.*
et o supra m add. m. rec.) cf. VI 21: coperculo 3 natu-

li
rāt; (ead. m. add.) 6 facta mut. in factus ead. m. φ: fact;

infirmū (φ) *Oud* comparat sublime raptus vix recte <in> infir-
mum v in sinum *Lips* in fimum *He coll. Verg. Aen. V 333, 358*
in limum *Leo* 9 luridam *Nolte* 11 panthia (φ) *evan. n*

12 endfmion (d mut. in o) φ: enofmion em. *Beroald* cf. 22, 15

13 supthabii**|tif (eras. vid. ta) φ: supthabitif insuper habitis
Colv cf. 94, 15 15/16 desertauit. & alipsonif (φ, sed al. m.

eff. uita & cal — post ta distinx. et uite eff. m. vet. ut vid.;
em. *Iunt. post.* 18 in qd em. φ 19 grauattulo (b ex u

eff.) 20/21 relaturū (φ, sed se add. al. m.) em. *Vulcan*
coll. VII 27: impune se laturum

- ^{ad.} statim, immo uero iam nunc, ut et praecedentis dicacitatis ^E
et instantis curiositatis paeniteat.”
- 13 Haec ego ut accepi, || sudore frigido miser perfluo, tre-
more uiscera quator, ut grabattulus etiam succus[sus]su
5 meo inquietus super dorsum meum palpitando saltaret.
at bona Panthia: “quin igitur”, inquit, “soror <Meroe>,
hunc primum bacchatim discerpimus uel membris eius
destinatis uirilia desecamus?”
- 18 Ad haec Meroe — sic enim reabse nomen eius tunc
10 fabulis Socratis conuenire sentiebam —: “immo”, ait,
“supersit hic saltem, qui miselli huius corpus paruo con-
tumulet humo” et capite Socratis in alterum dimoto latus
per iugulum sinistrum capulo tenus gladium totum ei de-
mergit et sanguinis eruptione<m> utriculo admoto excipit
15 diligenter, ut nulla stilla compareret usquam. haec ego
meis oculis aspexi. nam etiam, ne quid demutaret, credo, ⁹
a uictimae religione, immissa dextera per uulnus illud ad
19 uiscera penitus cor miseri contubernalis mei Meroe bona
scrutata protulit, cum ille inpetu teli praeseicata gula
20 uocem, immo stridorem incertum per uulnus effunderet et
spiritum rebulliret. quod uulnus, qua[m] maxime patebat,
spongia[m] offulciens Panthia: “heus tu”, inquit, “spongia,
caue in mari nata per fluuium transeas.” his editis
abe<unt et> una remoto grabattulo uaricus super faciem

F 127^b. φ 26^a. 3 perfluo *vdVl* cf. 50,15 4 gra-
uattulul (b *ex u* *eff. ead. m.*) succulful fū eo (φ) fū *induct. et eo*
mut. in et; em. He cf. 68,10; 10,21 *Phil. suppl. IX 568*
5 φ: inquietus 6 <Meroe> *Kaibel propter v. 9 cf. 11,11*
8 distentatis *Hild* cf. *Plaut. mil. glor. 1407* 12 latul (φ) *ex*
lata ead. m. em. primo superscript. litt.^a, deinde in linea ipsa
effecta 13 p (φ) *ex c vel a ead. m. eff., ut nunc similis videatur*
litterae q 14 eruptione (φ, *sed em. al., ut vid., m.*)
a^dmoto (^d *add. ead. m.*) φ: admoto 15 ut *ex & ead. m. corr.*
17 ⁱemissa (ⁱ *ead. m.*) 18 penita *Pric* mei (φ) *i in ras.*
19 inpetu 21 quā (φ, *sed em. al. m.*) cf. *IV 10: qua ... pa-*
tebat 22 spongiā (φ) *em. v cf. IV 11: laciniis offulto uul-*
nerē 23 nata <in mare> *Vollgraff* p̄ φ: p 24 ab-
una φ: *abeuna (al. m. eff. abeunt)* atque una *Oud* ac meo

Oud.

E

meam residentes uesicam ex[h]onerant, quoad me urinae spurcissimae madore perluerent.

Commodum limen euaserant, et fores ad pristinum | 14
statum integrae resurgunt: cardines ad foramina resident,
50 <ad> postes [ad] repagula redeunt, ad claustra pessuli recur- 5
runt. at ego, ut eram, etiam nunc humi proiectus, inanimis,
nudus et frigidus et lotio perlutus, quasi recens utero
matris editus, immo uero semimortuus, uerum etiam ipse
52 cruci candidatus: "quid", inquam, "me fiet, ubi iste iugu- 10
latus mane paruerit? cui uidebor ueri similia dicere pro-
ferens uera? «proclamares saltem suppetiatum, si resistere
uir tantus mulieri nequibas; sub oculis tuis || homo iugu-
53 latur, et siles? cur autem te simile latrocinium non
peremit? cur saeua crudelitas uel propter indicium sceleris 15
arbitro pepercit? ergo quoniam euasisti mortem, nunc
illo redi.»"

Haec identidem mecum replicabam, et nox ibat in
diem. optimum itaque factu uisum est anteluculo furtime
euadere et uiam licet trepido uestigio capessere. sumo 20
sarcinulam meam, subdita clauis pessulos reduco; at illae
probae et fideles ianuae, quae sua sponte reseratae nocte
fuerant, uix tandem et aegerrime tunc clauis suae crebra
immissione patefiunt. 24

53 Et "heus tu, ubi es?" inquam; "ualuas stabuli absolue, 15
antelucio uolo ire." ianitor pone stabuli [h]ostium humi 20

Hild ambae una *Rohde* ab ianua *Petsch* abiturae *Bursian*
abeuntes antea *Luety* alterna *Leo* (coll. X 17: ciliis alterna
coniuens) <antequam> abeunt *Kronenberg* abe<unt et> una *He*
grauattolo (ead. m.)

F 127^b. 128^a. φ 26^a^b. 1 ex[h]onerant (φ, sed eras. h)
4 resident (φ) supra ent add.^v resident *Luety* cf. XI 13: uenter
residet 5 postel ad (φ) ord. restituit *Bluemner* 7 lutio
em. φ perlituf (φ) em. *Colv* cf. v. 2 et 52,2 9 denatę (φ,
sed al. m. add. ^{fti}) cf. VIII 31 ex. 10 me (φ) m. rec. add. de cf.
Ter. Andr. 614 11 pferenf em. φ 13 tantus natas
Brant tacitus Rossbach 21 sarcinulā (φ) r ex c eff. ead. m.
25 'Et heus E' 26 hostiū (φ)

ud. cubitans etiam nunc semisomnus: "quid? tu", inquit, "ignoras
latronibus infestari uias, qui hoc noctis iter incipis? nam
etsi tu alicuius facinoris tibi conscius scilicet mori cupis,
nos cucurbitae caput non habemus, ut pro te moriamur."
5 "non longe", inquam, "lux abest. et praeterea quid uiatori
de summa pauperie latrones auferre possunt? an ignoras,
inepte, nudum nec a decem palaestritis despoliari posse?"
14 ad haec ille marcidus et semisopitus in alterum latus
euolutus: "unde autem", inquit, "scio, an conuectore illo
10 tuo, cum quo sero deuorteras, iugulato fugae mandes
praesidium?"

Illud horae memini me terra dehiscente ima Tartara
inque his canem Cerberum prorsus esurientem me pro-
spexisse. ac recordabar profecto bona<m> Meroen non
15 misericordia | iugulo meo pepercisse, sed saeuitia cruci
6 me reseruasse. in cubiculum itaque reuersus de genere
55 tumultuario mortis mecum deliberabam. sed cum nullum
aliud telum mortiferum Fortuna quam solum mihi grabat-
tulum subministraret, "iam iam grabattule", inquam, "animo
30 meo carissime, qui mecum tot aerumnas exanclasti conscius
et arbiter, quae nocte gesta sunt, quem solum in meo
reatu testem innocentiae citare possum, tu mihi ad inferos
festinanti sumministra telum || salutare" et cum dicto restim,
qua erat intextus, adgredior expedire ac tigillo, quod

F 128^a. φ 26^b. 1 & iā (φ) etiam *Oud* 2 cf. *Plaut. Amph. 154* Nem (φ) hem v cf. 5,18 43,23 nam *Scriver* cf. *Phil. suppl. IX 550,24* nam—moriamur (v. 4) a ianitore dici non posse cognovit *Leo*; vid. ad comitem aut seruum referend. et *Apuleius errasse* 3 ilicet *Steweck* 5 et (m. recent. superscr. ^{sed}) 9 reuolutus *Salm* 10 sero i. e. heri vesperi cf. 60,25 <te> mandes praesidio *Haupt* ceterum cf. *Cic. de inv. II 4,14* 12 me del. *Luetj* ut ex memini falso repetit., def. *Leo* coll. V 25 ex. VII 25 in. deliscente em. ead. m. φ: dehylcante yma em. φ 13 prfu^s (ead. m. ^s) φ: prf; φ: mei cf. *Woelfflin Arch. f. lat. Lex. I 411sq.* 14 bona al. m. supra a add. ~ (φ) 15 mīa pepercisse (fuit p, sed lineola _ induct.) 19 ^{sub}ministrar& em. ead. m. 20 exan+clasti (φ, c in ras.) c al. m. loco duar. lit. eff., quarum prior fuit t cf. VI 11 med.

Oud.

E

fenestras subditum altrinsecus prominebat, iniecta atque obdita parte funiculi et altera firmiter in nodum coacta ascenso grabattulo ad exitium sublimatus et <im>misso capite laqueum induo. sed dum pede altero fulcimentum, quo sustinebar, repello, ut ponderis deductu restis ad 5
 56 ingluuiem adstricta spiritus officia discluderet, repente putris alioquin et uetus funis dirumpitur atque ego de 11
 alto recidens Socraten — nam iuxta me iacebat — superruo cumque eo in terram deuoluor. et ecce in ipso momento 17
 ianitor introrumpit exerte clamitans: “ubi es tu, qui alta 10
 nocte inmodice festinabas et nunc stertis inuolutus?”

Ad haec nescio an casu nostro an illius absono clamore experrectus Socrates exurgit prior et “non”, inquit, “inmerito stabularios hos omnes hospites detestantur. nam iste curiosus dum inpo<r>tune irrumpit — credo studio 15
 rapiendi aliquid — clamore uasto marcidum alioquin me altissimo somno excussit.”

Emergo laetus atque alacer insperato gaudio perfusus et: “ecce, ianitor fidelissime, comes [et pater meus] et frater meus, quem nocte ebrius occisum a me calumnia- 20
 57 baris”, et cum dicto Socraten deoscular bar amplexus. at ille odore alioquin spurcissimi humoris percussus, quo me Lamiae illae infecerant, uehementer aspernatur: “apage te”, inquit, “fetorem extremae latrinae” et causas coepit

F 128^a. φ 26^b. 2 obducta v cf. 65,13 3 & misso (φ)
 em. Vulcan demisso Colv cf. 42,10 6 officio (φ, sed al. m. em.)
 cf. 4,1 49,2 XI 13 med. officium Leo 7 finis em. al. m. et φ
 13/14 ne — inmerito (φ, nec supra ne ut interpretament. add.)
 nae — merito v nec — inmerito Sauppe non — inmerito Roszbach
 cf. 16,13 51,18 Cic. Brut. 31,119: non, inquam, Brute, sine causa
 78,270: non, inquam, ego istuc ignoro conicias ne — inmerito;
 sed desideratur pronomen post ne cf. 3,9 6,5 nec ne pro ne —
 quidem habendum (Heraeus Festschr. f. Vahlen p. 432) 15 in-
 potune em. m. rec. et φ 19 ecce <ai> v d VI <inquam>
 ian. He sed cf. 13,12 22,23 55,6 VI 26 an [et] ecce ?
 et pater meus ut dittograph. del. Salm cf. Hor. epist. I 6,54
 Petron. 9 (10,24 B.) 98 (67,21) 100 (68,28) 22 humoris (φ)
 corr. ex — rel percussus Nolte 23 aspernatus Petsch
 sed cf. 19,10,25

Oud.

E

huius odoris comiter inquirere. at ego miser adfecto ex tempore absurdo ioco in alium sermonem intentionem eius [denuo] deriuo et iniecta dextra: "quin imus", inquam, "et itineris matutini gratiam capimus."

5 Sumo | sarcinulam et pretio mansionis stabulario perso-
58 luto capessimus uiam.

18 Aliquantum processeramus, et iam iubaris exortu cuncta
conlustrantur. || et ego curiose [sedulo] arbitrabar iugulum
comitis, qua parte gladium delapsum uideram, et mecum:
10 "uesane", aio, "qui[n] poculis et uino sepultus extrema
somniasti. ecce Socrates integer, sanus, incolumis. ubi
uulnus, <ubi> spongia? ubi postremum cicatrix tam alta, tam
recens?" et ad illum: "non", inquam, "immerito medici
59 fidi cibo et crapula distentos saeua et grauia somniare
15 autumant; mihi denique, quod poculis uesperis minus
temperauis, nox acerba diras et truces imagines optulit,
ut adhuc me credam cruore humano aspersum atque
impiatum."

Ad haec ille subridens: "at tu", inquit, "non sanguine, 12
20 sed lotio perfusus es, uerum tamen et ipse per somnium
ingulari uisus sum mihi. nam et iugulum istum dolui et
60 cor ipsum mihi auelli putauis, et nunc etiam spiritu defi-

F 128^a. φ 26^b 27^a. 1 obiter *Burm* ociter *Hild* cf. 23,24
IX 26: comiter postulabat 3 denuo *del. Beyte* 8 curiose
del. Havet cf. 26,23 31,14 VII 1 sedulo *del. Novák* cf. 24,24
48,25 VII 1; aut scribend. curiose et vel seduloque cf. 109,8sq.
VI,2 9 me cū|tū (cū *al. m. ut. vid.*) em. φ 10 quin (φ)
em. *Bursian* cf. VI 9: felix ego quae 20: inepta ego quae
11/12 ubi uuln; spongia. / ubi (*al. m. post spongia add. signum
distinct., tertia post uuln.*) ubi uulnus? spongia ubi? v ubi uul-
nus? <ubi> spongia? ubi *Bursian* 13 ne (φ) nec *Sauppe*
non *Rosbach* cf. 15,13 <dei> medici filii *Haupt* medicum
filii *Sciopp* medici sciti *Hild* medius fidius *Rosbach* sed cf. *Hor.*
epist. I 8,9: fidis offendar medicis 16 ymagines em. φ
21 nichil nā et (φ) nihil non v nonnihil etiam *vd VI* nam et
nonnihil Novák mihi. nam et *ed. Bas. I Haupt* cf. IV 27: uisa
sum mihi

Oud.

E

cior et genua quatiore gradu titubo et aliquid cibatus refouendo spiritu desidero."

"En", inquam, "paratum tibi adest ientaculum" et cum dicto mantica<m> mea<m> humero exuo, caseum cum pane prope ei porrigo et "iuxta platanum istam residamus" aio.

Quo facto et ipse aliquid indidem sumo eumque auide 19 essitantem aspiciens aliquanto intentiore macie atque pallore buxio deficientem uideo. sic denique eum uitalis color 61 turbauerat, ut mihi prae metu, nocturnas etiam Furias illas 10 imaginanti, frustulum panis, quod primum sumseram, quamuis admodum modicum mediis fa<u>cibus inhaereret ac neque deorsum demere neque sursum remeare posset. nam et <cre>br[eu]itas ipsa commeantium metum mihi cumulabat. quis enim de duobus [comitum] alterum sine alterius 15 noxa peremtum crederet? uerum ille ut satis detruncauerat cibum, sitire inpatienter coeperat; nam et optimi casei bonam partem auide deuorauerat, et haud ita longe radices platani lenis fluuius in speciem placidae paludis 62 ignauus ibat argento uel uitro aemulus in colorem. || 20

F 128^b. φ 27^a. 3 tū (φ) em. v 4 mantica mea (φ) em. v. cf. 14,14 32,10 Ov. met. II 419 humeros Hild (seruat. lect. cod.) 8 e^sitantē (ead. m. add.^a) φ: e^sitantē cf. IX 36 med. intentiorē acie (φ, sed aciē) recte distinct. v cf. 5,15 (semper erat misera macie, tunc intentiore) Liv. II 23,3: pallore ac macie Iuv. 15,101 9 eum] tum Stewech uitalif] letalis Markland mutatus He calor Pric 10 turpauerat Markl cf. Gell. XIX 1,6 Plaut. Epid. 560 prae metu post imag. transpos. vd VI 11 fūserāt (t deleta al. m. ~ add. supra a) radendo ex falsa rectam lection. eff. φ 12 facib; em. φ 13 rursus v 14 breuitas (φ) an paucitas interpretand. ? crebritas Wower crebitas? Leo celebritas Heins sed cf. Cic. de inv. I 43,80 cōmantiū (ras. supra m, ° add. m. rec.) φ: cōmeantiū 15 comitum vid. var. lect. ad commeant. add.; del. He; aliter 2,18; an comitem?

16 lērētū (le induc., ^{pe} add. al. m.) φ: pemptū 17 nam et cf. 2,5 21,13 60,4 al. 19 fluuii ex fluuii cad. m. specie (prorsus evan.) 19/20 acc. radic. def. Plasberg coll. prope; <praeter>ibat (vel radicem — ibat cf. V 9: longe parentum) He

Oud.

E

“en”, inquam, “explere latice fontis lacteo”. adsurgit ille et oppertus paululum planiorem ripae marginem complicatus in genua adpronat se audius adfectans poculum. necdum satis extremis labiis summum aquae rorem at-
 5 tigerat, | et iugulo eius uulnus de(h)iscit in profundum patorem et illa sponsia de eo repente deuoluitur eamque paruus admodum comitatur cruor. denique corpus exani-
 63 matum in flumen paene cernuat, nisi ego altero eius pede retento uix et aegre ad ripam superiorem adtraxi, ubi
 10 defletum pro tempore comitem misellum arenosa humo in amnis uicinia sempiterna contexi. ipse trepidus et eximie metuens mihi per diuersas et auias solitudines
 13 aufugi et quasi conscius mihi caedis humanae relicta patria et lare ultroneum exilium amplexus nunc Aetolia(m)
 15 nouo contracto matrimonio colo.’

Haec Aristomenes. at ille comes eius, qui statim
 20 initio obstinata incredulitate sermonem eius respuebat: ‘nihil’, inquit, ‘hac fabula fabulosius, nihil isto mendacio
 64 absurdus’ et ad me conuersus: ‘tu autem’, inquit, ‘uir
 20 ut habitus et habitudo demonstrat ornatus, accedis huic fabulae?’.

‘Ego uero’, inquam, ‘nihil impossibile arbitror, sed utcumque fata decreuerint, ita cuncta mortalibus prouenire: nam et mihi et tibi et cunctis hominibus multa usu uenire
 25 mira et paene infecta, quae tamen ignaro relata fidem perdant. sed ego huic et credo Hercules et gratas gratias
 65 memini, quod lepidae fabulae festiuitate nos auocauit,

F 128^b. φ 27^a. 1 adsurgit ille (ille *punctis delet. et linea induct.*) φ: ille *sed cf. 19, 10. 11 106, 23.* 2 paululum (*pro lu scripserat antea ll, sed emendav. inter scribend.*) 5 deiscit *em.*
 φ 10 arenose (φ) *em v* 11 contexi* (*eras. t antea induct.*)
 contexi. mox *Petsch* 14 aetolia *em. m. rec. et φ*
 17 incredulitate (φ) *du in ras. al. m., credu supra voc. add. m. rec.*
 respuerat *Bluemner* 18 inqt nichil *sed lineis ord. restituit ead. m.* φ: nichil inquit en, inquit, nihil *Mueller*
 20 hornatus *induct. h cordatus Stewech cf. apol. 101(112, 8 H.)*
accedis Petsch cf. VII 10: accedunt sententiae 27 *fa-*
bulę f ead. m. eff. ex e

Oud.

E

asperam denique ac prolixam uiam sine labore ac taedio euasi. quod beneficium etiam illum uectorem meum credo laetari, sine fatigatione sui me usque ad istam ciuitatis portam non dorso illius, sed meis auribus pro- uecto.'

5

Is finis nobis et sermonis et itineris communis fuit. 21 nam comites uterque ad uillulam proximam laeuorsum abierunt. ego uero quod primum ingressui stabulum conspicatus sum, accessi || et de quadam anu caupona ilico 66 percontor: 'estne', inqua(m), 'Hypata haec ciuitas?' ad- nunt. 'nostine Milonem quendam e primoribus?' adrisit et: 'uere', inquit, 'primus istic perhibetur Milo, qui extra pomerium et urbem totam colit.' 'remoto', inquam, 'ioco, parens optima, dic oro et cuiatis sit et quibus deuersetur 67 aedibus?' 'uidesne', inquit, 'extremas fenestras, quae foris 15 urbem prospiciunt, et altrinsecus fores proximum respicientes angiportum? inibi iste Milo deuersatur ampliter nummatus et longe opulentus, uerum extremae auaritiae et sordis infimae infamis homo, foenus denique copiosum sub ar[rabone] auri et argenti crebriter exercens, exiguo 20 Lare inclusus et aerugini semper intentus, cum uxore(m) 14 etiam calamitatis suae comite(m) habeat. neque praeter unicam pascit ancillulam et habitu mendicant[h]is semper incedit.'

68 Ad haec ego risum subicio: 'benigne', inqua(m), 'et 25

F 128^b 129^a. φ 27^{a,b}. 2 etiā (φ) *supra lineam add. pr.*
m. 4 cruribus *Rohde sale non cognito; cf. de deo Socr. 19*

(22,11 G.) 7 utq; comites *lineis ord. mut.* φ: comites utq;

8 ingrefful (φ) ingressui *Elmenh ingressu Colv cf. 4,14*

10 in qua *em. m. recentiss.* 15 extrema^s (^s *evan., scripseritne*

ead. m. dubium) *cf. vđ VI Arch. f. lat. Lex. X 386* 18 longe

cf. VI 8: l. mellitum 21/22 uxore—comite (φ) *em. m. rec.* ha-

beat (^t *habitat add. m. rec.*) φ: habitat cum uxore... comite

habitat (*deleto deuers. v. 17*) ? *Leo* 23 ancillā *ead. m. add.*

1^a φ: ancillulā m̄dico***hif (*fuit mendicant hif*) φ: m̄dicōññ

(*in mg. c̄ if*) mendicantis *edd. ante Colv mendico Colv mendici*
Vulcan mendicabuli Novák 25 rifū (φ) post ū eras. f̄ antea in-

ad.

E

prospicue Demeas meus in me consuluit, qui peregrina-
 tur[c]um tali uiro conciliauit, in cuius hospitio nec fumi
 2 nec nidoris nebulam uererer'; et cum dicto modico secus
 progressus [h]ostium accedo et ianuam firmiter opp[r]es-
 5 sulatam pulsare uocaliter incipio. tandem adulescentula
 quaedam procedens: 'heus tu', inquit, 'qui tam fortiter
 fores uerberasti, sub qua specie mutuari cupis? an tu
 solus ignoras praeter aurum argentumque nullum nos
 19 pignus admittere?' 'meliora', inquam, '[n]ominare et
 10 potius responde, an intra aedes erum tuum offenderim.'
 'plane', inquit, 'sed quae causa quaestionis huius?'
 'litteras ei a Corinthio Demea scriptas ad eum reddo.'
 'dum annuntio', inquit, 'hic ibidem me op<p>erimino',
 et cum dicto rursum foribus oppessulatis intro capessiuit.
 15 modico deinde regressa patefactis foribus: 'rogat te',
 inquit.

Intuli me eumque accubantem exiguo admodum grabat-
 70 tulo et commodum cenare incipientem inuenio. assidebat
 pedes uxor et mensa uacua || posita, cuius monstratu 'en' in-
 80 quit 'hospitium.' 'bene' ego, et ilico ei litteras Demeae trado.

ducta cf. 40,19 risu v cum risu Koziol cf. 15,23 19,10 90,6
 inqua em. m. recentiss.

F 129^a. φ 27^b. 1/2 peregrinatū (φ, sed in mg. m. re-

centiss. cⁱ pēgnatu) cf. 21,22⁴ peregrinantem cum Colv

2 cilia*uit (quid eras. sit non liquet) 3 nebulā (φ) sed[~] eras.

modicū em. ead. m. φ: modico 4 hostiū (φ) opp̄sulatā

φ: opp̄sulatā (e in ras.) 5 uocalit̄ (l corr. vid. ex b) φ: uoca-

bilit̄ 6 fortit̄ (φ) fo corr. ex fi, supra voc. firm add. ead. m.

9 nominare (φ, sed prior n punctis delet.) 13 operimino

(φ, sed m. rec. eff. — no^s) cf. Plaut. Pseud. 859 14 opp̄flu-

latul em. ead. m. et φ capessū (φ) facessit Oud capessit v

cf. Plaut. Rud. 178 capessiuit (falso lectum -ssum) He capessit

uiam Petsch se intro capessiuit Hild introcessit Novák coll.

105,12 16 inquit, <Milo> vel <dominus> vd VI

17 exiguo (φ) xi in ras. grabattulo (φ) b ex u eff. 20 e¹

(i in ras., *add. al. m., fuit ut vid. ej, sed lineola in ꝑ inducta)

φ: e¹

Oud.

E

quibus pro[s]periter lectis: 'amo', inquit, 'meum Demean, qui mihi tantum conciliauit hospitem' et cum dicto iubet 23 uxorem decedere utque in eius locum adsidam iubet 15 meque etiam nunc uerecundia cunctantem adrepta lacinia detrahens: 'adside', inquit, 'istic. nam prae metu latro- 5
71 num nulla <s>es[c]sibula ac ne sufficientem supellectilem parare nobis licet.' feci. et sic 'ego te', inquit, 'etiam de ista corporis speciosa habitudine deque hac uirginali prorsus uerecundia, generosa stirpe proditum et recte conicerem. sed et meus Demeas eade<m> litteris pro- 10 nuntiat. ergo breuitatem gurgustioli nostri ne spernas peto. erit tibi adiacens [et] ecce illud cubiculum honestum receptaculum. fac libenter deuerseris in nostro. nam et maiorem domum dignatione tua feceris et tibi specimen gloriosum adrogaris, si contentus lare paruulo Thesei 15
72 illius cognominis patris tui uirtutes aemulaueris, qui non est aspernatus <Hec>ales anus hospitium tenue', et uocata ancillula: 'Fotis', inquit, 'sarcinulas hospitis susceptas cum fide conde in illud | cubiculum ac simul ex promptuario oleum unctui et lintea tersui et cetera hoc eidem usui 20 profer[s] ociter et hospitem meum produc ad proximas
73 balneas; satis arduo itinere atque prolixo fatigatus est.'
His ego auditis mores atque parsimoniam ratiocinans 24 Milonis uolensque me artius ei conciliare: 'nihil', inquam,

F 129^a. φ 27^b. 1 p̄perit (φ) em. v 4 āprepta (φ) em. v cf. 23,3 6 efcibula φ: efcibula sessibula Beroald anne (φ) em. Colv ac nec Bursian cf. 56,24 7 et hic Burmann sic i. e. 'eo facto' cf. 52,11 63,2 al. 8 ^hac (^h ead. m.) 10 eade em. al. m. et φ 12 et] en Haupt en aut delend. Luetj cf. 12,4; IX 22: et ecce illius 17 alef (φ) em. Politian 20 cf. 6,16 hoc (φ) i. e. huc cf. Neue-Wagener Lat. Formenlehre II³ 613; an latet hic prior pars nominis Hecales ex v. 17? huic v haec Beroald 21 p̄ferf (φ) def. Luetj cf. 30,1 VI 13: defer furnula, sed V 2: refer X 16: offer* eras. f Ott annal. phil. 109 (1874) p. 839 Roensch Itala u. Vulg. 294 profer v profiras dett; ceterum f saepissime a librario verbis falso adiecta est cf. 24,2 28,13 46,25 68,24 perduc vdVl 23 hi³ corr. in hi³ φ: his ratiocināⁿ ead. m. em. 24 ei supra vers. add. ead. m.

ud.

E

rerum istarum, quae itineris ubique nos comitantur, indigemus. sed et balneas facile percontabimur. plane quod est mihi summe praecipuum, equo, qui me strenue peruexit, faenum atque ordeum acceptis istis nummulis
5 tu, Photis, emito.'

His actis et rebus meis in illo cubiculo conditis pergens ipse ad balneas, ut prius aliquid nobis cibatum prospicerem, forum cupidinis peto inque eo piscatum opiparem expositum uideo et percontato pretio, quod centum || nummis
10 indicaret, aspernatus uiginti denariis praestinaui. inde
74 me commodum egredientem continatur Pythias condiscipulus¹⁶
apud Athenas Atticas meus, qui me post aliquantum multum temporis amanter agnitum inuadit amplexusque ac comiter deosculatus: 'mi Luci', ait, 'sat pol diu est, quod inter-
15 uisimus te, at Hercules exinde cum a *Clytio* magistro
75 digressi sumus. quae autem tibi causa peregrinationis huius?' 'crastino die scies', inquam, 'sed quid istud? uoti gaudeo. nam et lixas et uirgas et habitum prorsus magistratui congruentem in te uideo.' 'annonam curamus',
10 ait, 'et aedilem gerimus et siquid obsonare cupis, utique
76 commodabimus.' abnuebam, quippe qui iam cenae affatim piscatum prospexeramus. sed enim Pythias uisa sportula succussisque in aspectum planiorem piscibus: 'at has quis-

F 129^a. φ 27^b. 5 photif (φ) corr. ex fo —, in mg. add.

pho 6 conditif (ndⁱ ex mi eff. ead. m.) φ: conditif

8 cupedinis v cf. 23,4 25,12 Varro de ling. Lat. V 146

10 indicaret sc. piscarius cf. 23,9 φ: indicaret² dena-

riof (φ) em. Oud denarium Hild coll. 23,2 35,25 11 cētinat^{u 2}

^u add. m. recentior (φ) cf. V 31 VII 25 XI 6, sed VI 18 XI 22

Schuchardt Vokal. d. Vulgärlat., Lps. 1867, II 468 Heraeus

Sprache d. Petron, Offenb. 1899, p. 25 12 aliquam Colv

cf. V 26 in. XI 26 in. apol. 6,4 80,14 108,1 H. flor. 16 in.

13 agnitum amanter vd VI 14 quom Sauppe cf. Quint. X

3,14 Plin. ep. IV 27,1 15 aditio (φ) em. Sauppe cf. 11,12

52,3 66,7 17/18 istud noui? gaudeo Guilelm 20 <ope-

ram> utique vd VI 22 piscatū em. ead. m. piscatus Stevech

piscatu Bluemner cf. VII 10 ex. 23 ad φ: at

Oud.

E

quillas quanti parasti? 'uix', inquam, 'piscatori extorsimus accipere uiginti denarium.'

Quo audito statim adrepta dextera postliminio me in 25
forum cupidinis reducens: 'et a quo', inquit, 'istorum
77 nugamenta haec cōmparasti?' demonstro seniculum: in 5
angulo sedebat. quem confestim pro aedilitatis imperio
uoce asperrima increpans: 'iam iam', inquit, 'nec amicis
quidem nostris uel omnino ullis hospitibus parcitis, quod
78 tam magnis pretiis pisces friuolos indicatis et florem
Thessalicae regionis ad instar solitudinis et scopuli edulium 10
caritate deducitis? sed non | impune. iam enim faxo
scias, quem ad modum sub meo magisterio mali debeat
79 coherceri' — et profusa in medium sportula iubet officialem
suum insuper pisces inscendere ac pedibus suis totos
obterere. qua contentus morum seueritudine meus Pythias 15
ac mihi, ut [h]abirem, suadens: 'sufficit mihi, o Luci',
inquit, 'seniculi tanta haec contumelia.'

His actis consternatus ac prorsus obstupidus || ad
balneas me refero prudentis condiscipuli ualido consilio
et nummis simul priuatus et cena lautusque ad hospitium 20
Milonis ac dehinc cubiculum me reporto.

Et ecce Photis ancilla: 'rogat te', inquit, 'hospes.' 26
at ego iam inde Milonis abstinentiae cognitor excusau
comiter, quod uiae uexationem non cibo, sed somno cen
serem diluendam. isto accepto pergit ipse et iniecta 25
dextera clementer me trahere adoritur. ac dum cunctor,
dum modeste renitor, 'non prius', inquit, 'discedam, quam

F 129^b. φ 27^b 28^a. 2 deneriū φ: denariof *cf.* 35,25
3 abrepta *em. ead. m. cf.* 21,4 8 parcitif (r *ex c ead. m.*)
φ: partif (*em. ead. m.*) 9 friuolif (i *in o mut. et supra litt.*
° *add. ead. m.*) φ: fribolof 12 debeo (φ) debēt *eff. al. m.*
em. v 16 habirem (φ, *sed eras. h*) hauerem *vd VI sat haberem*
Bluemner o *supra luci add. ead. m.* 21 cubiculo *v*
cf. 4,21 37,9 51,13 *al.* 22 photif (φ) ph *ex fo ead. m. inter*
scribend. eff. 25 pergit] surgit Nolte 27 ¹ποf *em. ead. m.*
φ: priuf

Oud.

E

80 me sequaris' et dictum iure iurando secutus iam obstinationi[s] suae me ingratis oboedientem perducit ad illum suum grabattulum et residenti: 'quam salue agit', inquit, 'Demeas noster? quid uxor? quid liberi? quid uernaculi?' narro singula. percontatur accuratius causas etiam peregrinationis meae. quas ubi probe protuli, iam et de patria nostra et eius primoribus ac denique de ipso praeside scrupulosissime explorans, ubi me post itineris tam saeui uexationem sensit fabularum quoque serie 10 fatigatum in uerba media somnolentum desinere ac nequicquam, defectum iam, incerta uerborum salebra balbutire, tandem patitur cubitum concederem. euasi aliquando rancidi senis loquax et famelicum conuiuium somno, non cibo grauatus, cenatus solis fabulis et in cubiculum reuersus 15 optatae me quieti reddidi.

LIBER II

1 82 Vt primum nocte discussa sol nouus diem fecit et somno simul emersus et lectulo, anxius alioquin et nimis cupidus cognoscendi quae rara miraque sunt, reputansque 20 me media Thessaliae loca tenere, qua artis magicae natiua cantamina totius orbis consono ore celebrentur, fabulamque illam optimi comitis Aristomenis de situ ciuitatis huius exortam, suspensus alioquin et uoto simul et studio, curiose singula considerabam. nec fuit in illa ciuitate 83 quod aspiciens id esse crederem, quod esset, sed omnia 26 prorsus ferali murmure in aliam effigiem translata, ut et

F 129^b 130^a. φ 28^a. 1 obstinationi^s (⁸ ead. m.) (φ) em.
 Wower 6 ptuli (φ) em. v 10 acnecacqūā cf. 93,4
 108,15 [ac] . . . iam <nisi> vd VI refectum Hauer cf. 77,10
 VI 1 med. IX 12 in. 11 φ: balbu*|tire eras. t cf. X 10: balbutiens 14 Plaut. Poen. 8 cft. Leo 16 METHAMOR-

PHOSEON. LIB. I. Expt. INCIP. II. FELICITER 19 mira-
 que (² m. recent.) 20 quo (φ) qua He cf. 79,11

Dud.

E

lapides, quos offenderem, de homine duratos et aues, quas
audirem, indidem plumatas et arbores, quae pomerium ¹⁸
ambirent, similiter foliatas et fontanos latices de corporibus
humanis fluxos crederem; iam statuas et imagines inces-
suras, parietes locuturos, boues et id genus pecua dicturas ⁵
praesagium, de ipso uero caelo et iubaris orbe subito
uenturum oraculum.

Sic attonitus, immo uero cruciabili desiderio stupidus ²
⁸⁴ nullo quidem initio uel omnino uestigio cupidinis meae
reperito cuncta circumibam tamen, dum in luxu^m nepo- ¹⁰
talem similis <otioso> ostiatim singula pererro. repente me
nescius forum cupidinis intuli, et ecce mulierem quampiam
frequenti stipatam famulitione ibidem gradientem ad-
celerato uestigio comprehendendo; aurum in gemmis et in
⁸⁵ tunicis, ibi inflexum, hic intextum, matronam profecto ¹⁵
confitebatur; huius adhaerebat lateri senex iam grauis in
annis, qui ut primum me conspexit, 'est', inquit, 'Hercules,
Lucius' et offert osculum et statim incertum quidnam in
aurem mulieris obganniit; 'quin', inquit, 'etiam ipse paren-
⁸⁶ tem tuam accedis et salutas?' 'uereor', inquam, 'ignotae ²⁰

F 130^a. φ 28^a. 3 ambirent (φ) nt *add. m. recentior*
eraso ut vid. nt & inter scribend. eff. ex f cruoribus *Wower*
8 a voce stupidus usque ad quampiam v. 12 omnia al. m. *scrips.*
non scriptura Langobardica usa, exstant in φ 9 initio

10 reperito em. ead. m. ante tamen *dist. v, post tamen*
grauiter disting. Bursian, leuiter He cf. 54,14 10/11 in
luxu nepotalē simit in luxu nepotali simul v in luxu
nepotali esuriens *Rohde* in luxu n. misellus ? *Leo* ita lixae
(lixae *Scal*) nepotali similis *Bursian* in luxum nepotalem
<intentus potulento> similis *Luetj* in luxum n. sim. *Ross-*
bach coll. X 30 ex. in luxum nep. (i. e. *luxus causa*) sim. <otioso>
He cf. 29,22 VII 1 med. VIII 25 med. enixo negotiatori simi-
lis *Bluemner* 12 nesciu' (v. *adnot. ad v. 8*) φ: nesciū cf. X 6:
se festinus immittit *Verg. Aen. I 314 II 388 III 310.598 al.*

cupidinis cf. 22,8 13 φ: famulitione em. ead. m. famulitio
? *He cf. VI 8 med. sed 31,16* 14 deprehendo *Nolte* comis
Hild 15 inflexū (φ) em. v implexum *Lips* 16 adhe-
rebat (*prima e induct.*) φ: adhererebat 19 ipse (φ) e corr.
ex a, supra voc. al. m. add. † ipse 20 cf. *Nov. 496,35 M.*

Oud.

E

mihi feminae' et statim rubore suffusus deiecto capite
 87 restiti. at illa optutum in me conuersa: 'en', inquit,
 'sanctissimae Saluiaae matris generosa probitas, sed et
 cetera corporis † execrabiliter ad regulam [qua diligen-
 5 ter aliquid adfingunt] sunt congruentia: inenormis pro-
 88 ceritas, succulenta gracilitas, rubor temperatus, || flauum
 et inadfectatum capillitium, oculi cae[ci]sii quidem, sed
 89 uigiles et in aspectu micantes, prorsus aquilini, os quo-
 quouersum floridum, speciosus et immeditatus incessus.'
 § et adiecit: 'ego te, o Luci, meis istis manibus educaui,
 11 quidni? parentis tuae non modo sanguinis, uerum alimoniarum
 etiam socia[m]. nam et familia Plutarchi ambae prognatae
 sumus et eandem nutricem simul bibimus et in nexu 19
 ger|manitatis una coaluimus. nec aliud nos quam dignitas
 15 discernit, quod illa clarissimas, ego priuatas nuptias
 90 fecerimus. ego sum Byrrena illa, cuius forte saepicule
 nomen inter tuos educatores frequentatum retines. accede
 itaque hospitium fiducia, immo uero iam tuum proprium
 larem.'
 20 Ad haec ego, iam sermonis ipsius mora rubore digesto:
 'absit', inquam, 'parens, ut Milonem hospitem sine ulla
 querela deseram; sed plane, quod officii integris potest
 effici, curabo sedulo. quoties itineris huius ratio nascetur,
 numquam erit, ut non apud te deuertat.'
 25 Dum hunc et huius modi sermonem altercamur,

F 130^a. φ 28^{ab}. 1 reiecto (φ) em. Colv cf. 53,3 71,13
 IV 35 med. 4 exaequabiliter v inexplicabiliter Gruter
 4/5 ad reg. cf. adamussim Vitruv I 6,6 Non. 9,3 M. qua —
 adfingunt interpretament. cognov. Wower 5 fī (φ,
 sed al. m. add. fūt) sunt v execr. ad amussim congr.
 Plasberg ratus reg. — adfing. interpretament. esse 7 cęci|fiqđē
 (φ) caesii v scripsitne caesi? cf. Phil. suppl. IX 570
 8 aquiliniōf (φ) recte distinct. v 10° luci^o vid. ead. m.
 add. φ: luci^o (m. rec., quae etiam in apol. omnes uocativos no-
 tauit) 12 lociā (φ) em. v 16 fecimus v dVI cf. 5,1
 17 nomen saepicule Luetj cf. 65,5 'frequentatū' educatores
 (φ, sed lineis quib. ordo mutatur omiss.) 18 hospiciū
 23 m. rec. et φ: quotientf

92d.

paucis admodum confectis passibus ad domum Byrrenae peruenimus.

Atria longe pulcherrima columnis quadrifariam per 4
 91 singulos angulos stantibus attolerabant [statuas] palmaris
 deae facies quae pinnis explicitis sine gressu pilae uolubilis 5
 instabile uestigium plantis roscidis detinentes nec ut
 maneant inhaerent<es> etiam uolare creduntur. ecce lapis
 Parius in Dianam factus tenet libratam totius loci medie-
 92 tatem, signum perfecte luculentum, ueste reflatum, pro-
 cursu uegetum, introeuntibus obuium et maiestate numinis 10
 uenerabile; canes utrimquesecus deae latera muniant, qui
 canes et ipsi lapis erant; hi<s> oculi minantur, aures
 rigent, nares hiant, ora saeuunt et sicunde de proximo
 lat:atus ingruerit, || eum putabis de faucibus lapidis exire
 et, in quo summum specimen operae fabrilis egregius ille 15
 93 signifex prodidit, sublatis canibus in pectus arduis pedes
 imi resistunt, currunt priores. pone tergum deae saxum
 insurgit in speluncae modum muscis et herbis et foliis
 et uirgulis et alicubi pampinis et arbusculis alibi de
 lapide florentibus. splendet intus umbra signi de nitore 20
 lapidis. sub extrema saxi margine poma et uuae faber- 21

F 130^{ab}. φ 28^b. 4 . ac tolerabant (φ, sed c mut. in t
 cf. 64,19) attollebant v cf. 37,14 statuas del. Leo 4/5 statui-
 uas—facies quae Haupt 5 <in> faciem Oud que φ: q̄ (in
 mg. m. rec. c̄ q); utraque Hild quattuor E <decora ipsae>-
 que vel talia He explicitif q (q induct., om. φ) s. gr.] in-
 gressu Hild in gressu vdVI quasi in ingressu Luetj 6 fasti-
 gium Haupt roseis Haupt cf. 38,19 IV 31 med. deci-
 tantef (φ) delibantes Colv deuitantes Luetj detinentes He
 cf. eund. error. 50,6 7 inherent etiā (non & iam) (φ) in-
 haerentes He 11 canif (φ, sed al. m. em.) 12 hi* (po-
 test eras. esse f) φ: hij (in mg. c̄ hif) aurif (φ, sed al.
 m. em.) 14 lapideis Elmenh 15 opera (φ sed e ex a
 eff.) 16 signifer (φ) em. v sublatis del. Roald cf. VII 24:
 ardua . . . sublimer eleuata 17 primores Oud cf. VII 16
 med. X 17 med. 18 multif (φ) em. v 19 sicubi (φ)
 em. He 21 extrema* (eras. f, prima litt. verbi sequent. falso
 adiecta cf. 40,19)

Oud.

E

⁹⁴ rime politae dependent, quas ars aemula naturae ueritati
similes explicuit. putes ad cibum inde quaedam, cum
mustulentus autumnus maturum colorem adflauerit, posse
decerpi et, si fontem, | qui deae uestigio discurrens in
⁵ lenem uibratur undam, pronus aspexeris, credes illos ut
⁹⁵ uere pendentes racemos inter cetera ueritatis nec agitationis
officio carere. inter medias frondes lapi[di]s Actaeon
[simulacrum] curioso optutu in deam [sum] proiectus,
iam in ceruum ferinus et in saxo simul et in fonte
¹⁰ loturam Dianam opperiens uisitur.

⁵ Dum haec identidem rimabundus eximie delector, 'tua
sunt', ait Byrrena, 'cuncta, quae uides' et cum dicto
ceteros omnes sermone[s] secreto decedere praecipit. qui-
⁹⁶ bus dispulsis omnibus: 'per hanc', inquit, 'deam, o Luci
¹⁵ carissime, ut anxie tibi metuo et ut pote pignori meo
longe prouisum cupio, caue tibi, sed caue fortiter a malis
⁹⁷ artibus et facinorosis illecebris Panphiles illius, quae cum

F 130^b. φ 28^b. 2 ceu *Heins* 4 fonte^a (" m. recen-
tior add.) φ : fontef fontem *Luetj* cf. v. 9 deae *vd VI*
(coll. XI 23: ante ... uestigia) <de> deae *Bluemner* discur-
rent (φ , al. m. ^u supra e add.) discurrentes v em. *Luetj*
cf. 32,14 5 uibra|t² (φ , sed \bar{a} eff. al. m., ut vid.) n in con-
finio *uersum* add. al. m. 5/6 ut rure (φ) ut uere *Brant*
(cf. X 32: ueros) ut uite *Ald* superne *Hild* ut rupe *Putsch* in-
terne *Rohde* ut rore *Bluemner* marmore *vd VI* 7 lapi-
dif (φ) del. *Luetj* sed cf. 27.7.14.20 lapis *He* cf. 29,24 64,4;
27,12 de d. *Socr.* 5 (10.19 G.) *Cic. ad fam. VII 12,2* lapideus
Oud lapis Actaeonis sim. *Plasberg* 8 simulacrum del.

Scrifer optutu* eras. ~ (φ) deã tu^{fũ} (ead. m. ^{fũ} add.) φ :

deã^{fũ} (in mg. al. m. ^{fũ}) reatum? *Leo* deam deorsum *Ross-
bach* deam uersum (ut corr. in φ) *Oud* deae uisum *Petsch*
curiosum optutum in deam proiectus *Kirchhoff* cf. 4.2sq.

fũ vid. irrepsisse ex falsa scriptione: curiosũ sive in textu sive
in mg. effecta, quemadmodum tu ad obtutũ adscript. in text.
inculcatum est; an legend. indeũũ? cf. undique uersum 78,1
apol. 75 (84,16 H.) pone uersum 32,13 quoquouersum 26,8
11 identidem posterior. n mut. in m 13 sermones (φ) ser-
monis *uir doct. ap. Oud* sermoni *Florid* sermone v 14 inqđ
em. φ ° luci vid. ead. m. addid. °, sed al. m. in φ cf. 26,10

ind.

E

Milone isto, quem dicis hospitem, nupta est. maga primi nominis et omnis carminis sepulchralis magistra creditur, quae surculis et lapillis et id genus friuolis inhalatis omnem istam lucem mundi sideralis imis Tartari et in uetustum chaos submergere nouit. nam simul quemque 5
 98 conspexerit speciosae formae iuuenem, uenustate eius sumitur et ilico in eum et oculum et animum detorquet. serit blanditias, inuadit spiritum, amoris profundi pedicis aeternis alligat. tunc minus || morigeros et uilis fastidio in saxa et in pecua et quoduis animal puncto reformat, alios 10
 99 uero prorsus extinguit. haec tibi trepido et cauenda censeo. nam et illa urit<ur> perpetuum et tu per aetatem et pulchritudinem capax eius es.' haec mecum Byrrrena satis 21
 anxia.

At ego curiosus alioquin, ut primum artis magicae 6
 semper optatum nomen audiui, tantum a cautela Pamphiles 16
 a[f]fui, ut etiam ultro gestirem tali magisterio me uell[ens]
 ampla eum mercede tradere et prorsus in ipsum barat<h>rum
 saltu concito praecipitare. festinus denique et uecors
 animi manu eius uelut catena quadam memet expedio et 20
 'salue' propere addito ad Milonis hospitium perniciter
 100 uolo. ac dum amenti similis celero uestigium, 'age',
 inquam, 'o Luci, euigila et tecum esto. habes exoptatam
 occasionem: ex uoto diutino poteris fabulis mi[se]ris ex-

F 130^b. φ 28^b. 6 conspexit *Oud*; *iterativ. cognovit Novák coll. VII 21 in.* 9 illigat *Nolte* uilif (φ) li ex le
 corr. et quo magis liqueret, ^u supra voc. add. ead. m.
 ut uiles *Stewech* 11 trepida *Haupt* & cauenda (φ om. &)
 al. m. eff. ex cf. 122,9 12 urit (φ) em. *Bluemner*
prurit Purser 14 anxia (φ) io eff. al. m. 15 at ead. m.
 supra lin. addid. 16 ad cautela* (d induct., ~eras.) φ: a cau-
 tela 17 affui (φ, sed ^u supra a add. al. m.) abfui v afui
 vd VI coll. XI 27 med. uolens (φ) uel vd VI cf. 66,9 68,16
 VII 5 med. IX 16 med. X 32 ex. 18 āpla* (eras. vid. ~ antea
 induct.) φ: āpla 18 baratrū (φ) 21 addito (o ex a ead.
 m. corr.) 22 dū ead. m. add. v 23 oluci (° pr. m. add.)
 φ: luci cf. 28,14 24 & (φ) ex *Burman* miserif (φ)
 em. *Wower Milesiis Beroald mysticis Rossbach esuriens Leo*

had.

E

plere pectus. aufer[s] formidines pueriles, com<m>inus
 01 cum re ipsa nauiter congregere et a nexu quidem uenerio
 hospitis tuae tempera et probi Milonis genialem | torum
 religios<us> suspice, uerum enim uero Fotis famula petatur
 5 enixe. nam et forma scitula et moribus ludicra et prorsus
 argutula est. uespero quoque cum somno concederes, et
 in cubiculum te deduxit comiter et blande lectulo collo-
 cavit et satis amanter cooperuit et osculato tuo capite,
 quam inuita discederet, uultu prodidit, denique saepe
 10 retrorsa respiciens substitit. quod bonum felix et faustum
 02 itaque, licet salutare non erit, Photis illa temptetur.’

7 Haec mecum ipse disputans fores Milonis accedo et,
 quod aiunt, pedibus in sententiam meam uado. nec tamen
 domi Milonem uel uxorem eius offendo, sed tantum caram
 15 meam Fotidem: sui<s> parabat uiscum fartim concisum
 03 et pulpam frustatim consecram †ambacu pascuae iurulenta
 04 et, quod naribus iam inde ariolabar, tucetum perquam
 apidissimum. ipsa linea tunica || mundule amicta et 22
 russ[uss]ea fasceola praenitente altiuscule sub ipsas papillas
 20 succinctula illud cibarium uasculum floridis palmulis rotabat
 05 in circulum et in orbis flexibus crebra succutiens et simul
 membra sua leniter inlubricans, lumbis sensim uibrantibus,
 spinam mobilem quatiens placide decenter undabat. isto
 aspectu defixus obstupui et mirabundus steti, steterunt et

F 130^b 131^a. φ 28^b 29^a. 1 auferf φ: aufer cf. 21, 21 f vid.
 orta ex f falso ex verbo sequenti adiuncta cf. 27, 21 28, 13 32, 1
 cominuf (φ) em. vd Vl cf. 39, 3 V11 med. 4 religio⁹ (φ)⁹ al. m.

add. puero ut nunc vid., sed librar. vid. scripturus fuisse
 fo, deinde errore cognito recta addidisse φ: *uero (eras. p)
 cf. tamen apol. 98 (108, 13 H.) 5 lubrica Heins 10 cf. XI 29
 ex. 15 fui* (* al. m. vid. addid.) φ: fuif uiscū (φ) isi-
 cium Voss uiscus Salm congestum vd Vl v. Apic. 43 (p. 42
 Sch.) 16 tfectā . ambacupa|scuē iurulenta (φ) viror. doct.
 coniecturas afferre non tanti est pasticae ? He 17 iam
 <longius> inde vd Vl coll. VI 29 ex. refut. Novák cf. 23, 23
 V 29 in. apol. 47, 56 (54, 15 63, 17 H.) 19 rurful se a (φ)
 em. v russeola Spanhem

Oud.

E

membra quae iacebant ante. et tandem ad illam: 'quam pulchre quamque festiue', inquam, 'Fotis mea, ollulam istam cum natibus intorques. quam mellitum pulmentum apparas. felix et <certo> certius beatus, cui permiseris illuc digitum intingere.'

5

Tunc illa lepida alioquin et dicacula puella: 'discede', inquit, 'miselle, quam procul a meo foculo, discede. nam
106 si te uel modice meus igniculus afflauerit, ureris intime nec ullus extinguet ardorem tuum nisi ego, quae dulce condians et ollam et lectulum suaue quater noui.'

10

Haec dicens in me respexit et risit. nec tamen ego 8 prius inde discessi, quam diligenter omnem eius explorassem habitudinem. uel quid ego de ceteris aio, cum semper mihi unica cura fuerit caput capillumque sedulo et puplice prius intueri et domi postea perfrui sitque iudicii huius 15 apud me certa et statuta ratio[ne], uel quod praecipua pars ista corporis in aperto et perspicuo posita prima
107 nostris luminibus occurrit et quod in ceteris membris floridae uestis hilaris color, hoc in capite nitor natius operatur; denique pleraeque indolem gratiamque suam 20 probaturae lacinias omnes exuunt, | amicula dimouent, nudam pulchritudinem suam praebere se gestiunt magis de cutis roseo rubore quam de uestis aureo colore placiturae. at uero — quod nefas dicere, nec quod sit ullum huius rei tam dirum exemplum! — si cuiuslibet eximiae 25

F 131^a. φ 29^a. 2 mea (φ) *super. pars litterae a in ras., eras.*

4 certius (φ) <certo> certius Oud coll. IX 41 med. X 28 med. Plaut. Capt. 644 centies vel ter Pric cf. XI 16 in. caelitus Rohde pmiferis (φ) prior l in ras., fort. ex r eff.

7 a me . ofuculo (φ, sed em. al. m.) 13 uel (φ) sed v cf. Phil. suppl. IX 567 15 pstrui φ: pfrui 16 apud (d ex t ead. m.)

ratione (vid. n, non u) em. φ ratione <regula> Kaibel 20 pleraq; (φ) pleraeque v 21 pbatur* (vid. fuisse ā, mut. in e; qui

erasit praetermisit litteram restituere) φ: pbaturā 22 se del. Luetj 24 nec qđ sit φ: nec q sit coniuictiv. est optantis

neque sit v sed quod ullum coniungitur ut nemo quisquam, nihil quicquam, ulla aliqua Gell. XIII 24, 4 Fronto 18, 17 Nob. Plaut. Most. 256

Oud.

E

108 pulcherrimaeque feminae caput capillo spoliaueris et faciem
 natiaua specie nudaueris, licet illa caelo deiecta, mari edita, 23
 fluctibus educata, licet inquam Venus ipsa fuerit, licet
 omni Gratiarum choro stipata et toto Cupidinum populo ||
 5 comitata et balteo suo cincta, cinnama fraglans et balsama
 9 suo. quid cum capillis color gratus et nitor splendidus
 inlucet e<t> contra solis aciem uegetus fulgurat uel placi-
 dus renitet a<u>t in contrariam gratiam uariat aspectum
 10 et nunc aurum coruscans in lene<m> mellis deprimitur
 109 umbram, nunc coruina nigredine caerulos columbarum <e>
 collis flosculos aemulatur uel cum guttis Arabicis obunctus
 110 et pectinis arguti dente tenui discriminatus et pone uersum
 coactus amatoris oculis occurrens ad instar speculi reddit
 15 imaginem gratiorem? quid cum frequenti subole spissus
 cumulat uerticem uel prolixa serie porrectus dorsa per-
 111 manat? tanta denique est capillamenti dignitas, ut
 quamuis auro ueste gemmis omnique cetero mundo exornata
 mulier incedat, tamen, nisi capillum distinxerit, ornata
 20 non possit audire.

Sed in mea Fotide non operosus, sed inordinatus
 112 ornatus addebat gratiam. uberes enim crines leniter
 emissos et ceruice dependulos ac dein per colla dispositos

F 131^a. φ 29^a. 1 capillo* eras. f 2 deiecta* (eras.~?)
 deuecta Bluemner 5 φ: fragranf 7 tunc (φ) cum v 8 E
 contra (φ) em. Becichem 9 renidet ed. Vic. cf. 75,12 at (φ) em.
 Groslot 10 <ut> aurum edd. vett. lene (φ, sed em. al. m.)
 11 cerul*uf (eras. e antea induct.; in mg. ead. m. add. cerulu*)
 φ: cerule⁹ caerulos v <e> He cf. Plin. n. hist. XXXVII 72
 <in> Bursian 12 colli v collis <dispersos> Novák 13 dif-
 criminat' φ: discriminat² discriminatus v 14 amatoribus
 Salm cf. V 24 ex. occurrent (φ) em. v cf. 28,4
 15 subole corr. in lobole 18 gemmis ueste vd V1
 20 *adire corr. ex audire φ: uideri abire Colv haberi
 Sciopp. cf. V 16 ex. VI 9 ex. X 35 med. 21 fotię
 φ: fotie^d inornatus post Lips vd V1 coll. de mundo 2 (108,3 G.)
 23 demissos Pric remissos Hild

)ud.

E

sensimque sinuato patagio residentes paulisper ad finem
conglobatos in summum uerticem nodus adstrinxerat.

- Nec diutius quiui tantum cruciatum uoluptatis eximiae 10
sustinere, sed pronus in eam, qua fine summum cacumen
capillus ascendit, mellitissimum illud sauium impressi. 5
113 tum illa ceruicem intorsit et ad me conuersa limis et 24
morsicantibus oculis: 'heus tu, scolastice', ait, 'dulce et
amarum gustulum carpis. caue ne nimia mellis dulcedine
diutinam bilis amaritudinem contrahas.'
- 114 'Quid istic', inquam, 'est, mea festiuitas, cum sim 10
paratus uel uno sauiolo interim recreatus super istum
ignem porrectus assari' et cum dicto artius eam com-
plexus coepi sauiari. iamque aemula libidine in amoris
parilitatem | congermanescenti mecum, iam patentis oris
inhalatu cinnameo et occursantis linguae inlisu nectareo 15
prona cupidine || adlibescenti: 'pereo', inquam, 'immo iam
dudum perii, nisi tu propitiaris'. ad haec illa rursus
me deosculato: 'bono animo esto', inquit. 'nam ego tibi
mutua uoluntate mancip[i]ata sum nec uoluptas nostra
differetur ulterius, sed prima face cubiculum tuum adero. 20
115 abi ergo ac te compara, tota enim nocte tecum fortiter
et ex animo proeliabor.'

His et talibus obganntis sermonibus inter nos disces- 11
sum est. commodum meridies accesserat et mittit mihi
Byrrena xeniola porcum op[t]imum et quinque gallinulas 25

F 181^{a,b}. φ 29^a. 1 sinuatos *Kronenberg* 2 ädtraxerat
(in mg. ädtrinxerat) φ: adtraxerat (supra addito ab al., ut
vid., m. † adtrinxat) 4 φ: protinuf 5 mellitillum *Leo*
coll. 68,26 illuc *Luetj* illico *Plasberg* fabiū (b ex u m.
rec. eff.) 7 morsitantibus v cf. 43,8 71,1 VII 21 med. X 22
med. 8 cf. *Apic.* IV 181 (p. 97 *Schuch*) 10 cf. IX 6 in.
11 fabiolo (φ, sed b corr. in u) 13 fauiari (u in b corr. al.
m.) 14 congerminascenti *Jordan ut Salm ad Non.* 90,16 M.
16 adliuefcenti (φ) b ex u corr. m. rec. em. *Pric* cf. VII 11
med. 19 mancipiata (φ) em. v cf. 49,10 67,2 IX 14 ex.
X 8 med. 25 p^ortū (φ, sed al. m. add. porcū) optimā
(φ) em. *Stewech* cf. 17,17; 35,17

Oud.

E

et uini cadum in aetate pretiosi. tunc ego uocata Fotide:
 'ecce', inquam, 'Veneris hortator et armiger Liber aduenit
 ultro. uinum istud hodie sorbamus omne, quod nobis
 restinguat pudoris ignauiam et alacrem uigorem libidinis
 5 incutiat. hac enim sitarchia nauigium Veneris indiget
 116 sola, ut in nocte peruigili et oleo lucerna et uino calix
 abundet.'

Diem ceterum lauacro ac dein cenae dedimus. nam
 Milonis boni concinnaticiam mensulam rogatus adcubueram,
 10 quam pote tutus ab uxoris eius aspectu, Byrrenae moni-
 torum memor, et perinde in eius faciem oculos meos ac
 si in Auernum lacum formidans deieceram. sed adsidue
 respiciens praeministrantem Fotidem inibi recreabar animi,
 cum ecce iam uespera lucernam intuens Pamphile: 'quam 25
 15 largus', inquit, 'imber aderit crastino' et percontanti ma-
 rito, qui comperisset istud, respondit sibi lucernam praer-
 117 dicere. quod dictum ipsius Milo risu secutus: 'grandem',
 inquit, 'istam lucerna(m) Sibyllam pascimus, quae cuncta
 caeli negotia et solem ipsum de specula candelabri con-
 20 tuetur.'

12 Ad haec ego subiciens: 'sunt', aio, 'prima huiusce
 diuinationis experimenta; nec mirum, licet modicum istum
 118 igniculum et manibus humanis laboratum, memorem tamen
 illius maioris et caelestis ignis uelut sui parentis, quid
 25 is sit editurus in aetheris uertice, diuino praesagio et

F 131^b. φ 29^a^b. 1 ī etate φ: ī ā | etate (ā al. m.
 add) cf. 25,16 fotide (de ex dif al. m. corr.) φ: fotide (de
 ex di corr. m. rec.) 5[•] incutiat (φ) cut iam non comparet
 hec φ: h̄ em. v cf. Phil. suppl. IX 550,24 8 inter cete|rū et
 lauacro lacuna, in qua nihil script. vid. 12 latū (φ, sed supra
 add. cū ead. [?] m.) 17 Grandē (φ) ras. G mut. in g
 18 lucerne posterior. e ab al. m. eff. ex litt. quae dubium utrum
 fuerit c an o φ: lucernō (em. al. m.) lucernam v an lucerna
 interpretandi causa add. delend.? He parcim; (φ) em. v
 21 plurima Bluemner sed interpretand. 'eminentia' cf. 79,18
 22 istud ex istū eff. ead. m., compend. ~ eras. al. m. φ: istū*
 eras. d 24 qf (φ) quid v quid is Rohde 25 esset (φ) is sit vd VI

Oud.

F

ipsum scire et nobis enuntiare. nam et Corinthi nunc apud nos passim Chaldaeus quidam hospes miris || totam ciuitatem responsis turbulenta<t> et arc[h]ana fatorum stipibus emerendis edicit in uulgus, qui dies copulas nuptiarum adfirmet, qui fundamenta moenium perpetuet, 5 qui negotiatori commodus, qui uiatori celebris, qui nauigiis oportunus. mihi denique prouentum huius peregrinationis inquirenti multa respondit et oppido mira et satis uaria; nunc enim gloriam satis floridam, nunc 119 historiam magnam et incredundam fabulam et libros me 10 futurum.'

Ad haec renidens Milo: 'qua', inquit, 'corporis habi- 13 tudine praeditus quoue nomine nuncupatus hic iste Chaldaeus est?' 'procerus', inquam, 'et suffusculus, Dio- phanes nomine.' 'ipse est', ait, 'nec ullus alius. nam 15 et hic apud nos multa multis similiter effatus non paruos stipes, immo uero mercedes op[t]imas iam consecutus fortunam scaeuam an saeuam uerius dixerim miser incidit.

Nam die quadam cum frequentis populi circulo conseptus 20 120 coronae circumstantium fata donaret, Cerdo quidam nomine 25 negotiator accessit eum, diem commodum peregrinationi cupiens. quem cum electum destinasset ille, iam deposita crumina, iam profusis nummulis, iam dinumeratis centum denarium, quos mercedem diuinationis auferret, ecce quidam de 25

F 131^b. φ 29^b. 3 tbulēta (φ) em. v cf. IX 11 ex. archana
5 nuptialef eff. al. potius quam ead. m. ex nuptia2 φ: nuptialif
6 salubris Cornelissen Petsch celeris Nolte 8 anquirenti v

9 [satis] flor. Leo 11 futurū (φ) in faturū corr. m. rec.
14 suffulculuf (φ, sed ful) em. v dyophanel (φ) 17 opti-
mal (φ) em. de Rhoer cf. 33,25 18 feua (f in ras. al. m.

scrips., fuit f·eua) φ: feua (° add. ead. m.) an feua ueriuif
dixerī (φ) induct. 21 enodaret Wower sonaret Bluemner
22 eū induct. φ: eū (al. m. add. °) 23 crumina i in e
mut. m. rec. (φ) 24 ninumeratīf ut vid., sed em. ead. m.
25 auferret (φ) mut. al. m. in aff—

Oud.

E

nobilibus adolescentulus a tergo adrepens eum lacinia pre-
 121 hendit et conuersum amplexus exosculatur artissime. at
 ille ubi primum consauatus eum iuxtim se ut adsidat
 effecit, attonitus [et] repentinae uisionis stupore et prae-
 5 sentis negotii, quod gerebat, oblitus infit ad eum: "quam
 olim equidem exoptatus nobis aduenis?". respondit ad
 haec ille alius: "commodum uespera oriente. sed uicissim tu
 quoque, frater, mihi memora, quem ad modum exinde, ut de
 Euboea insula festinus enauigasti, et maris et uiae confeceris
 14 iter." ad haec Diophanes ille Chaldaeus egregius mente uiduus
 11 necdum suus: "hostes", inquit, "et omnes inimici nostri
 tam diram, immo uero Vlixeam peregrinationem incidant.
 122 nam et nauis ipsa, <qua> uehebamur, uariis || turbinibus
 procellarum quassata, utroque regimine amisso aegre ad
 15 ulterioris ripae marginem detrusa praeceps demersa est et
 nos omnibus amissis uix enatauimus. quodcumque uel
 ignotorum miseratione uel amicorum beniuolentia contraxi-
 mus, id omne latrocinialis inuasit manus, quorum audaciae
 repugnans etiam Arignotus unicus frater meus sub istis
 123 oculis miser iugulatus est." haec eo adhuc narrante
 21 maesto Cerdo ille negotiator correptis nummulis suis,
 quos diuinationis mercedi destinauerat, protinus aufugit.
 ac dehinc tunc demum Diophanes expergitus sensit im-
 p<r>uden|tiae suae labem, cum etiam nos omnis circum-
 25 secus adstantes in clarum cachinnum uideret effusos.

Sed tibi plane, Luci domine, soli omnium Chal- 27
 daeus ille uera dixerit, sisque felix et iter dexterum
 porrigas.'

F 131^b 132^a. φ 29^b 30^a. 3 φ lauit; (^a add. ead. m., al.
 mut. u. in b) φ: c̄lauiat⁹ 4 et del. Luetj cf. 68,18 ex

Petsch 5 negotii (φ) post ii ras. 13 ipfa φ: ipfa^a (^a add.
 al. m.) in qua Bursian ipsa in qua v ipsa ubi Beyte

19 arifnotuf (φ, sed in mg. al. m. Trisnot⁹) em. Jungermann
 23 diofanel impudentię (φ) em. v cf. VIII 8 in. 24 lauē
 em. m. rec. et φ 28 peragas Nolte

Oud.

E

124

Haec Milone diutine sermocinante tacitus ingemescebam 15
 mihi que non mediocriter suscensebam, quod ultro inducta
 serie inoportunarum fabularum partem bonam uespera<e>
 eiusque gratissimum fructum amitterem. et tandem deni-
 que deuorato pudore ad Milonem aio: 'ferat sua<m> Dio- 5
 phanes ille fortunam et spolia populorum rursus conferat
 mari pariter ac terrae; mihi uero fatigationis hesternae
 etiam nunc saucio da ueniam, maturius concedam cubi-
 tum?'; et cum dicto facesso et cubiculum meum contendo
 atque illic deprehendo epularum dispositiones satis con- 10
 cinnas. nam et pueris extra limen, credo ut arbitrio
 nocturni gannitus ablegarentur, humi quam procul distra-
 , 125 tam fuerat et grabattulum meum adstitit mensula cenae
 totius honestas reliquias tolerans et calices boni iam in-
 fuso latice semipleni solam temperiem sustinentes et la- 15
 goena iuxta orificio caesim deasceato patescens facilis
 126 <h>auritu, prorsus gladiatoriae Veneris antecenia.

Commodum cubueram et ecce Fotis mea, iam domina 16
 cubitum reddita, laeta proximat rosaserta et rosa soluta
 127 in sinu tuberante. ac me pressim deosculato et corollis 20
 reuincto ac flore persperso adripit poculum ac desuper||
 aqua calida iniecta porrigit bibam, idque modico prius,
 quam totum exsorberem, clementer inuadit ac relictum

F 132^a. φ 30^a. 2 ultra (φ) em. v 3 uespera (φ)
 em. v 5 luā ~ add. al. m. et φ 6 cōferat sed littera f
 per compend. ~ ducta φ: cōferat 12 diftra*** (vid. fuisse
 diftrato, o in ū mutat. et quia non satis liquidum erat, supra
 voc. add. v; virgulam ~ certe add. m. pr.) φ: diftractū cf. X 34
 med. 13 grabattulū b ex u corr. al. m. (φ) mfulē (φ)
 em. v 14 totius] lotioris Leo cf. 45,3 92,1 bini Lips
 15 solitam . . . sustinente Leo laguena 16 deascento (n

refect., fort. fuit a) φ: deascento em. Luetj facili Luetj
 17 auritu (φ, m. rec. add. h) 18 cf. 61,21 Λούκ. 8: ἡ δὲ
 ἐπειδὴ κατέκλινε τὴν δέσποιναν 19 lacta (φ) em. Haupt
 cf. 61,22 del. E tacita Schikerad lecto Hild rose (φ)
 em. v rosa et s. et [rosa] s. Leo fort. recte cf. 98,2 X 32
 21 fore (1 add. ead. m.) 22 modicū (φ) em. Brant
 23 clementer ex —tif corr. ead. m.

Oud.

E

128 p<a>ullulatum labellis minuens meque respiciens sorbilla<t>
dulciter. sequens et tertium inter nos uicissim et frequens
alternat poculum; tum ego iam uino madens nec animo
tantum, uerum etiam corpore ipso <pronus> ad libidinem,
5 inque[n]s alioquin et petulans et iam saucius paulisper,²⁸
inguinum sine lacinia remota inpatientiam ueneris Fotidi
meae monstrans: 'miserere', inquam, 'et subueni maturius.
nam, ut uides, proelio, quod nobis sine fetiali officio in-
129 dixeras, iam proximante uehementer intentus, ubi primam
10 sagittam saeui Cupidinis in ima praecordia mea delapsam
excepi, arcum meum et ipse uigorat<e> tetendi[t] et oppido
formido, ne neruus rigoris | nimietate rumpatur. sed ut
mihi morem plenius gesseris, in effusum laxa crinem et
14 capillo fluente undanter ede complexus amabiles.'

17 Nec mora, cum omnibus illis cibariis uasculis raptim
130 remotis laciniis cunctis suis renu[n]data crinibusque dis-
solutis ad hilarem lasciuam in speciem Veneris, quae
marinos fluctus subit, pulchre reformata, paulisper etiam
glabellum feminal rosea palmula potius obumbrans de

F 132*. φ 30*. 1 pullulati (φ) em. v cf. 118,20 forbilla (φ)
b corr. ex u em. v cf. 62,23; 35,3 2 dulciter, sequens v dul-
citer. Sequens Bursian sequensque Oud 3 alternarat vd Vl
. cū (φ) tum Petschenig cf. 42,16 67,15 poculum, cum Bursian
4/5 ad libid. inq. al. et pet. ante iam uino (v.3) transp. Bursian
<pronus> Leo inquiet (φ) cf. Heraeus Arch. f. lat. Lex.
X 512 Roensch Ital. u. Vulg. 458 sq.; 'impotens' interpretat. Plas-
berg inquietus Beroald inquires Oud inhians Colv 5 etiā
(non &iā) (φ) ut falso repetit. ex v. 4 del. vd Vl et iam Bluemner
iam Bursian ante paulisper interpunx. Bursian, post fine v,
post paulisper Petsch cf. Luc. conv. 16: παρεγύμνον ἑαυτὸν . . .
ἄχρι πρὸς τὸ ἀλοχίστον 6 fine] sanie Lips cf. Sall. hist.
fr. 52 9 proximanti vd Vl 11 uigor attetendit (φ) uigore
tetendi Ald em. Bursian cf. IX 21: uigorati 13 effufv̄ (v in
ras., fuit a) φ: effufū 14 fluent undant (φ, in mg. add.
c̄ fluēte) fluente undanter Ald cf. XI 3 med. Verg. Aen. IV 147
fluenter undante Colv fluente [undante] Novāk 16 renundata
em. φ quā (φ) em. v; aliter loci se habent quales 31,7 34,10 37,12
55,23 cf. Becker Stud. Apul. diss. Regiom. 1879 p. 29 18 subit*
eras. a (φ) 19 glauellū femina ut φ: glabellū femina t̄
em. Lips cf. apol. 33 (39,20 H.) obūbraf em. ead. m.

Oud.

E

- 131 industria quam tegens uerecundia: 'proeliare', inquit, 'et fortiter proeliare, nec enim tibi cedam nec terga uortam-comminus' in aspectum, si uir es, derige et grassare nauiter et occide moriturus. hodierna pugna non habet missionem.' haec simul dicens inscenso grabattulo super 5
- 132 me sessim residens ac crebra subsiliens lubricisque gestibus mobilem spinam quatiens pendulae Veneris fructu me satiauit, usque dum lassis animis et marcidis artibus defatigati simul ambo corruimus inter mutuos amplexus animas [h]anelantes. his et huius modi conluctationibus 10 ad confinia lucis usque peruigiles egimus poculis interdum
- 133 lassitudinem refouentes et libidinem incitantes et uoluptatem integranes. ad cuius noctis exemplar similes adstruximus alias pluscul[las].

Forte quadam die de me magno opere Byrrhena con- 18 tendit, apud eam cenulae <festi>uae interesse, et cum 16 impendio excusarem, negauit ueniam. ergo igitur Fotis erat adeunda deque nutu eius consilium uelut auspiciam petendum. quae quamquam inuita, quod a se ungue latius digrederer, tamen comiter amatoriae militiae breuem 20 comteatum indulsit. sed 'heus tu', inquit, 'caue regrediare cena maturius. nam uesana factio nobilissimorum

F 132^a. φ 30^a. 3 in aspectum *interpretament. putat Colv* in os spatham *Elmenh* verb. derige *ex sermone militari sumpt.* cf. *Woelfflin Arch. f. lat. Lex. X 4* 6 senfī (φ) def. *Weyman Arch. II 266* falso coll. *Plin. n. hist. XXXVI 96 em. Bursian* cf. 107,24 crebra (φ) a mut. in o cf. 30,21 59,19 73,7, sed

VII 4 in. apol. 15 (17,15H.) 7 cf. 30,23 8 φ: artib; (al. m.) cf. *Neue-Wagener Lat. Formenl. I⁸ p. 553* 9 defetigati em. ead. m. 10 hanelantef 12 refouentef (φ) fou ex ou corr. pr. m. incitatⁿef em. ead. m. ex incitatā φ: incitantef 15 qudā^a add. ead. m. 16 cenulęue φ: ceuleueⁿ al. m. add. cenulae eius v cenulae suae E cenulae ut *Rohde* cenae lautae *Bluemner* cenulae[ue] *Novak* cenulae <festi>uae *He* de coniunctiv. cf. 37,22 46,15 al. 17 <me> impedimento *Bluemner* 18 uelut ex uelud em. ead. m. 19 quae] q; φ: q̄ 21 caue i. e. cura cf. 43,31

Oud.

E

iuuenum pacem publicam infesta<t>; passim trucidatos per
 134 medias plateas uidebis iacere, nec praesidis auxilia longi-
 qua leuare ciuitatem tanta clade possunt. tibi uero for-
 tunae splendor insidias, contemptus etiam peregrinationis
 5 poterit adferre.'

'Fac sine cura', inquam, 'sis, Fotis mea. nam praeter
 quod epulis alienis uoluptates meas anteferrem, metum
 etiam istum tibi demam maturata regressione. nec tamen
 incomitatus ibo. nam gladiolo solito cinctus altrinsecus
 10 ipse salutis meae praesidia gestabo.'

Sic paratus | cenae me committo.

19 Frequens ibi numerus epulorum et utpote apud prima-
 135 tem feminam flos ipse ciuitatis. <mens>ae opipares citro
 et ebore nitentes, lecti aureis uestibus intecti, ampli
 15 calices uariae quidem gratiae, sed pretiositatis unius.
 136 hic utrum fabre sigillatum, ibi crustallum inpunctum,
 argentum alibi clarum et aurum fulgurans et sucinum
 137 mire cauatum et lapides ut bibas et quicquid fieri non
 potest ibi est. diriuitores plusculi splendide amicti fer-
 20 cula copiosa scitule subministrare, pueri calamistrati
 138 pulchre indusiati gemma<s> formatas [s]in pocula uini
 uetusti frequenter offerre. iam inlatis luminibus epularis

F 132^b. φ 30^b. 1 infecta (φ) em. Oud cf. 35,3 38,1
 infecit Beroald cf. 14,2 VIII 15 med. 4/5 contemptum —
 peregrinatio Pric peregrinationis <fama> Luetj <periculum>
 poterit vdVI contemptus per. etiam <uitae periculum> Novák
 malim: splendor, contemptus e. peregr. insidias 8 maturante
 (ta ead. m. superscr.) φ: maturata (a in ras. ex r litt. prima
 voc. sequentis) maturante def. Petsch 13 ciuitatifē (ē vid.
 eras.) φ: ciuitatif <mens>ae Rohde et v opipare Oud
 citro] cibi v 18 et lap.] in lap. v in capides Gruter
 ut bibas] uiuidos? He <paene> non Kirchhoff <potest
 et> non vdVI cf. Luc. Phars. VI 437 19 ibi est] .ibi est
 Kirchhoff cf. 104,17 sq. diriuitores (φ) em. v pluscul* (eras.
 f; librar. primo voces falso distinxerat ut saepe) 20 copiosa*
 scitule* (eras. f) 21 gēmal (f al. m. add.) formataf* (eras.
 f) in φ: gēma formata^s sinpocula (n ex m corr. al. m.)

Oud.

E.

sermo percrebuit, iam risus adfluens et ioci liberales et
cauillus hinc inde.

Tum inquit ad me Byrrhena: 'quam commode uersaris in
nostra patria? quod sciam, templis et lauacris et ceteris ope-
ribus longe cunctas ciuitates antecellimus, utensilium prae-
139 terea pollemus || adfatim. certe libertas otioso et negotioso
quidem aduenae, Romana frequentia, modesto uero hospiti quies
uillatica: omni denique prouinciae uoluptarii secessus sumus.'

Ad haec ego subiciens: 'uera memoras nec usquam 20
gentium magis me liberum quam hic fuisse credidi. sed
oppido formido caecas et ineuitabiles latebras magicae
disciplinae. nam ne mortuorum quidem sepulchra tuta
140 dicuntur, sed ex bustis et rogis reliquiae quaedam et
cadauerum praesegmina ad exitiabiles uiuentium fortunas
petuntur. et cantatrices anus in ipso momento chor[o]agi 15
funeris praepeti celeritate alienam sepulturam ante-
uortunt.'

His meis addidit alius: 'immo uero istic nec uiuen-
tibus quidem ullis parcitur. et nescio qui simile passus
ore undique omnifariam deformato truncatus est.' 20

Inter haec conuiuium totum in licentiosos cachinnos
141 effunditur omniumque ora et optutus in unum quempiam
angulo secubantem conferuntur. qui cunctorum obsti-
natione confusus indigna murmurabundus cum uellet

F 132^b. φ 30^b. 1 φ: percrebuit (^r al. m. add.) ^daffluens
^d ead. m. add. φ: affluens 2 cabillus em. al. m. et φ
3 cum *Kronenb* 5 ciuitates <Thessaliae> *Rohde* uten-
silibus v 6 otiosa (φ) otioso *Beroald* copiosa *Haupt*
negotioso <pariter et pecunioso> *vd VI* 7 Rom.] urbana
Petsch 9 memoras. <inquam> *vd VI coll. 34,21* 12 me
(*prima hasta eras. n eff.*) 13 & (φ) ex *vir doct. ap. Oud*
et <a> *Pric* 15 choroagi (φ) em. v 16 funerif
(φ) em. *Wouer an ut interpretam. delend.?* *He cf. Fulgent.*
serm. ant. p. 121,10 H. cf. 16,8 42,13 20 truncato deformatus
Bluemner 21 inlicentiosus cachinn; (φ) em. *Iunt. post.*
cf. 36,25 23 angulose cubantē ²ferunt (φ) em. v
24 'indignum!' *Rohde* murmurabundus (φ, sed in m. g. add.
dul)

Oud.

F

exurgere, 'immo mi Thely<ph>ron', Byrrhena inquit, 'et subsiste paulisper et more tuae urbanitatis fabulam illam 31 tuam remetire, ut et filius meus iste Lucius | lepidi[s] sermonis tui perfruat comitate.'

- 5 At ille: 'tu quidem, domina', ait, 'in officio manes sanctae tuae bonitatis, sed ferenda non est quorundam insolentia.' sic ille commotus. sed instanti<a> Byrrhenae, quae eum adiuratione suae salutis ingratis cogebat effari, 9 perfecit, ut uellet.

21 Ac sic aggeratis in cumulum stragulis et effultus in 142 cubitum suberectusque in torum porrigit dexteram et ad instar oratorum conformat articulum duobusque infimis conclusis digitis ceteros eminens [porrigens] et infesto 143 pollice clementer subrigens infit Thelyphron:

- 15 'Pupillus ego Mileto profectus ad spectaculum Olympicum cum haec etia<m> loca provinciae famigerabilis adire cuperem, peragrata cuncta Thessalia fuscis auibus Larissam accessi. ac dum singula pererrans tenuato admodum uiatice paupertati meae fomenta conquirō, con-

F 132^b 133^a. φ 30^b. 1 exurgere (ead. m. add. ^f)
 theliron (φ) cf. v. 14 50,20 3 lepidif (φ, sed ^l) cf. 40,19,20
 4 comitare (φ, sed em. ead. m.) 5 monel (φ) em. Ald
 cf. 117,18 7 instanti (φ) em. v cf. VII 12: instantia
 10 et ante effult. del. Bluemner; sed cf. 48,1: que 53,7: et
 100,15: et IX 2: mutuoque X 28: et populo; Madvig Cic.
 de fin. 804 * effultif (φ) def. Oud coll. X 20: cubitum
 praestruunt et Sil. XIII 814 effultus Fulv; Verg. Aen. VII 94
 VIII 368 Mart. III 82, 7 cft. vdVI effultus suberectusque
 in cubitum [in torum] vdVI suffultus — in toro Nolte
 12 articulatim Leo cf. 82,20 121,3 13 eminent (en in ras.)
 φ: eminent (in mg. emin⁹ m. rec.) def. Leo coll. Koziol Stil d.
 Apul. 312 eminentes v eminentulos Oud eminent? (cf. VII 11 in.
 IX 27 in. Corp. gloss. IV 48,42) an emicans? (cf. IX 34 in.
 XI 3 med.) porrigit (poster. i mut. in e, supra it ras., in qua
 nescio an fuerit ^{nf}; t puncto infra posito delet. erat) φ: por-
 rigenf del. Leo infesto] iniecto Volkmann cf. Quint.
 XI 3,119 14 subridens Pric thlelron (φ) em. v
 16 cū ex Tū φ: Tū (sed vid. T mutat. esse in C) etia em.
 al. m. 19 paupertati em. ead. m.

Oud.

E

spicor medio foro procerum quendam senem. insistebat lapidem claraque uoce praedicabat, siqui mortuum seruare uellet, de pretio liceretur. et ad quempiam praetereuntium: "quid hoc", inquam, "comperior? hicine mortui solent aufugere?"

5

144 "Tace", respondit ille. "nam oppido puer et satis peregrinus es meritoque ignoras Thessaliae te consistere, ubi sagae mulieres ora mortuorum passim demorsicant, eaque sunt illis artis magicae supplementa."

Contra ego: "et quae, tu", inquam, "dic sodes, custodela ista feralis?". "iam primum", respondit ille, "perpetem 11 noctem eximie uigilandum est exertis et inconiuis oculis semper in cadauer intentis nec acies usquam deuertenda, immo ne obliquanda quidem, quippe cum deterrimae uersipelles in quoduis animal ore conuerso latenter adre- 15
145 pant, ut ipsos etiam oculos Solis et Iustitiae facile frustrentur; nam et aues et rursus canes et mures, immo uero etiam muscas induunt. tunc diris cantaminibus somno custodes obruunt. nec satis quisquam definire poterit, quantas latebras nequissimae mulieres pro libidine 20 sua comminiscuntur. nec tamen huius tam exitiabilis operae merces amplior quam quaterni uel seni ferme offeruntur aurei. ehem, et, quod paene praeterieram, siqui non integrum corpus mane restituerit, quidquid inde decerptum deminutumque | fuerit, id omne de facie sua 25 desecto sarcire compellitur."

146 His cognitis animum meum conmasculo et ilico accedens praeconem: "clamare", inquam, "iam desine. adest custos paratus, cedo praemium."

"Mille", inquit, "nummum deponentur tibi. sed heus 30 iuuenis, caue diligenter principum ciuitatis filii cadauer a malis Harpyis probe custodias."

F 133^a. φ 30^b 31^a. 2 mortū em. φ 3 diceret Oud
se pretio locaret Hild 6 cf. Hom. Od. IX 273 7 medio-
que Pric cf. 24,20 8 cf. 33,7 9 illj (φ) i ex e ut vid.
14 deterring em. φ 23 et del. Leo coll. Plaut. Poen. 118
31 cf. 39,21 cadauera malis harpyis

Oud.

E.

“Ineptias”, inquam, “mihi narras et nugas meras. uides hominem ferreum et insomnem, certe perspicaciorem ipso Lynceum uel Argo et oculeum totum.”

Vix finieram, et ilico me perducit ad domum quam-
5 piam, cuius ipsis foribus obseptis per quamdam || breuem
posticulam intro uocat me et conclauē quoddam obseratis
147 luminibus umbrosam <aperiens> demonstrat matronam flebi-
lem fusca ueste contactam, quam prop<t>er adsistens: “hic”,
inquit, “auctoratus ad custodiam mariti tui fidenter acces-
10 sit.” at illa crinibus antependulis hinc inde dimotis etiam
in maerore luculentam proferens faciem meque respec-
148 tans: “uide oro”, inquit, “quam expergite munus obeas.”

“Sine cura sis”, inquam, “modo corollarium idoneum compara.”

24 Sic placito [o]consurrexit et ad aliud me cubiculum
16 inducit. ibi corpus splendentibus linteis coopertum intro- 33
ductis quibusdam septem testibus manu reuelat et diutine
149 [u]super fletu obtestata fidem praesentium singula demon-
strat anxie, uerba concepta de industria quodam tabulis
20 praenotante. “ecce”, inquit, “nasus integer, incolumes
oculi, saluae aures, inlibatae labiae, mentum solidum.
uos in hanc rem, boni Quirites, testimonium perhibetote”,
et cum dicto consignatis illis tabulis facessit.

At ego: “iube”, inquam, “domina, cuncta, quae sunt usui
25 necessaria nobis exhiberi.”

F 133^a. φ 30^b 31^a. 2 pspiciorē em. ead. m. 3 uel] uigi-
liorem Leo cf. Plaut. Aul. 555 6 me & (φ) me ad Gruter
6/7 et — umbrosam <intrans> vd Vl <aperiens> Leo 7 lu-
minaribus Bluemner matronamque Florid 8 pper
φ: ppe em. v cf. 125, 11 Fulgent. p. 8, 16 H. hinc (φ) n induct.
10 demotis (φ) em. v 11 respētāf (eta corros., pr. m. add.
cⁿ) φ: respicienf cf. 30, 10 31, 11 34, 13 38, 1 45, 9 sed 59, 14
14/5 cōparaf Ic φ: cōparaf Ic compara Scal compares Oud
sic Hild quo v 15 ocin surrexit (φ, sed n corr. in ū ead. m.)
ocius surr. v consurrexit Leo 17/8 diutine ufu perfieto (φ)
insuper vel superfieto Heins 18 fidē (φ) ~ eras.

Oud.

E

"At quae", inquit, "ista sunt?"

"Lucerna", aio, "praegrandis et oleum ad lucem luci
150 sufficiens et calida cum oenophoris et calice cenarumque
reliquiis discus ornatus."

Tunc illa capite quassanti: "abi", inquit, "fatue, qui in 5
domo funesta cenas et partes requiris, in qua totiugis
iam diebus ne fumus quidem uisus est ullus. an istuc
comisatum te uenisse credis? quin sumis potius loco con-
151 gruentsum luctus et lacrimas?" haec simul dicens respexit
ancillulam et: "Myrrhine", inquit, "lucernam et | oleum 10
trade confestim et incluso custode cubiculo protinus
facesse."

Sic desolatus ad cadaueris solacium perfrictis <o>culis 25
et obarmatis ad uigilias animum meum permulcebam
cantationibus, cum ecce crepusculum et nox prouecta et 15
nox altior et dein concubia altiora et iam nox intem-
pesta. mihi que oppido formido cumulatior quidem, cum
repente introprensus mustela contra me constitit optutum-
152 que acerrimum in me destituit, ut tan||tillula animalis
prae nimia sui fiducia mihi turbarit animum. denique 20
sic ad illam: "quin abis", inquam, "inpurata bestia, teque
ad tui similes musculos recondis, antequam nostri uim
praesentariam experiaris? quin abis?"

F 133^a. φ 31^a. 2/3 luci sufficiens a librario add. putat
Faber ad lucem aut luci del. Nolte 3 oenophoro Leo
5 quassato (φ) ato eras.; in mg. santi ead. m. adscrips. cf. 71,13
98,6 VIII 19 med. 6 cf. vāVI Arch. f. lat. Lex. X 388
7 istuc (φ) istuc Oud 8 comisatū* (vid. eras. f) φ: come-
fatū 10 myrrhene (φ) em. Beroald 13 fit (φ) em. v
pfrictifculi. fed (φ, sed in mg. c pfrictif oculif) em. v
15 ante cum graviter distinct. v, leviter dist. He cum] iam
Saupe cf. 34,14 65,20 16 altiora del. Novák etiā (φ)
et iam v iam del. vāVI 17 <iam> oppido <formidanti>
formido vāVI oppido forti cumulatior qu. <constantia> Novák
cf VI 13 med. cumulatur Elmenh oppido . . . cumulatior con-
sumgit Leo cf. 17,14 17/18 tum repente Luety
22 ac (φ) ad v maculof mut. ead. m. in musculof

Oud.

E.

153 Terga uortit et cubiculo protinus exterminatur. nec
 mora, cum me somnus profundus in imum barathrum
 repente demergit, ut ne deus quidem Delficus ipse facile
 discerneret duobus nobis iacentibus, quis esset magis mor-
 5 tuus. sic inanimis et indigens alio custode paene ibi non
 eram.

26 Commodum noctis indutias cantus perstrepebat cristatae
 cohortis. tandem expergitus et nimio pauore perterritus
 cadauer accur(r)o et a(m)moto lumine reuelataque eius
 10 facie rimabar singula, quae cuncta conuenerant: ecce uxor
 154 misella flens cum (h)esternis testibus introrumpit anxia
 et statim corpori superruens multumque ac diu deosculata
 sub arbitrio luminis recognoscit omnia. et conuersa Philo-
 despotum requirit actorem, ei praecipit, bono custodi
 15 redderet sine mora praemium. et oblato statim: "sum-
 mas", inquit, "tibi, iuuenis, gratias agimus et Hercules
 ob sedulum istud ministerium inter ceteros familiares
 dehinc numerabimus."

Ad haec ego insperato lucro diffusus in gaudium et
 20 in aureos refulgentes, quos identidem manu mea uentila-
 bam, attonitus: "immo", inquam, "domina, de famulis tuis
 unum putato, et quotiens operam nostram desiderabis,
 fidenter impera."

Vix effatum me statim familiares omen nefarium
 25 exsecrati raptis cuiusque modi telis insecuntur; pugnis ille
 155 malas offendere, scapulas alius cubitis inpingere, palmis

φ: masculof musculos v mustelas *Scriver* in angulos (*ser-
 uato* ac) *Bluemner*

F 133^b. φ 31^a^b. 3 φ: nec 4 <e> duobus *Lips* <de> d.
 vdVI 9 accuro (φ, *sed* ^r *add. ead. m.*) amoto (φ, *sed* ^d
supra a *ead. ut vid. m. add.*) ammoto vdVI 10 quae cuncta]
 quaecumque *Cornelissen* <ut> conuenerant <comparebant>

vdVI 11 extnif (φ, *sed in mg. al. m. c* hefternif) cf. *apol. 64*
 (72,13H.) 12 ac (φ) *corr. ex ad* 18 <te> dehinc² *He*
 19 numerauim; *em. al. ut vid. m. et φ* 24 omnes (φ) omen
 (*scil. quod in extremis verbis inest*) *Gruter* 25 exsecrati (φ)
post i eras. f 26 scapulis — cubitos *Nolte*

Oud.

infestis hic latera suffodere, calcibus insultare, capillo^(s)
 distrahere, uestem discindere. sic in modum superbi
 iuuenis A[d]onii uel musici uatis Piplei[s] laceratus atque
 156 discerptus domo proturbor.

Ac dum in proxima platea refouens animum | infausti 27
 atque inprouidi sermonis mei sero reminiscor dignumque 6
 me || pluribus etiam uerberibus fuisse merito consentio, 35
 ecce iam ultimum defletus atque conclamatus processerat
 mortuus ritumque patrio, utpote unus de optimatibus,
 157 pompa funeris publici ductabat^(ur) per forum. occurrit 10
 atratus quidam maestus in lacrimis genialem canitiem
 reuellens senex et manibus ambabus inuadens torum uoce
 contenta quidem, sed adsiduis singultibus impedita: "per
 fidem uestram", inquit, "Quirites, per pietatem publicam
 perempto ciui subsistite et extremum facinus in nefariam 15
 scelestamque istam feminam seueriter uindicate. haec
 158 enim nec ullus alius miserum adulescentem, sororis meae
 filium, in adulteri gratiam et ob praedam hereditariam
 extinxit ueneno."

Sic ille senior lamentabiles questus singulis instrepe- 30
 bat. saeuire uulgus interdum et facti uerisimilitudine
 ad criminis credulitatem impelli. conclamant ignem, re-
 quirunt saxa, catulos ad exitium mulieris hortantur.

F 133^b. φ 31^b. 1 infestif ex infetif corr. ead. m.
 capillo (φ) em. v 3 adoni uť mustejuatif pipletif (φ) Adonei
Colv Edoni Markland Adonis Oud Aonii (sc. Penthei) Heins
Actaeonis Plasberg Musaei Beroald interpretat. 'Musicus'
musici Oud mystae Dilthey mystici Rohde miselli Guilelm
Pimpleidos Beroald Pimplei vd VI Pipleii Leo 10 ductabat em.
m. recentiss. et φ 11 adhfatus (φ) adanxius edd. vet. atratus Hild
cf. 57, 18 ad latus v adgnatus? E anhelus Haupt 14 puplicā
 (φ) *sed al. m. eff. publ 16 reuerit (φ, em. fort. ead. m.)* ^f m.
recentiss. superscr. 20 singulis <cunctis> vd VI coll. 54, 5 sq.
 <uniuersis> *Novak singultim Sciopp fort. recte an <suppli-*
 cans> *singulis? He singultibus interstr. Stewech 22 crude-*
 litatē (φ) *em. v 23 paruulof (φ) puerosne qui in publico*
uersari omnique spectaculo allici solent? catulos He cf. 76, 18 sqq.
 VIII 17 IX 36 *populos Petsch*

Oud.

E

emeditatis ad haec illa fletibus quamque sanctissime poterat adiurans cuncta numina tantum scelus abnuebat.

28 Ergo igitur senex ille: "ueritatis arbitrium in diuinam prouidentiam reponamus. Zatchlas adest Aegyptius propheta primarius, qui mecum iam dudum grandi praemio pepigit reducere paulisper ab inferis spiritum corpusque istud postliminio mortis animare", et cum dicto iuuenem quempiam linteis amiculum iniectum pedesque palmeis baxeis inductum et adusque deraso capite producit in 10 medium. huius diu manus deosculatus et ipsa genua 160 contingens: "miserere", ait, "sacerdos, miserere per caelestia sidera, per inferna numina, per naturalia elementa, per nocturna silentia et adyta Copti[t]ica et per incrementa 161 Nilotica et arcana Memfitica et sistra Fariaca. da breuem 15 solis usuram et in aeternum conditis oculis modica[m] 36 lucem infunde. non obnitimur nec terrae rem suam denegamus, sed ad ultionis solacium exiguum uitae spatium deprecamur."

Propheta sic propitiatus herbulam quampiam ob os 30 corporis || et aliam pectori eius imponit. tunc orientem 162 obuersus incrementa solis augusti tacitus imprecatus uenerabilis scaenae facie[s] studia praesentium ad miraculum tantum certatim adrexit.

29 Immitto me turbae socium et pone ipsum lectulum 25 editiorem quendam lapidem insistens cuncta curiosis oculis | arbitrabar, iam tumore pectus extolli, iam salubris uena pulsari, iam spiritu corpus impleri: et adsurgit cadauer et profatur adulescens: "Quid, oro, me post Lethaëa

F 133^b. φ 31^b. 4 φ: Zacha^s Calchas Gruter Tachos Salm Zachthalias vel Zalachthes Rohde cf. Plin. n. hist. XXXVII 169 Alexand. Trall. I 15 (I 567 Puschm.) ppha 8 intectum Beroald cf. iniecti VIII 27 in. IX 12 med. XI 10 med. 27 med., sed IX 20: intectis 9 adusque <ad cutem> Elmenh a. <cutem> vd VI coll. Plaut. Bacch. 242, sed cf. Plaut. Bacch. 1125 13 adepacoeptitica (φ) prior p vid. eff. ex t aut a operta Becicem adopena Beroald fort. recte adyta Scal Coptica vel Coptitica v 15 cf. apol. 18 (22, 24 H.) modica em. φ 16 obnitimur <fato> vel <neci> Rohde 22 faciel (φ) em. Colv

Oud.

pocula iam Stygiis paludibus innatantem ad momentariae uitae reducitis officia? desine iam, precor, desine ac me in meam quietem permitte.”

263 Haec audita uox de corpore, sed aliquantō propheta commotior: “quin refers”, ait, “populo singula tuaeque mortis illuminas arcana? an non putas deuotionibus meis posse Diras inuocari, posse tibi membra lassa torqueri?”

Suscipit ille de lectulo et imo cum gemitu populum sic adorat: “malis nouae nuptae peremptus artibus et addictus noxio poculo torum tepente adultero mancipau.”

264 Tunc uxor egregia capit praesentem audaciam et mente sacrilega coarguenti marito resistens altercat. populus aestuat, diuersa tendentes, hi[i] pessimam feminam uiuentem statim cum corpore mariti sepeliendam, alii mendacio cadaueris fidem non habendam.

Sed hanc cunctationem sequens adulescentis sermo 30 distinxit; nam rursus altius ingemescens: “dabo”, inquit, “dabo uobis intemeratae ueritatis documenta: perlucide quod prorsus alius nemo cognouerit indicabo”. tunc digito 37 me demonstrans: “nam cum corporis mei custos hic sagacissimus exertam mihi teneret uigiliam, cantatrices anus exuuiis meis imminentes atque ob id reformatae frustra saepius cum industriam sedulam eius fallere nequiuisent, postremum iniecta somni nebula eoque in profundam 25 quietem sepulto me nomine ciere non prius desierunt,

265 quam dum hebetes artus et membra frigida pigris conatibus ad artis magicae nituntur obsequia. hic utpote

F 133^b134^a. φ 31^b. 1 scigiif *em. al. m. et φ* 2 officia *em. φ* 6 illumina* (*eras. f*) φ: illuminat 8 c̄ gestu (φ) cum gemitu *Schikerd cf. v. 18* cum questu *Hild* congemitu? *He cf. 101,15: congemebat* 10 *cf. X 23: bestiis addicta, 24 in.* tepente *em. φ* 13 ποπτοφ (φ, *sed poster. o in ras.*) *em. v* 14 aestuant *Oud* tendens *Novák* hij 19 perlucida et v 20 <me> nemo *Oud* cognominarit (φ) cognouerit v cognorit *Novák* 21 mei (φ) *post i eras. f* 23 exubiif (φ, *sed corr.*) 27 hebetes h̄ vid. ex n *em. ead. m.*

Oud.

E

uius quidem, sed tantum <non> sopore mortuus, quod eodem mecum uocabulo nuncupatur, || ad suum nomen ignarus exurgit et in exanimis umbrae modum ultroneus gradiens, quamquam foribus cubiculi diligenter obclusis, per quod-
5 dam foramen prosectis naso prius ac mox auribus uicariam pro me lanienam sustinuit. utque fallaciae reliqua conuenissent, ceram in modum prosectorum formatam aurium ei adplicant examussim nasoque ipsius similem comparant. et nunc adsistit miser hic praemium non
10 industriae, sed debilitationis consecutus.”

166 His dictis perterritus temptare formam adgredior. iniecta manu nasum prehendo: sequitur; aures pertracto: deruunt. ac dum directis digitis et detortis nutibus praesentium denotor, dum risus ebullit, inter pedes circumstantium frigidus sudore defluens euado. nec postea debilis
15 ac sic ridiculus Lari me patrio reddere potui, sed capillis hinc inde laterum deiectis aurium uulnera celauit, nasi uero dedecus linteolo isto pressim adglutinato decenter obtexi.’

81 Cum primum Thelyphron hanc fabulam posuit, con-
21 potores uino madidi rursum cachinum integrant. dum-
167 que bibere solita Risui postulant, sic ad me Byrrhaena:
‘Sollemnis’, inquit, ‘dies a primis cunabulis huius urbis conditus crastinus aduenit, quo die soli mortalium
25 sanctissimum deum Risum hilaro atque gaudiali ritu pro- 38
pitiamus. hunc tua praesentia nobis efficies gratiorem.

F 134^a. φ 31^b 32^a. 1 et tantum *Wasse* sed tamen *vd VI*

s. tantum <non> *Oud* tanto? *He* 3 exurgit *em. ead. ut*
vid. m. et φ 5 praesectis *Oud* 6 fuscitauit (φ) suscepta-
uit Ald sustentauit Wower sustinuit He cf. 98, 11 sq. simil. er-
ror 27, 5 XI 29 in. 7 conuenissent (φ) *corr. in conuenirent cf. apol.*
61 (69, 23 H.) praesectarum *vd VI* 8 nasumque *vd VI*

11 tētare *em. ead. m.* fortunā (φ) *em. Gruter* 14 ebullit
b ex u corr. (φ) 15 defluens (φ) *cf. 12, 3 diffluens Heins*
20 *theliphron* 22 biberes (f *erad. conati sunt*) φ: bibere
bibones Oud solitariae (φ) *em. Lips*

Oud.

E

atque utinam aliquid de proprio lepore laeticum hono-
rando deo commiscaris, quo magis pleniusque tanto
numini litemus.'

'Bene', inquam, 'et fiet, ut iubes. et uellem Hercules
materiam reperire aliquam, quam deus tantus affluenter 5
168 indueret.' post haec monitu famuli mei, qui noctis ad-
monebat, iam et ipse crapula distentus, protinus exsurgo
et appellata pro[s]pere Byrrena titubante uestigio domi-
tionem capesso.

Sed cum primam plateam <in>uadimus, uento repentino 32
lumen, quo nitebamur, extinguitur, ut uix inprovidae 11
169 noctis caligine liberati digitis pedum detensis ob lapides
hospitium defessi rediremus. dumque iam iunctim proxi-
mamus, ecce tres quidam uegetes et || uastulis corporibus
fores nostras ex summis uiribus inruentes ac ne praesentia 15
170 quidem nostra tantillum conterriti, sed magis cum aemu-
latione uirium crebrius insultantes, ut nobis ac mihi
potissimum non immerito latrones esse et quidem saeuis-
simi uiderentur. statim denique gladium, quem ueste mea
contectum ad hos usus extuleram, sinu liberatum adripio. 20
nec cunctatus medios latrones inuolo ac singulis, ut quem-
171 que conluctantem offenderam, altissime demergo, quoad
tandem ante ipsa uestigia mea uastis et crebris perforati
uulneribus spiritus efflauerint. sic proeliatus, iam tumultu

F 134^a. φ 32^a. 6 inbueret *Haupt* 8 p[ro]pere (φ *sed in mg.*
ē prope) 10 uadim; (φ) <in>uadimus *Traube cf. 52, 25* 12 li-
berati] turbati *Cornelissen* librati *Sciopp cf. v. 8*: titubante ue-
stigio, *de deo Socr. 10 (13, 25 G.)* 13 iunctim] *ianuam Scriuer*
14 uegetef (φ) *cf. Corp. gloss. VII 396* uegetis v uegentes *Hild*
uegetos *E* 15 ex] & om. φ *em. Colv cf. apol. 74 (83, 4 H.)*
16 magif * * (*eras. vid. q*); φ: magifq' (*al. m. eff. magif ma-*
gifiq' cf. 58, 18 131, 6 VIII 3 IX 20 med.) cumulatione *cod.*
Bertin 20 hoc (φ) *corr. in hof* 21 latronef (φ) *prioris*
quinque litt. ab ead. m. emendando eff. φ: iuado inuolo
ac] inuolans *vd VI* fingulif (φ) *posterior i in ras.* 22 quoad
(φ, *sed t corr. in d*) 24 efflauerint (φ) *m. recentior vid.*
efficere uoluisse rüt tumultū eo (*delet. est*) φ: tu-
multu eo

Oud.

E

eo Fotide suscitata, patefactis aedibus anhelans et sudore perlutus inrepro meque statim utpote pugna <t>rium latro- num in uicem Geryoneae caedis fatigatum, lecto simul et somno tradidi. |

5

LIBER III

1¹⁷² Commodum poenicantibus phaleris Aurora roseum qua-³⁹

tiens lacertum caelum inequitabat, et me securae quieti reuulsum nox diei reddidit. aestus inuadit animum uesper-

173 <ti>ni recordatione facinoris; complic<i>tis denique pedi-

10 bus ac palmulis in alternas digitorum uicissitudines super genua conexas sic grabattum cossim insidens ubertim flebam, iam forum et iudicia, iam sententiam, ipsum denique carnificem imaginabundus. 'an mihi quisquam tam

mitis tamque beniuolus iudex obtinget, qui me trinae

15 caedis cruore perlutum et tot ciuium sanguine delibutum innocentem pronuntiare poterit? hanc illam mihi gloriosa<m> peregrinationem fore Chaldaeus Diophanes obstinate praedicabat.'

174 haec identidem mecum replicans fortunas meas heiu-
20 labam. quati fores interdum et frequenti clamore ianuae
2 nostrae perstrepī; nec mora, cum magna inruptione patefactis aedibus magistratibus eorumque ministris et turbae miscellanae <frequentia> cuncta completa statimque ||
lictores duo de iussu magistratum immissa manu trahere
25 me sane non renitentem occipiunt. ac dum primum

F 134^b. φ 32^a. 1 eo] mea *Petsch* 2 pugnariū (φ)
em. Salm pugnacium *Lips* 3 gerfoneę (φ) *em. v* Ego
salustiuf legi & em̄daui rome felix. | METAMORPHOSEON .

LIB · II · EXPLIC | INCIPIT LIBER · III · 6 punican̄tibuf (φ)
corr. al. m. ex poni contibuf 8 uesperni (φ, *em. al. m.*) *cf. X 35 ex.*
et loc. ibi adnot. 9 cōplictif (φ, *sed em. ead. m.*) 11 cōnexif
(*lineolam al. m. add.*) 13 quisquam] inquam *cod. Dorv cf. 13, 12*

16 gloriofā (φ) *lineolam al. m. add.* 17 obscurete? *He*
18 praedicebat *v cf. 96, 14* 19 *cf. 13, 18* 22/23 turba —
nea Vulcan <frequentia> *He cf. 89, 5* mag. min. turb. *dativos*
putat Leo 25 renitentē (φ) *in ras. eff. al. m. ex* retinentē,
sed antea supra tin addit. erat ^{nit} quod nunc eras.

Oud.

E

angiportum insistimus, statim ciuitas omnis in publicum
 effusa mira densitate nos insequitur. et quamquam capite
 175 in terram, immo ad ipsos inferos iam deiecto maestus
 incederem, obliquato tamen aspectu rein admirationis
 maximae conspicio: nam inter tot milia populi circum- 5
 fundentis nemo prorsum, qui non risu dirumperetur,
 aderat. tandem pererratis plateis omnibus et in modum
 eorum, quibus lustralibus piamentis minas portentorum
 hostiis circumforaneis expiant, circumductus angulatim, 40
 176 forum eiusque tribunal adstituor. iamque sublimo 10
 suggestu magistratibus residentibus, iam praecone publico
 silentium clamante repente cuncti consona uoce flagitant,
 propter coetus multitudinem, quae pressurae nimia densi-
 tate periclitaretur, iudicium tantum theatro redderetur.
 nec mora, cum passim populus procurrens caueae con- 15
 septum mira celeritate conpleuit; aditus etiam et tectum
 omne fartim stipauerant, plerique columnis implexi, alii
 statuis dependuli, nonnulli per fenestras et lacunaria
 177 semiconspicui, miro tamen omnes studio uisendi pericula
 salut[ar]is necegebant. tunc me per proscaenium medium 20
 uelut quandam uictimam publica ministeria producunt et
 orchestrae mediae sistunt. sic rursus praeconis amplo §
 boatu citatus | accusator quidam senior exurgit et ad
 dicendi spatium uasculo quodam in uicem coli graciliter

F 134^b 135^a. φ 32^a^b. 1 popl̄m (φ) publicum Gruter
 5 circūfēdentis (φ) circumstreptentis Hild circumfluentis Pric
 circumfundentis se Wasse circumfundentis He 7 pererratis
 (φ) rr in ras. ead. m. ex ri em. 8 qb; (φ) qui v
 8 [hostiis] Leo 9 post angul. distinx. He 10 eiusque (φ)
 usque Stewech et usque Sciopp reusque (lac. post forum statuta)
 vd Vl denique Bluemner mediumque E iuxta Leo cf. apol. 99
 (109, 10 H.) φ: sublimi 11 suggestu* (prior g ex b
 corr., eras. ~) 15 cum] cō (φ) em. v 16 celebritate
 Kronenberg 18 lacubaria em. ead. m. et φ 19 of
 20 salutaris (φ) em. v p̄sceniū (vid. fuisse φ) 21 pducunt
 (sed ras. supra et infra p, ut videatur fuisse p) φ: pducunt
 24 spatium <dimetiendum> vd Vl uasculo (φ) u mut. in b
 et l indux. m. rec. quidam Leo cf. 156, 3 VIII 8 med.

Oud.

E

fistulato ac per hoc guttatim defluo infusa aqua populum
sic adorat:

‘Neque parua res ac praecipue pacem ciuitatis cunctae
178 respiciens et exemplo serio profutura tractatur, Quirites
5 sanctissimi. quare magis congruit sedulo singulos atque
uniuersos uos pro dignitate publica prouidere, ne nefa-
rius homicida tot caedium lanienam, quam cruenter exer-
cuit, inpune commiserit. nec me putetis priuatis si-
multatibus instinctum odio proprio saeuire. sum namque
10 nocturnae custodiae praefectus nec in hodiernum credo
quemquam peruigilem || diligentiam meam culpae posse.
rem denique ipsam et quae nocte gesta sunt cum fide
proferam. nam cum fere iam tertia uigilia scrupulosa
diligentia cunctae ciuitatis ostiatim singula considerans
15 circumirem, conspicio istum crudelissimum iuuenem mu-
179 crone destricto passim caedibus operantem iamque tris 41
numero saeuitia eius interemptos ante pedes ipsius spi-
rantes adhuc, corporibus in multo sanguine palpitantes.
et ipse quidem conscientia tanti facinoris merito permotus
20 statim profugit et in domum quandam praesidio tenebra-
rum elapsus perpetem noctem delituit. sed prouidentia
deum, quae nihil impunitum nocentibus permittit, prius-
quam iste clandestinis itineribus elaberetur, mane prae-
stolatus ad grauissimum iudicii uestri sacramentum eum
25 curauit perducere. habetis itaque reum tot caedibus im-
piatum, reum coram deprensus, reum peregrinum. con-
stanter itaque in hominem alienum ferte sententias de
eo crimine, quod etiam in uestrum civem seueriter uindi-
29 caretis.’

4 Sic profatus accusator a[c]cerrimus immanem uocem

F 135^a. φ 32^b. 7 totā (al. m. vid. addid.) ēdiū (φ)
8 cf. *Noue Lat. Formen.* III 407 13 pferā φ: pferā cf.
13,11 X 7 ex. 15 mucrone (c corr. ex f aut r) 16 di-
stricto mut. pr. m. in de, etiam in mg. addito de φ: destricto
17 spirantibus vd V 18 palpitantibus Florid 22 post
permittit (inueni hominis latibulum) vel sim. intercidiisse putat
Leo 26 constanter cf. 64,10 30 pphat; em φ accel-
sim; (φ) em. al. m.

Oud.

F

180 repressit. ac me statim praeco, si quid ad ea respondere uellem, iubebat incipere. at ego nihil tunc temporis amplius quam flere poteram, non tam Hercules truculentam accusationem intuens quam meam miseram conscientiam. sed tamen oborta diuinitus audacia sic ad illa: 5

'Nec ipse ignoro, quam sit arduum trinis ciuium corporibus expositis eum, qui caedis arguatur, quamuis uera dicat et de facto confiteatur ultro, tamen tantae multitudini, quod sit innocens, persuadere. set si paulisper audientiam publica[m] mihi tribuerit humanitas, facile 10 uos edocebo me discrimen capitis non meo merito, sed rationabilis indignationis euentu fortuito tantam criminis inuidiam frustra sustinere.

Nam cum a cena me serius aliquanto reciperem, potu- 5 lentus alioquin, quod plane uerum crimen meum non 15 diffitebor, ante ipsas fores hospitii — ad bonum autem Milonem ciuem uestrum deuorto — uideo quosdam sae- 181 uissimos || latrones aditum temptantes et domus ianuas cardinibus obtortis euellere gestientes claustrisque omnibus, quae accuratissime adfixa fuerant, uiolenter euulsis 20 secum iam de inhabitantium exitio deliberantes. unus denique et manu promptior et corpore uastior his adfatis et ceteros incitabat: "heus pueri, quam maribus 42 animis et uiribus alacribus dormientes adgrediamur. omnis 182 cunctatio, ignauia omnis facessat e pectore: stricto mucrone 25 per totam domum caedes ambulet. qui sopitus iacebit, trucidetur; qui repugnare temptauerit, feriat. sic salui

F 135^a. 32^b. 1 respondere (vid. fuisse rē, sed ~ eras.)
 3 cf. VIII 17 med. 6 <inquam> quam vdVl 7/8 quam-
 uis uera dicat post ultro transpos. vdVl 9 sic (φ) em. v
 psuaderet ea si (φ) sed v set He 10 publicā (φ) em. Gruter
 cf. 57,4 humanitas <uestra> ed. Bas. 11 <mereri>
 merito Purser merita ut vid., sed olim a vid. in o corr. fuisse
 φ: merito <subire> sed Rohde 12 euentu (φ) post u
 eras. f tanti Rohde coll. 54,19 23 <se> et Hild
 pueri quā em. ex puer Inquā, sed olim in mg. lectio emendata addit.
 erat, cuius nihil iam apparet φ: pueri inquit maiorib; quin
 Wower cf. 77,1 116,6 118,24 25 facesset (φ) em. v cf. 14,2 23,2

Oud.

recedemus, si saluum in domo neminem reliquerimus.”^E
 fateor, Quirites, extremos latrones — boni ciuis officium
 arbitratus, simul et eximie metuens et hospitibus meis et
 mihi — gladiolo, qui me propter huius modi pericula comi-
 5 tabatur, armatus fugare atque proterrere eos adgressus
 sum. at illi barbari prorsus et immanes homines neque
 fugam capessunt et, cum me uiderent in ferro, tamen
 audaciter resistunt.

6 Dirigitur proeliaris acies. ipse denique dux et signifer
 10 ceterorum ualidis me uiribus adgressus ilico manibus am-
 183 babus capillo adreptum ac retro reflexum effigere lapide
 gestit. quem dum sibi porrigi flagitat, certa manu per-
 cussum feliciter prosterno. ac mox alium pedibus meis
 mordicus inhaerentem per scapulas ictu temperato tertium-
 15 que inprouide occurrentem pectore offenso peremo. sic
 pace uindicta domoque hospitum ac salute communi
 protecta non tantum impunem me, uerum etiam lauda-
 bilem publice credebam fore, qui ne tantillo quidem um-
 quam crimine postulatus, sed probe spectatus apud meos
 20 semper innocentiam commodis cunctis antetuleram. nec
 184 possum repperire, cur iustae ultionis, qua contra latrones
 deterrimos commotus sum, nunc istum reatum sustineam,
 cum nemo possit monstrare uel proprias inter nos inimi-
 citias | praecessisse ac ne omnino mihi notos illos latrones

F 135^b. φ 32^b 33^a. 1 si saluum in ras. ead. m. φ: sic
 saluū 2 extremos (φ) cf. 77,5 79,17 99,8 122,2 al. extermin-
 are Hild extremos <exterminare> Luetj (sed v. 46,1 116,1 IX 35)
 <extirpare> extremos vdVl latrones <arcere> Novák; cf. pro-
 nomen repetit. 14,13 59,22 ciuis] uiri? Leo 3 arbitrat* (ead.
 ut vid. m. add.) φ: arbitrat* (corr. ex 2 ead. m.) cf. 18,12
 6 prful ead. m. supra lin. add. 7 in<ferri>, ferro Luetj
 11 abreptū* (litt. eras. antea induct.) φ: abreptū em. v cf. 21,4
 <caput> effigere vdVl 14 [scapula] (φ) al ex ā corr. ead.
 m. 17 tā (φ) tantum ed. Basil iam Stewech cf. VI 29:
 non enim te tantum, uerum etiam me 24 ac nec Bur-
 sian cf. 21,6 60,5 ullos vdVl falso coll. Cic. pro Roscio
 Amerin. 94 [latrones]? Leo

Oud.

E

usquam fuisse; uel certe ulla praeda monstretur, || cuius cupidine tantum flagitium credatur admissum.'

Haec profatus rursus lacrimis obortis porrectisque in 7
preces manibus per publicam misericordiam, per pignorum 43
caritatem maestus tunc hos, tunc illos deprecabar. cum- 5
que iam humanitate commotos, misericordia fletuum ad-
fectos o(m)nis satis crederem, Solis et Iustitiae testatus
oculum casumque praesentem meum commendans deum
providentiae, paulo altius aspectu relato conspicio prorsus
185 totum populum risu cachinnabili diffue[ba]nt(em) nec secus 10
illum bonum hospitem parentemque meum Milonem risu
maximo dissolutum. at tunc sic tacitus mecum: 'en
fides', inquam, 'en conscientia; ego quidem pro hospitis
salute et homicida sum et reus capitis inducor, at ille
non contentus, quod mihi nec adstipendi solacium per- 15
hibuit, insuper exitium meum cachinnat.'

Inter haec quaedam mulier per medium theatrum 8
lacrimosa et flebilis atra ueste contacta paruulum quen-
186 dam sinu tolerans decurrit ac pone eam anus alia pannis
horridis obsita paribusque maesta fletibus, ramos olea- 20
gineos utraeque quatientes, quae circumfusae lectulum,
quo peremptorum cadauera contacta fuerant, plang[u]ore
sublato se lugubriter eiulantes: 'per publicam misericor-
diam, per commune ius humanitatis', aiunt, 'miseremini
indigne caesorum iuuenum nostraeque uiduitati ac solitu- 25
dini de uindicta solacium date. certe paruuli huius in
primis annis destituti fortunis succur(r)ite et de latronis
187 huius sanguine legibus uestris et disciplinae publicae litate.'

F 135^b. 33^a. 4 publicū em. ead. m. supra add. ^a, deinde
al. m. ex u corr. a φ: publicā 6/7 adfecto lonis corr. al.
m. in adfecto ofñif em. φ 8 oculuf corr. ead. m. in lum
φ: oculu' 9 elato Rohde, refut. Novák coll. 110,13 10 dif-
fuebant (φ) em. Vulcan; aut servata lect. cod. (cf. 5,13 11,9 43,1)
v. 11 <uideo> risu He 13 constantia vd Vl fort. recte

19 decuffit (φ) em. v 21 circūfūſę (u quia non liquida erat,
librar. ^v add.; in mg. fu (sic) 22 coniecta vd Vl *plan-
guore* (pro p scripturus erat l vel b, post e eras. l) φ: plā-
gore 27 succurrite em. φ

Oud.

E

Post haec magistratus, qui natu maior, adsurgit et ad populum talia: 'de scelere quidem, quod serio uindicandum est, nec ipse, qui commisit, potest diffiteri; sed una tantum subsiciua sollicitudo nobis relicta est, ut ceteros socios tanti facinoris requiramus. nec enim ueri simile est hominem solitarium tres tam ualidos euitasse iuuenes. prohinc tormentis ueritas eruenda. nam et qui comitabatur eum puer clanculo profugit || et res ad hoc deducta est, ut per quaestionem sceleris sui participes indicet, ut tam dirae factionis funditus formido perematur.'

9 Nec mora, cum ritu Graeciensi ignis et rota, cum omne flagrorum | genus inferuntur. augetur oppido, immo duplicatur mihi maestitia, quod integro saltim mori non licuerit. sed anus illa, quae fletibus cuncta turba uerat: 'prius', inquit, 'optimi ciues, quam latronem istum miserorum pignorum meorum peremptorem cruci adfigatis, permittite corpora necatorum reuelari, ut et formae simul et aetatis contemplatione magis magisque ad iustam indignationem arrecti pro modo facinoris saeuatis.'

10 His dictis adplauditur et ilico me magistratus ipsum iubet corpora, quae lectulo fuerant posita, mea manu detegere. luctantem me ac diu rennuentem praecedens facinus instaurare noua ostensione lictores iussu magistratum quam instantissime compellunt, manum denique ipsam e regione lateris trudentes in exitium suum super ipsa cadauera porrigunt. euictus tandem necessitate succumbo

F 135^b. φ 33^a. † sollicitudo em. φ 11/12 tum omne v

12 flagicorū (ⁱ vid. ead. m. add., in mg. .l.) φ: flagitio 4
cf. 105,6 flagrorum Beroald flagellorum OudHild flagito-
rium He cf. Corp. gloss. VI 454 s.v. flagitor Lindsay Lat. Sprache,
Lps. 1897, p. 202 Cyprian. ad Demetr. 12 (I 359, 23 Hartel) Usener
Mus. Rhen. LVI (1901) p. 15 gen; (al. m. add. ⁱ; quid sibi
velit nescio) 16 cruci adfigatis (φ) in mg. ead. m. vel certe
vetustiss. cruciatui datif add. 19 arecti em. m. recentiss.
et φ 21 lectulo (φ) posterior l ex c aut o corr. 22 re-
luctantem vd VI φ: renitentē cf. 133,3 VII 20. IX 1 ex.
Corp. Gloss. Lat. VII 198 25 tudentef (φ) em. He tendentes
Gruter

Oud.

E

et, ingratis licet, abrepto pallio retexi corpora. dii boni, quae facies rei? quod monstrum? quae fortunarum mearum repentina mutatio? quamquam enim iam in peculio Proserpinae et Orci familia numeratus, subito in contrariam faciem obstupefactus haesi nec possum nouae illius 5 imaginis rationem idoneis uerbis expedire. nam cadauera illa iugulatorum hominum erant tres utres inflati uariisque secti foraminibus et, ut uespertinum proelium meum recordabar, his locis hiantes, quibus latrones illos uulneraueram.

10

Tunc ille quorundam astu paulisper cohibitus risu 10 libere iam exarsit in plebem. hi[i] gaudii nimietate gratulari, illi dolorem uentris manu compressione sedare. 191 et certe laetitiae delibuti meque respectantes cuncti theatro facessunt. at ego ut primum illam laciniam prenderam, 15 fixus in lapide<m> steti gelidus nihil secus quam una[m] 45 de ceteris theatri statuis uel columnis. nec prius ab inferis emersi, quam || Milon hospes accessit et iniecta manu me renitentem lacrimisque rursus promicantibus crebra singultientem clementi uiolentia secum adtraxit et obseruatis ui<ae> solitudinibus per quosdam amfra<c>tus domum 192 suam perduxit, maestumque me atque etiam tunc trepidum uariis solatur affatibus. nec tamen indignationem iniuriae, quae inhaeserat altius meo pectori, ullo modo permulcere quiuit.

25

F 135^b. 33^a. 1 adrepto *vd Vl coll. 56,11 121,20* boniq;
 (; *vid. delet., supra q add. ead. m. °*) em. φ 3 quā^{quā} em.
ead. m. 4 pserpinee torci (*supra add. & orci m. uetustiss.*)
 12 hii (φ) gratulari (φ) strangulari *Cornelissen* crapu-
 lari? *He cf. delibuti v. 14* 18 dolerē em. al. m. et φ
 16 lapide (φ) em. *Steweck cf. 28,9 139,7* unā (φ, *sed*
postea em.) 18 Milon (n atramento recentiore, *sed*
dubium an fuerit ante) φ: milo *cf. 61,4,8* 19 retinentē
 (φ) em. *v cf. 23,27* 20 singultientē* *eras. f, sed virgul. ~ pr. m.*
add. (φ, sed al. m. em.) obseruati_sui* (*eras. lo, al. m.*
recte distinx. et e add.) φ: obseruatifui 21 āfrat; φ: am-
 fract⁹ (*m mut. in n*) 22 me del. *Novák post Elmenh cf. 14,13*

Oud.

E

11 Ecce ilico etiam ipsi magistratus cum suis insignibus domum nostram ingressi | talibus me monitis delenire gestiunt: 'Neque tuae dignitatis uel etiam prosapiae tuorum ignari sumus, Luci domine; nam et prouinciam totam
 5 inclitae uestrae familiae nobilitas conplectitur. ac ne istud, quod uehementer ingemescis, contumeliae causa perpressus es. omnem itaque de tuo pectore praesentem
 193 tristitudinem mitte et angorem animi depelle. nam lusus iste, quem publice gratissimo deo Risui per annua reuerticula sollemniter celebramus, semper commenti nouitate
 10 florescit. iste deus auctorem et <ac>tores suum propitius ubique comitabitur amanter nec umquam patietur, ut ex animo doleas, sed frontem tuam serena uenustate laetabit adsidue. at tibi ciuitas omnis pro ista gratia honores
 15 egregios obtulit; nam et patronum scripsit et ut in aere stet imago tua decreuit.'

Ad haec dicta sermonis uicem refero: 'tibi quidem', inquam, 'splendidissima et unica Thessaliae ciuitas, hono-
 19 rum talium parem gratiam memini, uerum statuas et
 194 imagines dignioribus mei[s]que maioribus reseruare suadeo.'

12 Sic pudenter allocutus et paulisper hilario uultu renidens quantumque poteram laetiores me refingens comiter abeuntes magistratus appello. et ecce quidam intro currens famulus: 'rogat te', ait, 'tua parens Byrrhena et
 25 coniuuii, cui te sero desponderas, iam adpropinquantis

F 135^b 136^a. φ 33^a^b. 4 et <nostram> *Bluemner* 5 ac nec *Bursian* cf. 21,6 56,24 78,1 9 dō rifui (° *add. ead. m. et in mg. adscrips.* deo risui) φ: dērifui (° *eras.*) 11 auctorē & (& *induct.*) | torē fuū (*torē induct.*) φ: auctorē & tutorē auctorem suum v et auctorem suum *E* auctorem et actorem s. *Vollgraff* cf. *Cic. pro Sest.* 28,61 14 at (φ) ac v 15 φ: scribit 15/6 * ere (*ni fallor, fuit a*) ft* ft& (*postquam scribere coepit* ft&, *librar. induxit et iterum scrips.*) φ: e*re (*eras. a.?*) ft** & (*uid. fuisse* ft& ft&) staret *vd VI* 20 meifq; (φ) meque *Piccart* me iisque *Sciopp* meique *Beroald* (*cf. VIII 27: sui meliores IX 38: sui molliores*) meritisque *vd VI* 24 *parenf* (φ) *vid. pr. m. emend. ex potens* v. 26,21 25 cf. 14,10

Oud.

E

admonet.' ad haec ego formidans et procul perhorrescens etiam ipsam domum eius: 'quam uellem', inquam, 'parens, iussis tuis obsequium commodare, si per fidem liceret id facere. hospes enim meus Milon per hodierni diei praesentissimum numen adiurans effectit, ut eius hodiernae cenae pignerarer, nec ipse discedit nec me digredi patitur. 5
195 prohinc epulare uadimonium differamus.'

Haec adhuc me loquente manu firmiter iniecta Milon iussis balnearibus adsequi producit ad lauacrum proximum. at ego uitans oculos omnium et, quem ipse fabricaueram, 10
risum obuiorum declinans lateri eius adambulabam ob-
tectus. nec qui lauerim, qui terserim, qui domum rur-
sum reuerterim, prae rubore memini; sic omnium oculis,
nutibus ac denique manibus denotatus inpos animi stu-
pebam.

15

196 Raptim denique paupertina Milonis cenula perfunctus 18
causatusque capitis acrem dolorem, quem mihi lacrima-
rum adsiduitas incusserat, concedo cubitum uenia facile
tributa et abiectus in lectulo meo, quae gesta fuerant,
singula maestus recordabar, quoad tandem Fotis mea 20
dominae suae cubitu procurato sui longe dissimilis ad-
uenit; non enim laeta facie nec sermone dicaculo, sed
nultuosam frontem rugis insurgentibus adseuerabat. cunctan-
ter ac timide denique sermone prolato: 'ego', inquit, 'ipsa,
197 confiteor ultro, ego tibi huius molestiae <causa> fui', et 25
cum dicto lorum quempiam sinu suo depromit mihique

F 136^a. φ 33^b. 2 parens del. E praesens Luctj; sed restaret difficultas in tuis parentis iussis piis Oud vid. Apul. vertisse Graeca qualia ἀπεκρινάμην αὐτῇ scil. per nuntium 6 *nec me (fuit m pro n) 8 milon (φ) sed n eras. cf. v. 4 et 59,18 9 perducit vdVl 14 cf. 50,13 18 "cubitū uenia facile tributa "cedo (φ, sed ord. non mutato)

22 nonenf leta (in mg. .1.) φ: nōleta (- et ^{ens} add. m. recentior) em. cod. Dorv cf. l et i mutat. 135,19 non nitens laeta Colv nolens nec l. E 23 adseuerabat (φ, sed emend.) 24 *ego (nulla litt. vid. eras.) 25 causa add. v

Oud.

E

porrigens: 'cape', inquit, 'oro te, et <de> perfida muliere uindictam, immo uero licet maius quoduis supplicium sume. nec tamen me putes, oro, sponte angorem istum tibi concinnasse. dii mihi melius, quam ut mei causa uel 47
5 tantillum scrupulum patiare. ac si quid aduersi tuum caput respicit, id omne protinus meo luatur sanguine. sed quod alterius rei causa facere iussa sum, mala qua-
198 dam mea sorte in tuam reccidit iniuriam.'

14 Tunc ego familiaris curiositatis admonitus factique
10 causam delitiscentem nudari gestiens suscipio: 'omnium quidem nequissimum audacissimusque lorus iste, quem tibi uerberandae destinasti, prius a me concisus atque lacera-
tus interibit ipse, quam tuam plumeam lacteamque con-
tingat cutem. sed mihi cum fide memora: quod tuum factum||
15 <fortuna> scaeuitas consecuta in meum conuertit exitium?
adiuro enim tuum mihi carissimum caput nulli me prorsus
ac ne tibi quidem ipsi adseueranti posse credere, quod tu
quicquam in meam cogitaueris perniciem. porro medita-
tus innoxios casus incertus uel etiam aduersus culpae non
30 potest ad<d>icere.'

199 Cum isto fine sermonis oculos Fotidis meae udos ac
tremulos et prona libidine marcidos iamiamque semiado-
pertulos adnixis et sorbil<l>antibus sawiis sitienter hau-
riebam.

15 Sic illa laetitia recreata: 'patere', inquit, 'oro, prius
26 fores cubiculi diligenter obcludam, ne sermonis elapsi

F 136^{ab}. φ 33^b34^a. 1 & (φ, sed. ras. corr. in e) de v ex
Petsch et <de> ed. Iunt. post. et <ex> Beyte et perfida <a>
Haebelin sed cf. Novák Ceské mus. filol. X 36 4 dū (lineol.
add. al. m.) 7 ausa Sauppe 10 φ: delitescētē suspicio
(φ) em. v 14 memora ut vid. refictis litt. al. m. corr. in mea
ora φ: mea ora memora v cf. 36,8 memora oro Colv cum
fide dic mea oro Oud 15 scēbital b corr. in u <fortuna>
scaeuitas vd VI <fati> sc. Rohde 20 adicere (φ) em. Scriuer
22 cf. 14,19 VIII 29 ex. 23 forbilantib; cf. 38,1 Funck
Arch. f. lat. Lex. IV 224 sqq. labiif (φ) em. v. labiis cod.

Dorv 23 ^hauriebā (ri ex di corr. m. ead.)

Oud.

E

profana petulantia committam grande flagitium', et cum dicto pessulis iniectis et uncino firmiter immisso sic ad me reuersa colloque meo manibus ambabus inplexa uoce tenui et admodum m[e]inuta: 'pauco', inquit, 'et formido solide domus huius operta detegere et arcana dominae 5
 200 meae reuelare secreta. sed melius de te doctrinaque tua praesumo, qui praeter generosam natalium dignitatem, praeter sublime ingenium sacris pluribus initiatus profecto nosti sanctam silentii fidem. quaecumque itaque commiserero huius religiosi pectoris tui penetrabilibus, semper haec 10 intra | conseptum clausa custodias, oro, et simplicitatem relationis meae tenacitate taciturnitatis tuae remunerare. nam me, quae sola mortalium noui, amor is, quo tibi
 201 teneor, indicare compellit. iam scies omnem domus nostrae 20 statum, iam scies erae meae miranda secreta, quibus 15 obaudiunt manes, turbantur sidera, coguntur numina, seruiunt elementa. nec umquam magis artis huius uolentia nititur, quam cum scitulae formulae iuuenem quempiam libenter aspexit, quod quidem ei solet crebriter euenire.

20

Nunc etiam adulescentem quendam Boetium summe 16 decorum efflictim deperit totasque artis manus, machinas omnes ardentem exercet. audiui uesperis, meis his, inquam, auribus audiui, quod non celerius sol caelo ruisset noctique
 202 ad exercendas inlecebras magiae maturius cessisset, ipsi 25

F 136^b. φ 34^a. 1 pphana (φ) 4 me Inuta *vid. fuisse*
(in mg. add. d), m. recentior corr. diminuta refict. primis litt.
 φ: meinuta minuta Oud *cf.* 85,24 diminuta v 6 *cf.*
 XI 21 *ex.* 8 *cf. apol.* 55 (62,20 H.) 10 hoc Seibel
 11 <cordis> conseptum *vdVl* 13 amorif (φ, *in mg. add.*
 c amor † amoris † amoris uis) *if indux. al. m.* <uis> amoris v
 amor is *He cf. Cic. de nat. deor. II 55,137: sucus is quo alimur*
de div. II 66,135: draco is, quem mater Olympias alebat de
div. II 1,3: liber is 15 *ere (non h eras.) φ: here
 18 nitit² (φ) *litt. refict., sed fuerunt utitur ed. pr.* 19 erbrit^e
(omnia ab ead. m. script.) 22 manus <strenue exaerit> *vdVl*
 23 meisif (φ, *in mei^hif corr. m. rec.*) meis istis Koch

Oud.

E

Soli nubilam || caliginem et perpetuas tenebras comminan-
 tem. hunc iuuenem, cum e balneis rediret ipsa, tonstrinae
 residentem hesternam die forte conspexit ac me capillos
 eius, qui iam caede cultrorum desecti humi[di]iacebant,
 5 clanculo praecepit au[i]ferre. quos me sedulo furtimque
 colligentem tonsor inuenit et quod alioquin publicitatis
 maleficae disciplinae perinfames sumus, adreptam incle-
 menter increpat: 'tunc, ultima, non cessas subinde lecto-
 203 rum iuuenum capillamenta surripere? quod scelus nisi
 10 tandem desines, magistratibus te constanter obiciam.' et
 uerbum facto secutus immi[s]sa manu scrutatus e medi[ci]s
 papillis meis iam capillos absconditos iratus abripit. quo
 gesto grauitur adfecta mecumque reputans dominae meae
 mores, quod huius <mo>di repulsa satis acriter commoueri
 15 meque uerberare saeuissime consuevit, iam de fuga con-
 silium tenebam, sed istud quidem tui[tui] contemplatione
 abiecti statim.

17 Verum cum tristis inde discederem, [ne prorsus uacuis
 manibus redirem,] conspico<r> quendam forficulis adton-
 20 dentem caprinos utres; quos cum probe constrictos in-
 flatosque et iam pendentis cernerem, <ne prorsus uacuis
 manibus redirem> capillos eorum humi iacentes flauos
 204 ac per hoc illi Boeotio iuueni consimiles plusculos au-
 fero eosque dominae meae dissimulata ueritate trado.
 25 sic noctis initio, priusquam cena te reciperes, Pamphile
 mea iam uecors animi tectum scandulare conscendit,

F 136^b. φ 34^a. 2 eualneif em. m. rec. et φ 4 humi[di]
 iacebant (distinx. m. rec.) φ: humi iacebant cf. 64,22 humi
 di<spersi> iac. vd Vl 5 ꝑcipitauit^τ ferre (τ add. m. rec., in
 ras. fuisse vid. f) φ: ꝑcipitauit ferre em. Sciopp cf. 28,13
 8 ultima cf. IX 17 in. 10 cētant̄ (φ) cf. 54,26 11 immifa
 em. m. rec. et φ medif em. m. rec. et φ 12 arripuit (φ)
 in mg. m. vetust. abripit 13 adfecta (φ) d vid. ex r corr.
 esse ab ead. m. 14 hui;^{mo}di (^{mo} add. m. vet.) φ: h⁹di
 16 tui | tui (φ, sed alt. tui del.) 18/19 ne — redirem post
 cernerem (v. 21) transpos. vd Vl 19 cōspico φ: cōspicio con-
 spicor He cf. 43,1 87,28 adtondentē (φ) prior d ex c al. m.
 ut vid. corr. 21 cf. v. 18 23 **aufero 25 Pamphile del. vd Vl

Oud.

E

quod altrinsecus aedium patore perflabili nudatum, ad omnes, orientales ceterosque, aspectus peruium, maxime | his
 205 artibus suis commodatum secreto colit. priusque apparatu solito instruit feralem officinam, omne genus aromatis et ignorabiliter lamminis litteratis et infelicium 5
 206 [n]auium durantibus, damnis defletorum, sepultorum etiam cadauerum expositis multis admodum membris; hic nares et digiti, illic carnosae clauae pendentium, alibi trucidatorum seruatus cruor et extorta dentibus ferarum trunca caluaria. tunc decantatis spirantibus fibris litat uario lactice, 18
 nunc rore fontano, nunc lacte uaccino, nunc melle montano, libat et mulsa. sic illos capillos in mutuos nexu obditos atque nodatos cum multis odoribus dat uiuis car-
 207 bonibus adolendos. tunc protinus inexpugnabili magicæ disciplinæ potestate et caeca numinum coactorum uolentia illa corpora, quorum fumabant stridentes capilli, spiritum mutantur humanum et sentiunt et audiunt et ambulant et, qua nidor suarum ducebat exuiarum, ueniunt et pro illo iuvene Boeotio aditum gestientes fores insiliunt: cum ecce crapula madens et inprouidae noctis deceptus caligine audacter mucrone dextrico in insani modum Aiaceis <saueis> armatus, non ut ille uiuis pecoribus infestus tota lanauit armenta, sed longe fortius, qui tres

F 136^b 137^a. φ 34^a. 1 perflabili b corr. ex u ut vid. φ: pflatili oel φ: omif oras Colv 1/2 orient. omnesque ceteros transponendo eff. Pric et ceterosque omnes Florid orient. ceterosque del. Luetj <ad>aspectus imperuium vd VI (supra Floridum secut.) 5 lamminis litteratis (φ) sc. litteris Ephesiis completis quas nemo intellegit. cf. 131,1 lamminis ignorab. transpos. Luetj sed cf. 66,14 72,16 79,26 6 nauiu (φ) em. Passerat cf. apol. 58 post durant. et deflet. distinx. Leo dur. interpretatus ossa vel rostra, damn. defl. membra prosecta in custode la ferali (43,8 50,5), sepult. membra cadaver. partes ex sepulcris petiit. (41,12) 10 post litat dist. Leo, ne referatur ad laticem; sed cf. Flor. III 4,2 (39) 12 mulsa (φ) post a eras. t immutuos (φ) em. v 15 numi|numinū φ: numinū 16 capilli* (eras. f) 17 spuū (vid. eras. ~, m. recentior corr. spūm) φ: spuū 18 exubiarū (φ, sed b mut. in u) 22 <saueis> Leo

Oud.

E

inflatos caprinos utres exanimasti, ut ego te prostratis hostibus sine macula sanguinis non homicidam nunc, sed utricidam amplecterer[es].⁵⁰

- 19 At <ego plau>si lepido sermone Fotidis et in uicem
 5 cauillatus: 'ergo igitur iam et ipse possum', inquam, 'mihi
 208 primam istam uirtutis adoriam ad exemplum duodeni laboris Herculei numerare uel trigemino corpori Geryonis uel triplici formae Cerberi totidem preemptos utres coaequando. sed ut ex animo tibi uolens omne delictum, 10 quo me tantis angoribus implicasti, remittam, praesta quod summis uotis exoptulo, et dominam tuam, cum aliquid huius diuinae disciplinae molitur, ostende, cum deos inuocat, certe cum res ornat, u<t> uideam; sum
 209 namque coram magiae noscendae ardentissimus cupitor. 15 quamquam mihi nec ipsa tu uideare rerum rudis uel expers. scio istud et plane sentio, cum semper aliquin spretorem matronalium amplexuum sic tuis istis micantibus oculis et rubentibus bucculis et reudentibus

F 137*. φ 34*. 3/4 ἀπλετε|ρε|ρε|φ| ατ|λι (φ, sed eras. ef) coniunx. librar. lection. fals. et emendat. er—ef cf. 12,4 123,6 ut significat fati voluntatem cf. 122,6sq. sic v amplectar. e re satis lep. Kirchhoff et .recreatus Leo coll. 62,25; sed et offendit amplecterer. Exarsi Petsch <ego plau>si He cf. 112,18 d. d. Socr. 4 (8,16 G.) [at] sic lep. serm. Fotis, at inuic. cau. ego 'igitur vdVI quem secutus Fotis, at <ego> inu. cau. 'ergo Novák 5 michi (ut semper), sed una hasta litt. m. euan. 6 adorfā (φ) adorem v adoriam He cf. 166,5 Corp. gloss. VI 27 7 gersonif em. v 8 triplici (φ) in mg. m. vet. tricipiti cf. Cic. Tusc. I 5,10, sed Ov. met. IX 185 coequando (equa prorsus euan.) 12 ostende <et> cum vdVI ostende. cum Luetj 13 <uel> certe Luetj cū ref ortatu litt. refict. φ: cū ref ornatu cum reformatur Elmenh (cf. 68,16 et Λούκ. 11: μαγαρεύουσαν ἢ μεταμορφουμένην) quem secut. <fac> uideam vdVI eam reformatam v cum res ornat, ut Leo cf. 65,4 cum sese ornatu <induit, patere> (cf. 62,25 68,23) He 14 coram del. Elmenh, sed ad nosc. referend. aden-
 tillim; em. ead. m. 15 <earum> rerum Cornelissen
 18 reudentib; (quid sibi uelit lineola, nescio)

Oud.

E

210 crinibus et hiantibus osculis et fragrantibus papillis in seruillem modum addictum atque mancipatum teneas uolentem. iam denique || nec larem requiro nec domuitionem paro et nocte ista nihil antepono.’

‘Quam uellem,’ [inquit] respondit illa, ‘praestare, tibi, 20 Luci, quod cupis, sed praeter inuidos mores in solitudinem semper abstrusa et omnium praesentia uiduata solet huius modi secreta perficere. sed tuum postulatum praeponam periculo meo idque obseruatis opportunis temporibus sedulo perficiam, modo, ut initio praefata sum, rei 10 tantae fidem silentiumque tribue.’

Sic nobis garrientibus libido mutua et animo<s> si- 211 mul et membra suscitatur. omnibus abiectis amictibus ac tandem denique intecti atque nudati bacchamur in Vene- 51 rem; tum quidem mihi iam fatigato de propria liberalitate 15 Fotis puerile obtulit corollarium iamque luminibus nostris uigilia marcidis infusus sopor etiam in altum diem nos attinuit.

Ad hunc modum transactis uoluptarie paucis noctibus 21 quadam die percita Fotis ac satis trepida me accurrit in- 20 dicatque dominam suam, quod nihil etiam tunc in suos 212 amores ceteris artibus promoueret, nocte proxima in auem sese plumaturam atque ad suum cupitum sic deuolaturam; proin memet a<d> rei tantae speculam caute praeparata-

F 137^a. φ 34^{a,b}. 1 φ: flagrantib; (r corr. ex l)
 3 needū uitionē (do^m ex dū corr. al. m.) em. φ 4 nocti
 istae Oud 5 inq̄t respondit φ: inquit (in mg. respondit
 quod al. m. expunx.) 6 p̄t (φ) propter v cf. 63,7 sq.
 12 vid. fuisse gabientib; ab al. m. corr. in gānientib; φ: gar-
 rientib; cf. VIII 9 garrienti, sed X 22 gannitus animo^s em.
 al. m. et φ 13/14 acten; (φ) hactenus v iacemus E [laci-
 niis] Leo ac<la>ciniis Novák ac taeniis Petsch cf. X 21 in. ac
 tandem He cf. 37,4; 42,10 15 cū (φ) tum He cf. 4,2 16,9
 32,7 34,12 al. 16 puerilif (φ, sed if inducto post l add. ?)
 cf. Mart. IX 67,3 17 aliū (φ) em. Sciopp cf. 39,11 24 a rei
 em. al. m. in φ speculā (φ) def. Petsch coll. 132,9 specu-
 lamen Oud cf. spectamen 89,24 163,25; apol. 59 (68,2 H.)
 spectaculum v

Oud.

E

rem. iamque circa primam noctis uigiliam ad illud superius cubiculum suspenso et insono uestigio me perducit ipsa perque rimam [h]ostiorum quampiam iubet arbitrari, quae sic gesta sunt. iam primum omnibus laciniis se
 5 deuestit Pamphile et arcula quadam reclusa pyxides plusculas inde depromit, de quis unius operculo remoto atque indidem egesta unguedine diuque palmulis suis adfricta
 213 ab imis unguibus sese totam adusque summos capillos perlinat multumque cum lucerna secreto conlocuta membra
 10 tremulo succussu quatit. quis leniter fluctuantibus promicant molles plumulae, crescunt et fortes pinnulae, duratur nasus incuruus, coguntur ungues adunci. fit bubo Pamphile. sic edito stridore querulo iam sui periclitabunda paulatim terra resultat, mox in altum sublimata
 15 forinsecus totis alis euolat.

22 Et illa quidem magicis suis artibus uolens || reformatur, at ego nullo decantatus carmine, praesentis tantum facti stupore defixus | quiduis aliud magis uidebar
 214 esse quam Lucius: sic exterminatus animi, attonitus in
 215 esse quam Lucius: sic exterminatus animi, attonitus in
 20 amentiam uigilans somniabar; defrictis adeo diu pupulis, an uigilarem, scire quaerebam. tandem denique reuersus ad sensum praesentium adrepta manu Fotidis et admota meis luminibus: 'patere, oro te', inquam, 'dum dictat occasio, magno et singulari[s] me adfectionis tuae fructu
 25 perfrui et impertire nobis unctulum indidem per istas tuas papillas, mea mellitula, tuumque mancipium inremu-
 216 nerabili beneficio sic tibi perpetuo pignera ac iam perfrice, ut meae Veneri Cupido pinnatus adsistam tibi.'

F 137^{ab}. φ 34^b. 3 ipsaque per v hostiorū 7 unguidine (φ) *litt. refict., sed idem fuit* 10 cf. 30,21 sqq.
 14 resultat r corr. ex f 15 motis Nolte cf. Stat. Theb. II 209 16 magnif (φ) *def. Pric Oud coll. 81,18 em. v*
 ualens Petsch 18 ^d quif ead. m. add. ^d 19 externatus Colv
 cf. apol. 43 (50,8 H.) 24 singularif φ: singula^{ri} (a^{ri} m. rec. scrips., post ⁱ nescio an ^o deleta sil) 26 cf. 113,22 pupillas
Fulv pupulas Bluemner 28 pinnatuf (φ) prior n in ras.
tibi del. ed VJ

Oud.

E

'Ain', inquit, 'uulpinaris, amasio, meque sponte asceam
217 cruribus meis inlidere compellis? sic inermem uix a lupulis
conseruo Thessalis; hunc alitem factum ubi quaeram,
uidebo quando?'

'A[u]t mihi scelus istud depellant caelites', inquam, 28
'ut ego, quamuis ipsius aquilae sublimis uolatibus toto 6
caelo peruius et su[p]premi Iouis certus nuntius uel laetus
armiger, tamen non ad meum nidulum post illam pin-
narum dignitatem subinde deuolem? adiuro per du<l>cem
istum capilli tui nodulum, quo meum uinxisti spiritum, 10
218 me nullam aliam meae Fotidi malle. tunc etiam istud
meis cogitationibus occurrit, cum semel auem talem per-
unctus induero, domus omnis procul me uitare debere.
quam pulchro enim quamque festiuo matronae perfruentur
amatore bubone? quid, quod istas nocturnas aues, cum 15
penetrauerint larem quempiam, sollicite prehensas foribus
uidemus adfigi, ut, quod infaustis uolatibus familiae mi-
nantur exitium, suis luant cruciatibus. sed, quod sciscitari
paene praeteriui, quo dicto factoue rursum exutis pinnulis
illis ad meum redibo Lucium?' 20

'Bono animo es, quod ad huius rei curam pertinet',
ait. 'nam mihi domina singula monstrauit, quae possunt
rursus in facies hominum tales figuras reformare. nec
istud factum putes ulla beniuolentia, sed ut ei redeunti
219 medela salubri possem subsistere. || specta denique, quam 25
paruis quamque futtilibus tanta res procuretur herbulis:

F 137^b. φ 34^b. 1 inq̄d (d ex t corr.) uulp.] Non.

46,23 M. cft. Florid. 2 ficiner me* (eras. ~) φ: sic me*me
(uid. eras. r et ~) locum varie temptarunt <quem> sic inermem
Luetj Goldb inermem] puerum meum He cf. 68,28 98,19
3 tunc Beyte 4 quando uidebo Elmenh 5 aut (φ) nulla
interpunctione antecedente em. Ald 7 sup̄pmi em. φ

8 pignarū (g induct. n add. ead. m.) 9 ducē (φ, sed al.
m. em.) 11 meφ fotidi (φ) cf. Woelfflin Arch. f. lat. Lex.

VII 117 (apol. 73 p. 82,10 H.) istud** (uid. eras. m) 15 notna^{cl}
em. ead. m. et φ 26 φ: futtilib herculif (φ) em. Lips.

Oud.

E

anethi modicum cum lauri foliis immissum rore fontano
datur lauacrum et poculum.'

- 24 Haec identidem adseuerans summa cum trepidatione
inrepat cubiculum et pyxidem depromit arcula. quam ego
5 amplexus | ac deosculatus prius utque mihi prosperis fa-
ueret uolatibus deprecatus abiectis propere laciniis totis 54
auide manus immersi et haurito plusculo uncto corporis
mei membra perfricui. iamque alternis conatibus libratis
220 brachiis in auem similem gestiebam: nec ullae plumulae
10 nec usquam pinnulae, sed plane pili mei crassantur in
setas et cutis tenella duratur in corium et in extimis
palmulis perditio numero toti digiti coguntur in singulas
ungulas et de spinae meae termino grandis cauda pro-
cedit. iam facies enormis et os prolixum et nares hiantes
15 et labiae pendulae; sic et aures inmodicis horripilant
auctibus. nec ullum miserae reformationis uideo solacium,
nisi quod mihi iam nequ[e]uanti tenere Fotidem natura
25 crescebat. ac dum salutis inopia cuncta corporis mei
considerans non auem me, sed asinum uideo, querens de
20 facto Fotidis, sed iam humano gestu simul et uoce pri-
uatus, quod solum poteram, postrema deiecta labia, umi-
dis tamen oculis oblicum respiciens ad illam tacitus expostu-
labam. quae ubi primum me talem aspexit, percussit
faciem suam manibus infestis et: 'occisa sum misera',
25 clamauit; 'me trepidatio simul et festinatio fefellit et pyxi-
dum similitudo decepit. sed bene, quod facilius refor-
mationis huis medela suppeditat. nam rosis tantum

F 137^b. φ 35^a. 1 immiffū (φ) immistum *Wower* cf. 80,1

rori *He* fontaano altera a *induct*. 5 utque^q (^q al. m. add.)
7 cf. 138,12 uncto (φ) o ex a corr. cuncta *vd* VI 9 si-
milē (φ) *scil. bubonem* cf. 69,15; 80,11 161,16 simulari *Bur-*
sian simul *Scriver* similem <plumari> (cf. 25,2 67,23)? *He* si-
mitem <reformari> *Vollgraff* 11 seta fed (φ) *em. v*
16 misere (φ) *poster. e ex a aut & corr. ead. m. miser Wower*
17 neq; eunti (φ, sed *em. m. rec.*) 19 cōsideranf (φ) *consi-*
dero v 19/20 querens — Fotidis *del. vd* VI 26 refor-
mationis (re corr. ex fre ead. m.) 27 hui^s φ; h'

Oud.

E

demorsicatis exhibis asinum statimque in meum Lucium
postliminio redibis. atque utinam uesperis de more nobis
parassem corollas aliquas, ne moram talem patereris uel
222 noctis unius. sed primo diluculo remedium festinabitur
tibi.'

5

Sic illa maerebat, ego uero quamquam perfectus asi- 26
nus et pro Lucio iumentum sensum tamen retinebam
humanum. diu denique ac multum mecum ipse deliberaui,
an nequissimam facinosissimamque illam feminam spissis
calcibus feriens et mordicus adpetens necare deberem. 10
223 sed ab incepto temerario melior me sententia reuocauit,
ne morte multata Fotide salutare mihi suppetias rursus
extinguerem. deiecto itaque et quassanti capite ac de-
mussata temporali contumelia durissimo casui meo ser-
uiens ad equum illum uectorem meum 'probissimum in 15
stabulum concedo, ubi alium etiam Milonis quondam hos- 54
pitis mei asinum stabulantem inueni. atque ego rebar,
si quod inesset mutis animalibus tacitum ac naturale sa-
cramentum, | agnitione ac miseratione quadam inductum
equum illum meum hospitium ac loca laut<i>a mihi prae- 20
224 biturum. sed pro Iuppiter hospitalis et Fidei secreta
numina! praeclarus ille uector meus cum asino capita
conferunt in meamque perniciem ilico consentiunt et
uerentes scilicet cibariis suis uix me praesepio uidere
proximantem: deiectis auribus iam furentes infestis cal- 25
cibus insecuntur. et abigor quam procul ab ordeo, quod
adposueram uesperis meis manibus illi g<r>atissimo famulo.
225 sic adfectus atque in solitudinem relegatus angulo stabuli 27
concesseram. dumque de insolentia collegarum meorum

F 137^b 138^a. φ 35^a. 1 demorsicatis cf. 33,7 43,8
8 cf. *Hom. Od. IX 299*sqq. 12 prorsus *Beyte* 16 aliū
(φ) u in *ras. scrips. al. m.*, sed *litt. erasa antea inducta aut*
emendata erat 17 mei (φ) post i *eras. f* 20 lauta (φ)
em. v cf. IX 11 in. 21 in *mg. m. vet.*: & *fidel & se-*
creta sacrata Brant 24 uix] ut v 25 reiectis *Oud*
Λούξ. 15: τὰ ὄνα κατακλιναυτες <et> deiectia *Wasse cf. AA, A,*
sed 81,14 124,11 27 illigatiffimo (φ) *em. v*

Oud.

E

mecum cogito atque in alterum diem auxilio rosario Lucius denuo futurus equi perfidi uindictam meditor, respicio pilae mediae, quae stabuli trabes sustinebat, in ipso fere
 226 meditullio Eponae deae simulacrum residens aediculae,
 5 quod accurate corollis roseis equidem recentibus fuerat ornatum. denique adgnito salutari praesidio pronus spei, quantum extensis prioribus pedibus adniti poteram, insurgo ualide et ceruice proluxa nimiumque porrectis labiis,
 227 quanto maxime nisu poteram, corollas adpetebam. quod
 10 me pessima scilicet sorte conantem seruulus meus, cui semper equi cura mandata fuerat, repente conspiciens indignatus exurgit et: 'quo usque tandem', inquit, 'cantherium patiemur istum paulo ante cibariis iumentorum, nunc etiam simulacris deorum infestum? quin iam ego
 15 istum sacrilegum debilem claudumque reddam'; et statim telum aliquod quaeritans <t>emere fascem lignorum positum offendit rimatusque frondosum fustem cunctis uastio-
 228 tiorem non prius miserum me tundere desiit, quam sonitu uehementi et largo st<r>epitu percussis ianuis, trepido
 30 etiam rumore uicin<i>ae conclama[n]tis latronibus pro-
 28 fugit territus. nec mora, cum ui patefactis aedibus globus 55 latronum inuadit omnia et singula domus membra cingit armata factio et auxiliis hinc inde conuolantibus obsistit
 229 discursus hostilis. cuncti gladiis et facibus instructi noctem
 35 illuminant, coruscat in modum ortiui solis ignis et mucro. tunc horreum quoddam satis ualidis claustris obseptum obseratumque, quod mediis aedibus constitutum gazis | Milonis fuerat refertum, securibus ualidis adgressi diffidunt. quo passim recluso totas opes uehunt raptimque

F 138^a. φ 35^{a b}. 5 et quidem Gruter 14 qn iā (φ)
 paene euan. 16 querit anſ emere φ: q̄ritanſ temere (anſ t
 in lac. m. rec. scrips.) temere <propter> ante positum trans-
 pos. vd Vl cf. 65,5 farcē (φ, sed in mg. add. c̄ fascem)
 17 frond. cf. 165,19 (152,4) 19 st̄epitu em. φ 20 uicinē
 (φ) em. v c̄clamantif (φ) em. Colv 25 orti bifolif (φ)
 em. v 26 obseptū* 29 caesim Bluemner euehunt
 ed Vl

Oud.

E

constrictis sarcinis singuli partiuntur. sed gestaminum
 modus numerum gerulorum excedit. tunc opulentiae nimiae
 230 nimio ad extremas incitas deducti nos duos asinos et
 equum meum productos e stabulo, quantum potest, gra-
 uioribus sarcinis onerant et domo iam uacua minantes 5
 baculis exigunt unoque de sociis ad speculandum, qui de
 facinoris inquisitione nuntiaret, reli<c>to nos crebra tun-
 dentes per auia montium ducunt concitos.

Iamque rerum tantarum pondere et montis ardui uer- 29
 tice et prolixo satis itinere nihil a mortuo differebam. 10
 231 sed mihi sero quidem, serio tamen subuenit ad auxilium
 civile decurrere et interposito uenerabili principis nomine
 tot aerumnis me liberare. cum denique iam luce claris-
 sima uicum quempiam frequentem et nundinis celebrem
 praeteriremus, inter ipsas turbelas Graecorum genuino ser- 15
 mone nomen augustum Caesaris inuocare temptaui; et O
 quidem tantum disertum ac ualidum clamitauit, reliquum
 autem Caesaris nomen enuntiare || non potui. aspernati
 232 latrones clamorem absonum meum, caedentes hinc inde
 miserum corium nec cribris iam idoneum relinquunt. sed 20
 tandem mihi inopinatam salutem Iuppiter ille tribuit. nam
 cum multas uillulas et casas amplas praeteri<re>mus, hor-
 tulum quendam prospexi satis amoenum, in quo praeter
 ceteras gratas herbulas rosae uirgines matutino rore flore- 24
 bant. his inhians et spe salutis alacer ac laetus prop[r]ius 26

F 138^a. φ 35^b. 1 patiuntur em. ead. m. et φ
 2 gerulonū em. v cf. 86,28 142,1 VIII 28 ex. al. 3 me-
 tal (sed me m. rec. scrips. supra litt. euanidas; spatium aptis-
 simum uoci incital) φ: incital 6 speculandū (in mg. ead.
 m. vel vet. spectandū) φ: spectandū 7 relito em. φ
 crebra (φ) sed ras. a in o mut. cf. 30,21 39,6 11 serio (in
 mg. ead. vel vet. man. sedulo) φ: sedulo 12 cubile (φ)
 em. v 17 tantum del. vd Vl cf. VIII 29 med. 18 cerarif
 em. φ 22 p̄terimus (φ) em. Oud cf. v. 15 24 her-
 bulaf (φ) corr. ead. m. ut vid. ex herbal uigentes Corne-
 lissen; sed cf. Koziol Stil d. Ap. 259; Novák affert Perv. Ven. 22:
 ut uirgines nubant rosae 25 p̄prius em. φ versus 25—
 p. 73,7 magnopere euanidi nisi ductu calami membranae impresso
 iam cognosci nequeunt

Oud.

E

accessi, dumque iam labiis undantibus adfecto, consilium me subit longe salubrius, ne, si rursus asino remoto prodire< m > in Luci[li]um, evidens exitium inter manus latronum offenderem uel artis magicae suspectione uel indicii 5 futuri criminatione. tunc igitur a rosis et quidem necessario temperaui et casum praesentem tolerans in asini 233 faciem faena rodebam.

LIBER III

1 235 Diem ferme circa medium, cum iam flagrantia solis 10 caleretur, in pago quodam apud notos ac familiares latronibus senes deuertimus. sic enim primus aditus et sermo prolixus et oscula mutua quamuis asino sentire praestabant. nam et rebus eos quibusdam dorso meo depromptis munerabantur et secretis gannitibus, quod essent latro- 15 cinio partae, uidebantur indicare. iamque nos omni sar- 236 cina leuigatos in pratium proximum passim libero pastui tradidere nec me cum asino uel equo meo conpascuus coetus attinere potuit adhuc insolitum alioquin prandere faenum. sed plane pone stabulum prospectum hortulum

F 138^b. φ 35^b. 1 dumque < eas > Novák 2 pdire
(φ) supra e lineolam aut add. aut redintegr. m. rec. 3 lu-
ciliū* (m. recent., eras. m) φ: luciliū (in mg. c̄ pdirem i
luciū) 4 suspectione* (eras. ~, antea induct.) 4/5 sus-
pect. et criminatione locum inter se mutare iubet Rohde
5 furti v [et] quidem Elmenh equidem He cf. 72,5 76,1
104,10 7 foena (φ) frena Gruter coll. v. 18 sq.; sed rodebam
'me rodere simulabam' recte interpretat. Leo 8 Ego falu-

ftiuf legi et emdaui romę felix METAMORPIOSEON. LIB.

III. EXPLIC. INCIP. LIB. III 10 cf. Plaut. Capt. 80 Truc. 65

11 primof (φ) sed litt. refict., fuit primuf 13 eo4 (4 eras.,
f supra voc. add., sed ea quoque eras.; omisit certe librar. eras.
litt. locum emendare) φ: eof 14 qđ φ: quod (cf. 62,17)
quo E 16 leuigatof (φ) uig punctis del., in mg. m. vet. ua-
tol. cf. 3,8 18 [adhuc]? Leo

Dud.

E

iam fame perditus fidenter inuado et quamuis crudis ho-
leribus, adfatim tamen uentrem sagino deosque compre-
catus omnes cuncta prospectabam loca, sicubi forte con-
137 terminis in <h>ortulis candens repperirem rosarium. nam
et ipsa solitudo iam mihi bonam fiduciam tribuebat, si 5
deuius et frutectis absconditus sumpto remedio de iu-
menti quadripedis incuruo || gradu rursus erectus in ho-
minem inspectante nullo resurgerem.

Ergo igitur cum in isto cogitationis salo fluctuarem, 2
138 aliquanto longius uideo frondosi nemoris conuallem um- 57
brosam, cuius inter uarias herbulas et laetissima uirecta 11
fulgentium rosarum mineus color renidebat. iamque apud
mea non usquequaque ferina praecordia Veneris et Gra-
tiarum lucum illum arbitrabar, cuius inter opaca secreta
floris genialis regius nitor relucebat. tunc inuocato hilario 15
atque prospero Euentu cursu me concito proripio, ut her-
cule ipse sentirem non asinum me, uerum etiam equum
139 currulem nimio uelocitatis e<f>fectum. sed agilis atque
praeclarus ille conatus fortunae me<ae> scaeuitatem anteire
non potuit. iam enim loco proximus non illas rosas te- 20
neras et amoenas, madidas diuini roris et nectaris, quas
rubi felices <et> beatae spinae generant, ac ne conuallem
quidem usquam nisi tantum ripae fluuialis marginem densis
arboribus septam uideo. hae arbores in lauri faciem pro-
lixie foliatae pariunt in modum floris [in]odori porrectos 25

F 138^b. φ 35^b. 3 loca (φ) post a vid. eras. " 4 or-
tulif (φ) *candens (vid. eras. f) 6 tectul (φ) fru-
tectis *Elmenh*; an *delend.*? He cf. 95,19 7 quadripedif
(quadri *evan.*, sed *ductus litt. cognoscuntur*) 12 φ: niueul

in mg. ad hunc vers. ta fulg.—Jāq; add. m. vet. fa 16 euentu
em. ead. m. et φ pprio φ: ppo em. v 17 etiam] iam
vdVI 18 nimio uelocitati refectū (φ) al. m. corr. in nimia
uelocitate uelocitatis *Petsch* cf. 73,2sq. 171,16: nimio libi-
dinis cf. 57,19 72,16 73,18 effectum *Rohde* 19 me (φ) °
add. m. rec. 20 proximans *Pric* ulla *vdVI* 22 felicis
Koziol <et> v cf. 31,4 87,5 XI 16 in. beatae spinae
genet. a felices pendent. putat Bluennner at (φ) ac v
25 inodori (φ) em. v

Oud.

E'

stimulis ac ne cauda et auribus cruribusque undique
 246 uersum eleuatis temptauit exurgere, quoad tandem
 postumae spei fatigati secumque conlocuti, ne tam
 diu mortuo, immo uero lapideo asino seruientes fugam
 5 morarentur, sarcinis eius mihi equoque distributis districto
 gladio poplites eius totos amputant ac paululum a uia
 retractum per altissimum praeceps in uallem proximam
 etiam nunc spirantem praecipitant. tunc ego miseri com-
 militonis fortunam cogitans statui iam dolis abiectis et
 10 fraudibus asinum me bonae frugi dominis exhibere. nam
 et secum eos animaduenteram conloquentes, quod in pro-
 ximo nobis esset habenda mansio et totius uiae finis quieta
 eorumque esset sedes illa et habitatio. clementi denique
 transmissio cliuulo peruenimus ad locum destinatum, ubi
 15 rebus totis exsolutis atque intus conditis iam pondere
 liberatus lassitudinem uice lauacri puluer(e)is uolutatibus
 digerebam.

6 247 Res ac tempus ipsum locorum speluncaeque illius,
 <quam> latrones inhabita<ba>nt, descriptionem exponere
 20 flagitat. nam et meum simul periclitabor ingenium, et
 faxo uos quoque, an mente etiam sensuque fuerim asinus,
 sedulo sentiatis. mons horridus siluestribusque frondibus
 umbrosus et in primis altus fuit. huius per obliqua de-
 uexa, qua saxis asperrimis et ob id inaccessis cingitur,
 25 conualles lacunosae cauaeque nimium spinetis aggeratae
 et quaqua uersus repositae naturalem tutelam praebentes
 ambiebant. de summo uertice fons affluens bullis in-

F 139^a. φ 36^a. 1 <mulcatus> ac Leo sed cf. ablatiui. 73,9
 ne cf. 60,5 2 sursum eleuatus uel Vl cf. apol. 75 (84,16 H.)

exurgere em. ead. m. 5 *sarcinif 6 total (φ) m. recentiss.
 superscr. total em. v cf. 120,9 172,15 VIII 5 med. 30 med.

7 pximū (φ) em. v 13 clemti sed c mut. al. m. in C, ut
 videatur Elemti φ: Clemti 16 puluerif (φ) em. Pric.
 cf. Tert. de pall. 4 19 quam supra lin. add. m. recentior;

nescio an fuerit quid in mg. φ: in mg. c quā al. m. add.

inhabitant (φ) em. Oud 20 flagitant v cf. Cic. ad Att.
 II,25,2 ad fam. XIV 21 Sall. Cat. 5,9 Iug. 19,2 26 obsitae
 uel Vl 27 affluens (punct. utrum casu an consilio fact. sit,

Oud.

E.

gentibus scaturibat perque prona delapsus euomebat undas argenteas iamque riuis pluribus dispersus ac ualles
 248 illas agminibus stagnantibus inrigans in modum stipati maris uel ignai fluminis cuncta cohibebat. insurgit speluncae, qua margines montanae desinunt, | turris ardua; 69
 249 <circumeunt> caulae firmae solidis cratibus, || ouili stabulationi commodae, porrectis undique lateribus; ante fores exigui tramitis uice structi parietes attenduntur. ea tu bono certe meo periculo latronum dixeris atria. nec iuxta quicquam quam parua casula cannulis temere contacta, 10 qua speculatores e numero latronum, ut postea comperi, sorte ducti noctibus excubabant.

250 Ibi cum singuli derepsissent stipatis artubus, nobis 7 ante ipsas fores loro ualido destinatis anum quandam curuatam graui senio, cui soli salus atque tutela tot numero iuuenum commissa uidebatur, sic infesti compellant: 'etiamne tu, busti cadauer extremum et uitae dedecus primum et Orci fastidium solum, sic nobis otiosa domi
 251 residens lusitabis nec nostris tam magnis tamque periculo-
 251 losis laboribus solacium de tam sera refectioe tribues? 20 quae diebus ac noctibus nil quicquam rei quam merum saeu<i>enti uentri tuo soles audiditer ingurgitare.'

Tremens ad haec et stridenti uocula pauida sic anus: 'at uobis, fortissimi fidelissimique mei hospitatores iuuenes, adfatim cuncta suauis sapore percocta pulmenta praesto 25 sunt, panis numerosus, unum probe calicibus exfricatis

nescio) φ: affluens affluens def. Dombart ann. Fleckeisenian.

115 (1877) 343 cf. Thes. l. Lat. I 1250 effluens Nolte

F 139^ab. φ 36^ab. 6 <circumeunt> He caule firmal (φ)

em. Luetj caula firma Oud 6 stabulatione (φ) em. Oud.

7 cōmoda (φ) em. He 8 tramites... parietis (φ) em. Leo 9 me

evan. o φ: meo cf. apol. 28.57.72 (32,21 65,1 80,20H.) 11 quo

(φ) qua Oud cf. 24,20 *e (eras. f ?) φ: e 13 direpf-

lent (φ) em. Pric stip. art. dir. transpos. vd Vl 17 cadauer

(φ) post r del. f antea induct. 19 Infitab (litt. refict., dub.

fueritne lu an In) φ: lusitabil 22 sequenti em. m. rec. et φ

24 Ad φ: At fedeliffimiq; em. m. rec. et φ

(eras. h) hospitatorel (φ) ul. m. vid. correx. in lo h<ospitea

et s>ospitatores vd Vl 26 cal. probe exfr. Luetj cf. 65,5

Oud.

E

affluenter immissum et ex more calida tumultuario la-
uacro uestro praeeparata.’

In fine sermonis huius statim sese deuestiunt nuda-
tique et flammae largissimae uapore recreati calidaque
5 perfusi et oleo peruncti mensas dapibus largiter instructas
8 accumbunt. commodum cubuerant et ecce quidam longe
plures numero iuuenes adueniunt alii, quos incunctanter
252 adaeque latrones arbitrare. nam et ipsi praedas aure-
orum argentariorum <que> nummorum ac uasculorum ue-
10 stisque sericae et intextae filis aureis inuehebant. hi[i] 61
simili lauacro refoti inter toros sociorum sese reponunt,
tunc sorte ducti ministerium faciunt. estur ac potatur
incondite, pulmentis aceruatim, panibus aggeratim, poculis
agminatim ingestis. clamore ludunt, strepitu cantilant, ||
15 conuiciis iocantur, ac iam cetera semiferis Lapithis [t]e-
253 uan<t>ibus Centaurisque similia. tunc inter eos unus, qui
robore ceteros antistabat: ‘nos quidem’, inquit, | ‘Milonis
254 Hypatini domum fortiter expugnauius. praeter tantam
fortunae copiam, quam nostra uirtute nacti sumus, et in-
20 columi numero castra nostra petiuimus et, si quid ad rem
facit, octo pedibus auctiores remeauimus. at uos, qui
Boeotias urbes adpetistis, ipso duce uestro fortissimo La-
macho deminuti debilem numerum reduxistis, cuius salutem
merito sarcinis istis, quas aduexistis, omnibus antetulerim.

F 139^b. φ 36^b. 1 immistum de Roos cf. 70,1

6 cobuerant em. φ qdē (φ) em. v cf. 44,17 51,14 X 13 in.

9 <que> v 10 hij 12 forte (φ, sed f corr. in Γ) cf. 79,12
IX 8 med. 13 inōdite sed induct. φ: estur ac p. icōdite

in mg. al. m. add. 14 cantilant (φ) cf. Funck Arch. f. lat.

Lex. IV 226 n. 15/16 *ebcinib; ***taurifq; (vid. potius

bci quam ba) φ: tebañib; (a m. rec. effect. ex o aut c) cen-

taurifq’ Thebanis C. Florid [Thebanibus] C. Novák de-

bacchantur C. E euantibus C. Heins (euan^tib; in archetypo

script. putat Löfstedt); sed nihil desideratur cf. Iul. Val. I 13

(24,18 K.) Lucian. conv. 45 Cic. in Pis. 10,22 19/20 in|

columinu^mero em. ead. m. φ: incolumel numero 20 repe-

tiuimus Heins ad (φ, sed corr. ex at aut ac). 22 lama-

tho (φ) 24 ante antetuleri (prius ante induct. et fere eras.)

ud.

E

sed illum quidem utcumque nimia uirtus sua peremit;
inter inclitos reges ac duces proeliorum tanti uiri me-
moria celebrabitur. enim uos bonae frugi latrones inter
355 furta parua atque seruilia timidule per balneas et aniles
cellulas reptantes scrutariam facitis.

Suscipit unus ex illo posteriore numero: 'tunc solus 9
ignoras longe faciliores ad expugnandum domus esse
maiores? quippe quod, licet numerosa familia latis de-
uersetur aedibus, tamen quisque magis suae saluti quam
domini consulat opibus. frugi autem et solitarii homines 10
fortunam paruam uel certe satis amplam dissimulant ob-
tectam protegent acrius et sanguinis sui periculo muniunt.
res ipsa denique fidem sermoni meo dabit. uix enim
356 Thebas <h>eptapylos accessimus: quod est huic disciplinae 62
primarium studium, [sed dum] sedulo fortunas inquire- 15
357 bamus populari<s>; nec nos denique latuit Chryseros
quidam nummularius copiosae pecuniae dominus, qui metu
officiorum ac munerum publicorum magnis artibus magnam
dissimulabat opulentiam. denique solus ac solitarius
parua, se<d> satis munita domuncula contentus, pannosus 20
alioquin ac sordidus, aureos folles incubabat. ergo placuit,
ad hunc primum ferremus aditum, ut contempta pugna
358 manus unice nullo negotio cunctis opibus otiose potire- 10
mur. nec mora, cum noctis initio foribus eius praesto- 10
lamur, quas neque subleuare neque dimouere ac ne per- 25
fringere || quidem nobis uidebatur, ne ualuarum sonus

F 139^b. φ 36^b. 1 peremit (φ) in mg. m. vet. p̄mitt&
(legerat certe peremit &) 3 enim <uero> v Luety cf. 91,12
Phil. suppl. IX 573 Hey Arch. f. lat. Lex. XIV 270sqq.
bol em. m. rec. et φ 13 sermoni* (eras. Γ) 14 theba
septapilol recte dist. m. rec. ante quod grauius distinx. He
15 sed dū (φ) del. Salm cf. 7,12 16,3 sectim Gruter 16 po-
pulari (φ, sed Γ) em. v popularium Pric 20 se (φ, sed
in mg. c̄ sed) domūcula (vid. ead. m. ~ corr. in ⁿ)
22 c̄tēpta (φ) concepta Beroald confecta? He 23 poti-
retur (φ) em. v 24 prestolatil (φ) til al. m. supra litt. vet.
eff., quae nescio an fuerint ²m; mur supra lin. add. m. rec.

Oud.

E

cunctam uiciniam nostro suscitarēt exitio. tunc itaque
 sublimis ille uexillarius noster Lamachus specta[ta]tae
 259 uirtutis suae fiducia, qua clauī immittendae foramen
 patebat, sensim inmissa manu | claustrum euellere gestie-
 5 bat. sed dudum scilicet omnium bipedum nequissimus
 Chryseros uigilans et singula rerum sentiens, lenem gra-
 dum et obnixum silentium tolerans paulatim adrepi-
 grandique clauo manum ducis nostri repente nisu fortis-
 simo ad [h]ostii tabulam offigit et exitabili nexu pati-
 10 bul<at>um relinquens gurgustioli sui tectum ascendit
 atque inde contentissima uoce clamitans rogansque uicinos
 et unum quemque proprio nomine ciens et salutis com-
 munis admonens diffamat incendio repentino domum suam
 14 possideri. sic unus quisque proximi periculi confinio
 11 territus suppetiatum decurrunt anxii. tunc nos in an-
 260 piti periculo constituti uel opprimendi nostri uel deserendi
 socii remedium e re nata ualidum eo uolente comminisci-
 mus. antesignani nostri partem, qua manus umerum
 subit, ictu per articulum medium tem<p>erato prorsus
 261 abscedimus atque ibi brachio relicto, multis laciniis offulto
 21 uulnere, ne stillae sanguinis uestigium proderent, ceterum 63
 Lamachus raptim reportamus. ac dum trepidi reli-
 gionis urguemur graui tumultu et instantis periculi metu
 terremur ad fugam nec uel sequi propere uel remanere
 25 tuto potest uir sublimis animi uirtutisque praecipuus,
 multis nos adfatibus multisque precibus querens adhorta-
 tur per dexteram Martis, per fidem sacramenti, bonum
 262 commilitonem cruciatu simul et captiuitate liberaremus.
 cur enim manui, quae rapere et iu<gu>lare sola posset,
 30 fortem latronem superuivere? sat se beatum, qui manu

F 139^b140^a. φ 36^b37^a. 2 lamathuf (φ) em. v spec-
 tata** (eras. te) φ: specta|tatae 9 hostii em. φ pati-
 bulū (φ) patibulatam Vule coll. Plaut. Most. 56 17 com-
 miniscimur Beroald 19 temerato (φ) em. v cf. 56,14 22 la-
 mathū (φ) trepidae Pric regionis v cf. 92,18 sed relig.
 latron. in Lamachum officium recte interpret. Leo 29 manu
 lit. refict. in spatio nimis magno; fuit sine dubio manui
 φ: manui iulare (v ex l corr. m. recentior) φ: iugulare

Oud.

E

socia uolens occumberet. cumque nulli nostrum spontale
parricidium suadens persuadere posset, manu reliqua
sumptum gladium suum diuque deosculatum per medium ||
pectus ictu fortissimo transadigit. tunc nos magnanimi
263 ducis uigore uenerato corpus reliquum ues[ti]te lintea 5
diligenter conuolutum mari celandum commisimus. et
nunc iacet noster Lamachus elemento toto sepultus.

Et ille quidem dignum uirtutibus suis uitae terminum 12
posuit. enim uero Alcimus sollertibus coeptis eum † saeuum
Fortunae nutum non potuit adducere. qui cum dormientis 10
anus perfracto tuguriolo conscendisset cubiculum superius
264 iamque protinus obliis faucibus interstinguere eam de-
buisset, prius maluit rerum singula | per latiore[m] fene-
stram forinsecus nobis scilicet rapienda dispergere. cum-
que iam cuncta rerum nauiter emolitus nec toro quidem 15
aniculae quiescentis parcere uellet eaque lectulo suo de-
uoluta uestem stragulam subductam scilicet iactare simi-
liter destinaret, genibus eius profusa sic nequissima illa
deprecatur: "quid, oro, fili, paupertinas pannosasque rescu-
265 las miserrimae anus donas uicinis diuitibus, quorum haec 20
fenestra domum prospicit?" quo sermone callido deceptus
astu et uera quae dicta sunt credens Alcimus, uerens
scilicet, ne et ea, quae prius miserat, quaeque postea
mi(s)surus foret, non sociis suis, sed in alienos lares 64

F 140^a. φ 37^a. 5 uestitū (ū m. recentior, vid. fuisse e)
φ: uestite cf. 12,4 ueste v uesti Kronenberg li²tea em. ead. m.
uestitum linteo Hild uestitu linteo Haupt 6 mare fingit ad
Thebas situm ut Plaut. Amph. 7 tuto Petsch 8/9 cf. 81,1 sqq.
9 eū seū (φ sed seū) uu refict., sed vid. id. fuisse tamen scaeu-
uum v eum secutus Rohde secundum secum E laetum secum
vd Vl minus saeuum Bluemner eum <secutus minus> saeuum
Novák secundum Leo consonum He cf. 76,23 Alcimum . . . tam
saeuus f. nutus n. p. abducere Hild cf. 140,11 169,9 X 24 in.
10 abducere v 11 tuguriolo (φ) extrem. o vid. ex a corr.
12 obliis (φ) fil al. m. scrips., fuit si⁸ 13 altiore[m] Pric
15 [rerum] Leo cf. 88,19 19 reculas v cf. Salv. ad eccl. I 26 IV 44
de gub. d. V 38.42 domuscula 94,25 22 astu post quas transpon.
Leo ficta Bluemner 24 mifuruf em. al. m. aliof (60)
al. m. ref.) φ: alienof

Oud.

E

iam certus erroris abiceret, suspendit se fenestra sagaciter
 perspecturus omnia, praesertim domus attiguae, ut dixerat
 illa, fortunas arbitraturus. quod eum strenue quidem, <s>et
 satis inprouide conantem senile illud facinus, quanquam
 5 inualido, repentino tamen et inopinato pulsu nutantem ac
 pendulum et in prospectu alioquin attonitum praeceps
 inegit. qui praeter altitudinem nimiam super quendam
 268 etiam uastissimum lapidem propter iacentem decidens per-
 fracta diffusaque crate costarum riuos sanguinis uomens
 10 imitus narratisque nobis, quae gesta sunt, non diu cru-
 ciatus uitam euasit. quem prioris exemplo sepulturae
 traditum bonum secutorem Lamacho dedimus. ||

13 Tunc orbitati<s> duplici plaga petiti iamque Thebanis
 conatibus abnuentes Plataeas proximam conscendimus ciui-
 15 tatem. ibi famam celebrem super quo[n]dam Demochare
 munus edituro gladiatorium deprehendimus. nam uir et
 267 genere primarius et opibus plurimus et liberalitate prae-
 cipuus digno fortunae suae splendore publicas uoluptates
 instruebat. quis tantus ingenii, qui<s> facundiae, qui
 20 singulas species apparatus multiugi uerbis idoneis posset
 explicare? gladiatores isti famosae manus, uenatores illi
 probatae pernicitatis, alibi noxii perdita securitate suis
 268 epulis bestiarum saginas instruentes; confixilis machinae
 sublicae, turre s<tructae> tabularum nexibus ad instar cir-
 25 cumforanae domus, floridae picturae, decora futurae uena-
 tionis receptacula. qui praeterea numerus, | quae facies

F 140^{ab}. 37^{ab}. 1 certuf (ce *refict.*, sed *uid. id. fuisse*)

φ: uirtuf abiceret ante iam certus erroris *transp. Bluemner*

2 attigua *litt. refict.*, sed *fuert. eaed.* φ: attinget quā dixerat

em. v 3 et (φ) let *Oud* 8 p̄t (φ) *em. Iunt* decidens

(φ) *m. refingentis eff. rec* 9 diffissa *Beroald* 13 orbitati

(φ, sed in *mg.* c̄ tis) *infra* petiti — plateaf *linea ducta*

15 quondā (φ) *em. v* 17 plurib; (φ, sed *em. rec. m. in mg.*) *em.*

Rohde 19 q (φ) quis *v* 21 istic *Florid* illic *Florid*

24 sublicae (φ) sublimes *Pric* subliciae *IuntAld* <tolerantes>

turres s<tructas> *He* stabularū (φ, sed f̄ *puncto del.*) struc-
 268 *tae Leo, qui praeterea conit.*: confixiles m., subliciae t., tab. n. in-
 stratae circ. d. tabularum nexibus ante confix. *transpos. vdv*

Oud.

E

269 ferarum! nam praecipuo studio forinsecus etiam aduexerat
generosa illa damnatorum capitum funera. sed prae<ter>
ceteram speciosi muneris sup[p]ellectilem totis utcumque
patrimonii uiribus immanis ursae comparabat numerum
copiosum. nam praeter domesticis uenationibus captas, 5
praeter largis emptionibus partes amicorum etiam dona-
tionibus uariis certatim oblata<s> tutela sumptuosa solli-
cite nutrieba[n]t. nec ille tam clarus tamque splendidus 14
270 publicae uoluptatis apparatus Inuidiae noxios effugit 65
oculos. nam diutina captiuitate fatigatae simul et aestiua 10
flagrantia maceratae, pigra etiam sessione languidae, re-
pentina correptae pestilentia paene ad nullum rediungere
numerum. passim per plateas plurimas cerneret iacere
seminiuorum corporum ferina naufragia. tunc uulgas
ignobile, quos inculca pauperies sine delectu ciborum 15
tenuato uentri cogit sordentia supplementa et dapes gra-
271 tuitas conquirere, passim iacentes epulas accurrunt. tunc
e re nata suptile consilium ego et iste Babulus tale com-
miniscimur. unam, quae ceteris sarcina corporis <p>rae||
ualebat, quasi cibo parandam portamus ad nostrum re 20
ceptaculum eiusque probe nudatum carnibus corium ser-
uatis sollerter totis unguibus, ipso etiam bestiae capite
272 adusque confinium ceruicis solido relicto tergus omne
rasura studiosa tenuamus et minuto cinere perspersum
soli siccandum tradimus. ac dum caelestis uaporis flam- 25
mis examurgatur, nos interdum pulpis eius ualenter sagi-

F 140^b. φ 37^b. 1 forensif (φ) em. Heins 2 γῶπες
ἐμψυχοὶ τῶφοι (Longin. de subl. 3,2) cft. Leo p̄ (φ) em. v
3 suppellectilē cf. IX 31 med. sed 21,6 126,25 apol. 22 (25,19 H.)
4 comparat Bluemner 7 oblata (φ) em. v 8 nutrie-
bant (φ) em. v 10 captiuitate (tate paene eras., al. m.
add. ^{tate}) 11 flagrantia em. ead. m. 12 <bestiae> paene
vd VI 13 plurimal (φ) plurima Oud coll. Verg. Aen.
II 364 18 Eubulus BursianRohde Diabulus Rohde cf.
Sonny Arch. f. lat. Lex. VIII 494 Kauer Stud. Vindob. XXIV
(1902) 537 sqq. 19 reualebat (φ) em. v 21 nudato —
corio vd VI 22 *unguib; (ū al. m. scrips., fuit in)
φ: inguib; (in mg. ^o c unguib;) 26 examurgat; (φ) em. v

Oud.

E

nantes sic instanti militiae disponimus sacramentum, ut unus e numero nostro, non qui corporis adeo, sed animi robore ceteris antistaret, atque is in primis uoluntarius, pelle illa contactus ursae subiret effigiem domumque
 5 Democharis inlatus per opportuna noctis silentia nobis
 15 ianuae faciles praestaret aditus. nec paucos fortissimi
 273 collegii sollers species ad munus obe[di]undum adrekerat.
 quorum prae ceteris Thrasyleon factionis optione delectus ancipitis machinae subiuit aleam. iamque habili corio et
 10 mollitie tractabili uultu sereno sese recondit. tunc te[n]ui sarcimine summas oras eius adaequamus et iuncturae rimam, licet gracilem, setae circumfluentis densitate sae-
 16 pimus, ad ipsum confinium gulae, qua ceruix bestiae fuerat execta, Thrasyleonis caput subire cogimus paruisque
 15 respiratui circa nares et oculos datis foraminibus fortissimum socium nostrum prorsus bestiam factum inmittimus
 274 caueae modico prae[de]stinatae pretio, quam constanti uigore festinus inrepsit ipse. ad hunc modum prioribus
 16 inchoatis sic ad reliqua fallaciae pergimus. sciscitati
 20 nomen cuiusdam Nicanoris, qui genere Thracio proditus ius amicitiae summum cum illo Demochare colebat, litteras adfi<n>gimus, ut uenationis suae primitias bonus amicus uideretur ornando muneri[s] dedicasse. iamque prouecta uespera abusi praesidio tenebrarum Thrasyleonis caueam
 25 Demochari cum litteris illis adulterinis offerimus; qui miratus bestiae magnitudinem sui que contubernalis opportuna liberalitate laetatus iubet nobis protinus gaudii sui gerulis decem aureos, ut ipse habebat, e suis loculis||

F 140^b. φ 37^b. 5 inlat; corr. m. rec. in ill notif em.
 ead. m. 7 obediendū (φ) em. v 8 thrafileon 9 subibit (φ),
 in mg. m. recentiss. add. ^ε subiuit) 15 <et obtutui> circa
 Leo 16 p̄ful em. ead. m. 17 p̄destinatae (φ) em. Beroald
 cf. X 13 med. 22 adfigim; (φ) em. v 23 munerif φ: mu-
 nere em. v 24 thrafileonif 26 oppōtuna em. ead. m.
 27 prot. nob. transpos. vd VI 28 ut ipse habebat (φ) indux. al.
 ut vid. m., scil. ὠνεργ εἴλεν; interpretand. potius: 'qua erat libera-
 litate' quam 'sine mora' (cf. Thuc. II 4,6 III 30,1)

Oud.

E

375 adnumerari. tunc, ut nouitas consuevit ad repentinas
uisiones animos hominum pellere, multi numero mirabundi
bestiam confuebant, quorum satis callenter curiosos aspectus
Thrasyleon noster impetu minaci frequenter inhibebat;
consonaque ciuium uoce satis felix ac beatus Demochares 5
ille saepe celebratus, quod post tantam cladem ferarum
nouo prouentu quoquo modo fortunae resisteret, iubet
77 noualibus suis confestim bestiam [iret iubet] summa cum
diligentia deportari. sed suscipiens ego:

“Caueas”, inquam, “domine, fraglantia solis et itineris 17
spatio fatigatam coetui multarum et, ut audio, non recte 11
ualentium committere ferarum. quin potius domus tuae
patulum ac perflabilem locum, immo et lacu aliquo con-
terminum refrigerantemque prospicis? an ignoras hoc genus
77 bestiae lucos consitos et specus roridos et fontes amoenos 15
semper incubare?”

Talibus monitis Demochares perterritus numerumque
perditorum secum recensens non difficulter adsensus, ut 67
ex arbitrio nostro caueam locaremus, facile permisit. “sed
et nos”, inquam, “ipsi parati sumus hic ibidem pro cauea 20
ista excubare noctes, ut aestus et uexationis incommodo
bestiae fatigatae et cibum tempestium et potum solitum
accuratius offeramus.”

“Nihil indigemus labore isto uestro”, respondit ille,
“iam paene tota familia per diutinam consuetudinem nu- 25
triendis ursis exercitata est.”

Post haec ualefacto discessimus et portam ciuitatis 18
egressi monumentum quoddam conspicamur procul a uia
remoto et abdito loco positum. ibi capulos carie et uetu-

F 141^a. φ 37^b 38^a. 4 thrasyleon nr* φ: nr̄ 6 cele-
bratur *vdVl* 8 ire* (*eras. vid. t*) φ: ar& (ⁱ *al. m. add., in*
mg. al. ut vid. m. ire) inmitterent *vdVl* iret iubet *ex v. 7*
falso repetit. del. Luetj cf. 7, 12 81, 15 8/9 iubet — reportari *del.*
Oud 9 reportari (φ) deportari *Oud* 10 fraglantia
cf. 99, 7 109, 20 137, 10 Woelfflin Arch. f. lat. Lex. IV 9
13 aliquoi *Oud cf. 156, 3* contermino (*del. que*) *Leo*
18 perditarum *v* secum <animalium> *vdVl* 24 R̄ (φ) *i. e.*
respondit 27 *hec φ: h̄ 29 posito³ *em. ead. m.* φ: positū

Oud.

E

278 state semitectos, quis inhabitabant pulueri et iam ciner-
rosi mortui, passim ad futurae praedae receptacula rese-
ramus et ex disciplina sectae seruato noctis inlunio tem-
pore, quo somnus obuius impetu primo corda mortalium
5 ualidius inuadit ac premit, cohortem nostram gladiis ar-
matam ante ipsas fores Democharis uelut expilationis
uadimonium sistimus. nec setius Thrasyleon examus(s)im
capto || noctis latrociniali momento prorepat cauea statim-
que custodes, qui propter sopiti quiescebant, omnes ad
10 unum, mox etiam ianitorem ipsum gladio conficit clauique
subtracta fores ianuæ repandit nobisque prompte con-
uolantibus et domus alueo receptis demonstrat horreum,
ubi uespera sagaciter argentum copiosum recondi uiderat.
279 quo protinus perfracto confertae manus uolentia, iubeo
15 singulos commilitonum asportare, quantum quisque poterat
auri uel argenti, et in illis aedibus fidelissimorum mor-
tuorum occultare propere rursumque concito gradu recur-
renti(s) sarcinas iterare; quod enim ex usu foret omnium,
me solum resistentem pro domus limine cuncta rerum
20 exploraturum sollicitate, dum redirent. nam et facies ursae
280 mediis aedibus discurrentis ad proterrendos, siqui de fa-
milia forte (e)uigilassent, uidebatur opportuna. quis 68
enim, quamuis fortis et intrepidus, immani forma tantae
bestiae noctu praesertim uisitata non se ad fugam statim
25 concitaret, non obdito cellae pessulo pauens et trepidus
19 sese cohiberet? his omnibus salubri consilio recte dispo-
sitis occurrit scaeuus euentus. namque dum reduces socios
nostros suspensus opperior, quidam seruulum st(r)epitu[s]

F 141^a. φ 38^a. 1 semiconfectos *vd VI* semirectos *Plas-
berg* 4 quo* (*eras. f*) φ: qua 6 uelut *litt. redintegr. m. rec.*
mut. in uelud 7 thrafileon examulim (φ) *em. v* 12 albo
(*b corr. in u ead. [2] m.*) 14 cfarte (φ) 16 sedibus *Brant*
17 recurrenti φ: recurrentel *mut. in ti* recurrentes *v -tis He*
21 discurrentif (φ, *in mg. al. m. add. c̄ tif*) siqd e φ: siqse
(*f al. m. corr. in d*) 22 uigilassent (φ) *em. Stewech*
23 tanta (φ) *em. m. rec.* 28 seruulū (φ) seruulus *Novák*
fort. recte coll. IX 35 in. 37 ex. stēpit; scilicet (̄) et linea

nud.

E

181 scilicet <uel> diuinitus inquietus proserpit leniter uisaeque
 bestia, quae libere discurrens totis aedibus commeabat,
 premens obnixum silentium uestigium suum replicat et
 utcumque cunctis in domo uisa pronuntiat. nec mora,
 cum numerosae familiae frequentia domus tota completur. 5
 taedis, lucernis, cereis, sebaciis et ceteris nocturni luminis
 instrumentis clarescunt tenebrae. nec inermis quisquam
 de tanta copia processit, sed singuli fustibus, lanceis, de-
 strictis denique gladiis armati muniunt aditus. nec secus
 canes etiam uenaticos auritos illos et horricomes ad com- 10
 primendam bestiam cohortantur. tunc ego sensim gliscente 20
 adhuc illo tumultu retrogradi fuga domo facesso, sed plane
 Thrasyleonem mire canibus repugnantem, latens pone
 ianuam ipse, prospicio. quamquam enim uitae metas
 ultimas obiret, non || tamen sui nostrique uel pristinae 15
 uirtutis oblitus iam fa<u>cibus ipsis hiantis Cerberi re-
 luctabat. scaenam denique, quam sponte sumpserat, cum
 182 anima retinens nunc fugiens, nunc resistens uariis cor-
 poris sui schemis ac motibus tandem domo prolapsus est.
 nec tamen, quamuis publica potitus libertate, salutem 20
 fuga quaerere potuit. quippe cuncti canes de proximo
 angiportu satis feri satisque copiosi uenaticis illis, qui
 commodum domo similiter insequentes processerant, se
 ommisce[un]t agminatim. miserum funestumque spectamen

infra add. alio atramento) φ: strepit⁹ scit^{em. v} <uel> He
 cf. 72,19 VIII 16 ex. <an> Voss <audito uel> vdVI strepitu
 scil. diutino Steuech strep. scil. del. Wower insopitus sc.
 diu. et inq. Rohde cf. Hom. Od. IX 339

F 141^{ab}. φ 38^a. 3/4 cf. 82,7 9 aditif (φ, add. ^c tuf
 ab al. m.) lecul (φ) c corr. in ti al. m. 10 & a (a
 induct.) φ: & 11 gliscente* (l ex c ead. m. eff., eras. vid.)
 φ: gliscēte 12 domo (φ) pro m scripturus fuisse vid. l
 13 thrafileonē 16 facib; (φ) em. v 17/8 c. anima i. e. dum
 spirat cf. 90,14 23 ciuilit̄ (in mg. m. vet. similit̄, quod m.
 recentior etiam in textu reposuit) φ: similit̄ process. post
 domo transpos. vdVI 23/24 se* ommisceunt (eras. d) φ: sese
 ommiscent^u (u al. m. add., in mg. al. m. ^c gmiscent) se obmis-

Oud.

E

aspexi, Thrasyleonem nostrum cateruis canum saeuientium
 cinctum atque obsessum multisque numero morsibus lania-
 tum. denique tanti doloris impatiens populi circumfluentis
 turbelis immisceor et in quo solo poteram celatum auxi-
 283 lium bono ferre commilitoni, sic indaginis principes
 dehortabar: "o grande", inquam, "et extremum flagitium,
 21 magnam et uere pretiosam perdimus bestiam." nec tamen
 nostri sermonis artes infelicissimo profuerunt iuueni; quippe
 quidam procurrens e domo procerus et ualidus incunctanter
 10 lanceam mediis iniecit ursae praecordiis nec secus alius
 et ecce plurimi, iam timore discusso, certatim gladios
 etiam de proximo congerunt. enimuero Thrasyleon egre-
 gium decus nostrae factionis tandem immortalitate digno
 illo spiritu expugnato magis quam patientia neque cla-
 15 more ac ne ululatu quidem fidem sacramenti | prodidit,
 sed iam morsibus laceratus ferroque laniatus obnixo
 mugitu et ferino fremitu praesentem casu(m) generoso
 uigore tolerans gloriam sibi reseruauit, uitam fato reddidit.
 tanto tamen terrore tantaque formidine coetum illum tur-
 20 bauerat, ut usque diluculum, immo et in multum diem
 nemo quisquam fuerit ausus, quamuis iacentem, bestiam
 284 uel digito contingere, nisi tandem pigre ac timide quidam
 lanus paulo fidentior utero bestiae resecto [ursae] magni-
 ficum despoliauit latronem. sic etiam Thrasyleon nobis

cent aut commisent v cf. Weyman Arch. f. lat. Lex. IX 138
 apol. 40,1 H. 113,22H.

F 141^b. φ 38^{a,b}. 1 thrafileonē 2 morfib; (r ex f, b
 ut vid. ex u corr. ead. m., post b eras. 9) 4 in del. vdVI

celatim Lips 11 gladi* f (erasa i em. ead. m.) φ: gladio f
 12 ēgerūt | rit (ut in priore versu vid. postea addit., rit induct.)

φ: cōgerunt ingerunt vdVI 14 spiritus potius quam pa-
 tientia desinit cf. 168,24sq. neque . . . ac ne cf. 96,20sq.

15 ululatu (φ) altera u in ras. 17 casū (φ) virgulam vid. al. m.
 addidisse 23 lani⁹ (φ) i⁹ al. m. scr., sed vid. fuisse iuf

ursae scil. ad bestiae addit. del. Roald urisa Pric ursae magni-
 fico corio Luetj dativ. defend. Petsch coll. 52,7sq., sed spolia

adimuntur latroni, non latro spoliis 23 magnificū (φ) ū ex
 o fort. ead. m. corr., sed refict. vid. ursae magn. (mimum)
 Plasberg

Oud.

E

periuuit, sed a gloria non periuit. confestim itaque con-
strictis || sarcinis illis, quas nobis seruauerant fideles mor-
tui, Plataeae terminos concito gradu deserentes istud apud
nostros animos identidem reputabamus merito nullam
fidem in uita nostra repperiri, quod ad manis iam et
mortuos odio perfidiae nostrae demigrarit. sic onere
295 uecturae simul et asper<itat>e uiae toti fatigati tribus com-
mitum desideratis istas, quas uidetis, praedas adueximus.' 70

Post istum sermonis terminum poculis aureis memo- 22
riae defunctorum commilitonum uino mero libant, dehinc 10
canticis quibusdam Marti deo blanditi paululum con-
quiescunt. enim nobis anus illa recens ordeum adfatim
et sine ulla mensura largita est, ut equus quidem meus
tanta copia et quidem solus potitus sali<ar>||es se ce-
nas <cenare> crederet. ego uero, ut qui alias hor- 15
186 deum praeter tussum minutatim et diutina coquitatione
iurulentum semper <spr>euerim, rimatus angulum, quo

F 141^b. φ 38^b. 1 perimitur, sed v 6/7 one reuecturae
(φ) recte disting. al. m. 7 aspere (φ) em. Vulc 8 defideratif (defi
indux. al. m., quae refingendis litteris in altero versu eff. defertif)

φ: defideratif (in mg. add. ē defertif) v. Caes. b. Gall. VII 51,4 b. civ.
I 51,6 III 71,1 al. 12 et m. rec.; quid fuerit, non dispicio

φ: enī enimvero Luetj cf. 81,3 13 largiā ē em. ead. m.

14/5 salief se cenaf****crederet (in lac. quattuor vel sex litterar.
capaci m. rec. add. se) φ: salief se cenaffe * crederet (in mg.
salief) Saliarēs v cf. 162,9 IX 22 med. cenas se cenasse
Luetj se cenasse cenas v d VI cenas se <habere> Novāk se
cenas <cenare> He 15 mero Hild nūquā (nū in lac.
add. m. rec.) (φ) quamquam Colv quum numquam Oud qui
numquam Novāk ut qui He cf. 38,16 15/16 hordeo (o ref.)
cibatusū (ciba m. rec. in lac.) minutatī & φ: ordeum (corr.
al. m. ex -deo) tūffum minutatī & hordeo <crudo pransus, cum
adhuc> tunsum . . . semper essem Luetj hordeum <nisi> tun-
sum Oud v d VI <cum> minutatum Salm <praeter> He num-
quam a. hordeum nisi t. m. e. d. c. i. expertus, sero Leo hordeo
cibatus sum <integro, sed tunsum> minutatim . . . esse <con-
sueram> Novāk 16 tunsum v cf. Neue Lat. Formenl.⁵
III 552 tusum (sic ceteris loc. Ap.) He cogitatione (φ) em.
Salm 17 efferi φ: esse essem Oud esse <solitus> v d VI
spreuerim vel esse spreuerim He

Oud.

E

287 panes reliquiae totius multitudinis congestae fuerant, fauces diutina fame saucias et araneantes ualenter exerceo. et ecce nocte promoti latrones expurgati castra commouent instructique uarie, partim gladiis arma, partim in
 5 Lemures reformati concito se gradu propiunt. nec me tamen instanter ac fortiter manducantem uel somnus imminens impedire potuit. et quamquam prius, cum essem Lucius, unico uel secundo pane contentus mensa decederem, tunc uentri tam profundo seruiens iam ferme
 10 tertium qualum rumigabam. huic me operi attonitum
 23 clara lux oppressit. tandem itaque asinali uerecundia
 288 ductus, aegerrime tamen digrediens riuulo proximo sitim lenio. nec mora, cum latrones ultra modum anxii atque solliciti remeant, nullam quidem prorsus sarcinam uel
 15 omnino, licet uilem, laciniam ferentes, sed tantum gladiis totis manibus, immo factionis suae cunctis uiribus
 289 unicum uirginem filio liberalem et, ut matronatus eius indicabat, summam reliigionis, puellam mehercules et asino tali concupiscendam, maerentem et crines cum ueste
 20 sua lacerantem aduehebant. eam simul intra speluncam ducunt uerbisque quae dolebat minora facientes sic adloquuntur: 'tu quidem salutis et pudicitiae secunda breuem
 patientiam nostro compendio tribue, quos ad istam sectam
 paupertatis necessitas adegit. parentes autem tui de 71

F 141^b 142^a. φ 38^b. 1 panef φ: panif panes def. Petsch coll. Draeger Hist. Synt. I 167 sq. cf. 79, 26 multitudinif em. φ
 4 armati (φ) eras. <partim> in Elmenh <alii> in Rossbach
 4/5 in lemuref reformat (φ) al. m. indux. 5^{fe} ead. m. supra
 lin. add. φ: fe 7 & quā (em. ead. m.) 10 attentum Colv
 cf. 166, 1 IX 6 in., sed Thes. l. Lat. II 1157 13 ultro v retro
 Wasse uultu Petsch ultra <modum> Haupt <solitum> vd Vl
 <morem> He 15/16 tantum] tantis Kronenberg <totis> gladiis
 vir doct. in mg. Iunt. gl. <totis> Löfstedt cinctam hic inter-
 cidisse putat Oud 17 filio (φ) em. ed. Basil 18 religionif
 (φ) em. v 19 tali del. Bursian 20 (delet. que v. 21) intrat
 Petsch et intra <rant> Oud intra <ntes> Bursian i. sp. <ducunt>
 Haupt i. sp. <intrauerunt, deponunt> Lueti

Oud.

E

tanto suarum diuitiarum cumulo, quamquam satis cupidi, tamen sine mora parabunt scilicet idoneam sui sanguinis redemptionem.'

290 His et his similibus blateratis nequicquam dolor se- 24
datur puellae. quidni? quae inter genua sua deposito 5
capite sine modo flebat. at illi intro uocatae anui praeci-
piunt, adsidens eam blando, quantum posset, solaretur
alloquio, seque ad sectae sueta conferunt. nec tamen
puella quiuit ullis aniculae sermonibus ab inceptis fletibus
auocari, sed a<(l)>tius eiulans sese et assiduis singultibus 10
ilia quatiens mihi etiam lacrimas excussit. ac sic: 'an
ego', inquit, 'misera, tali domo, tanta familia, tam cari<(s)>
uernulis, tam sanctis parentibus desolata et infelicis rap-
inae praeda et mancipium effecta inque isto saxeo car-
cere seruiliter clausa et omnibus deliciis, quis innata atque 15
innutrita sum, priuata [sub] incerta salutis et <(sub)> carni-
ficinae lani[g]ena inter tot ac tales latrones et horrendum
291 gladiatorum populum uel fletum desinere uel omnino
uiuere potero?'

Lamentata sic et animi dolore et faucium tundore et 20
corporis lassitudine iam fatigata marcentes oculos demisit
ad soporem. at commodum coniuerat nec diu, cum re- 25

F 142^a. φ 38^b. 2 ilicet *Colv* idoneā (a ab al. m. script., vid. fuisse u) φ: idoneū (in mg. m. recentiss. eam)

4 necq̄q̄ā φ: neqq̄ā cf. 24,10 nequaquam *Haupt*; sed anus conatur frustra sedare dol. 5 puellae ut vid. (m. rec. eff. puelle) 6 intro (φ) o corr. ex a ead. m. 10 aciuſ (c vid. corr. ex l)

φ: autiuſ (c add. m. recentiss., al. m. in mg. aucti⁹) altius v cf. 49,18 94,5 98,7 heulans (φ) sed h eras. 11 ilia (φ) ex illia corr. ead. m. 12 carif (φ) f postea add. 15 quif (φ) f al. m. corr. in b; 16 si em. v sub incerto *Beroald* sub ante carn. transpos. vd Vl 17 lanigena delet. g ab al. m. (φ) 20 sic lamentata *Kirchhoff* tundore (t in ras. al. m., sed fuit) tumore *Bluemner* 21 dimifit (φ) em.

Pric 22 . an (φ, al. m. in mg. add. c iam) del. vd Vl iam v at *He* cf. eund. errorem 175,11 anus *Vollgraff*

Oud.

E

pente lymphatico ritu so|mmo recussa longeque uehementius adflectare sese et pectus etiam palmis infestis tundere et faciem illam luculentam uerberare incipit et aniculae, quanquam instantissime causas noui et instaurati 5 maeroris requirenti, sic adsuspirans altius infit: 'em nunc certe, nunc maxime funditus perii, nunc spei salutiferae renuntiaui. laqueus aut gladius aut certe praecipitium procul dubio capessendum est.'

Ad haec anus iratior dicere eam saeuiore iam uultu 292 iubebat, quid, malum, || fleret uel quid repente postliminio 72 11 pressae quietis lamentationes licentiosas replicaret. 'nimirum', inquit, 'tanto compendio tuae redemptionis defraudare iuuenes meos destinas? quod si pergis ulterius, iam faxo lacrimis istis, quas parui pendere latrones con- 15 suerunt, insuper habitis uiua exurare.'

26 Tali puella sermone deterrita manu<s>que eius exosculta: 'parce', inquit, 'mi parens, et durissimo casui meo pietatis humanae memor subsiste paululum. nec enim, 293 ut reor, aeuo longiore maturatae tibi in ista sancta canitie 20 miseratio prorsus exaruit. specta denique scaenam meae calamitatis. speciosus adolescens inter suos principalis, quem filium publicum omnis sibi ciuitas cooptauit, meus alioquin consobrinus, tantulo triennio maior in aetate, qui mecum primis ab annis nutritus et adultus indiuiduo con- 25 tubernio domusculae, immo uero cubiculi torique, sanctae caritatis adfectione mutuo mihi pigneratus uotisque nuptia-

F 142^a. φ 38^b 39^a. 1 lymphatico (φ) ante l eras. vid. l recussa <denuo plorare> vd Vl <d. pl. puella> Vollgraff <est> Luetj <lumina circumferre> He 3 truculenter Petsch 5 <nihil respondens> sic vd Vl 10 cf. apol. 8 (9,13 H.) 11 replicar& (pli al. m. in ras. scrips., sed id mihi vid. fuisse, non fuit fri) φ: refricaret 15 **|ilup (eras. in) φ: ifup 16 manūq; (̄, ut forma docet, al. m. add.) φ: manuq; em. He cf. 48,10, aliter XI 6 in. 19 matate (praeter ma litt. refict. aut script. ab al. m.) φ: mātate^u 21 principalel (φ) em. v 1 cf. 25,16 22 coaptauit (φ) em. v 26 mutua Pric

Oud.

F

libus pacto iugali pridem destinatus, consensu parentum
 tabulis etiam maritus nuncupatus, ad nuptias officio fre-
 294 quenti cognatorum et adfinium stipatus templis et aedibus
 publicis uictimas immolabat; domus tota lauris obsita,
 taedis lucida constrepebat hymenaeum; tunc me gremio s
 suo mater infelix tolerans mundo nuptiali decenter orna-
 bat mellitisque sauuis crebriter ingestis iam spe<m> futu-
 295 ra<m> liberorum uotis anxiis propagabat, cum inruptionis
 subitae gladiatorum <fit> impetus ad belli faciem saeuens,
 nudis et infestis mucronibus coruscans: non caedi, non 10
 rapinae manus adferunt, | sed denso conglobatoque cuneo
 cubiculum nostrum inuadunt protinus. nec ullo de fami-
 liaribus nostris repugnante ac ne tantillum quidem resi-
 stente misera<m>, exanimem saeuo pauore, trepidam de 14
 medio matris gremio rapuere. sic ad instar Attidis uel 73
 296 Protesilai dispectae disturbataeque nuptiae. sed ecce sae- 27
 uissimo somnio mihi nunc etiam redintegratur, immo uero
 cumulatur || infortunium meum; nam uisa sum mihi de
 domo, de thalamo [de cubiculo], de toro denique ipso
 297 uiolenter extracta per solitudines auias infortunatissimi 30
 mariti nomen inuocare eumque, ut primum meis ample-
 xibus uiduatus est, adhuc ungentis madidum, coronis
 floridum consequi uestigio me pedibus fugientem alienis.
 utque clamore percito formonsae raptum uxoris conquerens
 populi testatur auxilium, quidam de latronibus importunae 35

F 142^ab. φ 39^a. 1 <erat> destinatus *vdVI* 5 hime-
 neū (φ) 7 labiif (b in v mut. ead. m.) 7 spe futura
 φ: spē fut^a al. m. a corr. in ā 9 <fit> *He* 10 infertil (φ)
 insertis *Beroald* infestis *Sciopp* post coruscans *distinx.*
He 11 conglobatoq; b ex u corr. al. m. (φ) 14 misera
 (φ) al. m. corr. ā miseram <me> *Bluemner* <me> miseram
vdVI trepido (φ, sed str-) *Oud* trepidae *Wower*
 <et> *trepidam?* *He* 15 attidil (φ) def. *Bursian coll. Paus.*
VII 17,9sqq. Arnob. V 5sqq. Atracidis Beroald Atyis Kiess-
ling 16 dispecte (φ) def. *Leo Anal. Plaut. II 33 dispe-*
stae v seuillimo post o eras. f 19 de cubiculo del.
Weyman cf. 94,25 22 ungentil φ: ungenti^s 23 con-
 sequi uest. post alienis transpos. *vdVI*

Oud.

E

persecutionis indignatione permotus saxo grandi pro pedibus adrepto misellum iuuenem maritum meum percussum interemit. talis aspectus atrocitate perterrita somno funesto pauens excussa sum.

5 Tunc fletibus eius adsuspirans anus sic incipit: 'bono animo esto, mi erilis, nec uanis somniorum figmentis
298 terreare. nam praeter quod diurnae quietis imagines falsae perhibentur, tunc etiam nocturnae uisiones contrarios euentus nonnumquam pronuntiant. denique flere et
10 uapulare et nonnumquam iugulari lucrosam prosperumque prouentum nuntiant, contra ridere et mellitis dulciolis uentrem saginare uel in uoluptatem ueneriam conuenire
299 tristitie animi, languore corporis damni(s)que ceteris
14 te uexatum iri praedicabunt. sed ego te narrationibus
300 lepidis anilibusque fabulis protinus auocabo', et incipit:
28 'Erant in quadam ciuitate rex et regina. hi[i] tres numero filias forma conspicuas habuere, sed maiores quidem natu, quamuis gratissima specie, idonee tamen celebrari posse laudibus humanis credebantur, at uero puellae
20 iunioris tam praecipua, tam praeclara pulchritudo nec exprimi ac ne sufficienter quidem laudari sermonis humani penuria poterat. multi denique ciuium et aduenae copiosi, quos eximii spectaculi rumor studiosa celebritate congregabat, inaccessae formonsitatis admiratione stupidi

F 142^b. φ 39^{ab}. 1 indignatione (φ) e ex if em. ead. m.
2 abrepto (φ) cf. 21,4 56,11 5 an; (φ) post; litt. eras.
antea induct. 6 cf. IX 16 in. 7 tře are|nā al. m.
recte distinx. 10 nonnumquam del. Salm 13 triftitię
triftitie v languori φ: langori languore Colv languoris —
damnique ceteri Hild ut genet. ab anxiat. pendeat dāniq;
em. v 14 ut axatū iri (φ, sed † pro ut) al. m. corr. āxa
delassatum Lips uel anxiatum aut (te Leo) uexatum Beroald
taxatum Rohde uela laxatum (seruat. lect. cod.) He cf. Stat.
Theb. I 480 praedicabant φ: praedicant cf. 52,18 praedi-
cunt cod. Dorv. praedicarent Leo praedicabant He cf. Blase
Hist. Gramm. d. lat. Spr. III 1,121 14 tener rationib; (φ,
4 em. in mg. m. rec.) m. rec. mut. in te* et r. 15 fabulif (φ)
7 u corr. 16 hii 20/21 cf. 90,14sq.

Oud.

F

et admouentes oribus suis dexteram pri(m)ore digito in
 erectum pollicem residente (ea)m ut ipsam prorsus deam
 301 Venerem religiosis (uenerabantur) || adorationibus. iamque
 proximas ciuitates et attiguas regiones fama peruaserat
 deam, quam caeruleum profundum pelagi peperit et ros 5
 spumantium fluctuum educauit, iam numinis sui passim
 tributa uenia in mediis conuersari populi coetibus, uel
 certe rursus nouo caelestium stillarum germine non maria,
 sed terras Venerem aliam uirginali flore praeditam pullu-
 lasse. sic immensum procedit in dies opinio, sic insulas 29
 iam proximas et terrae plusculum prouinciasque plurimas 11
 302 fama porrecta peruagatur. iam multi mortalium longis
 itineribus atque altissimis maris meatibus ad saeculi spe-
 cimen gloriosum confluebant. Paphon nemo, Cnidon nemo
 ac ne ipsa quidem Cythera ad conspectum deae Veneris 15
 nauigabant; sacra dif[prae]feruntur, templa deformant(ur),
 puluina praeter(e)untur, caerimoniae negleguntur; in-
 coronata simulacra et arae uiduae frigido cinere foedatae.
 303 puellae supplicatur et in humanis uultibus deae tantae numina
 placantur, et in matutino progressu uirginis uictimis et 20

F 142^b. φ 89^b. 1 pore (φ) primore Colv 2 residente
 (φ, sed lineol. eras.) residente eam He 3 uenerē* (lineol. in
 credent

ras. al. m. add.) φ: uenerē uenerare *Petsch* adorationib;
 (m. recentiss. superscrips.) (uenerabantur) post Venerem add.
Crusius, post ador. v, post religios. ut in confinio column. omis.
He cf. Fulg. 67,2 sq. H. Plaut. Poen. 278 (adorabant) ado-
 rationibus *Rosbach* ad. (percolebant) ? *He cf. 123,8 131,9*
139,15 XI 5 med. 6 (uisui) passim *Beck* 8 nouo
 (poster. o in ras. fort. ex a corr.) φ: noua stellarū (φ) em.
Jahn 10 Immfū (al. m. corr. Inimfū) φ: imfū 11 per
 extimas *Rohde cf. Tac. ann. XII 36,4* proximas et prou.
 plur. del. *Leo* 12 (late) vel (latius) porrecta *Weyman*
cf. 106,8 prouecta *Draheim* 13 latissimis *Oud* 15 ei-
 thera 16 die pferuntur (φ) dia hoc uno loco ap. *Apul. legere*
tur deae v differuntur He deseruntur Colv praetereuntur Hild
 praetermeantur *Weyman* deformant (φ) em. v 17 pferunt
 (φ) perteruntur *Hild* proteruntur *Salm* deseruntur *Ald* pferuntur
 vāVI puluerantur *Friedländer* praetereuntur (p emendandi
 causa add. supra in text. irrepsit) *He*

Apulei met. ed. Helm.

Oud.

E

epulis Veneris absentis nomen propitiatur, iamque per plateas commeantem populi frequenter floribus sertis et solutis adprecantur.

Haec honorum caelestium ad puellae mortalis cultum inmodica translatio uerae Veneris uehementer incendit animos et inpatiens indignationis capite quassanti fremens 30 altius sic secum disserit: "en rerum naturae prisca parens, en elementorum origo initialis, en orbis totius alma Venus, quae cum mortali puella partiario maiestatis honore tractor 10 et nomen meum caelo conditum terrenis sordibus profa- 75 natur! nimirum communi numinis piamento uicariae uenerationis incertum sustinebo et imaginem meam circum- 304 fer[r]et puella moritura. frustra me pastor | ille, cuius iustitiam fidemque magnus comprobauit Iuppiter, ob exi- 15 miam speciem tantis praetulit deabus. sed non adeo gaudens ista, quaecumque est, meos honores usurpabit: iam faxo <eam> huius || etiam ipsius illicitae formonsitatis paeniteat."

Et uocat confestim puerum suum pinnatum illum et 20 satis temerarium, qui malis suis moribus contempta disciplina publica, flammis et sagittis armatus, per alienas domos nocte discurrens et omnium matrimonia corrumpens impune committit tanta flagitia et nihil prorsus boni facit. hunc, quanquam genuina licentia procacem, uerbis quoque 25 insuper stimulat et perducit ad illam ciuitatem et Psy- 305 chen — hoc enim nomine puella nuncupabatur — coram

F 142^b 143^a. φ 39^b. 1 numen *Colv* 2 frequentes
Iunt 8 totius <domina> *vdVI* 9 quae *del. Oud cf. 134,24*
 144,5 11 communi <cum homine> *Traube* 12 in-
 cestum *Haupt* ^{ne} *fuitibo em. ead. m. et φ* circūferre*
corr. ex -ferr& φ: circūferre circumferet *v* 13 puellā mori-
 turā (φ) *virgulas add. al. m.* 16 ^{no} *horef em. ead. m. et φ*
 ufurpauit (φ) *usurpauerit vel usurparit Oud usurpabit v*
 17 <eam> *He cf. 11,21 78,21 127,9; ipse etiam 7,17 61,2 76,4;*
hic ipse 127,13 191,13; scil. non modo honorum, sed etiam pul-
chritudinis etiā (φ) *eam Jahm etiam ipsam Rossbach*
inclitae Crusius 24 quāquā (prius compend. ^{del. et ^a add.}
ead. ut vid. m.)

Oud.

E

ostendit et tota illa perlata de formonsitatis aemulatione 31
 fabula gemens ac fremens indignatione: "per ego te", in-
 quit, "maternae caritatis foedera deprecor, per tuae sagit-
 306 tae dulcia uulnera, per flammae istius mellitas uredines, 5
 uindictam tuae parenti, sed plenam tribue et in pulchri-
 tudinem contumacem seueriter uindica idque unum et pro
 omnibus unicum uolens effice: uirgo ista amore fraglan-
 tissimo teneatur hominis extremi, quem et dignitatis et
 patrimonii simul et incolumitatis ipsius Fortuna damna-
 uit, tamque inf[r]mi, ut per totum orbem non inueniat 10
 miseriae suae comparem."

Sic effata et o<s>culis hiantibus filium diu ac pressule
 307 sauiaata proximas oras reflui litoris petit plantisque roseis
 uibrantium fluctuorum summo rore calcato ecce iam pro- 76
 fundum maris sudo resedit uertice, et ipsam quod incipit 15
 uelle [et statim], quasi pridem praeceperit, non moratur
 marinum obsequium: adsunt Nerei filiae chorum canentes
 308 et Portunus caeruleis barbibus hispidus et grauis piscoso sinu
 Salacia et auriga paruulus delfini Palaemon; iam passim
 309 maria persultantes Tritonum cateruae hic concha sonaci 20
 leniter bucinat, ille serico tegmine fragrantiae solis ob-
 sistit inimici, alius sub oculis dominae speculum progerit,

F 143^a. φ 39^b. 1 prolata Wower 3 deprecor del.
 Steuech. sed cf. 130,7 6 reuerent (φ) em. Brant coll. Fulg.
 67,5 H. cf. 47,16 54,28 seueriter et saeuienter Plasberg coll.
 Plaut. Trin. 825 prae v cf. Verg. Aen. III 435 7 effici (φ)
 em. v φ: flagrantissimo cf. 87,10 9 fortuna (a al. m. ut vid. corr.
 ex φ) φ: fortunē (corr. al. m.) 10 infirmi (φ) em. v 122,2 sq.
 cf. Leo 12 oculif (φ) em. v cf. 67,1 121,17 13 labiata
 (b ex u al. m. corr.) licoris Rohde cf. 54,1; Verg. georg. II 44
 Aen. III 396 Tac. ann. II 78 14 calcātū (φ) corr. in —to
 ecce prior e in ras. calcato in ecce He cf. VIII 26 in. X 9 ex.
 XI 15 med. profundi (φ) em. Koehler cf. 97,5 15 fudiore
 fedit recte distinx. al. m. (φ) 16 & statim] statim et Korom-
 pay ei stat. Jahn cf. 105,2 en stat. Oud cetus stat. Traube
 et del. Rossbach et statim ut interpretament. del. He 17 ne-
 rei corr. ex medei (φ) 18 piscolo (φ) fo ex fu corr. ead.
 m. 19 falaci^a em. ead. m. parli (φ) em. v 20 per-
 sulcantes Beroald 22 inimici (φ) indux. al. m.

Oud.

E

curru biuges alii subnatant. talis ad Oceanum pergentem
Venerem comitatur exercitus.

- 32 Interea || Psyche cum | sua sibi perspicua pulchritudine
nullum decoris sui fructum percipit. spectatur ab omni-
bus, laudatur ab omnibus, nec quisquam, non rex, non
regius, nec de plebe saltem cupiens eius nuptiarum petitor
accedit. mirantur quidem diuinam speciem, sed ut simu-
lacrum fabre politum mirantur omnes. olim duae maio-
310 res sorores, quarum temperatam formonsitatem nulli diffa-
10 marant populi, procis regibus desponsae iam beatas nup-
tias adeptae, sed Psyche uirgo uidua domi residens deflet
desertam suam solitudinem aegra corporis, animi sau[da]cia
et quamuis gentibus totis complacitam odit in se suam
formonsitatem. sic infortunatissimae filiae miserrimus
15 pater suspectatis caelestibus odiis et irae superum me-
tuens dei Mile[s]sii uetustissimum percontatur oraculum
et <a> tanto numine precibus et uictimis ingratae uirgini
311 petit nuptias et maritum. sed Apollo, quanquam Graecus
et Ionicus, propter Milesiae conditorem sic Latina sorte
20 respondit:

- 33 "montis in excelsi scopulo, rex, siste puellam 77
ornatam mundo funerei thalami.
nec speres generum mortali stirpe creatum,
sed saeuum atque ferum uipereumque malum,

F 143^a. φ 39^b 40^a. 1 vid. fuisse currū, sed compendio
del.; al. m. corr. curruf φ: curru cf. Verg. Aen. III 541 Sil.
It. XIV 482 6 <filius> regius vd VI 11 <sunt> adeptae
Sciopp fuerant m. rec. in φ cf. 128,6 uiro Elmenh 12 ani-
mil audacia (φ) em. v 14 sic (φ) sed v 16 mileffii (φ)
em. v 17 <a> Pric (omiss. propter similitud. litt. cf. 110,11
138,22) tato n. Jahn <ten>tato n. Hertz <salu>tato n. de
Rooy adito n. Bursian cf. 51,2 97,19 142,8 uictimis <propitiato>
vd VI coll. 50,25 98,1 al. ingratae] in <uocato desol>atae Leo;
sed ingrata dicitur Ps., quia nemo eam petit (v. 6) cf. Tac. Ann.

VI 30,10 19 p̄t φ: pp 21 excelsi* (eras. f) vid. fuisse
scopulor exfilste; m. rec. eraso rex eff. subfilste (restituerat Luetj)
φ: scopulo exfilste 22 funerei* (eras. t) 23 lper& (φ, sed
al. m. em.) marcali (φ, sed postea em.)

7ud.

E

quod pinnis uolitans super aethera cuncta fatigat
 flammaque et ferro singula debilitat,
 quod tremit ipse Iouis, quo numina terrificantur
 fluminaque horrescunt et Stygiae tenebrae."

122 rex olim beatus affatu sanctae uaticinationis accepto pi- 5
 gens tristisque retro domum pergit suaeque coniugi prae-
 cepta sortis enodat infaustae. maeretur, fletur, lament-
 tatur diebus plusculis. sed dirae sortis iam urget taeter
 effectus. iam feralium nuptiarum miserrimae uirgini cho-
 ragium struitur, iam taedae lumen atrae fuliginis cinere 10
 123 marcescit, et sonus tibiae zygiae mutatur in querulum
 Ludii modum cantusque laetus hymenaei lugubri finitur
 ululatu et puella nuptura deterget lacrimas ipso suo flam-
 124 meo. sic adfectae domus triste fatum cuncta etiam ci-
 uitas congemebat luctuque publico confestim || congruens 15
 edicatur iustitium.

Sed monitis caelestibus parendi necessitas misellam 34
 Psychem ad destinatam poenam efflagitabat. perfectis
 igitur feralis thalami cum summo maerore sollemnibus
 toto prosequente populo uiuum producit funus et lacri- 20
 mosa Psyche comitatur non nuptias, sed exequias suas.
 ac dum maesti parentes et tanto malo perciti nefarium
 facinus perficere cunctantur, ipsa illa filia talibus eos ad-
 <h>ortatur uocibus:

"Quid infelicem senectam fletu diutino cruciatis? quid 25
 spiritum uestrum, qui magis meus est, crebris eiulatibus

F 143^ab. φ 40^a. 1 Q inferior pars in ras. φ: q quod
Petsch 2 saecula *Heins* 3 quod (φ) quoi *Jahn* quo *Wey-*
man quem v nubila *Sittl* 4 flumina quem *Barth* fulmina
 quem *L. Mueller* culmina quem *Rohde*; enuntiatum libere con-
 tinuatur ut suppleas: id cf. 134,24 Itigie 5 piger (er in
ras. al. m. scrips.) φ: pigenf (*al. m. mut. in piger*) cf. 107,16
 10/11 cinerē arcelcit (φ, sed arcellit) recte *distinx. Florid*

11 gygie φ: gigie em. v quēlū em. ead. m. 12 ludumo-
 dum ut vid., *al. m. corr. in ludiū*odum et indux. odum* φ: lu-
 di|modū Ludii *He* cf. *flor. 4 Paus. IX 12,5* hūmenē (φ)

24 adortat² (φ)

Oud.

E

fatigatis? quid lacrimis inefficacibus ora mihi ueneranda
foedatis? quid laceratis in uestris oculis mea lumina?
quid canitiem scinditis? quid pectora, quid ubera sancta 78
tunditis? haec erunt uobis egregiae formonsitatis meae
5 praeclara praemia? inuidiae nefariae letali plaga per-
cussi sero sentitis. cum gentes et populi celebrarent nos
diuinis honoribus, cum nouam me Venerem ore consono
315 nuncuparent, tunc dolere, tunc flere, tunc me iam quasi
peremptam lugere debuistis. iam sentio, iam uideo solo
10 me nomine Veneris perisse. ducite me et cui sors ad-
dixit scopulo sistite. festino felices istas nuptias obire,
festino generosum illum maritum meum uidere. quid dif-
fero, quid detrecto uenientem, qui totius orbis exitio na-
tus est?"

35 Sic profata uirgo conticuit ingres<s>uque iam ualido
16 pompae populi prosequentis sese miscuit. itur ad con-
stitutum scopulum montis ardui, cuius in summo cacu-
mine statutam puellam cuncti deserunt, taedasque nup-
tiales, quibus praeluxerant, ibidem lacrimis suis extin<c>tas
20 relinquentes deiectis capitibus domuitionem parant. et mi-
seri quidem parentes eius tanta clade defessi, clausae domus
316 abstrusi tenebris, perpetuae nocti[s] sese dedidere. Psychen
autem pauentem ac trepidam et in ipso scopuli uertice

F 143^b. φ 40^a. 1/2 ora mihi u. et in u. o. m. lum. inter
se transpos. Bluemner 2 maceratis Petsch 4 haec erant
Haupt h. enim Rohde h. sunt Jahn haec sunt Michaelis
interrogationis signum v. 5 pos. He 6 gentef (φ) sed tef vid. ex

al correx. ead. m. 13 φ: detārdo (tardo al. m. refinx.; quid
eras. sit, non liquet) q*totiuf orbi** (prior. t supra litt. d
eras. al. m. scrips., sed fuerat qd mut. in qt a pr. m.; ul m.
rec. refinx., apparet uestigium litt. l et sub u litt. o; * add. m.
pr.; post orbi^a duae litt. eras., scil. se, quod falso litteris con-
iunctis librar. legerat; vid. igitur pr. m. qt otiof orbi^a correx. ex
qd otiof orbi se) φ: qd otiof^o orbi^a (" pr. m., ° al. m. add.)

em. v qui deuotis et orbatis Traube 15 ingrefuq; em. al.
m. 19 extintaf em. φ 22 noctif (φ) em. v 23 tre-

pidāntē (ntē lineolis del. prim. m., supra a eras. ; vid. pr. m.

7ud.

E

deflentem mitis aura molliter spirantis Zephyri, uibra[n]tis hinc inde laciniis et reflato sinu sensim leuatam suo tranquillo spiritu uehe[me]ns || paulatim per deuexa
 17 rupis excelsae, uallis subditae florentis cespitis gremio leniter delapsam reclinat.

5

LIBER V

79

18 Psyche teneris et herbosis locis in ipso toro roscidi 1
 graminis suaue recubans, tanta mentis perturbatione sedata, dulce conquieuit. iamque sufficienti recreata somno placido resurgit animo. uidet lu|cum proceris et uastis 10
 arboribus consitum, uidet fontem uitreo latice perlucidum;
 19 medio luci meditullio prope fontis adlapsum domus regia est, aedificata non humanis manibus, sed diuinis artibus. iam scies ab introitu primo dei cuiuspiam luculentum et amoenum uidere te diuersorium. nam summa laquearia 15
 citro et ebore curiose cauata subeunt aureae columnae, parietes omnes argenteo caelamine conteguntur bestiis et <aliis> id genus pecudibus occurrentibus ob os introeuntium. mirus prorsum [magnae artis] homo, immo semideus uel

uoluisse trepidā ex trepidantē, al. m. refinx. trepidantē)

φ: t;pidā cf. 88,25 108,13

F 143^b. φ 40^{a,b}. 1 deflentē (φ) <sortem suam> defl. vd Vl <se> defl. Soping cf. 100,11 154,2 172,5 degentem vel flentem Colv desidentem Wachsmuth deficientem He cf. 17,9 zephyri (φ) uibrantif (φ) em. v 2 fino φ: siū em. v leuatā (~ euan.) 3 suo] solo Jahn uehemenf (φ, sed em. al. m.) 5 Ego sallustiuf legi & emdauī rome felix. | METAMORPHOSEON LIB. III. ΕΞΦΗΚ. | INCIPIT. V. FELICITER. 11 post perluc. distinx. Luetj, post medit. v 14 Iciref Gruter cf. 27,14 15 uidere (re corr. ex r&) diuerforiū (φ) ū corr. ex ā ead. m. 16 curiosē* (eras. c) 18 <aliis> He id gen; (φ) cf. 25,5 29,3 Woelfflin Arch. f. lat. Lex. V 390 del. F. Norden setigeris Jahn quod genus Rohde indigenis Morawski ingentibus Rossbach 19 magne artif (φ) del. Gruter cf. 7,12 81,15

Oud.

E

certe deus, qui magnae artis suptilitate tantum efferavit
 320 argentum. enimuero pauimenta ipsa lapide pretioso cae-
 sim deminuto in uaria picturae genera discriminantur:
 uehementer, iterum ac saepius beatos illos, qui super gem-
 5 mas et monilia calcant. iam ceterae partes longe lateque
 321 dispositae domus sine pretio pretiosae totique parietes
 solidati massis aureis splendore proprio coruscant, ut diem
 suum sibi domus facia[n]t licet sole nolente: sic cubicula,
 sic porticus, sic ipsae ualu[e]ae fulgurant. nec setius
 10 opes ceterae maiestati domus respondent, ut equidem illud
 recte uideatur ad conuersationem humanam magno Ioui
 fabricatum caeleste palatium.

2 Inuitata Psyche talium locorum oblectatione propius
 accessit et paulo fidentior intra limen sese facit, mox pro-
 15 lectante studio pulcherrimae uisionis rimatur singula et
 322 al||trinsecus aedium horrea sublimi fabrica perfecta mag-
 nisque congesta gazis conspicit. nec est quicquam, quod
 ibi non est. sed praeter ceteram tantarum diuitiarum ad-
 mirationem hoc erat praecipue mirificum, quod nullo uin- 80
 20 culo, nullo claustro, nullo custode totius orbis t(h)ensaurus
 ille muniebatur. haec ei summa cum uoluptate uisenti
 offert sese uox quaedam corporis sui nuda et: "quid", in-
 quit, "domina, tantis obstupescis opibus? tua sunt haec
 omnia. prohinc cubiculo te refer et lectulo lassitudinem
 25 refoue et ex arbitrio lauacrum pete. nos, quarum uoces

F 143^b 144^a. φ 40^b. 1 deus uel c. semid. *Pauw*
cf. 81,11 97,7 160,25 IX 11 med. X 7 med. ferarum formas ex-
pressit (Beroald) 4 uehemēt. Iterū *cf. IX 17 ex. super def.*
Weyman (coll. ev. Luc. 10,19: calcandi supra serpentes . . .
et super omnem uirtutem inimici) semper Oud cf. 110,7
superbi vel superbe Rohde 5 etiam *Bluemner cf. apol. 22*
(26,8H.) 8 faciant (φ) *em. v [domus] faciant Rohde*
 9 ualneg (φ, *supra voc. add. c. ualue*) u *mut. in b* 10 ma-
 gēfati *em. φ* 14 facessit *Modius* plectante (*dub. le*
an li) 15 mirat² (*in mg. ead. m. add. rimat*) φ: rimat²
cf. 46,10 20 totius <opulentissimus> *vdVI cf. 98,8*
tensaurul φ: thesaur⁹

123

E

accipis, tuæ famulae sedulo tibi praeministrabimus nec corporis curatae tibi regales epulae morabuntur."

Sensit Psyche diuinæ prouidentiae beatitudinem mo-
 nitusque, uoces informes audiens, et prius somno et mox
 lauacro fatigationem sui diluit, uisoque statim proximo
 semiroundo suggestu, propter instrumentum cenatorum
 rata refectui suo commodum, libens accumbit. et ilico
 uini nectarei eduliumque uariorum fercula copiosa nullo
 seruiente, sed tantum spiritu quodam impulsa submini-
 strantur. nec quemquam tamen illa uidere poterat, sed
 uerba tantum audiebat excidentia et solas uoces famulas
 habebat. post opimas dapes quidam introcessit et can-
 tauit inuisus et alius citharam pulsauit, quae uidebatur
 nec ipsa. tunc modulatae multitudinis conferta uox aures
 eius affertur, ut, quamuis hominum nemo pareret, chorus
 tamen esse pateret. finitis uoluptatibus uespera suadente
 concedit Psyche cubitum. iamque prouecta nocte clemens
 quidam sonus aures eius accedit. tunc uirginitati suae pro
 tanta solitudine metuens et pauet et horrescit || et quouis
 malo plus timet quod ignorat. iamque aderat ignobilis

F 144^a. φ 40^b. 4 uocis informis *Groslot*, quem *secuti* audiens [et] *vdVI* et audiens et *Leo cf. 50,5* monitusque et uoces inf. audiens, prius *Toussaint*; intellexit certe *Ps. et beatitudinem et monitus sibi a deo quodam parari*; an *supplend.* <beneficio parari> beat. ? 5 proximo *cf. 169,12* 6 femiroundo (*prior o in u mut. al. m.*) suggesto *Lips* cenato 2 (φ) *em. Be- roald*; *conclave cenaticum significatur cf. ambulatorium, auditorium, lusorium, diribitorium al. Corp. gloss. VI 197* 7 rata (*r in ras. ex R corr. ead. m.*) *refectui (*eras. e, litt. refict.*) φ: refectui 8 nectarei *litt. ref.* φ: nectare nectarei <po- cula> *vdVI* nulla (*a refinx. m. rec.*) φ: nullo 9 tam- quam *Bluemner* 10 quæquā (*n ex ~ corr. al. m.*) 11 acci- dentia *Heins* excientia *Traube* 13 cithara (*sed nescio an in membran. aspera evanuerit*) φ: citharā 14 modulatae (φ) *m. quae litt. refinx. induct. late eff.* ¹ modū aurib; (ib; *m. quae refinx. litt. in ras. scrips.*) φ: aurel 15 ut (φ) *al. m. eff. et, sed dubium an antea uoluerit* at 16 <his> finitis *vdVI cf. 112,17* 17 demenf (φ, *sed in mg. m. recentiss. c cle- mens*) 20 malum ignotum magis timet quam quodlibet aliud. *cf. Publil. Syr. 596 Ribb.* ignorabilis *Petsch*

Oud.

E

maritus et torum inscenderat et uxorem sibi Psychen fecerat et ante lucis exortum propere discesserat. statim uoces cubiculo praestolatae nouam nuptam interfectae uirginitatis curant. haec diutino tempore sic agebantur. atque ut est natura redditum, nouitas per assiduam consuetudinem delectationem ei commendarat et sonus uocis incertae solitudinis erat solacium.

Interea parentes eius indefesso luctu atque maerore consenescebant, latiusque porrecta fama sorores illae maiores cuncta cognorant propereque maestae atque lugubres deserto lare certatim ad parentum suorum conspectum adfatumque perrexerant. ea nocte ad suam Psychen sic infit maritus — namque praeter oculos et manibus et auribus r̄ius nihil sentiebatur:

15 “Psyche dulcissima et cara uxor, exitiabile tibi periculum minatur fortuna saeuior, quod obseruandum pressiore cautela censeo. sorores iam tuae mortis opinione turbatae tuumque uestigium requirentes scopulum istum protinus aderunt, quarum si quas forte lamentationes acceperis, neque respondeas, immo nec prospicias omnino; ceterum mihi quidem grauissimum dolorem, tibi uero summum creabis exitium.”

Annuit et ex arbitrio mariti se facturam spondit,

F 144^a. φ 40^b 41^a. 1 p̄ychen (p ex f ead. m. corr.)
 5 redditum] rerum cod. Oxon nouitas] uiduitas Jahn noua
 uita Bluemner solitas Traube cf. Sen. ep. 114,9 (536,7 H.):
 commendatio ex nouitate captatur <in>delectationem <se>
 commutarat Schroeter (<se> conuerterat *vd Vl*) (ei <se> com-
 mendarat Traube) p. a. delectationem ei <se> commendarat
 Novák p. a. cons. delectatione ei <se> comm. Oud delec-
 tionem del. Ald 11 prexerat em. ead. m. 13 pr.
 ocul. del. Becker 14 luf nichil (φ) *refingendo al. m. ex luf*
eff. primo hif, *deinde* ille; *supra* f *cognoscitur* is nihil <non>
 Traube is nihilo <secius> Haupt is <non> nihil Luetj is
 nimirum Koziol ille nihilo <minus> Jahn istius nihil <non>
 Beck uisibilis Leo ignotus ille He cf. 112,1; an infignit? *cete-*
rum si manibus eum sensit, Psychen eum anguem credere non po-
tuisse oblitus est Apul. cf. 113,21sq. 20 respondef (φ, in
 mg. add. a) 23 φ: adnuit

Oud.

E

sed eo simul cum nocte dilapso diem totum lacrimis ac
 plangoribus misella consumit, se nunc maxime prorsus
 perisse iterans, quæ beati carceris custodia septa et hu-
 329 manæ conuersationis colloquio uiduata nec sororibus qui-
 dem suis de se maerentibus opem salutarem ferre ac ne 5
 uidere eas quidem omnino posse<(t). || nec lauacro nec cibo
 nec ulla denique refectione recreata flens ubertim decessit
 ad somnum. nec mora, cum paulo maturius lectum ma- 6
 ritus accubans eamque etiam nunc lacrimantem complexus
 sic expostulat: 10

“Hæcine mihi pollicebare, Psyche mea? quid iam de
 te tuus maritus expecto, quid spero? et perdiã et pernox
 nec inter amplexus coniugales desinis cruciatum. age iam
 nunc, ut uoles, et animo tuo damnosa poscenti pareto!
 tantum memineris meae seriae monitionis, cum coeperis 15
 sero paenitere.”

330 Tunc illa precibus et dum se morituram comminatur
 extorquet a marito, cupitis adnuat, ut sorores uideat, luctus
 mulceat, ora conferat. sic ille nouae nuptae precibus ue- 32
 niam tribuit et insuper, quibuscumque uellet eas auri uel 30
 monilium donare, concessit, sed identidem monuit ac saepe
 terruit, ne quando sororum pernicioso consilio suasa de
 forma mariti quaerat neue se sacrilega curiositate de tanto
 fortunarum suggestu pessum deiciat nec suum postea con-
 tingat amplexum. gratias egit marito iamque laetior 35
 animo: “sed prius”, inquit, “centies moriar quam tuo isto
 dulcissimo conubio caream. amo enim et effictim te,
 quicumque es, diligo aequè ut meum spiritum, nec ipsi
 Cupidini comparo. sed istud etiam meis precibus, oro,
 largire et illi tuo famulo Zephyro praecipere, simili uectura 30

F 144^{a,b}. φ 41^a. 4 quidem del. *Michaelis sed cf. 23,8*
 41,19 83,15 132,4 144,6 IX 41 ex. 6 polle (φ) em. v
 12 pfida (φ) em. *Beroald 206,16 sq. cft. Leo* pernox <plora-
 ras> vdVI <sumis> *Leo* 21 don<is orn>are *Traube*
 24 penfū (φ) em. v 28 atque (φ) em. *Gruter cf. 158,12 amo*
 e. <te> aequè ut m. sp. et effictim [te] quic. vdVI sed cf.
 39,1sq. 63,4 X 21 med. *Cic. or. 10,33*

Oud.

E

sorores hic mihi sistat" et imprimens oscula suasoria et ingerens uerba mulcentia et iunge[re]ns membra cogentia haec etiam blanditiis astruit: "mi mellite, mi ma|rite, tuae Psychae dulcis anima." ui ac potestate Veneri*<i>* susu*<r>*rus inuitus succubuit maritus et cuncta se facturum spondit atque, etiam luce proxumante, || de manibus uxoris euanuit.

7 At illae sorores percontatae scopulum locumque illum, quo fuerat Psyche deserta, festinanter adueniunt ibique 10 difflabant oculos et plangebant ubera, quoad crebris earum heulatibus saxa cautesque parilem sonum resultarent. iamque nomine proprio sororem miseram ciebant, quoad sono penetrabili uocis ululabilis per prona delapso amens et trepida Psyche procurrit e domo et: "quid", inquit, 15 "uos miseri*<s>* lamentationibus necquicquam effligitis? quam lugetis, adsum. lugubres uoces desinite et diutinis lacrimis madentes genas siccate tandem, quippe cum iam 333 possitis quam plangebatis amplecti."

Tunc uocatum Zephyrum praeccepti[s] maritalis ad- 20 monet. nec mora, cum ille parens imperio statim clementissimis flatibus innoxia uectura deportat illas. iam mutis amplexibus et festinantibus sauuis sese perfruuntur et illae sedatae lacrimae postliminio redeunt prolectante gau-

F 144^b. φ 41^a. 1 hic (φ) refict. 2 ingerens (φ) inferens Oud inurguens Traube coll. 185,7 cf. 95,7 121,8 ingerens (φ) inserens cod. Oxon Oud coll. Ov. am. III 7,9 iungens v cōuentia sed vid. antea, quod conī. Luetj et Traube, fuisse cōgentia; ⁱ al. m. add.; m. rec. eff. cōbentia [an cōbentia?]; in mg. add. pr. m. cōnhibentia φ: cohibentia coniuentia Haupt auentia Plasberg 4 potestati Rohde; sed precibus succumbit; de abl. cf. 54,20 73,9 96,22 al. ueneris uulruf (φ) Venerii (Veneri Weyman falso, sed cf. 47,3) susurrus Bursian Rohde 6 fa*|cturū eras. c etiam] iam vir doct. ap. Oud 10 deflebant (φ) em. Weyman coll. 5,22 11 cauteq; superscrips. ead. m. 15 miseris (φ) alter. f add. m. rec. cf. 24,10 φ: affligitis a corr. in e ead. m. 16 <en> quam vd VI sed cf. Verg. Aen. I 595 19 zephyrū (φ) pceptif (φ) eras. f 20 mora (φ) supra a eras. 22 labiif

Oud.

E

dio. "sed et tectum", inquit, "et larem nostrum laetae succedite et afflictas animas cum Psyche uestra recreate." sic allocuta summas opes domus aureae uocumque ser-

334 uentium populosam familiam demonstrat auribus earum laucroque pulcherrimo et inhumanae mensae lautitiis eas 5
 opipare reficit, ut illarum prorsus caelestium diuitiarum copiis affluentibus satiatae iam praecordiis penitus nutrent inuidiam. denique altera earum satis scrupulose curioseque percontari non desinit, quis illarum caelestium
 335 rerum dominus, quisue uel qualis ipsius sit maritus. nec 10
 tamen Psyche coniugale illud praeceptum ullo pacto temerat uel pectoris arc[h]anis exigit, sed e re nata confingit esse iuuenem quendam et speciosum, commodum lanoso barbitio genas inumbran|tem, plerumque rurestribus ac montanis uenatibus occupatum, et ne qua sermonis procedentis labe consilium tacitum proderetur, auro facto gemmosisque moni|libus onustas eas statim uocato Zephyro tradit reportandas.

336 Quo protenus perpetrato sorores egregiae domum redeuntes iamque gliscientis inuidiae felle fragrantis multa 20
 secum sermonibus mutuis perstrebebant. sic denique inquit altera:

"En orba et saeua et iniqua Fortuna! hocine tibi complacuit, ut utroque parente prognatae diuersam sortem sustineremus? et nos quidem, quae natu maiores sumus, 25

F 144^b 145^a. φ 41^a^b. 1 sed⁶ (add. ead. m.) 3 locūq;
 (φ) em. Wouwer 4 <oculis et> auribus vd VI 6 reficit
 (φ) alter. i m. recentiss. scrips., supra t ras. 7 affluentibus
 Weyman cf. 78,27 12 archanif exigitur vd VI cf. 117,14
 Plat. reip. III 412 E: ἐκβαλλοῦσι . . . δόξαν 13 spetiofū
 em. φ lanoso (φ) poster. o al. m. corr. ex u ut uid.
 15 pcedentif (φ) sed ex p corr. p̄ cf. 163,8 21 perstringebant
 Bluemner 23 orba i. e. caeca cf. Corp. gloss. Lat. VII 30
 scaeua v *hocine (eras. o) 24 <uno> utroque Haupt <pari>
 utroque Novák utroque <aeque> Leo <pari> parente Bursian
 cf. Liv. XLIV 30,2: fratres duos, Platoem utroque parente,
 Carauantium matre eadem natum etiamsi subaudiatur 'eodem'
 prognatae <sorores> Iahn progn. <eodem> Michaelis <tam>
 Crusius 25 natu* (eras. vid. m antea linea delet.) φ: natu

Oud.

E.

- 337 maritis aduenis ancillae deditae, extorres et lare et ipsa patria degamus longe parentum uelut exulantes, haec autem nouissima, quam fetu satiante postremus partus effudit, tantis opibus et deo marito potita sit, quae nec
5 uti recte tanta bonorum copia nouit? uidisti, soror, quanta in domo iacent et qualia monilia, quae praenitent uestes, quae splendent gemmae, quantum praeterea passim cal-
338 catur aurum. quodsi maritum etiam tam formosum tenet, ut affirmat, nulla nunc in orbe toto felicior uiuit.
10 fortassis tamen procedente consuetudine et adfectione robor<a>ta deam quoque illam deus maritus efficiet. sic est hercules, sic se gerebat ferebatque. iam iam sursum respicit et deam spirat mulier, quae uoces ancillas habet et uentis ipsis imperat. at ego misera primum patre meo
15 seniore maritum sortita sum, dein cucurbita caluiorem
339 et quouis puero pusillioem, cunctam domum se[r]ris et catenis obditam custodientem.”
- 10 Suscipit alia: “ego uero maritum articulari etiam morbo complicatum curuatumque ac per hoc rarissimo uenerem meam reco||entem sustineo, plerumque detortos et duratos in lapidem digitos eius perfricans, fomentis olidis et pannis sordidis et faetidibus cataplasmatibus manus tam
340 delicatas istas adurens nec uxoris officiosam faciem, sed medicae[t] laboriosam personam sustinens. et tu quidem
25 soror uideris, quam patienti uel potius seruili — dicam enim libere quod sentio — haec perferas animo; enim-

F 145*. φ 41^b. 7 splendent (φ) em. v cf. 160,6

8 formosū, sed n lineol. delet. φ: formosū 10 roborta

em. al. m. et φ 13 deā (e fuit; quid eras. sit, nescio)

φ: dā 14 imperitat (m. vet. deleta t ex ri corr. conata est r;

quod cum parum successisset, in mg. add. rat) φ: impat

15 cauiorem F. Norden glabriorem Fulgentius exp. serm. ant.

17 (177,2H.) 16 pusillioem Fulgentius ferrif φ: ferris

em. v 18 &iā indux. al. m. 19 rarissima Venere eam

(voluitne me?) Haupt Venere memet Michaelis cf. 164,14

22 pannifordidif (φ) alter. f ead. m. interpos. et in mg. add.

for paedidis Heraeus 24 medica* (poster. e in ras. ex
ae vel ad ut vid.) φ: medicā & (al. m. add.)

Oud.

E

uero ego nequeo sustinere ulterius tam beatam fortunam
allapsam indignae. recordare enim, quam superbe,
quam adroganter nobiscum egerit et ipsa iactatione
inmodicae ostentationis tumentem suum prodiderit ani-
mmum deque tantis diuitiis exigua nobis inuita proie-
 341 *cerit confestimque praesentia nostra grauata | propelli et*
efflari exhibilarique nos iusserit. nec sum mulier nec om-
nino spiro, nisi eam pessum de tantis opibus deiecero. ac
si tibi etiam, ut par est, inacuit nostra contumelia, con-
silium ualidum requiramus ambae. iamque ista, quae fe-
 10 *rimus, non parentibus nostris ac nec ulli monstremus alii,*
immo nec omnino quicquam de eius salute norimus. sat
est, quod ipsae uidimus quae uidisse paenituit, ne[c]dum ut
 85 *genitoribus et omnibus populis tam beatum eius differa-*
mus praeconium. nec sunt enim beati, quorum diuitias
 15 *nemo nouit. sciet se non ancillas, sed sorores habere*
maiores. et nunc quidem concedamus ad maritos et lares
 342 *pauperes nostros, sed plane sobrios reuisamus diuque*
cogitationibus pressioribus instructae, ad superbiam poe-
niendam firmiores redeamus." 20

Placet pro bono duabus malis malum consilium totis- 11
 que illis tam pretiosis muneribus absconditis comam tra-
 hentes et proinde ut merebantur ora lacerantes simulatos
 redintegrant fletus. ac sic parentes quoque redulcerato
 prorsum dolore raptim deterrentes uesania turgidae domus 25
 suas conten||dunt dolum scelestum, immo uero parricidium
 struentes contra sororem insontem.

F 145^a. φ 41^b. 1 beatā (e ex a corr.) 2 conlapsā
 (φ) sed v. XI 2 ex. collatam Lips inlapsam Bluemner allap-
 sam He (a et co simillimae in hac script.) 8 pefun em. φ
 18 penituit (punct. eras., in mg. ead. m. penit) φ: penituit
 necdū (φ) em. v 18 diuq; (φ) denique v domique vd VI
 deinq; Oud dolique Petsch ibique Novák 23 maerebant
 Koziol maererent Bluemner cf. 124,21 X 28 ex. 25 rur-
 sum vd VI detrentel (φ) i. e. terrentes cf. 94,16 120,8 179,15
 IX 21 med. demergentes Leo deserentes Colv (cf. 91,3 119,5
 sed inepte propter quoque) decipientes He

Oud.

E

Interea Psychen maritus ille, quem nescit, rursum suis illis nocturnis sermonibus sic commonet: "uidesne, quantum tibi periculum? uelitur Fortuna eminus, ac nisi longe firmiter praecaues, mox comminus congruetur. 5 perfidae lupulae magnis conatibus nefarias insidias tibi comparant, quarum summa est, ut te suadeant meos explorare uultus, quos, ut tibi saepe praedixi, non uidebis, si uideris. ergo igitur si posthac pessimae illae lamiae 343 noxiis animis armatae uenerint — uenient autem, scio —, 10 neque omnino sermonem conferas et si id tolerare pro genuina simplicitate proque animi tui teneritudine non potueris, certe de marito nil quicquam uel audias uel respondeas. nam et familiam nostram iam propagabimus et hic adhuc infantilis uterus gestat nobis infantem alium, 15 si texeris nostra secreta silentio, diuinum, si profanaueris, mortalem."

12 Nuntio Psyche laeta florebat et diuinae subolis solacio plaudebat et futuri pignoris gloria gestiebat et materni nominis dignitate gaudebat. crescentes dies et menses 20 exeuntes anxia numerat et sarcinae nesciae rudimento miratur de breui punctulo tantum incrementulum locupletis 344 uteri. sed iam pestes illae taeterrimaeque Furiae anhe-

F 145^b. φ 41^b 42^a. 2 illif (*poster. i ex e corr. ead. m.*)
 3 periculum <minatur>? *vd Vl cf. 106,16 <conflaueris> He cf. IX 1 ex. post periculum distinx. Cornelissen, post eminus v cf. 119,18 166,18 197,2 IX 1 in. 15 ex. 29 med. 37 med. apol. 2 (2,15 H.)* 10 conseras Pric 11 genuina* (*eras. & aut ut mihi vid. a*) 13 nā^δ φ: Nā & ppagabimuf (φ) muf *in ras. al. m.; vid. fuisse bis fort. a pr. m. emend.* 14 adhuc (u *al. m. scrips.; fuit o, sed fort. add. litt. u*) φ: *ad hoc (m. recentiss. ē adhuc)* 15 pphanauerif (φ) 16 mortalē mortalē (φ *altero delet.*) *prius verb. delet.* 17 <tali> nuntio *vir doct. ap. Oud cf. 105,16 Suet. Tib. 11 (91,38 Roth) nūtio. (Γ tio. m. rec. scrips., fuit ut vid. nuntio, quod ad antecedentia rettulit al. m.)* φ: nuntio subolif (u *mut. in o al. m.*) φ: *lobolif* 20 et <in> Michaelis *nescia v ante Oud cf. 123,13 187,5*

Oud.

E

lantes uipereum uirus et festinantes impia celeritate nauigabant. tunc sic iterum momentarius maritus suam Psychen admonet: "dies ultima et casus extremus <immin>et: sexus infestus et sanguis inimicus iam sumpsit arma et castra commouit et aciem direxit et classicum 5 personauit; iam mucrone dstricto iugulum tuum nefariae tuae sorores petunt. heu quantis arguemur || cladibus, Psyche dulcissima. tui nostrique miserere religiosaque continentia domum maritum teque et istum paruulum nostrum imminentis ruinae infortunio libera. nec illas 10 scelestas feminas, quas tibi post interneciuum odium et calcata sanguinis foedera sorores ap<p>ellare non licet, 345 uel uideas uel audias, cum in more<m> Sirenum scopulo prominentes funestis uocibus saxa personabunt."

Suscipit Psyche singultu lacrimoso sermonem incertans: 13 "iam dudum, quod sciam, fidei atque parciloquio meo perpendisti documenta, nec eo setius adprobabitur tibi nunc etiam firmitas animi mei. tu modo Zephyro nostro rursum praecipe, fungatur obsequio, et in uicem denegatae sacrosanctae imaginis tuae redde saltem pendulos crines tuos, per istos cinnameos et undique pendulos crines tuos, per teneras et teretis et mei similes genas, per pectus nescio quo calore feruidum, sic in hoc saltem paruulo cognoscam faciem tuam: supplicis anxiae piis precibus erogatus germani complexus indulge fructum et tibi deuotae 25

F 145^b. φ 42^a. 3 <imminet> dies Michaelis <adest> Kronenberg <en> vdVI <aduenit> Traube cf. Verg. Aen. II 324 4 et] est Jahn .en Rohde del. vdVI <immin>et He sangu^l em. ead. m. 9 maritū teq; (φ) a prim. m. scrips. erasar, al. refinx.; t in teq; ex q pr. m. em. 12 apellare em. φ 13 more (φ, sed em. al. ut vid. m.) 15 incidens Bluemner intersecans Nolte 16 parciloquii mei v perp. doc. i. e. testimonium dedisti laudis plenum 19 oblequia (φ) a ras. mut. in o 21 post sororum distinx. Michaelis, post feruid. v. 23 v cynnameof em. φ 22 mei (φ) meis v 24 erogat; (φ) e eras. vid. aut euan. 25 deuote***** (eras. quinque vel septem litt. antea a pr. m. induct., quarum prima fuit d; mihi ipsum deuote eras. vid. falso repetitum [cf. 112, 16 175, 24]; nihil in mg.; m. recentiss. supra lin. pessime scrips.

Oud.

B

346 Psychae animam gaudio recrea. nec quicquam amplius in tuo uultu requiro, iam nil officium mihi nec ipsae nocturnae tenebrae: teneo te, meum lumen."

His uerbis et amplexibus mollibus decantatus maritus
5 lacrimasque eius suis crinibus detergens <se> fa<c>turum 87
sponpondit et praeuertit statim lumen nascentis diei.

14 Iugum sororium consponsae factionis ne parentibus quidem uisis recta de nauibus scopulum petunt illum praecipiti cum uelocitate nec uenti ferentis oppertae praesentiam licentiosa cum temeritate prosiliunt in altum. nec
10 immemor Zephyrus regalis edicti, quamuis inuitus, susceptas eas gremio spirantis aurae solo reddidit. at illae incunctatae statim conferto uestigio domum || pe[n]etrant complexaeque praedam suam sorores nomine mentientes
347 thensaorumque penitus abditae fraudis uultu laeto tegerent
16 tes sic adulant:

"Psyche, non ita ut pridem paruula, et ipsa iam mater es. quantum, putas, boni nobis in ista geris perula; quantis gaudiis totam domum nostram hilarabis. o nos
20 beatas, quas infantis aurei nutrimenta laetabunt. qui si
348 parentum, ut oportet, pulchritudini responderit, prorsus Cupido nascetur."

15 Sic adfectione simulata paulatim sororis inuadunt animum. statimque eas lassitudine uiae sedilibus

careq;) φ: deuote careq; deuotae dicataeque Wower deuotae deuinctaeque Weyman deuotae deditaeque Brakman

F 145^b 146^a. φ 42^a. 2 nec (non uel) (φ) 5 ej (φ)
<omnia se> facturum vd Vl <se> He cf. 106,23, faturū em.
al. m. et φ 12 gremio (φ) e in ras. al. m. <leniter>
spirantis vd Vl cf. 103,1 13 φ: icūctātē (e ex a corr.)
14 sororis nomen ementientes Wolf cf. 77,25 15 thensaorūq;
(n induct.) φ: thesaorūq; 17 ut del. Luetj tu Jahn
pridie (ie m. recentiss., quae eadem in mg. pridem; fuit certe
ē a pr. m. script.) φ: pdē φ: ^f& (^f add. al. m.) uidentur antea eam appellasse: 'Psyche paruula' et] en Plasberg 18 geri
Novák 19 nram (a vid. corr. ex u; legitur etiam in mg. a)

20 intantif (φ) em. v
em. ead. m.

24 <a> lass. Pric <ex> He uqⁱ

Oud.

F

refotas et balnearum uaporo[ro]sis fontibus curatas pulcher-
 rime triclinio mirisque illis et beatis edulibus atque tuc-
 cetis oblectat. iubet citharam loqui: psallitur; tibias
 349 agere: sonatur; choros canere: cantatur. quae cuncta
 nullo praesente dulcissimis modulis animos audientium re- 5
 mulcebant. nec tamen scelestarum feminarum nequitia
 uel illa mellita cantus dulcedine mollita conquieuit, sed
 ad destinatam fraudium pedicam sermonem conferentes dis-
 simulanter occipiunt sciscitari, qualis ei maritus et unde
 350 natalium, secta cuius proueniret. tunc illa simplicitate 10
 nimia pristini sermonis oblita nouum commentum instruit
 aitque maritum suum de prouincia proxima magnis pecu-
 niis negotiantem iam medium cursum aetatis agere, inter-
 spersum rara canitie. nec in sermone isto tantillum mo- 15
 rata rursum opiparis muneribus eas onustas uentoso ue- 15
 hiculo reddidit.

Sed dum Zephyri tranquillo spiritu sublimatae domum 16
 redeunt, || sic secum altercantes: "quid, soror, dicimus de
 351 tam monstruoso fatuae illius mendacio? tunc adolescens
 modo florenti lanugine barbam instruens, nunc aetate 20
 media candenti canitie lucidus. quis ille, quem temporis
 modici spatium repentina senecta reformauit? nil aliud
 repperies, mi soror, quam uel mendacia istam pessimam
 feminam confingere uel formam mariti sui nescire; quorum

F 146*. φ 42*. 1 refota *Oud fort. recte cf. 10,13 39,12 104,24*
IX 3 in., sed 6,19 X 35 ex. baln— (b ex u ead. m. corr.)
 uaporo[ro]sif (*med. o ab al. m. mut. in e*) em. φ pulcherrimo
Colv 2 atque tucctis *del. vdVI* et potulentis *Cornelissen*
cf. Fulg. exp. serm. ant. 40.41 (122,1 sqq. H.) 3 cytharā
 em. φ 7 illa (φ) ipsa v 9 sciscitari (φ) *in mg. ead.*
m. listara;ri 10 lectacula (φ) *em. Wower; secta pertinetne*
ad quaestum? cf. 88,3 93,8 157,10 al. cf. 5,2sq. X 18 in.
 13 agere (φ) g *ex l aut f corr., in mg. add. ead. m. ge*
 17 zephyri (φ) 18 altercantur *Wower altercant Oud*
 20 nutriens *Bluemner* 23 mdacio (φ) *def. Sciopp ut form.*
marit. ἀπὸ κοινῶν intellegend. putaret mendacium v menda-
cia Oud coll. 117,20 199,10 mendacio ista Salm

Oud.

E

utrum uerum est, opibus istis quam primum exterminanda est. quodsi uiri sui faciem ignorat, deo profecto denupsit et deum nobis praegnatione ista gerit. certe si diuini puelli — quod absit — haec mater audierit, statim me
5 laqueo nexili suspendam. | ergo interim ad parentes nostros redeamus et exordio sermonis huius quam concolores fallacias adtexamus.”

- 17 Sic inflammatae, parentibus fastidienter appellatis et
352 nocte turbata uigiliis, perditae matutino scopulum per-
10 uolant et inde solito uenti praesidio uehementer deuolant lacrimisque pre(s)sura palpebrarum coactis hoc astu puellam appellant: “tu quidem felix et ipsa tanti mali ignorantia beata sedes incuriosa periculi tui, nos autem, quae
15 peruigili cura rebus tuis excubamus, cladibus tuis misere cruciamur. pro uero namque comperimus nec te, sociae scilicet doloris casusque tui, celare possumus immanem colubrum multinodis uoluminibus serpentem, ueneno noxio
353 colla sanguinantem hiantemque ingluuie profunda tecum noctibus latenter adquiescere. nunc recordare sortis Pythicae, quae te trucis bestiae nuptiis destinatam esse clamauit. et multi coloni quique circumsecus uenantur || et
20 accolae plurimi uiderunt eum uespera redeuntem e pastu
18 proximique fluminis uadis innatantem. nec diu blandis 89

F 146^{a,b}. φ 42^{a,b}. 1 utrum utrum *Rittershus* utrumcunque
Luetj 2 *qđ φ: quod 4 *udierit (*eras. a*) *al. m. eff.*
adierit φ: audierit *cf. 32,20* 6 coloref (*in mg. ead. m. add.*
c̄coloref) φ: c̄coloref 6 fallaciā φ: fallacia 9 turbatīf
(φ) turbata *Bursian* turbatae *He scil. insomnia cf. Cels. II 4:*
nocturna uigilia premitur, etiam si interdiu somnus accedit
percitae *Lips* perdita (*servato turbatis*) *Plasberg* 10 soliti
v cf. 119,7 uehēnt (φ) uehētis *Salm* uehentes *E cf. 103,3*
clementer *vir doct. in ed. Iunt* clementi *Oud sed cf. 114,8 sqq.*
11 p̄fura *em. φ* 18 inglubie (b *corr. in v al. m.*) pfunde
φ: ingluuie pfunde *em. v* 20 trucif (*tr euan. et male re-*
dintegrat.; scissura membranae efficit ut prima litt. nunc similis
uideatur litt. p et talis visa est librario φ) φ: prucif (*m. rec. in-*
dux. litt. p et supra voc. add. tru; in *mg. m. recentiss. ptrux-*
cis) *procacis Weyman*

Oud.

E.

alimoniarum obsequiis te sagina<tu>rum omnes adfirmant,
 354 sed, cum primum praegnationem tuam plenus maturauerit
 uterus, opimiore fructu praeditam deuoraturum. ad haec
 iam tua est existimatio, utrum sororibus pro tua cara
 salute sollicitis adsentiri uelis et declinata morte nobiscum 5
 secura periculi uiuere an saeuissimae bestiae sepeliri uis-
 ceribus. quodsi te ruris huius uocalis solitudo uel clan-
 destinae ueneris faetidi periculosique concubitus et uene-
 nati serpentis amplexus delectant, certe piaae sorores nostrum
 fecerimus.” 10

Tunc Psyche misella, utpote simplex et animi tenella,
 rapitur uerborum tam tristium formidine: extra terminum
 mentis suae posita prorsus omnium mariti monitionum
 suarumque promissionum memoriam effudit et in profun-
 dum calamitatis sese praecipitauit tremensque et exanguis 15
 colore lurida tertiata uerba semihianti uoce substrepens
 sic ad illas ait:

“Vos quidem, carissimae sorores, ut par erat, in officio 19
 355 uestrae pietatis permanetis, uerum et illi, qui ta|lia uobis
 adfirmant, non uidentur mihi mendacium fingere. nec 20
 enim umquam uiri mei uidi faciem uel omnino cuiatis sit
 noui, sed tantum nocturnis subaudiens uocibus maritum
 incerti status et prorsus lu<ci>fugam tolero bestiamque
 aliquam recte dicentibus uobis merito consentio. meque
 magnopere semper a suis terret aspectibus malumque 25

F 146^b. φ 42^b. 1 laginarū (φ, em. ead. m.) em. al. m.
 2 p̄gnatione in tuā (eras. vid. ~) φ: p̄gnationē in tuā
 <istam> tuam *vdVI* 3 fruc^{tu} em. ead. m. 4 ē (φ) esto
E cf. Plaut. Cas. 292 Liv. XXXIV 2,5 9 <nos> nostrum
Bluemner 15 tremen^q; em. ead. m. 16 semⁱhianti (eras.
 1, fuit igitur mihi, i post m vid. addid. aut refinx. al. m.) φ: fe-
 1 manti (*supra* a al. m. add. ^{hy}) cf. X 28 med. semihianti <ore
 tremula> *vdVI* 23 lu^{ci}fugā ^{ci} add. al. m. (φ) 24 ma-
 rito (φ) maritum *Beroald* merito *Colv* cf. 47,7 meque] me
 quippe *Luetj* cf. locos unicos 193,12 XI 24 ex. me quidem *Gruter*
 namque (nempe *Haupt*) magn. me *Jahn Haupt* me quoque
Petsch me quae uel qui *Leo*

Oud.

E.

grande de uultus curiositate praeminatur. nunc si quam salutarem opem periclitanti sorori uestrae potestis adferre, iam nunc subsistite; ceterum incuria sequens || prioris prouidentiae beneficia conrumpet."

- 5 Tunc nanctae iam portis patentibus nudatum sororis animum facinosae mulieres, omissis tectae machinae latibulis, dstrictis gladiis fraudium simplicis puellae paentes
20 cogitationes inuadunt. sic denique altera: "quoniam nos originis nexus pro tua incolumitate <ne> periculum qui-
10 dem ullum ante oculos habere compellit, uiam, quae sola
356 deducit iter ad salutem, diu diuque cogitatam monstra-
bimus tibi. nouaculam praeacutam, adpulsu etiam pal-
mulae lenientis exasperatam, tori qua parte cubare con-
uesti, latenter absconde lucernamque concinnem, completam
15 oleo, claro lumine praemicantem subde aliquo claudentis
357 aululae tegmine omnique isto apparatu tenacissime dis-
simulato, postquam sulcato<s> intrahens gressus cu-
bile solitum conscenderit iamque porrectus et exordio
somniae prementis implicitus altum soporem flare coeperit,
20 toro delapsa nudoque uestigio pensilem gradum p<a>ul-
lulatim minuens, caecae tenebrae custodia liberata lucerna,
praeclari tui facinoris opportunitatem de luminis consilio
mutuare et ancipiti telo illo audaciter, prius dextera sur-
sum elata, nisu quam ualido noxii serpentis nodum cer-
25 uicis et capitis abscinde. nec nostrum tibi deerit. sub-
358 sidium; sed cum primum illius morte salutem tibi feceris,

F 146^b. φ 42^b.

4 c̄rūpīt (φ) em. Rohde cf. 106,21sq.

5 hunc (φ) em. v

9 <ne> Petsch 10 nullum v

quę (φ) qua Jahn

11 te ducit Michaelis iter del.

Gruter sed v. 36,9sq. Iuenc. I 680sq. Hor. c. III 2,22 Ov. am.

III 13,6 rite Petsch

16 aululę (φ) mut. al. m. in tabulę,

pr. m. in mg. add. tabulę

17 fulcato (φ, sed add. ") sul-

catus v cf. XI 3 med.

intrahens] ille trahens Rohde tra-

hens Salm <in>cessu trahens (seruat. sulcato) Plasberg sulcato

intrans gressu He cf. XI 23 med.

18 porre*|ctuf (c eras.)

19 loporē (~ eras. vid.)

efflare Jahn cf. Verg. Aen. IX 326

20 pullulatī (φ) em. v. cf. 38,1 Funck Arch. f. lat. Lex. VII 495

25 abscinde (φ) abscide Colv cf. 122,7, sed Thes. l. Lat. I 151

Med.

E

anxiae praestolabimur cunctisque istis <manibus> sociis tecum relatis uotiuus nuptiis hominem te iungemus homini."

Tali uerborum incendio flammata uiscera sororis iam 21 prorsus ardentis deserentes ipsae protinus, tanti mali con- 5 finium sibi etiam eximie metuentes, flatus alitis impulsu solito porrectae super scopulum ilico pernici[o] se fuga proripiunt statimque conscensis nauibus abeunt.

At Psyche relictā sola, nisi quod infestis Furiis agitata 159 sola non est, aestu pelagi simile maerendo fluctuat et, 10 quamuis statuto consilio et obstinato animo, iam tamen facinori manus admouens adhuc incerta consilii titubat multisque calamitatis suae distrahitur affectibus. festinat differt, audet trepidat, diffidit irascitur et, quod est ultimum, in eodem corpore odit bestiam, diligit maritum. 15 uespera tamen iam noctem trahente praecipiti festinatione 21 nefarii sceleris instruit apparatus. nox aderat et maritus ad<uen>erat pri[m]usque Veneris proeliis uelitatus 160 altum soporem descenderat. tunc Psyche, et corporis et 22 animi alioquin infirma, fati tamen saeuitia subministrante, 20

F 146^b 147^a. φ 42^b 43^a. 1 p̄stolabim; (φ) praestola<tae aduola>bimus *vdVI* praestolabimur *v cf. 54,23 81,24 106,3* <manibus> *He cf. 83,1* lociif (φ) ocuis *v opibus cod. Oxon.* lotitiis *Traube copiiis vir doct. ap. Oud 2 relictis Petsch* 5 ardentis. <dein> *Rosbach* ardentis. <istae> *Michaelis* post deferentes *distinct., em. φ* ip̄la (null. ras.) φ: ip̄lā ipsae *v* confin. *ad deserent. refert vdVI; sed cf. 82,14sq. 212,20 sq.* 7 prouectae *Bursian cf. 33,12* p̄niciofē (φ) *eras. o* 10 haerendo *vdVI* 12 facinori (ri *ex lu corr. al. m., sed discerni nequit num antea ead. m. emendaverit et posterior refinxerit*) φ: facino^rfual^r (rⁱ et al *add. al. m.*) facinorosas *vel* facinori suas *v* 16 noctē (*eras. ~ virgulam al. m. add.*) trahente* (*eras. m*) φ: nocte trahentē 17 [ad] erat *vdVI* 18 aderat (φ) aduenerat *Pric* i p̄m; q; (φ) primisque *v* protinusque *Jahn* priusque *Kronenberg cf. 65,3; 70,5 118,23 201,8 XI 14 med. 23 in.* ueneriis *Rohde cf. 129,4* 19 <in> altum *Fulcan* altum <in> *vel coll. Fulg. mit. III 6 (68,9 H.)* extenderat *Colo* 20 saeuitate saeuitiam *Nothe*

Oud.

E.

uiribus roboratur et prolata lucerna et adrepta nouacula
 sexum audacia mutatur. sed cum primum luminis ob-
 latione tori secreta claruerunt, uidet omnium ferarum
 mitissimam dulcissimamque bestiam, ipsum illum Cupidi-
 nem formonsum deum formonse cubantem, cuius aspectu
 lucernae quoque lumen hilaratum increbruit et acuminis
 sacrilegi nouacula praenitebat. at uero Psyche tanto
 aspectu deterrita et impos animi, marcido pallore defecta
 tremensque desedit in imos poplites et ferrum quaerit abs-
 condere, sed in suo pectore; quod profecto fecisset, nisi
 ferrum timore tanti flagitii manibus temerarii<s> delapsum
 euolasset. iamque lassa, salute defecta, dum saepius di-
 uini uultus intuetur pulchri||tudinem, recreatur animi. uidet
 capitis aurei geni<a>lem caesariem ambrosia[m] temulen-
 tam, ceruices lacteas genasque purpureas pererrantes cri-
 nium globos decoriter impeditos, alios antependulos, alios
 retropendulos, quorum splendore nimio fulgurante iam et
 ipsum lumen lucernae uacillabat; per umeros uolatilis dei
 pinnae roscidae micanti flore candicant et quamuis ali[i]s
 quiescentibus extimae plumulae tenellae ac delicatae tre-
 mule resultantes inquieta lasciuiunt; | ceterum corpus gla-
 bellum atque luculentum et quale peperisse Venerem non
 paeniteret. ante lectuli pedes iacebat arcus et faretra et
 sagittae, magni dei propitia tela. quae dum insatiabili
 animo Psyche, satis et curiosa, rimatur atque pertrectat

F 147*. φ 43*.

2 mutauit (uit in ras. m. recentior,

fuisse potest — tū aut tū) φ: mutatū (ead. m. vel al. mutauit
 supra lin. add.) mutatur Jahn cf. 144,4 4 cf. 117,23 122,65 formonfū (n indux. al. m.) 7 nouaculam (nouacula Wey-
 man) poenitebat Lips 8 delenita? Leo cf. 111,25 11 teme-
 rarii em. m. rec. et φ 12 sal. defecta cf. apol. 25 (29,20 sq. H.)14 genilē (φ, sed em. m. rec.) ābrofiā (φ) em. v 17 ni-
 mio* (vid. eras. f) 18 bacillabat (φ, sed prior. b corr. in
 u) uacillabat Weyman coll. 123,2 152,8 cf. Lachmann. ad
 Lucret. p. 37 Funck Arch. f. lat. Lex. IV 236 sqq. 19 micante
 Schober alii (φ) em. v 21 inquietae v inquiete Roaldcf. crebra 30,21 39,6 lasciuiant em. ead. m. et in mg. add.
 unt 23 paeniteat Leo 25 et om. v satis <cupida> et
 cur.? Weyman; interpretand.: praesertim cum etiam curiosa esset.

Oud.

E

et mariti sui miratur arma, depromit unam de pharetra
 363 sagitta<m> et punctu pollicis extremam aciem periclitabunda
 trementis etiam nunc articuli nisu fortiore pupugit altius,
 ut per summam cutem rorauerint paruulae sanguinis rosei 92
 guttae. sic ignara Psyche sponte in Amoris incidit amo- 5
 rem. tunc magis magisque cupidine fraglans Cupidinis,
 prona in eum efflictim inhians, patulis ac petulantibus
 sauiis festinanter ingestis de somni mensura metuebat.
 sed dum bono tanto percita saucia mente fluctuat, lucerna
 illa siue perfidia pessima siue inuidia noxia siue quod 10
 tale corpus contingere et quasi basiare et ipsa gestiebat,
 euomuit de summa luminis sui stillam feruentis olei super
 umerum dei dexterum. hem audax et temeraria lucerna
 et amoris uile ministerium, ipsum ignis totius deum aduris,
 cum te scilicet amator || aliquis, ut diutius cupitis etiam 15
 nocte potiretur, primus inuenerit. sic inustus exiluit deus
 uisaeque detectae fidei colluuiæ prorsus ex o(s)culis et
 364 manibus infelicissimæ coniugis tacitus auolauit. at Psyche 24
 statim resurgentis eius crure dextero manibus ambabus
 adrepto sublimis euectionis adpendix miseranda et per nu- 20
 bilas plagas penduli comitatus extrema consequia tandem
 fessa delabitur solo.

Nec deus amator humi iacentem deserens inuolauit
 proximam cupressum deque eius alto cacumine sic eam
 grauiter commotus adfatur:

25

F 147^ab. φ 43^a. 2 sagittā (al. m. add.) puncto (φ)
 punctu Florid 4 roraueri^{nt} em. ead. m. 6 φ: flagrant
 8 sabilif (φ, b mut. in v) 9 dū (ū in ras. al. m. aut scrips.
 aut refinæ.) 13 hem (φ) h ex N fort. al. m. corr., sed in
 mg. pr. m. add. hē) 14 dū* (al. m. eff. ex dūm, sed n
 indux. pr. m.) φ: dūm deum v adurif (φ) al. m. in ras.
 17 uisueque detecta? Leo defectae Jahn deiectae Petsch de-
 trectatae vd V? deceptae? He sed fides videtur dici secretum
 quod se non detecturam sponderat collubię (b mut. in v
 m. rec.) protinus Rohde oculif (φ) em. Crusius coll. GeU.
 III 15,3 cf. v. 8; 99,12 20 abrepto (φ) em. v cf. 21,4 al.
 21 consequa Gruter sed cf. X 18 med. 23 amatam Jahn

Oud.

E

“Ego quidem, simplicissima Psyche, parentis meae Ven-
neris praeceptorum immemor, quae te miseri extremique
hominis deuinctam cupidine infimo matrimonio addici ius-
serat, ipse potius amator aduolauit tibi. sed hoc feci
5 leuiter, scio, et praeclarus ille sagittarius ipse me telo
meo percussi teque coniugem meam feci, ut bestia | sci-
licet tibi uiderer et ferro caput excideres meum, quod
istos amatores tuos oculos gerit. haec tibi identidem
365 semper cauenda censebam, haec beniuole remonebam. sed
10 illae quidem consiliatrices egregiae tuae tam perniciosi
magisterii dabunt actutum mihi poenas, te uero tantum
fuga mea puniuero.” et cum termino sermonis pinnis in
altum se proripuit.

25 Psyche uero humi prostrata et, quantum uisu poterat, 93
15 uolatus mariti prospiciens extremis affligebat lamentatio-
nibus animum. sed ubi remigio plumae raptum maritum
366 proceritas spatii fecerat alienum, per proximi fluminis
marginem praecipitem sese dedit. sed mitis fluuius in
honorem dei scilicet, qui et ipsas aquas urere consueuit,
20 metuens sibi confestim eam || innoxio uolumine super ripam
florentem herbis exposuit. tunc forte Pan deus rusticus
367 iuxta supercilium amnis sedebat complexus [h] Echo mo<n>-
tanam deam eamque uoculas^o omnimodas edocens recinere;
proxime ripam uago pastu lasciuiunt comam fluuii ton-
25 dentes capellae. hircuosus deus sauciam Psychen atque
defectam, utcumque casus eius non inscius, clementer ad
se uocatam sic permulcet uerbis lenientibus:

“Puella scitula, sum quidem rusticanus et upilio, sed
senectutis prolixae beneficio multis experimentis instructus.

F 147^b. φ 43^{a b}. { 6 peuffi (φ) post i eras. t 7 ex-
cidēf (virgul. add. pr. m.) φ: exciderēf 8 identidem ante be-
niuole transpos. vd Vl 9 semper del. Rohde ident. prae-
cauenda Michaelis cf. 29,11 ident. ad censeb., semp. ad cau.
pertinet recensebam — monebam Rohde cf. 107,21 143,9
14 uifi φ: uifu cf. 6,4 53,19 15 prosequens Michaelis
22 hęc homo canā (φ) em. Jahn 23 omninedaf (φ) em. v

24 cōmā (eras. ~) 25 hircuosuf (φ)

Oud.

E

uerum si recte coniecto, quod profecto prudentes uiri diuinationem autumant, ab isto titubante et saepius uaccillante uestigio deque nimio pallore corporis et assiduo suspiritu, immo et ipsis maerentibus oculis tuis, amore nimio laboras. ergo mihi ausculta nec te rursus praecipitio uel ullo mortis accersi[to]tae genere perimas. ⁵ ²⁶³ luc-
tum desine et pone maerorem precibusque potius Cupidinem deorum maximum percole et utpote adolescentem delicatum luxuriosumque blandis obsequiis promerere.”

Sic locuto deo pastore nulloque sermone reddito, sed ²⁶ adorato tantum numine salutaris Psyche pergit ire. sed ¹¹ <cum> aliquam multum uiae laboranti uestigio pererrasset, inscio quodam tramite iam d(i)e labente accedit quandam ciuitatem, in qua regnum maritus unius sororis eius optinebat. qua re cognita Psyche nuntiarum praesentiam suam ¹⁵ sorori desiderat; mox inducta mutuis amplexibus alternae ²⁴ salutationis | expletis percontanti causas aduentus sui sic incipit:

¹⁶⁹ “Meministi consilium uestrum, scilicet quo mihi suassistis, ut bestiam, quae mariti mentito nomine mecum ²⁰ quiescebat, prius quam ingluuie uoraci me misellam hauriret, ancipiti nouacula peremerem. set cum primum, ut aequae placuerat, conscio lumine uultus eius aspexi, uideo mirum diuinumque prorsus spectaculum, ipsum illum deae Veneris filium, ipsum inquam Cupidinem, leni quiete so- ²⁵

F147^b148^a. φ 43^b. 1 ^{pru}pdentef em. ead. m. 2 cf. 120,18
3 pallore <oris deque macie> vd VI corp.] oris Rohde
4 marcentibus Pric 6 ullo <omnino> Crusius ullo <alio> Luety
cf. 107,7 IX 29: uel aliquo 41: ibi nec uspiam X 11: uel quouis
sed 19: uel aliqua accersito te (φ) accersitae Barth cf. 14,7
XI Plin. ep. I 12,2 Quint. decl. XII 19 (236,4 L.) lectionem fals.
et emendat. coniunctas esse cognov. Oud cf. 12,4 83,5 sed 14,13

[11 nomine (φ, sed in mg. ^o numine m. rec. add.) 12 añ'-
quā (ñ in ras., ut vid. ab al. m. script.; fuit: aliquā)
φ: aliquā cf. 22,12 XI 26 in. <cum> aliquam Gronov <ubi>
aliqu. Wasse illa quam — inscia Vogel 13 delabente (φ)
em. Barth 22 pmerē (φ) al. m. eff. -ime-

Oud.

E

pitum. ac dum tanti boni spectaculo percita et nimia uoluptatis copia turbata fruendi laborarem inopia, casu scilicet pessumo lucerna feruens oleum rebulliuit in eius umerum. quo dolore statim somno recussus, ubi me ferro 5 et igni conspexit armatam, «tu quidem», inquit, «ob[i] istud tam dirum facinus confestim toro meo diuorte tibi- 370 que res tuas habeto, ego uero sororem tuam» — et nomen quo tu censeris aiebat — «iam mihi conf[estim]arreat[h]is nuptiis coniugabo» et statim Zephyro praecipit, ultra ter- 10 minos me domus eius efflaret.”

27 Necdum sermonem Psyche finierat: illa uesanae libidinis et inuidiae noxiae stimulis agitata, <ua>fre concinnato mendacio fallens maritum, quasi de morte parentum aliquid conperisset, statim nauem ascendit et ad 15 illum scopulum protinus pergit et quamuis alio flante uento, caeca spe tamen inhians, “accipe me”, dicens, “Cupido, dignam te coniugem et tu, Zephyre, suscipe dominam” saltu se maximo praecipitem dedit. nec tamen ad illum locum uel saltem mortua peruenire potuit. nam 20 per saxa cautium membris iactatis atque dissipatis et proinde, ut merebatur, laceratis uisceribus suis alitibus bestiisque obuium ferens pabulum interiit.

Nec uindictae sequentis poena tardauit. nam Psyche

F 148^a. φ 43^b. 2 uoluntatif φ: uolūtatif (^P ex — al. m. corr.) 3 rebulliuit (b ex u corr. al. m.) 5 ubi (φ) ob Colv 6 diuorte (m. recentiss. o mut. in e) 8 censeris cf. Arnob. 6,10 (213,4 Reiff.) iā ⁱ m cēstī arreat hif (lineola rursus induct.) φ: confestim arreat hif (^P et lineol. al. m. add.) mihi confarreatis Mercer (aberravit librar. ad v. 6, errore cognito falso omnia induct.) confestim farreatis Koziol confestim confarreatis vd Vl cf. X 29 in. 10 eius] ocus Kronenberg 11 finierat, <at> Jahn <et> Koziol cf. 18,5 XI 3 in. cf. 71,25 12 agitata (lac.) | freconcinnato (φ) uafre Hertz (ua post tata propter litt. similitud. intercudit) e re m. rec. in mg. φ Jahn praecconcinnato aut & reconc. v 14 conperiffet (supra o eras., n lineola del., quae tamen ipsa erasa est) 22 pabulū (b ex u corr.)

Oud.

E

rursus errabundo gradu peruenit || ad ciuitatem aliam, in ⁹⁵
 371 qua pari modo soror morabatur alia. nec setius et ipsa
 fallacie germanitatis inducta et in sororis sceleratas nup-
 tias aemula festinauit ad scopulum inque simile mortis
 exitium cecidit.

5

Interim, dum Psyche quaesitioni Cupidinis intenta po- ⁸
 pulos circumibat, [at] ille uulnere lucernae dolens in ipso
 thalamo matris iacens ingemebat. tunc auis peralba illa
 gauiā, quae super fluctus marinos pinnis natat, demergit
 sese propere ad Oceani profundum gremium. ibi commo- ¹⁰
 dum Venerem lauāntem natāntemque propter | assistens
 indicat adustum filium eius, graui uulneris dolore maeren-
 tem, dubium salutis iacere iamque per cunctorum ora po-
 pulorum rumoribus conuiciisque uariis omnem Veneris
 familiam male audire, quod ille quidem montano scortatu, ¹⁵
 372 tu uero marino natatu secesseritis ac per hoc non uolup-
 tas ulla, non gratia, non lepos, sed incompta et agrestia
 et horrida cuncta sint, non nuptiae coniugales, non ami-
 citiae sociales, non liberum caritates, sed enormis eluui-
 et squalentium foederum insuaue fastidium. haec illa ²⁰
 uerbosa et satis curiosa auis in auribus Veneris fili[um]
 lacerans existimationem ganniebat. at Venus irata solidum
 exclamat repente: "ergo iam ille bonus filius meus habet
 373 amicam aliquam? prae agedu(m), quae sola mihi seruis
 amanter, nomen eius, quae puerum ingen(u)um et inuestem ²⁵

F 148*. φ 43^b 44*.

6 Interidū (φ) interdum Colv

cf. 52,20 85,26; 174,15

7 at φ: at del. Sciopp.

8 auis del. H Mueller

12 marcentem vd Vl aegren-

tem Cornelissen

13 cunctarū (a mut. in o) em. φ

14 omēm (~ eras.)

15 malaudire Kirckhoff

19 post sed

genetiv. omiss. putat vd Vl

gluuiel (φ) al. m. praeupos. ī add.

eluuies Jahm cf. 121,17 eluuies Beroald cf. 6,17 illuuies Wower

cf. 182,3

21 fili^v add. ead. m. et φ em. Colv filii unici

Gruter filii inlacerans Pontan cf. X 10 med. Suet. Caes. 75

(30,37 Roth) 23 ergo (o ex a corr.) bon; ead. m. supra

lin. add. et quia n; non satis liquidum erat, in mg. add. n;

24 p meo gedu (φ, sed em. al. m.)

24|5 que sola — nom

ej ab al. m. linea infra duct. delet.

25 ingenū (φ, sed em. al. m.)

Oud.

E

sollicitavit, siue illa de Nympharum populo seu de Horarum numero seu de Musarum choro uel de mearum Gratiarum ministerio."

Nec loquax illa conticuit auis, sed: "nescio", inquit, 5 "domina: || puto puellam <illum> — si probe memini, Psyches nomine dicitur — efflicte cupere."

Tunc indignata Venus exclamauit uel maxime: "Psy-
chen ille meae formae succubam, mei nominis aemulam 96
374 si uere diligit, nimirum illud incrementum lenam me pu-
10 tavit, cuius monstratu puellam illam cognosceret."

29 Haec quiritans properiter emergit e mari suumque
protinus aureum thalamum petit et reperto, sicut audierat,
aegroto puero iam inde a foribus quam maxime boans:
"honestā", inquit, "haec et natalibus nostris bonaque tuae
15 frugi congruentia, ut primum quidem tuae parentis,
immo dominae praecepta calcares nec sordidis amoribus
inimicam meam cruciaries, uerum etiam hoc aetatis puer
375 tuis licentiosis et immaturis iungeres amplexibus, ut ego
norum scilicet tolerarem inimicam? sed utique praesumis
20 nugo et corruptor et inamabilis te solum generosum nec
me iam per aetatem posse concipere. uelim ergo scias
multo te meliore<m> filium alium <me> genituram, immo
ut contumeliam magis sentias, aliquem de meis adopta-
turam uernulis eique donaturam istas pinnas et flammās
25 et arcum et ipsas sagittas et omnem meam supellectilem,

F 148^{ab}. φ 44*. 1 nīpharū (φ) 5 dñā (φ) a al.
m. *refinx.* puellae Oud puellam <illum> Rossbach

6 cupere] eum perire Traube 7 ut (φ) m. *rec. corr. in per*
ut Beck uel max. post tunc *transpos. Luetj* 8 illē (φ)

illam *cod. Dorv.* succūbā (*eras.* ~) 9 fī *induct., om φ*
def. Koch cf. X 11 ex. si uere *del. Novák oratione pro inter-*
rogatione habita si uere <dicunt> vel <dicis> Luetj *cf. 128,8*

14 tuē (φ) 18 tuē *em. ead. m.* φ: tuif 20 corrup-
tor [et] Rohde generosū (φ) u al. m. *in ras.* 22 me-
liorē (φ) ~ al. m. *add.* alium <me> He 24 uernulif
(φ) *if ex ā ead. ut vid. m. corr.* ejq; (*nihil mutat.*)

Oud.

E

quam tibi non ad hos usus dederam; nec enim de patris
tui bonis ad instructionem istam quicquam concessum est.
sed male prima pueritia inductus es et acutas manus 30
habes et maiores tuos irreuerenter pulsasti totiens et ipsam
matrem tuam, me inquam ipsam, parricida denudas cotidie 5
et percussisti saepius et quasi uiduam utique contemnisti
376 nec uitricum tuum fortissimum illum maximumque bella-
torem metuis. quidni? cui || saepius in angorem mei pae-
licatus puellas propinare consuesti. sed iam faxo te lusus
huius paeniteat et sentias acidas et amaras istas nuptias. — 10
sed nunc inrisui habita quid agam? quo me conferam?
quibus modis stelionem istum cohibeam? petamne auxi-
lium ab inimica mea Sobrietate, quam propter huius ip-
sius luxuriam offendi saepius? a[u]t rusticae squalentis-
que feminae conloquium prorsus [adhibendum est] hor- 15
resco. nec tamen uindictae solacium undeunde spernendum 37
377 est. illa mihi prorsus adhibenda est nec ulla alia, quae
castiget asperrime nugonem istum, faretram explicet et
sagittas dearmet, arcum enodet, taedam deflammet, immo
et ipsum corpus eius acrioribus remediis coherceat. tunc 20
iniuriae meae lita[ta]tum crediderim, cum eius comas,
quas istis manibus meis subinde aureo nitore perstrinxi,
deraserit, pinnas, quas meo gremio nectarei fontis infeci,
praetotonderit.”

378 Sic effata foras sese proripit infesta et stomachata 31
biles Venerias. sed eam protinus Ceres et Iuno conti- 26
nuantur uisamque uultu tumido quaesiere, cur truci super-
cilio tantam uenustatem micantium oculorum coeceret. at
illa: “oportune”, inquit, “ardenti prorsus isto meo pectori

F 148^b. φ 44^a. 3 prima φ: prima tua <a> pr. *Novák*
prima <a> *Michaelis* cf. 62,1 4 habet^h ead. m. add.
7 illum <uirum> *vdVl* 14 aut (φ) at *Jahn* 15 cloquiū
prfuf adhibendū ē (φ) prors. adh. est *del. Luetj* cf. v. 17 prors.
def. Plasberg quod ipsum ansam errori praebuerit 18 et
del. Luetj 21 lita, tatū em. φ 23 in meo *Cornelissen*
cf. 10,3 53,11 57,22 58,21 al. 26 cerefeti uno em. al. m.
et in mg. add. cere^a i iuno continentur *Kießling* cf. 22,11
27 timido (φ) em. v

Oud.

E

379 u[i]olentiam scilicet perpetraturae uenitis. sed totis, oro,
uestris uiribus Psychen illam fugitiuam uolaticam mihi
requirite. nec enim uos utique domus meae famosa fa-
bula et non dicendi filii mei facta latuerunt.”

5 Tunc illae <non> ignarae, quae gesta sunt, palpare
Veneris iram saeuientem sic adortae: “quid tale, domina,
380 deliquit tuus filius, ut animo peruciaci uoluptates illius
impugnes et, quam ille || diligit, tu quidem perdere ge-
stias? quod autem, oramus, isti crimen, si puellae lepi-
10 dae libenter adrisit? an ignoras eum masculum et iu-
uenem esse uel certe iam, quot sit annorum, oblita es?
an, quod aetatem portat bellule, puer tibi semper uidetur?
mater autem tu et praeterea cordata mulier filii tui lu-
sus | semper explorabis curiose et in eo luxuriem culpabis
15 et amores reuincas et tuas artes tuasque delicias in for-
monso filio reprehendes? quis autem te deum, quis ho-
minum patietur passim cupidines populis disseminantem,
cum tuae domus amores amare coherceas et uitiorum
muliebrum publicam praecludas officinam?”

20 Sic illae metu sagittarum patrocinio gratioso Cupidini, 98
382 quamuis absenti, blandiebantur. sed Venus indignata ri-
dicule tractari suas iniurias praeuersis illis alterorsus con-
cito gradu pelago uiam capessit.

F 148^b 149^a. φ 44^a^b. 1 uiolentiā (φ) em. Markland
ppetrat² uenitif (φ, sed emend.) 3 fabula* eras. e φ: fa-
mula⁹ (sic) 5 <non> ignarae Beroald cf. 122,26 gnarae Beroald

6 adorte* (eras. vid. 1, sed antea lineola induct.) 7 deliqd¹
(al. m. add. 1) 8 deperit vel <perdite> diligit Weyman de-

reliquit Christ cf. 126,9 qq; (φ) quoquo modo Luety cf. 168,21
quidem He cf. 140,13 12 portas vd Vl uellule (φ, sed
em. al. m.) <ille> puer vd Vl 13 cordata (φ) sed d eras.

15 formonso φ: formoso 18 coherceaf f ex t corr. ead.
m. 20 metu* eras. f 22 puerfil (r ex f corr. ead. m.)
'praetervectis et post tergum relictis' interpr. Oud spretis?
He alte rursuf (φ) altrorsus E altroursus Traube alte-

rorsus Vollmer in Thes. l. Lat. cf. IX 28 in. 23 capessit^c (e
add. al. m.)

LIBER VI

182 Interea Psyche uariis iactabatur discursibus, dies noctes- 1
 que mariti uestigationibus <intenta et quanto magis> inquieta
 183 animo, tanto cupidior iratum licet, si non uxori<i>s blandi-
 tiis lenire, certe seruilibus precibus propitiare. et prospecto 5
 templo quodam in ardui montis uertice: "unde autem", in-
 quit, "scio, an istic meus degat dominus?". et ilico dirigit
 citatum gradum, quem defectum prorsus adsiduis laboribus
 spes incitabat et uotum. iamque nauiter emensis celsiori-
 bus iugis puluinaribus sese proximam intulit. uidet spicas 10
 frumentarias in acervo et alias flexiles in corona et spicas
 hordei || [uidet]. erant et falces et operae messoriae mun-
 184 dus omnis, sed cuncta passim iacentia et incuria confusa
 et, ut solet aestu, laborantium manibus proiecta. haec
 singula Psyche curiose diuidit et discretim remota rite 15
 componit, rata scilicet nullius dei fana <et> caerimonias
 neclege<re> se debere, sed omnium beniuolam misericor-
 diam corrogare.

Haec eam sollicite seduloque curantem Ceres alma 2
 deprehendit et longum exclamat protinus: "ain, Psyche 20
 miseranda? totum per orbem Venus anxia disquisitione
 tuum uestigium furens animi requirit teque ad extremum

F 149^a. φ 44^b. Ego salutiuf legi & emdaui rome felix.

METHAMORPHOSEON LIB. V. EXPLICIT. INCIP. LIB. VI.
 FELICITER. 3 <intenta et quanto magis> *vd VI* 4 tanto-
 <que> *Michaelis* licetsi *def. Weyman (ap. Apul. non legitur)*
 licet [si] *Koziol* mulcere et si *Jahn* licet, si *edd vett cf. 59,1*
de mundo 21 (122,19 G.) uxorif (φ) *em. Beroald*
 7 ilico <eo> *Stoll cf. 216,1 218,19* 10 proximans *Elmerh*
 11 acerbo *em. φ* plectiles *Pric* 12 uidet *del. F. Nor-*
den; an uid. et sp. hord.? He 15 semota *Rohde* seiuncta
Michaelis 16 fano *Oud* <et> *v cf. de deo Socr. 15 (19,1G.)*
 <ac> *Hild cf. ac ante c 22,13 XI 16 in. 21 in. Min. Fel. 6,3*
 caerimonial (φ) *al. m. punctis del. l* 17 neclegefe (φ) *al. m. eff.*
neglegāle em. v 20 aIn (φ) a, tu *Jahn cf. 8,7 69,1 173,12*

Oud.

E

supplicium expetit et totis numinis sui uiribus ultionem flagitat: tu uero rerum mearum tutelam nunc geris et aliud quicquam cogitas nisi de tua salute?"

Tunc Psyche pedes eius aduoluta et uberi fletu ri-⁹⁹
 5 gans | deae uestigia humumque uerrens crinibus suis mul-
 tiuugis precibus editis ueniam postulabat: "per ego te
 385 frugiferam tuam dexteram istam deprecor, per laetificas
 messium caerimonias, per tacita secreta cistarum et per
 famulorum tuorum draconum pinnata curricula et glebae
 10 Siculae sulcamina et currum rapacem et terram tenacem
 et inluminarum Proserpinae nubtiarum demeacula et
 luminosarum filiae inuentionum remeacula et cetera, quae
 silentio tegit Eleusin[h]is Atticae sacrarium, miserandae
 Psyches animae, supplicis tuae, subsiste. inter istam spi-
 15 carum congeriem patere uel pauculos dies delitescam,
 quoad deae tantae saeuens ira spatio temporis mitigetur
 386 uel certe meae <ui>res diutino labore fessae quietis inter-
 uallo leniantur."

8 Suscipit Ceres: "tuis quidem lacrimosis precibus et
 20 commoueor et opitulari cupio, sed || cognatae meae, cum
 qua etiam foedus antiquum amicitiae colo, bonae praeter-
 iterea feminae, malam gratia <m> subire nequeo. decede
 itaque istis aedibus protinus et quod a me retenta custo-
 ditaque non fueris, optimi consule."

25 Contra spem suam repulsa Psyche et afflicta duplici
 maestitia iter retrorsum porrigens inter subsitae conuallis
 387 sublucidum lucum prospicit fanum sollerti fabrica structum
 nec ullam uel dubiam spei melioris uiam uolens omittere,
 sed adire cuiuscumque dei ueniam, sacratis foribus pro-

F 149^ab. φ 44^b. 7 cf. 99,3 13 eleuf In his (φ) em. v sacra-
 riū miserandę al. m. lineol. add. 15 deli+tescam eras. vid. f
 17 mee**|ref (mee vid. corr. esse ex metu vel meta) φ: mee^uref
 (em. ead. m.) 18 leuentur Rohde refut. Novák coll. 6,19
 22 gra em. m. rec. et φ 23 de istil (sed de del. ead. m.)
 φ: istil 24 optime (φ) em. v 26 subditae Salm cf. 103,4
 28 cōmittere (induct. cō) φ: omittere

Oud.

E

ximat. uidet dona pretiosa [h]et lacinias auro litteratas
 388 ramis arborum postibusque suffixas, quae cum gratia facti
 nomen deae, cui fuerant dicata, testabantur. tunc genu
 nixa et manibus aram tepentem amplexa deterisis ante
 lacrimis sic adprecatur:

5

“Magni Iouis germana et coniuga, sive tu Sami, quae 4
 sola partu uagituque et alimonia tua gloriatur, tenes
 389 uetusta delubra, siue celsae Carthaginis, quae te uirginem
 uectura leonis caelo commeantem percolit, beatas sedes 109
 frequentas, seu[es] prope ripas Inachi, qui te iam nuptam 10
 Tonantis et reginam dearum memorat, inclitis Argiuorum
 praesides moenibus, quam cunctus oriens Zygiam uenerat-
 tur et omnis occidens Lucinam appellat, sis meis extre-
 390 mis casibus Iuno Sospita | meque in tantis exanclatis la-
 boribus defessam imminentis periculi metu libera. quod 15
 sciam, soles praegnatibus periclitantibus ultro subuenire.”

Ad istum modum supplicanti statim sese Iuno cum
 totius sui numinis augusta dignitate praesentat et pro-
 tinus: “quam uellem”, inquit, “per fidem nutum meum
 precibus tuis accommodare. sed contra uoluntatem Ve- 20
 neris, || nurus meae, quam filiae semper dilexi loco, prae-
 391 stare me pudor non sinit. tunc etiam legibus, quae ser-
 uos alienos perfugas inuitis dominis uetant suscipi, pro-
 hibeor.”

Isto quoque fortunae naufragio Psyche perterrita nec 5

F 149^b. φ 44^b 45^a. 1 *et (eras. h, t ex c corr. al. m.)

φ: h̄ ac *Jahn* 2 fati em. ead. m. et φ uoti *Bluemner*
 3 de<orum regin>ae *Paetzolt* 6/7 querula (u ex o vid. eff.
 ead. m.) φ: q̄rula quae querulo v quae gerula *Jahn* quae
 sola *Saln* quae insula *Rohde* 10 feuef φ: feuef sive v
 seu *Michaelis* seu es — praesidens *Rohde* 11 dearū (*sed*
legere licet decorū) φ: decorū memorat, <et> (*servato*
 seu es) ? *He* 12 zigīā (φ) 14 exantlatif cf. 136,15
 16 φ: p̄gnantib; cf. *Roensch Ital. u. Vulg.* 461 19 inter meū
 et precibus lac. in qua litt. non fuerunt 21 <praesidium>
 praestare *Michaelis* cf. 152,2 <opem> *Cornelissen* 23 φ fu-
 gaf φ: profugof

Oud.

E

indipisci iam maritum uolatilem quiens, tota spe salutis
 deposita, sic ipsa suas cogitationes consulit: "iam quae
 possunt alia meis aerumnis temptari uel ad<h>iberi sub-
 sidia, cui nec dearum quidem, quamquam uolentium,
 5 potuerunt prodesse suffragia? quo rursus itaque tantis
 laqueis inclusa uestigium porrigam quibusque tectis uel
 etiam tenebris abscondita magnae Veneris ineuitabiles
 oculos effugiam? quin igitur masculum tandem sumis
 animum et cassae speculae renuntias fortiter et ultroneam
 10 te dominae tuae reddis et uel sera modestia saeuientes
 impetus eius mitigas? qui scias, an etiam, quem diu
 quaeritas, illic in domo matris reperias?". sic ad du-
 bium obsequium, immo ad certum exitium praeparata
 392 principium futurae secum meditabatur obsecrationis.

6 At Venus terrenis remediis inquisitionis abnuens cae-
 lum petit. iubet instrui currum, quem ei Vulcanus
 aurifex subtili fabrica studiose poliuerat et ante thalami
 393 rudimentum nuptiale munus obtulerat, limae tenuantis
 detrimento conspicuum et ipsius auri damno pretiosum. 101
 20 de multis, quae circa cubiculum dominae stabulant, pro-
 cedunt quattuor candidae columbae et hilaris incessibus
 picta colla torquentes iugum gemmeum subeunt suscepta-
 que domina laetae subuolant. currum deae prosequentes
 gannitu constrepenti lasciuiunt passeret et ceterae, quae
 25 dulce cantitant, aues melleis modulis suauē resonantes
 aduentum deae pronuntiant. cedunt nubes et Caelum
 filiae panditur et summus aether cum gaudio suscipit
 deam, nec obuias aquilas uel accipitres rapaces perti-
 mescit magnae Veneris canora familia.

F 149^b 150^a. φ 45^a. 3 adiberi (φ *superscript.* ^h) uel adhib.
del. Jahn 4 ne *Michaelis* cf. 107, 4 quaⁿquā (eras. ~)
 5 quo ^{rur}fū (em. ead. m.) φ: quo rurfū quorsum *Mercer* quo-
 sum *Weyman* 7 absc. m. Ven. *supra lin. add. pr. m.*
 12 repperief (φ) reperias v cf. 110, 5 sq. sed 14, 9 129, 7
illuc (φ) em. v indubium *vd Vl* 16 cōstrui φ: cōstrui
instrui Oud 26—28 cedunt — deam *post familia v. 29*
transpos. Bintz 28 accipitref ead. m. corr. ex —tel

Oud.

E

Tunc se protinus ad Iouis regias arces dirigit et 7
 394 petitu superbo Mercuri, dei uocalis, operae necessariam
 usuram postulat. nec rennuit Iouis caeruleum supercilium.
 tunc ouans ilico, comitante etiam Mercurio, Venus caelo
 demeat eique sollicite serit uerba: "frater Arcadi, scis 5
 nempe sororem tuam Venerem sine Mercuri praesentia nil
 unquam fecisse nec te praeterit utique, quanto iam tem-
 pore delitescentem ancillam nequiuerm repperire. nil
 ergo superest quam tuo praeconio praemium inuestiga-
 tionis publicitus edicere. fac ergo mandatum matures 10
 meum et indicia, qui possit agnosci, manifeste designes,
 ne, si quis occultationis illicitae crimen subierit, igno-
 rantiae se possit excusatione defendere"; et simul dicens
 libellum ei porrigit, ubi Psyches nomen continebatur et
 cetera. quo facto protinus domum secessit. 15

Nec Mercurius omisit obsequium. nam per omnium 8
 ora populorum passim discurrens sic mandatae praedica-
 tionis munus exequabatur: "si quis a fuga retrahere uel
 395 occultam demonstrare poterit fugitiuam regis filiam, Ve-
 neris ancillam, nomine Psychem, conueniat retro metas 20
 Murtias Mercurium praedicatorem, accepturus indicii[i]ae
 nomine ab ipsa Venere septem saua suaui. et unum
 blandientis adpulsu linguae longe mellitum."

Ad hunc modum pronuntiante Mercurio tanti praemii 108
 cupido certatim omnium mortalium studium adregerat. 25
 quae res nunc uel maxime sustulit Psyches omnem cuncta-
 tionem. || iamque fores ei[us] dominae proximanti occurrit

F 150^a. φ 45^a. 1 Iouif (φ) i ex e eff. al. m., sed antea
 vid. ¹ superscr. fuisse 2 Mercuri (m. rec. add. ¹) 3 cf. 58,22
 4 ouanf (o corr. ex f) 5 Arcadie He cf. Neue Lat. Formenl. ³
 II 42 6 p̄sentia³ eras. ~ 11 q φ: qui^a quibus v 13 et]
 haec Pric 15 facessit Sciopp se c<ap>essit v̄d VI recessit ?
 Novák cf. 125,16 222,4 17 cf. Liv. II 38,3 Sall. Iug. 31,10
 19 fugitiuā (φ) ~ add. al. m., sed vid. antea fuisse 21 indi-
 cinię φ: indicinię ⁹ ⁹ et ⁹ fort. ead. m. add.) indicinae Roald
 indicinae Haupt cf. 173,17 Corp. gloss. VI 563 22 fabia (φ)
 em. v 23 longe cf. 19,18 27 eī (φ) del. Pric ex Rohde
 secund. Oud cf. 141,20 foribus d. Cornelissen aedis? He cf. XI 22:
 foris aedis Vener. et eius locum inter se mutare iubet Oud.

Oud.

396 una de famulitione Veneris nomine Consuetudo statimque, quantum maxime potuit, exclamat: "tandem, ancilla nequissima, dominam habere te scire coepisti? an pro cetera morum tuorum temeritate istud quoque nescire te fingis, 5 quantos labores circa tuas inquisitiones sustinuerimus? sed bene, quod meas potissimum manus incidisti et inter Orci caneros iam ipsos ha[b]esisti datura scilicet actutum 9 tantae contumaciae poenas", et audaciter in capillos eius inmissa manu trahebat eam nequaquam remitentem. quam 10 ubi primum inductam oblatamque sibi conspexit Venus, 397 latissimum cachinnum extollit et qualem sole(n)t furenter irati, caputque quatiens et ascalpens aurem dexteram: "tandem", inquit, "dignata es socrum tuam salutare? an potius maritum, qui tuo uulnere periclitatur, interuisere 15 uenisti? sed esto secura, iam enim excipiam te, ut bonam nurum concedet"; et: "ubi sunt", inquit, "Sollicitudo atque Tristities, ancillae meae?". quibus intro uocatis torquendam tradidit eam. at illae sequentes erile praeceptum Psychem misellam flagellis afflictam et ceteris tormentis 20 excruciatam iterum dominae conspectui reddunt. tunc rursus sublato risu Venus: "et ecce", inquit, "nobis turgidi uentris sui lenocinio commouet miserationem, unde me praeclara subole auiam beatam scilicet faciat. felix uero ego, quae in ipso aetatis meae flore uocabor auia et uilis 25 ancillae filius nepos Veneris audiet. quanquam inepta

F 150^a. φ 45^{a b}. 1 famulitio Jahn fort. recte sed cf. 25,13 famulatione v 7 habefisti (φ) em. Rohde adhaesisti v obhaesisti Oud 9 retinentē em. al. m. (φ) cf. 23,27 59,19
11 laetissimū (φ) latissimum v cf. X 16 in. saeuissimum Bluemner lentissimum Nolte et] sed vdVI (servato laet.) fol& (φ) em. al. m. frequent (in mg. furentē)
φ: furent cf. Cic. ad Att. VI 1,12 sed 40,22 87,4 98,2 al. feruenter v frequentare Jahn furentes FNorden 12 dexterā (φ) post a ras. 21 et om. φ set Jahn en Bluemner cf. 1,12 et def. Weyman cf. 60,23 90,11 92,3 175,5 turgidi* (eras. f) 23 fubole (ead. ut vid. m. u mut. in o) φ: fobole auiam del. vdVI faciet E 24 uocabor auia (x a in ras. al. m. scr.; vid. fuisse bo ra) (φ) auia. <Iamiam Cupidinis> et Vollgraff

Oud.

E

ego frustra filium dicam; impares enim nuptiae et praetera in uilla sine testibus et patre non consentiente
398 factae legitimae || non possunt uideri ac per hoc spurius 103
iste nascetur, si tamen partum omnino perferre te patiemur.”

5

His editis inuolat eam uestemque plurifariam diloricat 10
capilloque discisso et capite conquassato grauitur affligit
et accepto frumento et hordeo et milio et papauere et
399 cicere et lente et faba commixtisque acruatim confusis
in unum grumulum sic ad illam: “uideris enim mihi tam 10
deformis ancilla nullo alio, sed tantum sedulo ministerio
amatores tuos promereri: iam ergo et ipsa[m] frugem
tuam periclitabor. discerne[re] seminum istorum passuam
congeriem singulisque granis rite dispositis atque seiugatis
ante istam uesperam opus expeditum approbato mihi.” 15

Sic assignato tantorum seminum cumulo ipsa cenae
nubtiali[s] concessit. ne<c> Psyche manus admolitur in-
conditae illi et inextricabili moli, sed immanitate prae-
400 cepti consternata silens obstupescit. tunc formicula illa
paruula atque ruricola, certa[ta] difficultatis tantae labo- 20
risque, mi|serta contubernalis magni dei socrusque saeu-
tiam execrata, discurrens nauiter conuocat corrogatque
cunctam formicarum accolarum classem: “miseremini terrae
omniparentis agiles alumnae, miseremini et Amoris uxori[s],
puellae lepidae, periclitanti prompta uelocitate succurrite.” 25

F 150^{ab}. φ 45^b. 1 ego <quae> *vdVI coll. 144,5 de con-
iunctivo cf. Becker Stud. Apul. diss. Berol. 1879 p. 27* 4 accer-
sito *v* 6 ueltē q; (*vid. fuisse que*) φ: ueltē q̄ 8 accer-
sito *vdVI* frumento *vel frum. et del. Wower Elmenh* frumenti
Steweck; ‘tritico’ *interpret. Beroald cf. 129,11* 9 <et> aceru.
Michaelis confusisque *v* 12 ipfā (φ) ipsa *v* 13 discer-
nere (φ) *em. v* 15 ipsam *Florid* 16 cenae (φ) *ae ex a*
ead. m. corr. 17 nubtialif (*b ex p corr. ead. m.*) *ne em. φ*
cf. 77,7 19 conit̄ nata (φ, *sed supra prior. n addit. m*)
em. v 20 ruricola *em. φ* certata *poster. a vid. ex j corr.*
(φ) *vid. librarius ipse cognovisse se ad verb. sequens aberrasse,*
sed omisisse alteram syll. ta delere certa E certatim *v* certa
tum *Oud* certa iam *Steweck* certa tamen *Luetj* spectata *Bluemner*
cordata Hild exercitata *Leo cf. 146,6 sq.* 24 uxori[s] (φ) *eras. f*

Oud.

E

ruunt aliae superque aliae sepedum populorum undae
summoque studio singulae granatim totum digerunt acer-
uum separatimque distributis dissitisque generibus e con-
401 spectu perneciter abeunt.

11 Sed initio noctis e conuiuio nuptiali uino madens et
6 fragrans balsama Venus remeat totumque reuincta corpus ||
rosis micantibus uisaeque diligentia miri laboris: "non
tuum", inquit, "nequissima, nec tuarum manuum istud 104
opus, sed illius, cui tuo, immo et ipsius malo placuisti"
10 et f(r)usto cibarii panis ei proiecto cubitum facessit.
interim Cupido solus interioris domus unici cubiculi cu-
stodia clausus cohercebatur acriter, partim ne petulanti
luxurie uulnus grauaret, partim ne cum sua cupita con-
ueniret. sic ergo distentis et sub uno tecto separatis
15 amatoribus tetra nox exanclata.

Sed Aurora commodum <caelum> inequitante uocatae
Psychae Venus infit talia: "uidesne illud nemus, quod fluuio
402 praeterluenti ripisque longis attenditur, cuius imi gurgites
† uicinum fontem despiciunt? oues ibi nitentes auri(q)ue co-
30 l(or)e florentes incustodito pastu uagantur. inde de coma

F 150^b. φ 45^b. 1 sepe dū (φ) 6 flagans^r add.
ead. m. φ: fragrans fragrans vdVI cf. 32,5 67,1 76,1
Venus remeat post micant. (v. 7) transpos. vdVI 10 furto (φ)
al. m. em. 11 unici def. Novák coll. 148,23 156,8 al. (explicat
adverb. acriter) inuii Heins intimi Rohde uicini Purser aurei vdVI
gunaecei [cubiculi] Traube cf. 144,15 13 luxuria (a in ras.
al. m. fort. ex e corr.) φ: luxurie cf. 128,14 15^{est} exanclata
(^{est}add. m. recentiss., c al. m. ex e corr.) φ: exanelata cf. 14,20
131,14 159,5 176,18 XI 2 ex. 12 med. 15 in. 16 commodum
<caelum> Wernicke coll. 52,7 18 praeterfluenti Colv praeter-
ruenti cod. Dorv praeterlabenti Klotz 18 post attend.
distinx. Luetj, post despici. v cuius — respiciunt post
praeterl. ponend. putat Leo imi gurgites (φ) summi uer-
tices Hild imi frutices vdVI inuii frutices <ubi> Luetj rami
turgentes He 19 pontem? Michaelis despiciunt interpr.
'contemnunt' Bluemner respiciunt Oud recipiunt Plasberg i. g.
uicino monte desiliunt Rohde <adipe> nitentes auriue
colore Novák nitentis <solis> auriue colore vdVI auri**
cole (eras. ue) φ: auriue cole auriue colore v nitentis auri
decore (uellere Michaelis) Luetj nitentes auri colore florentes

ud.

E

pretiosi uelleris floccum mihi confestim quoquo modo quae-
situm afferas censeo."

Perrexit Psyche uolenter non obsequium quidem illa 12
functura, sed requiem malorum praecipitio fluuiialis rupis
habitura. sed inde de fluuio musicae suavis nutricula 5
leni crepitu dulcis aurae diuinitus inspirata sic uatici-
<na>tur arundo uiridis: "Psyche, tantis aerumnis exercita,
neque tua miserrima morte meas sanctas aquas polluas
103 nec uero istud <h>orae contra formidabiles oues feras
aditum, quoa<d> de solis fraglantia mutuatae calorem truci 10
rabie solent efferri cornuque acuto et fronte saxea et non
nunquam uenenatis morsibus in exitium saeuire mortalium;
sed dum meridies solis sedauerit uaporem et pecua spiri-
tus fluuiialis serenitate | conquieuerint, poteris sub illa
procerissima platano, quae mecum simul unum fluentum 15
104 bibit, || latenter abscondere. et cum primum mitigata furia
laxauerint oues animum, percussis frondibus atti[n]gui 105
nemori<s> lanosum aurum repperies, quod passim stirpibus
conuexis obhaerescit."

Sic arundo simplex et humana Psychen aegerrimam 13
salutem suam docebat. nec auscultatu <in>paenitendo 21
diligenter instructa illa cessauit, sed obseruatis omnibus

Rosbach [nitentes] aureo (auri *Woelfflin*) colore florentes
Weyman

F 150^b 151^a. φ 46^a. 6 uaticit² (φ) *em. al. m.* 9 iftiui
orae (φ) *post oues transpos. v istud horae Salm cf. 14,2,12*

10 qad* solif (*eras. e*) φ: quo ad e (ad e *m. rec.*) quoad de v
quo de *Petsch* quom de *Novák* cf. 87,10 mutuata (φ)
em. v 11 efferari *Colv* cf. 204,2; *Weyman* *cf. Lact. inst.*

VI 24,24 (p. 576,7), *Beck* *Cic. pro Cacl.* 9,21 12 se*uire

(*eras. r*) 13 pecula (*sed ras. infra l*) φ: pecula pecua v

pecuda *Hild* pecuini — fluuiali *vd VI* 14 poteris <te> *Novák*

16 <te> abscondere *v cf. 179,17* 17 attingui (φ) *sed. em.*

18 nemorif l *add. m. rec.* (φ) 19 conuexif (φ) conexis aut

conexum v 21 penitendo (φ) *em. Petsch* cf. *XI 28 med.* non

paenitendo *Koziol* penitus intento *Jahn* 22 digent^{li} *em.*

ead. m. *illa *eras. c antea linea delet.* (uoluerat scribere *uero*
sequens) φ: illa ancilla? *Traube*

Oud.

E

furatrina facili flauentis auri mollitie congestum gremium
 Veneri reportat. nec tamen apud dominam saltem se-
 cundi laboris periculum secundum testimonium meruit,
 sed contortis superciliis subridens amarum sic inquit: "nec
 5 me praeterit huius quoque facti auctor adulterinus. sed
 iam nunc ego sedulo periclitabor, an oppido forti animo
 singularique prudentia sis praedita. uidesne insistentem
 celsissimae illi rupi montis ardui uerticem, de quo fontis
 atri fuscae defluunt undae proxumaeque conceptaculo uallis
 10 inclusae Stygias inrigant paludes et rauca Cocyti fluenta
 405 nutriunt? indidem mihi de summi fontis penita scatur-
 rigine rorem rigentem hauritum ista confestim defer[s]
 urnula." sic aiens crustallo dedolatum uasculum, insuper
 ei grauiora comminata, tradidit.

14 At illa studiose gradum celerans montis extremum
 16 petit tumulum certe uel illic in<uentura> uitae pessimae
 finem. sed cum primum praedicti iugi conterminos locos
 appulit, uidet rei uastae letalem difficultatem. namque
 saxum immani magnitudine procerum et inaccessa sale-
 20 britate lubricum medi<i>s e faucibus lapidis fontes horri-
 dos euomebat, qui statim proni foraminis lacunis editi
 406 perque procliue delapsi et angusti canalisi exar<a>to con-
 tacti tramite proxumam conuallem || latenter incidebant.

F 151^a. φ 46^a. 5 qq; ead. m. supra lin. add. sed] et
 Petsch 9 proxumaeque em. v cf. v. 23 10 inclusa Stygias
 (ft in ras. al. m., vid. fuisse ē) φ: inclusa ē ^{ft} ygiat (^{ft} m.
 recent.) pauca (φ) em. Lips cociti (φ) fluenta (φ) a
 ex e corr. ead. m. 12 hauritū (φ omitta h) induct.
 defer furnula (φ) al. m. corr. in deferef *urnula deferas Jahn
 cf. 137,2 defers def. Weyman cf. 21,21 15 cele*ranf (eras. r)
 16 cumulū (φ) em. v cf. Verg. Aen. XII 135 sq. inuitē
 φ: iuite iuite in<uentura> uitae Beroald 18 rei] terrae
 Beck 20 medif e raucib; (φ, sed al. m. em.) corr. al. m.
 in mediif faucib; radicibus Draheim 22 exarto φ: ex-
 arcto def. Beck coll. expallidus, expromptus, exspretus ex-
 serto v extrito vd VI exarato Petsch conuecti Beck con-
 lecti Michaelis

Iud.

E

dextra laeuaque cautibus cautis proserpunt et
 longa colla porrecti saeui dracones inconiuae uigiliae 106
 luminibus addictis et in perpetuam lucem pupulis excu-
 bantibus. iamque et ipsae semet muniebant uocales aquae.
 107 nam et "discede" et "quid facis? uide" et "quid agis? 5
 caue" et "fuge" et "peribis" subinde clamant. sic impossi-
 bilitate ipsa mutata in lapide< m > Psyche, | quamuis prae-
 senti corpore, sensibus tamen aberat et inextricabilis peri-
 culi mole prorsus obruta lacrumarum etiam extremo solacio
 carebat. nec Prouidentiae bonae graues oculos innocentis 15
 animae latuit aerumna. nam < su > premi Iouis regalis ales 11
 illa repente propansis utrimque pinnis affuit rapax aquila
 memorque ueteris obsequii, quo ductu Cupidinis Ioui po-
 cillatorem Frygium substulerat, oportunam ferens opem
 deique numen in uxoris laboribus percolens alti culminis 15
 108 diales uias deserit et ob os puellae praeuolans incipit:
 "at tu, simplex alioquin et expers rerum talium, sperasne
 te sanctissimi nec minus truculenti fontis uel unam stillam
 posse furari uel omnino contingere? diis etiam ipsique
 Ioui formidabiles aquas istas Stygias uel fando comperisti, 20

F 151*. φ 46*. 1 cātib; em. ead.(?) m. et φ et del.
 Luety <serpentes> et Rossbach <stridentes> et He uerbum
 quale strepunt uel stridunt post et intercidisse putat Weyman

2 <saeniunt> saeui Purser 3 ^vpetuā em. ead. m.
 cupulif (φ, sed em. al. m.) 4 fem& muniebant (φ) i. e. defende-
 bant cf. 81,12 89,9 metum incutiebant (incipiebant Haupt)Jahn
 7 mutata* (fort. eras.) φ: mutata lapide (a ex u corr. al.
 m.) φ: lapidē (a corr. ex u et - add. m. recent.) cf. 59,16
 8 hif extricabilif (φ) inextricabilis v 10 in mg. † puidencia
 boni cf. Plin. n. hist. XI 145 gnauos Bursian grandes Mos-
 bach 11 pmi def. Weyman, sed addend. erat dei supremi
 Modius cf. 69,7 apol. 39 (45,5 H.) optimi Vulcan pernix Bur-
 sian 13 pocillatorē (po et ll al. m., vid. fuisse paulat)
 φ: pollicitorē cf. 146,17 14 frigiū substulerat 16 prae-
 teruolans He 17 sperafq; (φ) supra q nescio consulto casune
 sit additum quod simile uidet. litterae ^v que del. Haupt quippe
 Jahn cf. 117,24 ne Steuech quae speras vd VI 18 truculentā*
 (eras. l) 20 stigial del. vd VI <nunquam> uel vd VI
 cf. apol. 42 (48,22 H.) 81 (89,23)

Oud.

E.

- quodque uos deieratis per numina deorum, deos per Stygis maiestatem solere? sed cedo istam urnulam”
- 409 [s]et protinus adreptam complexamque festinat libratisque pinnarum nutantium molibus inter genas saeuientium
- 410 dentium et trisulca uibramina draconum remigium dextra
- 6 laeuaque porrigens uolentes aquas et, ut abiret innocuus, praestantes excipit, commentus ob iussum Veneris petere
- 16 eique || se praeministrare, quare paulo facilior adeundi fuit 107 copia. sic acceptam cum gaudio plenam urnulam Psyche
- 10 Veneri citata rettulit.
- 411 Nec tamen nutum deae saeuientis uel tunc expiare potuit. nam sic eam maiora atque peiora flagitia comminans appellat renidens exitiabile: “iam tu quidem magna uideris quaedam mihi et alta prorsus malefica, quae talibus praeceptis meis obtemperasti nauiter. sed adhuc istud, mea pupula, ministrare debebis. sume istam pyxidem”, et dedit; “protinus usque ad inferos et ipsius Orci ferales penates te derige[t]. tunc confere(n)s pyxidem
- 412 Proserpinae: «petit de te Venus», dicit, «modicum de tua
- 20 mittas ei formonsitate uel ad unam saltem dieculam suffi-

F 151^{ab} φ 46*. 1 deie**ratif eras. ce antea induct.)

φ: deieceratif 2 stigif 3 sed (φ) et v cōple-tāq; (φ) complexamque He completum vđ VI adreptum completumque Weyman complexa ungue Jahn adrepta (comprensaque Roszbach) complexaque Leo completum aquae (aqua Oud) Hild cf. 205,2; de deo Socr. prol. (3,8sq. G.)

4 motibus Heins cf. flor. 2 (147,1 vđ VI) 6 nolentes (no refict.; utrum fuerit uo an no, iam discerni nequit) φ: uolentes cf. v. 8; 66,9 158,5 innoxius scil. ó áερός inde ocuis Oud enixius Luetj 7 minantes (min refict.; pr. litt. vid. p̄, tertia potius t quam n fuisse) φ cum legere non posset, primo duar. litt. spatio relicto . . uantes aut . . nantes, deinde al. m. corr. potantes mirantes cod. Dorv praeminantes v praemones Beroald postulantes Luetj praestantes He uolentes — innoxia, permittentes Bluemner cōm̄t; (φ) commenta se Jahn

13 magna (φ) def. Kronenberg coll. act. apost. 8,9; sed potius ad malef. pertinet maga v cf. apol. 51 (58,21 H.)

alte Elmenh cata Vulcan 17 protinus [us]que Beyte (eras. f?) 18 derig& (φ) derige v derige et Petsch (φ) conferens v cf. 143,5

Oud.

ciens. nam quod habuit, dum filium curat aegrotum, consumpsit atque contriuit omne.» sed haud immaturius redito, quia me necesse est indidem delitam theatrum deorum frequentare.”

Tunc Psyche uel maxime sensit ultimas fortunas suas 17 et uelamento reiecto ad promptum exitium sese | compelli 6 manifeste comperit. quidni? quae suis pedibus ultro ad Tartarum manesque commearere cogeretur. nec cunctata diutius pergit ad quampiam turrim praealtam, indidem 10 sese datura[m] praecipitem; sic enim rebatur ad inferos recte 103 atque pulcherrime se posse descendere. sed turris pro- 113 rumpit in uocem subitam et: “quid te”, inquit, “praeci- pitem, o misella, quaeris extinguere? quidque iam nouis- 114 simo periculo laborique isto temere succumbis? nam si spiritus corpore tuo semel fuerit seiugatus, ibis quidem 15 profecto ad inum Tartarum, sed inde nullo pacto redire|| poteris. mihi ausculta. Lacedaemo Achaiae nobilis cui- 16 tas non longe sita est: huius conterminam deuiis abditam locis quaere Taenarum. inibi spiraculum Ditis, et per 174 portas hiantes monstratur iter inuium, cui[us] te limine 108 transmeato simul commiseris, iam canale directo perges 21 ad ipsam [h]Orci regiam. sed non <h>actenus uacua 115 debebis per illas tenebras incedere, sed offas pol[1]entae mulso concretas ambabus gestare manibus, at in ipso ore duas ferre stipes. iamque confecta bona parte mortiferae

F 151^b. φ 46^{ab}. 3 reddito (*prior. d induct.*) em. φ

ē indidē (*m. rec. eff. est ididē*) 8 cunctata (*vid. eras. 2 i. e. ur*) 10 lese (*prior. f ex r corr. ead. m.*) (φ) posterior. *syll. al. m. indux.* daturā (φ) em. v recte (φ) recta *Pric*

11 proin celerrime *Jahn* p*offe (*eras. r*) 2 trif (φ) in *mg.*

pr. m. et in textu al. m. eff., vid. fuisse 13 qdque (que *induct.*) φ: qd q̄ iā (φ) *evan.* 14 succūbil *refict., sed fuit idem* 18 conterminā — abditā (φ) *utroque loco ~ eras.*

19 que retenasū (*vid. f ex r corr. a pr. m.*) φ: q̄ re/tena 20 inuisum *Toup* cui; (φ) cui *Florid in interpretat.*

limine (φ) limite v 21 simulac demiseris *Noite* directo

(φ) em. v 22 horci (φ) acten; (φ, sed em.) uacuo *vid. fuisse uacua* φ: uacua 23 pollente (φ, sed altera \ delet.)

Oud.

E

uiae continaberis claudum asinum lignorum gerulum cum
 agasone simili, qui te rogabit, decidenti(s) sarcinae fusti-
 416 culos aliquos porrigas ei, sed tu nulla uoce deprompta
 tacita praeterito. nec mora, cum ad flumen mortuum
 5 uenies, cui praefectus Charon, protenus expetens portorium,
 sic ad ripam ulteriorem sutili cumba deducit commeantes.
 ergo et inter mortuos auaritia uiuit nec Charon ille <uel>
 Ditis [et] pater, tantus deus, quicquam gratuito facit, set
 417 moriens pauper uaticum debet quaerere et aes si forte
 10 prae manu non fuerit, nemo eum expirare patietur. huic
 squalido seni dabis nauli nomine de stipibus, quas feres,
 alteram, sic tamen, ut ipse sua manu de tuo sumat ore.
 nec setius tibi pigrum fluentum transmeanti quidam super-
 natans senex mortuus putris adtollens manus orabit, ut
 15 eum intra nauigium traahas, nec tu tamen inlicita adflec-
 19 tare pietate. transito fluuio modicum te progressa(m)
 tetrices orabunt anus telam struentes, manus paulisper
 418 accommodes, nec id tamen tibi contingere fas est. nam
 haec || omnia tibi et multa alia de Veneris insidiis orien-
 20 tur, ut uel unam de manibus omittas offulam. nec putes
 futile istud polentacium damnum leue; altera enim per-
 dita lux haec tibi prorsus denegabitur. canis namque
 praegrans, teriugo et satis amplo capite praeditus, im-
 manis et formidabilis, tonantibus oblatrans faucibus mor-
 25 tuos, quibus iam nil mali potest facere, frustra territando
 ante ipsum limen et atra atria Proserpinae semper excu-
 bans seruat uacuum Ditis domum. hunc offrenatum unius
 offulae praeda facile praeteribis ad ipsamque protinus

F 151^b 152^a. φ 46^b. 1 c̄tinauerif φ: contingerif (g al.
 m. ex a corr.) em. v cf. 22, 11 2 decidenti (φ) em. Gruter

8 ditif & pat (φ) nec Ditis pater Beroald uel Ditis p. Sauppe
 et Ditis p. E Ditis portitor Gronov <nauita> Ditis et portitor
 vd VI 14 putria em. in putrif (φ, an fuit primo putrix?)

15 tradaf (φ) em. v 16 pietate (φ) posterior. e ex i corr. al.

m., in mg. pr. m. add. ve fluui em. ead. m. pgressa (φ, sed
 postea emend.) 21 futilē (~ eras.) 24 conantib; (φ) em.

Lips facib; em. ead. m

Oud.

E

Proserpinam introibis, quae te comiter excipiet ac benigne, 109
 419 ut et molliter assidere et prandium opipare suadeat sumere. sed tu et humi reside et panem sordidum petitum esto, deinde nuntiato, quid adueneris, susceptoque quod offeretur rursus remea⁽ⁿ⁾s canis saeuitiam offula reliqua 5 redime ac deinde auaro nauitae data, quam reseruaueras, stipe transitoque eius fluuio recolens priora uestigia ad istum caelestium siderum redies chorum. sed inter omnia 420 hoc obseruandum praecipue tibi censeo, ne uelis aperire uel inspicere illam, quam ferēs, pyxidem uel omnino 10 diuinae formonsitatis abditum curiosius thesaurum.”

Sic turris illa prospicua uaticinationis munus explicuit. 20
 nec morata Psyche pergit Taenarum sumptisque rite stipibus illis et offulis infernum decurrit meatum transitoque 15 per silentium asinario debili et amnica stipe uectori data, neglecto supernatantis mortui desiderio et spretis textricum subdolis precibus et offulae cibo sopita canis || horrenda rabie domum Proserpinae penetrat. nec offerentis 421 hospitae sedile delicatum uel cibum beatum amplexa, sed 20 ante pedes eius residens humilis cibario pane contenta Veneriam pertulit legationem. statimque secreto repletam conclusamque pyxidem suscipit et offulae sequentis fraude

F 152^a. φ 46^b. 2 oppare em. ead. m. 3/4 petitu
 melta em. al. m. (sed emendauerat antea ut vid. pr. m.) in
 petitū* esto φ: petitū* esto 5 efferet² em. φ remeaf
 φ: remeaf seuitiā ā ex e corr. pr. m. 7 ad recolens
 alqd. in mg. add., quod iam non dispicitur; recalcanf non
 cognoui recalcanf Oud cf. 211,8 9/10 ap. ill. q. f. pyx.
 uel inspicere omnino Leo 10 pixidē (φ) uel immo
 Beyte uelantem Michaelis 11 diuine (fort. script. erat na aut
 nae) formonsitatil (evan. Γ) φ: diuine formositati^a postea in lac.
 ab al. m. addit. ut vid. abditū (abdi al. m. refinx., quid fuerit
 non liquet) φ: addictū cf. 114,15 curiosius <scrutari> vdVI
 <curare> curiosius Koziol cures v verbum desideratur
 13 pspicua (φ) in mg. ead. m. ut ppitia cf. 20,1 XI 18 ex.
 14 tenafū (lu evan.) φ: tenaf (sed 4 in ras.) 20 dedicatū
 (φ) em. v cf. v. 2 21 humi Novák

Oud.

E

caninis latratibus obseratis residuaque nauitae reddita
 stipe longe uegetior ab inferis recurrit. | et repetita atque
 adorata candida ista luce, quanquam festinans obsequium
 terminare, mentem capitur temeraria curiositate et: "ecce",
 5 inquit, "inept<a> ego diuinæ formonsitatis gerula, quæ
 nec tantillum quidem indidem mihi delibo uel sic illi
 21 pyxidem. nec quicquam ibi rerum nec formonsitas ulla,
 sed infernus somnus ac uere Stygius, qui statim copereulo
 422 reuelatus inuadit eam crassaque soporis nebula cunctis
 11 eius membris perfunditur et in ipso uestigio ipsaque se-
 mita conlapsa<m> possidet. et iacebat immobilis et nihil 110
 aliud quam dormiens cadauer. sed Cupido iam cicatrice
 solida reualescens nec diutinam suæ Psyches absentiam
 15 tolerans per altissimam cubiculi, quo cohibebatur, elapsus
 fenestram reffectisque pennis aliquanta quiete longe uelo-
 cius prouolans Psychen accurrit suam detersoque somno
 curiose et rursus in pristinam pyxididis sedem recondito
 Psychen innoxio punctulo sagittæ suæ suscitatur et: "ecce",
 20 inquit, "rursus perieras, misella, simili curiositate. sed
 423 interim quidem tu provinciam, quæ tibi matris meæ
 praecepto mandata est, || exsequere nauiter, cetera egomet
 uidero." his dictis amator leuis in pinnas se dedit, Psyche
 uero confestim Veneri munus reportat Proserpinae.

F 152^ab. φ 46^b47^a. 1 obseruatif u *lineola del.* (φ) 4 men-
 tem] repente *Mosbach* 5 inepte** (*eras. go*) φ: Iepta ego
 6 nec cf. 132,4 uel sic *i. e.* 'hoc saltem modo' ut sim *Bur-*
sian melius *Michaelis* 10 releuatus *Rohde* ante in-

uadit alqd. *eras. antea induct.* crāfoq; φ: crāfoq; *em. v*
 12 claplā φ: collaplā *em. v* 14 solidata *Rohde* 15 ante
 cubic. spat. quattuor litt., in quo alqd. *eras.* quo refect.

φ: altissimā partem cubiculi quo cohibebat² in lac. postea add.
 pr. m. artissimam v 16 pennif (φ) 19 ptychem
 21 puinciā identidem legi quamquam *evan.*, p et certissima;
 falsa profert *vdVI* φ: tu puinciā al. aut ead. m. postea add.
 in lac. cf. 216,6 munus quod — mandatum *vdVI* que
 ω) ab al. m. inducta e mutat. in qđ 22 mandata (φ) al. m.
 t. in tū

Oud.

E

Interea Cupido amore nimio peresus et aegra facie, ²²
 matris suae repentinam sobrietatem pertimescens, ad armil-
 lum redit alisque pernicipibus caeli penetrato uertice magno
 Ioui supplicat suamque causam probat. tunc Iuppiter
 prehensa Cupidinis buccula manuque ad os suum relata ⁵
 consauiat atque sic ad illum: "licet tu", inquit, "domine
 fili, numquam mihi concessu deum decretum seruaris
⁴²⁴ honorem, sed istud pectus meum, quo leges elementorum
 et uices siderum disponuntur, conuulneraris assiduis icti-
 bus crebrisque terrenae libidinis foedaueris casibus contra- ¹⁰
 que leges et ipsam Iuliam disciplinamque publicam tur-
 pibus adulteriis existimationem famamque meam laeseris
 in serpentes, in ignes, in feras, in aues et gregalia pecua
 serenos uultus meos sordide reformando, | at tamen mode-
 stiae meae memor quodque inter istas meas manus cre- ¹⁵
 ueris, cuncta perficiam, dum tamen scias aemulos tuos
 cauere ac, si qua nunc in terris puella praepollet pulcri-
 tudine, praesentis beneficii uicem per eam mihi repensare
 te debere."

Sic fatus iubet Mercurium deos omnes ad contionem ²³
⁴²⁵ protinus conuocare ac, si qui coetu caelestium defuisset, in ²¹
 poenam decem milium nummum conuentum iri pronun-
 tiare. quo metu statim completo caelesti theatro pro ¹¹¹
 sede sublimi sedens procerus Iuppiter sic enuntiat:

"Dei conscripti Musarum albo, adolescentem istum quod ²⁵
 manibus meis alumnatus sim, profecto scitis omnes. cuius
 primae iuuen-|tutis caloratos impetus freno quodam coher-
 cendos existimaui; sat est cotidianis eum fabulis ob adul-

F 152^b. φ 47^a. 2 armillū (*al. m. llu mut. in le; in
 mg. pr. m. armilē*) φ: armilē *cf. 224, 23 Lucil. rec. Marx 767
 II p. 272* 6 c̄fauiat u *mut. in b al. m.* 13 in imbres *Jahn
 in cynos in feras immanes Rohde cf. Ov. met. VI 113; Weyman
 cft. Ps.-Clement. recogn. X 22 (p. 232 Gersdorf): Semelem Cad-
 miam mutatus in ignem (stuprauit), Dietze Achill. Tat. II 37,4*

14/15 molestiae — immemor *Nolte* 25 aluo (φ) 28 sit
*ex fi corr. al. m. eras. ~ et addit. t; nescio an fuerit sic aut fi
 emendat. in fi* φ: sim *cf. 190, 14* 28 fabulif (*b ex u corr. al. m.*)

Oud.

E

teria cunctasque corruptelas infamatum. tollenda est
 omnis occasio et luxuria puerilis nuptialibus pedicis alliganda.
 puellam elegit et uirginitate priuauit: teneat, possideat,
 amplexus Psychen semper suis amoribus perfruat⁴²⁶ur.” et ad Venerem conlata facie: “nec tu”, inquit,
 6 “filia, quicquam contristere nec prosapiae tantae tuae
 statuque de matrimonio mortali metuas. iam faxo nuptias
 non impares, sed legitimas et iure ciuili congruas”, et
 ilico per Mercurium arripi Psychen et in caelum perduci
 10 iubet. porrecto ambrosiae poculo: “sume”, inquit, “Psyche,
 et immortalis esto nec umquam digredietur a tuo nexu
 Cupido, sed istae uobis erunt perpetuae nuptiae.”

24 Nec mora, cum cena nuptialis affluens ex(h)ibetur.
 accumbebat summum torum maritus, Psychen gremio suo
 15 complexus. sic et cum sua Iunone Iuppiter ac deinde
 427 per ordinem toti dei. tunc poculum nectaris, quod uinum
 deorum est, Ioui quidem suus pocillator ille rusticus puer,
 ceteris uero Liber ministrabat, Vulcanus cenam coquebat;
 Horae rosis et ceteris floribus purpurabant omnia, Gratiae
 30 spargebant balsama Musaeq(ue) uoce canora personabant;
 Apollo cantauit ad c[h]itharam, Venus suauis mu-
 428 sicae suppari[n] gressu formosa saltauit, scaena sibi
 si(c) concinnata, ut Musae quidem | chorum canerent
 429 (aut) tibias inflarent, Sатурus et Paniscus ad fistulam
 35 dicerent. sic rite Psyche conuenit in manum Cupidinis

F 152^b. φ 47^{a-b}. 8 (habeat) teneat Brant 6 piofa
 pię (φ) em. al. m. 8 iuri Jahm 10 φ: iubet^{et} (add. al.
 vel ead. m.) 13 affluens Weyman cf. 78,27 exhibet² (φ,
 supra add. h) 16 tunc (dum) vd VI quod — est del.

Wower 20 qq; (φ) def. Oud (qui revocat ad v. 22: formosa
 salt.) uoce Guilelm q; (i. e. que) uoce He 21 Apollo can-
 tabat (sic) ad citharam ante Musae (v. 20) transpos. vd VI
 lac. statuit He; supplend. talia qualia post dapes vel inter dapes
 cf. 105,12 et Luc. Icarom. 27 chiterā φ: citherā 22 sup
 ingrellā (φ) suppari gressu Scal 23 si (φ) sic v ccin-
 nata (φ) al. m. add. f formose Passerat 23/24 canerent (et)
 Petsch (aut) vel tibias(ue) Oud inflaret v 25 diceret v

Oud.

E

et nascitur illis maturo partu filia, qua(m) Voluptatem nominamus.' 112

Sic captivae puellae delira et temulent^la illa narrabat 25
 anicula; sed astans ego non procul dolebam mehercules,
 quod pugillares et stilum non habebam, qui tam bel(l)am 5
 fabellam praenotarem. ecce confecto nescio quo graui
 430 proelio latrones adueniunt onusti, non nulli tamen, immo
 promptiores uulnerati; <his> domi relictis et plagas re-
 curantibus ipsi ad reliquas occultatas in quadam spelunca
 sarcinas, ut aiebant, proficisci gestiunt. prandioque raptim 10
 tuburcinato me et equum uectores rerum illarum futuros
 fustibus exinde tundentes producunt in uiam multisque
 cliuis et anfractibus fatigatos prope ipsam uesperam per-
 ducunt ad quampiam speluncam, unde multis onustos
 rebus rursus ne breuiculo quidem tempore refectos ociter 15
 reducunt tantaque trepidatione festinabant, ut me plagis
 multis obtundentes propellentesque super lapidem propter
 uiam positum deicerent. unde crebris aequae ingestis icti-
 bus crure dextero et ungula sinistra me debilitatum aegre
 ad exurgendum compellunt. et unus: 'quo usque', inquit, 26
 'ruptum istum asellum, nunc etiam claudum, frustra pasce-
 mus?' et alius: 'quid quod et pessumo pede domum
 nostram accessit nec quicquam idonei lucri exinde cepi-
 mus, sed uulnera et fortissimorum occisiones.' alius iterum:
 'certe ego, cum primum sarcinas istas quanquam inuitus 25

F 152^b 153^a. φ 47^b. 1 qua em. al. m. et φ 2 no****|
 minam; (o ex u al. m. ut vid. refingendo eff.; voluerat scribere
 nuncup.) φ: nominam; numen nominamus Petsch in mg.
 inferior. fabula explicit 4 sed <dum> vd VI 5 q (φ)

quis E cf. 133, 11 apol. 17 (21, 11 H.) ^{bel} uelã em. m. recentiss.

φ: ^buellam 6 Ecce (φ) Ec in ras. 8 uulnerati (φ) al. m.
 add. l uulnerati. <his> Bursian 10 agebant (φ, sed al. m.
 em.) ut aiebant post quadam v. 9 transpos. vd VI 11 post
 equum legitur mēū om. φ 12 eximie Bluemner

15 obiter (φ) ociter cod. Dorv cf. 21, 21 Landgraf Arch. f. lat.
 Lex. IX 400; falso conferunt Quint. decl. X 16; obiter signi-
 ficat 'simul' vel 'lente, neglegenter', non 'statim, cito'
 16 trepidatione festinabant (φ) in ras. al. m.; quid fuerit, non liquet

Oud.

E

pertulerit, protinus eum uulturis gratissimum pabulum futurum praecipitabo.’

- 431 Dum secum mitissimi homines altercant de mea nece, iam et domum perueneramus. nam timor ungulas mihi 5 alas fecerat. tum quae ferebamus amoliti properiter nulla salutis nostrae cura ac ne meae quidem necis habita comitibus adscitis, qui uulnerati remanserant, dudum re-
currunt, re<liqua ipsi> latari, taedio, ut aiebant, nostrae
432 tarditatis. || nec me tamen mediocris carpebat scrupulus
10 contemplatione comminatae mihi mortis; et ipse mecum: ‘quid stas, Luci, uel quid iam nouissimum expectas? 11: mors, et haec acerbissima, decreto | latronum tibi comparata est. nec magno conatu res indiget; uides istas rupinas proximas et praeacutas in his prominentes s[c]i-
15 lices, quae te penetrante<s, ante>quam decideris, mem-
433 bratim dissipabunt. nam et illa ipsa praeclara magia tua uultum laboresque tibi tantum asini, uerum corium non asini crassum, sed hiru[n]dinis tenue membranu[1]llum circumdedit. quin igitur masculum tandem sumis ani-
20 mum tuaeque salutis, dum licet, consulis? habes summam oportunitatem fugae, dum latrones absunt. an custodiam anus semimortuae formidabis, quam licet claudi pedis tui calce unica finire poteris? — sed quo gentium capessetur
434 fuga uel hospitium quis dabit? haec quidem inepta et

F 153^a. φ 47^b. 1 pabulū b ex u corr. al. m. 3 sic immitissimi *Cornelissen* cf. 152,11 5 cumq; (φ, sed al. m. in lac.) em. v 6 ac ne meq (φ) m. reficiens eff. fet meq
7 actutum *Leo* 8 relatori φ: relaturi relaturi taedia v <cete>ra latari *Hild* <reliquam praedam ipsi> relat. *Luetj* <relicta> rel. *Koziol* <reliqua ipsi> rel. *vd VI* quem secut. latari *He* res latari *Petsch* *Λούκ. 23 ἀπέρσαν ὡς τὰ λοιπὰ τῶν σκευῶν ἀνασῶσαι* 12 aceruiffima em. φ 13 nec — indiget *haud aptum ratus post* consulis (v. 20) *transpon. Leo, sed res consilium latron. significat* 14 scilicet (φ, sed *eras. priore* c)
15 penetrante quā (φ) em. *Pric* pene antequam in *mg. φ* *Elmenh* 16 cf. 17,17 17 *uictū in ras., in *mg. ead. m.* uultū : uultū asini <dedit> *vd VI* 18 hirundinif (φ) hominis *VI* *hirudinis Fulv* harundinis *Kronenberg coll. Plin. n. hist. I 126* mēbra nullū (φ) em. v 24 <at> haec *Kronenberg*

Oud.

E

prorsus asinina cogitatio; quis enim uiantium uectorem suum non libenter auferat secum.²

Et alacri statim nisu lorum, quo fueram destinatus, 27
 abrumpo meque quadripedi cursu proripio. nec tamen
 astutulæ anus miluinos oculos effugere potui. nam ubi 5
 me conspexit absolutum, capta super sexum et aetatem
 audacia lorumprehendit ac me deducere ac reuocare
 contendit. nec tamen ego, memor exitiabili<s> propositi
 latronum, pietate ulla commoueor, sed incussis in eam
 posteriorum pedum calcibus protinus adplodo terræ. at 10
 illa, quamuis humi prostata, loro tamen tenaciter inhaere-
 435 bat, ut me procurrentem aliquantisper tractu sui sequere-
 tur. et occipit statim clamos<is> ululatus auxili-
 ualidioris manus implorare. sed frustra fletibus cassum
 tumultum commouebat, quippe cum nullus adforet, || qui 15
 suppetias ei ferre posset nisi sola illa uirgo captiua, quæ
 uocis exitu procurrentis uidet hercules memorandi specta-
 culi scaenam, non tauro, sed asino dependentem Dircen
 436 aniculam, sumptaque constantia uirili facinus audet pul-
 cherrimum. extorto etenim loro manibus eius me pla- 20
 cidis gannitibus ab impetu reuocatum nauiter incendit 114
 et sic ad cursum rursus incitat. ego simul uoluntariæ 28
 fugæ uoto et liberandæ uirginis studio, sed et plagarum
 suasu, quæ me saepicule commonebant, equestri celeritate
 quadripedi cursu solum replaudens uirgini[s] delicatas uocu- 25
 las ad<h>innire temptabam. sed et scabendi dorsi mei
 simulatione non numquam obliquat|a ceruice pedes de-

F 153^a. φ 47^b 48^a. 2 suum <asinum> *Bluemner*
 5 acutule (in *mg. ead. m. add. astutule*) φ: astutule cf. 203,9
 225,11 7 diducere (φ) *em. v* 8 exitiabili (φ) *al. m.*
add. f 12 tractus uir *Guilelm* 13 clamof *al. m. mut.*
 in clamāf φ: clamofif 24 cōmouebant (φ) *em. v*
 25 quadr. cursu ut *ex v. 4 repetit. del. vdVI* uirginif
 (φ) *em. vdVI* 26 adinnire scauendi (φ) *al. m.*
mut. in scalpendi em. ed. Iunt 27 obliquat a ceruice
 (φ, sed *em. al. m.*) post t *al. m. add. compend. ;*

Oud.

E

437 coros puellae basiabam. tunc illa <su>spirans altius
caelumque sollicito uu<l>tu petens:

'Vos', inquit, 'Superi, tandem meis supremis periculis
opem facite, et tu, Fortuna durior, iam saeuire desiste.
5 sat tibi miseris istis cruciatibus meis litatum est. tuque,
praesidium meae libertatis meaeque salutis, si me domum
peruexeris incolumem parentibusque et formonso proco
reddideris, quas tibi gratias perhibebo, quos honores
habebo, quos cibos exhibebo! iam primum iubam istam
10 tuam probe pectinatam meis uirginalibus monilibus ador-
nabo, frontem uero crispata prius decoriter discriminabo
438 caudaeque setas incuria lauacri congestas et horridas
prompta diligentia mollibo bullisque te multis aureis in-
oculatum uelut stellis sidereis relucentem et gaudiis
439 popularium pomparum ouantem, sinu serico progestans
nucleos <et> edulia mitiora, te meum sospitorem cotidie
15 saginabo. sed nec inter cibos delicatos et || otium pro-
fundum uitaeque totius beatitudinem deerit tibi dignitas

F 153^b. φ 48^a. 1 basiabā ex uasiabā al. m. corr. (φ)
spirans (φ) em. v cf. 220,20 2 nutu (φ) uultu Colv obtutu
Roald cf. XI 1 ex. 14 ex. 5 cūq; (cu fere euan., sed vid. eff.
ex tu, lineolam al. m. add.) φ: tuq; 8 quof (φ) q ex u corr.
ead. m. 10 monilib; (φ) manibus v 11 crispatā (φ) sed
potest etiam legi cristatā 12 lauacri refict., sed fuit id. ut vid.;
om. φ lacuna relicta, in qua m. recentiss. add. nich deficit
<diutina> [lauacri] vdVI cf. apol. 4 (6,12sq.H.) 13 cōpta
(φ) cuncta v comptas Kronenberg comptus Leo cum pia Beyte
prompta He compta <comam> Haupt comam diligenter E
post dilig. est monilib; refict.; fueritne idem, non liquet
φ: pectinabo (in lac. postea add. ead. m.) perpolibo v mollibo
Leo extricabo vel enodabo vdVI expediam (vel expedibo)
He inoculatū (simillimum vid. atque inaulatū) φ: in-
aulatū (postea in lac. add.) 14 uelut refict. sed spat. plurium
litt. non capax φ: ueluti 15 ouantem <ductabo et> vdVI
16 nucleos <et siqua sunt> vdVI <et> Salm edul. mit.
del. Sriver edulio mitiore Haupt <ipsa> te? He cf. 14,12
59,22 17 la**tuabo (omnia reficta; quid eras. sit, non liquet,
& vid. prior. loco g fuisse) φ: laginabo (ead. m. in lac. postea
7.) cf. 96,12 165,4 verb. saturandi ap. Apul. non exstat, saginandi
v deliciis est est (φ, sed in mg. al. m. et) refict., fuit &

Oud.

E

gloriosa. nam memoriam praesentis fortunae meae diuinae-
que prouidentiae perpetua testatione signabo et depictam
in tabula fugae praesentis imaginem meae domus atrio
dedicabo. uisetur et in fabulis audietur doctorumque
stilis rudis perpetuabitur historia "asino uectore uirgo
regia fugiens captiuitatem". accedes antiquis et ipse mira-
440 culis, et iam credemus exemplo tuae ueritatis et Frixum
arieti supernatasse et Arionem delphinum gubernasse et
Europam tauro supercubasse. quodsi uere Iupiter mu-
giuit in boue[m], potest in asino meo latere aliqui uel
uultus hominis uel facies deorum.'

441 Dum haec identidem puella replicat uotisque crebros
intermiscet suspiritus, ad quoddam peruenimus triuium,
unde me adrepto capistro dirigere dextrorsum magnopere
gestiebat, quod ad parentes eius ea scilicet iretur uia.
sed ego gnarus latrones illac ad reliquas commeasse prae-
das, renitebar firmiter atque sic in animo meo tacitus
expostulabam: 'quid facis, infelix puella? quid agis? cur
festinas ad Orcum? quid meis pedibus <uim> facere con-
tendis? non enim te tantum, uerum etiam me perditum
ibis.' sic nos diuersa tendentes et in causa finali de
proprietate soli, immo uiae herciscundae contententes
rapi[n]is suis onusti coram deprehendunt ipsi latrones et
ad lunae splendorem iam inde longius cognitos risu ma-
ligno salutant; et unus e numero sic appellat: 'quorsum
istam festinanti uestigio lucubratis uiam nec noctis intem-
pestae Manes Laruasque formidatis? an tu, probissima
30 36

F 153^b. φ 48^a. 4 fauulif (u corr. in b al. m.)
5 rudis i. e. noua iugis de Rooy eruditus Hertz 7 etiā (φ) et
iam Petsch 8 delphinū (in mg. ead. m. add. no) φ: delphino
10 in bouē (φ) in boue uel in bouem <reformatus> Luetj cf.
Octaviae v. 207.772 potest <et> Petsch 12 cf. 52,19
17 cacit; em. φ 19 <me> meis Bursian pedibus <uim> Röhde
22 herciscunde (al. m. refinx., sed fuit idem; in mg. al. m. idem
add.) φ: hirciscunde (in mg. herciscunde) 27 larūsq; (al.
m. corr.) at refict. φ: an ain Plasberg Vlietii adnotatio
de lac. in φ prorsus perversa

Oud.

E

442 puella, parentes tuos interuisere properabas? sed nos et
solitudini tuae praesidium praestabimus et ad parentes
tuos iter monstrabimus'. et unus manu secutus prehensio
loro retrorsum me || circumtorquet nec baculi nodosi, quod
5 gerebat, suetis ictibus temperat. tunc ingratis ad prom-
443 ptum recurrens exitium reminiscor doloris unguulae et occipio
nutanti capite claudicare. sed: 'ecce', inquit ille, qui me
retraxerat, 'rursum titubas et uaccillas, et putres isti tui
pedes fugere possunt, ambulare nesciunt? at paulo ante
10 pinnatam Pegasi uincebas celeritatem.'

Dum sic mecum fustem quatiens benignus iocatur
comes, iam domus eorum extremam lorica perueneramus. 116
et ecce de quodam ramo procerae cupressus induta la-
queum anus illa pendeat. quam quidem detractam
15 protinus cum suo sibi funiculo deuinctam dedere prae-
cipitem puellaque statim distenta uinculis cenam, quam
postuma diligentia praeparauerat infelix anicula, ferinis
inuadunt animis.

31 Ac dum auida uoracitate cuncta contruncant, iam in-
20 cipiunt de nostra poena suaque uindicta secum considerare.
et utpote in coetu turbulento uariae fuere sententiae, ut
primus uiuam cremari censeret puellam, secundus bestii
obici suaderet, tertius patibulo suffigi iuberet, quartus
444 tormentis excarnificari praeciperet; certe calculo cunctorum

F 153^b 154^a. φ 48^a. 1 intuire *refect.*, sed fuit *id.* φ: furti
uifere furtim interuisere Oud 2 in *mg.* ρhi a *pr. m. script.*
nescio quo pertineat; uoluitne phibeimus? 2/3 φ: et cōpen-
diorū ad domos it̄ et compendiosum ad parentes tuos iter
cod. Dorv Λούκ. 24: ἡμεῖς σε τοῖς οἰκείοις ἀποδώσομεν
ad [parentes] Leo 3 unus] minas Leo manu secutus; *ref.*,
sed vid. id. fuisse φ: manu iiecta secutus; uerbum manu in-
iecta secutus *cod. Dorv* manu iniecta uerba secutus *vd VI*
coll. 24,1 34,17 64,11 <refugientem> secutus *Plasberg*
4 baculi (b *ex u corr. ead. m.*) 6 occipio* *vid. fuisse occi-*
nitio (m) 8 baccillat (φ, *sed b al. m. mut. in u*) *cf. 123,2*
rit | en puella quae (*in mg. .d.*) φ: p̄cipitem puellaq;
* *ras.*) 16 destinata *Colv* 17 postuma* (*eras.*)
ma* (*eras. vid. e*) 21 sententiae (*extr. e in ras.*)

nud.

E

utcumque mors ei fuerat destinata. tunc unus omnium, sedato tumultu, placido sermone sic orsus est:

'Nec sectae collegii nec mansuetudini singulorum ac ne meae quidem modestiae congruit pati uos ultra modum delictique saeuire terminum nec feras nec cruces nec ignes nec tormenta ac ne mortis quidem maturatae festinas tenebras accersere. meis itaque consiliis auscultantes uitam puellae, sed quam meretur, largimini. nec uos memoria deseruit utique, quid iam dudum decreueritis de isto asino semper pigro quidem, | sed manducone summo, 10 nunc etiam mendaci fictae debilitatis et uirginalis || fugae sequestro ministroque. hunc igitur iugulare crastino placeat totisque uacuefacto praecordiis per mediam aluum nudam uirginem, quam praetulit nobis, insuere, ut sola 45 facie praeminente ceterum corpus puellae nexu ferino 15 coherceat, tunc super aliquod saxum scruposum insiciatum et fartilem asinum exponere et solis ardentis uaporibus tradere. sic enim cuncta, quae recte statuistis, ambo 32 sustinebunt, et mortem asinus, quam pridem meruit, et illa morsus ferarum, cum uermes membra laniabunt, et 20 ignis flagrantiam, cum sol nim<i>is caloribus inflammabit 117 uterum, et patibuli cruciatum, cum canes et uultures intima protrahent uiscera. sed et ceteras eius aerumnas et tormenta numerate: mortuae bestiae ipsa uiuens uentrem habitabit, tum faetore nimio nares <cruciante> aestu 25 et inediae diutinae letali fame tabescet nec suis saltem liberis manibus mortem sibi fabricare poterit.'

F 154^a. φ 48^ab. 2 fedato (o ut vid. ex a corr.)
 4 pati ex patri corr. ead. m. 7 accessere (φ) accersere vel
 arcessere v cf. 169,18 Buecheler Mus. Rhen. XXXIX 414 sed
 cf. IX 41 X 10 14 mundam Rohde coll. Λούκ. 2 ἀγαθήν
 16 infiticiū (φ) em. Heins 20 illa^m orful^m al. m., sed. vid.
 fuisse illā (φ) ūmil (φ, sed i mut. in e) 21 nimif
 φ: nimif 25 Tū (φ) cum E <et> cum Petsch <cruc-
 ciante> Luetj aestuet (φ) recte distinx. Luetj cf. 87,21
 129,14 Λούκ. 25: πρῶτον μὲν τὸ νεκρῶ ὄντι συνουκεῖν, εἶτα
 θέρους ὄρα θερμοτάτῳ ἡλίῳ ἐν κτήρει καθ' ἑαυτὸν καὶ ἑμῶν
 ἀεὶ κελίοντι ἀποθνήσκειν καὶ μηδὲ ἑαυτῆν ἀποκτεῖναι ἔχειν

Oud.

E

Talibus dictis non pedibus, sed totis animis latrones in eius uadunt sententiam. quam meis tam magnis auribus accipiens quid aliud quam meum crastinum deflebam cadauer.

LIBER VII

1 446 Vt primum tenebris abiectis dies inalbebat et candi-
6 dum solis curriculum cuncta conlustrabat, quidam de
numero latronum peruenit; sic enim mutuae salutationis
officium indicabat. is in primo speluncae aditu residens
et ex an<h>elitu recepto spiritu tale collegio suo nun-
10 tium fecit:

447 'Quod ad domum Milonis Hypatini, quam proxime
diripimus, pertinet, discussa sollicitudine iam possumus
esse securi. postquam uos enim fortissimis uiribus cunctis
ablatis c[r]astra nostra remeastis, immixtus ego turbelis
15 popularium || dolentique atque indignanti similis arbitra-
bar, super inuestigatione facti cuius modi consilium cape-
ret<ur> et an et quatenus latrones placeret inquiri, re-
nuntiaturus uobis, uti mandaueratis, omnia. nec argu-
mentis dubiis, sed rationibus probabilibus | congruo cunctae
20 multitudinis consensu nescio qui Lucius auctor manifestus
facinoris postulabatur, qui proximis diebus fictis commen-
daticijs litteris Miloni sese uirum commentitus bonum
artius conciliauerat, ut etiam hospitio susceptus inter
448 familiares intimos haberetur plusculisque ibidem diebus

F 154^{ab}. φ 48^b.

3 Ego falluistiuf | legi & em̄daui rome

felic. METAMORPHOSEON · LIB · VI · (XPHC · INCIP · LIB · VII ·

felic̄ 5 inabebat em. ead. m. cf. Enn. ann. 212 (Vahlen²)

9 anelitu (φ) tale (φ) cf. 181,3 10 facit (vid. ead. m. add.)
φ: fecit 13 fortissimif uirib; (φ) cf. 55,24 56,10 fortis-
simi uiri Scal fort. recte cf. 79,24 158,3 fortissimi uiri, rebus
Oud (sed cf. 119,1) fortissimi diuitijs Bluemner 14 crastra
em. φ 16 caper& (φ) caperent vel caperetur v <ciuitas>
caperet Plasberg 19 indubiis? Leo

Oud.

F

demoratus falsis amoribus ancillae Milonis animum inre-
pens ianuae claustra sedulo explorauerat et ipsa membra, 118
in quis omne patrimonium condi solebat, curiose per-
spexerat. nec exiguum scelerati monstrabatur indicium, 2
quippe cum eadem nocte sub ipso flagitii momento idem s
profugisset nec exinde usquam compareret; nam et prae-
sidium fugae, quo uelocius frustratis insecutoribus procul
ac procul abderet sese, eidem facile suppeditasse; equum
namque illum suum candidum uectorem futurum duxisse
secum. plane seruum eius ibidem in hospitio repertum 10
scelerum consiliorumque erilium futurum indicem, per
magistratus in publicam custodiam receptum et altera die
tormentis uexatum pluribus ac paene ad ultimam mortem
449 excarnificatum, nil quicquam rerum talium esse confessum,
missos tamen in patriam Luci illius multos numero, qui 15
reum poenas daturum sceleris inquirerent.'

Haec eo enarrante, ueteris fortunae et illius beati
Lucii praesentisque aerumnae et infelicis asini facta com-
paratione, medullitus ingemebam subiitque me non de
nihilō ueteris || priscæque doctrinae uiros finxisse ac pro- 20
nuntiasse caecam et prorsus exoculatam esse Fortunam,
quae semper suas opes ad malos et indignos conferat nec
unquam iudicio quenquam mortalium eligat, immo uero
cum is potissimum deuersetur, quos procul, si uideret,
fugere deberet, quodque cunctis est extremius, uarias 25
opinionēs, immo contrarias nobis attribuat, ut et malus
boni uiri fama gloriētur et innocentissimus contra noxiō

F 154^b. φ 48^b. 2 cf. 72,22 *Lucr. VI 804* 6 iam *E*
8 ac pcul *del. al. m.* suppeditasse (φ) *uid. fuisse tass&*
9 nanq; futurū *refict.* 13 necatū (*lit. refict., fuit uexatū,*
x certo *cognovi*) φ: uexatū 15 luci illiuf (φ) *mut. in lucii*
v
irol *m. vetust.; in mg. add. m. vet. (an prima?)* uirol 17 hec
60 ena+rrante (60 *add. ead. m., eras. a*) 19 ingemiscebam
He subiit+q; (ii *in ras., t uid. ex a corr., omnia refinx. al.*
m.) φ: fubiliatque 23 eligit *uid. ead. m. emend.* 24 φ: his
cf. 234,24 27 innocentissimof (em. *ead. m. [?]*) noxiō2 ore (φ)

Oud.

E

3 rumore plectatur. ego denique, quem saeuissimus eius
 450 impetus in bestiam et extremæ sortis quadripedem de-
 duxerat cuiusque casus etiam quouis iniquissimo dolendus
 atque miserandus merito uideretur, crimine latrocinii in
 5 hospitem mihi carissimum postulabar. quod crimen non
 modo latrocinium, uerum etiam parricidium quisque rectius 119
 nominarit. nec mihi tamen licebat causam meam defen-
 dere uel unico uerbo saltem denegare. | denique ne mala
 conscientia tam scelesto crimini praesens uiderer silentio
 10 consentire, hoc tantum inpatientia productus uolui dicere:
 451 'non feci.' et uerbum quidem praecedens semel ac saepius
 inmodice clamitauit, sequens uero nullo pacto disserere
 potui, sed in prima remansi uoce et identidem boauit
 'non non', quanquam nimia rutunditate pendulas uibras-
 15 sem labias. sed quid ego pluribus de Fortunæ scae-
 452 uitate conqueror, [quan]quam nec istud puduit me cum
 meo famulo meoque uectore illo equo factum conseruum
 atque coniugem.

4 Talibus cogitationibus fluctuantem subit me illa cura
 20 potior, qua statuto consilio latronum manibus uirginis
 decretam me uictimam recordabar uentremque crebro
 suspiciens meum iam misellam puellam parturibam. sed
 ille, qui commodum falsam de me notoriam || pertulerat,
 expromptis mille aureum, quos insutu laciniae contexerat
 25 quosque uariis ui<a>toribus detractos, ut aiebat, pro sua

em. Casaub noxiorum more *Colv* cf. *Tert. de fug. 2*: sectatores
 ueritatis nocentissimorum more tractari

F 154^b 155^a. φ 48^b 49^a. 3 quouif (φ) quouius *Rohde* cuiuis v
 cf. 53, 24 87, 13 183, 14 *Birt Arch. f. lat. Lex. XV 81 sqq.* 5 karif-
 fimū 9 cfcientia (φ) a *in ras. al. m.* 10 perductus *Florid*

12 clamitauit (φ) *ref. al. m. et supra voc. add.* ^{ac} tractauit edis-
 serere *Colv* 14 n̄n̄ cum *refingeret al. m. eff. n̄ fi* rutun-
 ditate *corr. in rot al. m.* 15 scquitate *refict. sed fuit id.*

φ: feuitate cf. 35, 18 62, 15 16 quanquā (φ) quam *Beroald*
 quam quidem *Pric* cf. *apol. 62 (70, 24 H.) 37 (43, 8 H.)* nec (φ)
 uel *Colv (servato quamquam)* 17 equo *del. Koziol* cf. 71, 15
 19 agitationib; *litt. ref., fuit* cogitationib; φ: cogitationibuf

24 cf. 43, 30 25 uitorib; (*em. al. m.*) φ: iutorib; *d)
uod eras., antea delet. erat)

Oud.

E

453 frugalitate communi conferebat arcae, infit etiam de salute
 commilitonum sollicitate sciscitari. cognitoque quosdam,
 immo uero fortissimum quemque uariis quidem, sed in-
 pigris casibus oppetisse, suadet, tantisper pacatis itineribus
 omniumque proeliorum seruatis indutiis inquisitioni com- 5
 militonum potius insisteretur et tirocinio nouae iuuentutis
 ad pristinae manus numerum Martiae cohortis facies inte-
 graretur: nam et inuitos terrore compelli et uolentes
 praemio prouocari posse nec paucos humili seruilique
 uitae renuntiantes ad instar tyrannicae potestatis sectam 10
 454 suam conferre malle. se quoque iam dudum pro sua
 parte quendam conuenisse hominem et statu procerum et
 aetate iuuenem et corpore uastum et manu strenuum,
 eique suasisse ac denique persuasisse, ut manus <h>ebe-
 tatas diutina pigritia tandem referret ad frugem meliorem 15
 bonoque secundae, dum posset, frueretur ualetudinis nec 120
 manum ualidam erogandae stipi porrigeret, sed hauriendo
 potius exerceret auro. talibus dictis uniuersi omnes ad- 5
 sens[i]ere et illum, qui iam comprobatus uideretur, ad-
 scisci et alios ad supplendum numerum uestigari statuunt. 10
 tunc profectus et paululum commoratus ille perducit
 immanem quendam iuuenem, uti fuerat pollicitus, nescio
 455 an ulli praesentium comparan|dum — nam praeter
 ceteram corporis molem toto uertice cunctos antepollebat
 et ei commodum lanugo malis inserpebat — sed plane 25
 centunculis disparibus et male consarcinatis semiamictum,

F 155^a. φ 49^a. 3 quenq; 4 adpetiflle (vid. ead. m.
 add.) φ: oppetiflle 10 renuntiantes <se> ^{op}Oud (sectam s.
 per apposition. adiect. ratus) <uiuere seque ad> sectam He
 aetatem suam conterere Koziol sed suam s. conf. vid. inter-
 pretand. 'se in unum congregare' 12 quēdā em. ead. m.
 statura Oud 14 ebetatal (φ) 17 *fed (vid. fuisse f,
 lineola antea delet.) φ: Sed 18 adfenfiere φ: adfenfiere
 adsensi vd VI cf. 87,18 117,5 21 producit vd VI
 23 ulli (φ) nulli? He sed cf. Quint. IX 4,1 X 1,65 XII 10,2
 25 et ei] etsi Bluemner fort. recte

Oud.

E

inter quos pectus et uenter crustata crassitie || reluc[t]e-
bant.

Sic introgressus: 'hauete', inquit, 'fortissimo deo
Marti clientes mihique iam fidi commilitones, et uirum
5 magnanimae uiuacitatis uolentem uolentes accipite, liben-
tius uulnera corpore excipientem quam aurum manu sus-
cipientem ipsaque morte, quam formidant alii, meliorem.
nec me putetis egenum uel abiectum neue de pannulis
istis uirtutes meas aestimetis. nam praefui ualidissimae
10 manui totamque prorsus deuastauit Macedoniam. ego sum
praedo famosus Haemus ille Thracius, cuius totae pro-
uinciae nomen horrescunt, patre Therone aequae latrone
inclito prognatus, humano sanguine nutritus interque ipsos
6 manipulos factionis educatus heres et aemulus uirtutis
16 tudinem magnasque illas opes exiguo temporis amisi spatio.
nam procuratorem principis ducenaria perfunctum, dehinc
fortuna tristiore decussum, praetereuntem <d>eo <i>rato
456 fueram adgressus. sed rei noscendae carpo ordinem. fuit
20 quidam multis officiis in aula Caesaris clarus atque con-
spicuus, ipsi etiam probe spectatus. hunc insimulatum
quorundam astu proiecit extorrem saeuens inuidia. sed
uxor eius Plotina, quaedam rarae fidei atque singularis
457 pudicitiae femina, quae decimo partus stipendio uiri fami-
25 liam fundauerat, spreto atque contemptis urbicae luxuriae
deliciis fugientis comes et infortunii socia, tonso capillo, 121
in masculinam faciem reformato habitu, pretiosissimis
monilium et auro monetali zonis refertis incincta inter

F 155*. φ 49^a. 1 crassitie reluctabant (φ) relu-
cebant *Bluemner cf. 251,25* relucitabant *Vollgraff* 3 ha-
bete (φ) fortissimi *Petsch cf. 127,7* 12 atq; (φ) aequae
Lips 17 *cf. Hirschfeld² kaiserl. Verwaltungsbeamte (1905)*
p. 435 sqq. 18 ptereunte me orato (φ) ante me supra e
eras. ~ praetereuntem v meo fato *Bursian* coram *Beroald*
incoram *Steweck* deo meo irato *Haupt* deo irato (*i. e. Marte*)
Crusius Marte deo irato *vdVl* properante meo fato *Petsch*
19 *adgressol* (φ) *em. m. quae refec. litt.* 22 alto (*vid. fuisse*
(tu) φ: astu

Oud.

E

ipsas custodientium militum manus et gladios nudos intrepida cunctorum periculorum particeps et pro mariti salute peruigilem curam suscipie(n)s aerumnas adsiduas ingenio masculino sustinebat. || iamque | plurimis itineris difficultatibus marisque terroribus exanclatis Zac[h]ynthum sepetebat, quam sors ei fatalis decreuerat temporariam sedem. sed cum primum litus Actiacum, quo tunc Macedonia delapsi grassabamur, appulisset, nocte promotam tabernulam quandam litori nauique proximam, <quam> uitatis maris fluctibus incubabant, inuadimus et diripimus omnia. nec tamen periculo leui temptati discessimus. simul namque primum sonum ianuae matrona percepit, procurrens in cubiculum clamoribus inquietis cuncta miscuit milites suosque famulos nominatim, sed et omnem uiciniam suppetiatum conuocans, nisi quod pauore cunctorum, qui sibi quisque metuentes delitiscabant, effectum est, ut impune discederemus. sed protinus sanctissima — uera enim dicenda sunt — et unice fidei femina, bonis artibus gratiosa, precibus ad Caesaris numen porrectis et marito reditum celerem et adgressurae plenam uindictam impetrauit. denique noluit esse Caesar Haemi latronis col(l)egium, et confestim interiuit: tantum potest nutus etiam magni principis. tota denique factione militarium uexillationum indagatu confecta atque concisa ipse me furatus aegre solus mediis Orci faucibus ad hunc euasimodum: sumpta ueste muliebri florida, in sinus flaccidos [h]abundante, mitellaque textili coniecto capite, calceis

F 155^{a,b}. φ 49^{a,b}. 3 sustinēf (al. m. add.) φ: sustinent
 suscipiens *He cf. apol. 15 (17,29 H.)* 5 troribus (buf al. m.
in ras. scr.; vid. fuisse trorisq; φ: terroriq; exantlatis (φ)
cf. 136,15 zachinthū 7 lit; actia cū (post. c inter scribend.
ead. m. ex t corr. et in mg. add. c) 8 grassabam; (φ) grassa-
 bamur *v cf. 39,3* 9 quandam <quam> Luetj proximam
 <quam> *vd VI* 12 nanq; 13 cubic. *sc. virorum publicum*
Kronenberg 14 οἷε *ut vid. deleta i ex οἷα em. pr. m.*
 φ: οἷε 22 coligiū (φ) *em. v* interibit (φ) *em. al. m.*
 26 flaccidos (*l ex i corr. ead. m.*) 27 habundante (φ)

Oud.

E

460 femininis albis illis et tenuibus indutus et in sequiorem
 sexum incertus atque absconditus, asello spicas ordeacias
 gerenti residens per medias acies infesti militis transabiui.
 461 nam mulierem putantes asinariam concedebant liberos ab-
 5 itus, quippe cum mihi etiam tunc depiles genae leui 122
 pueritia splendicarent. nec ab illa tamen paterna gloria
 uel mea uirtute descui, quanquam semitrepidus || iuxta
 mucrones Martios constitutus, sed habitus alieni fallacia
 tectus, uillas et castella solus adgrediens, uiaticulum mihi
 10 conrasi' et diloricatis statim pannulis in medium duo
 milia profudit aureorum et: 'en', inquit, 'istam sportulam,
 immo uero dotem collegio uestro libens meque uobis du-
 cem fidissimum, si tamen non recusatis, offero breui tem-
 poris spatio lapideam istam domum uestram facturus au-
 15 ream.'

9 Nec mora nec cunctatio, sed calculis omnibus ducatum
 latrones unianimes | ei deferunt ueste(m)que lautiusculam
 proferunt, sumeret abiecto centunculo diuite. sic reforma-
 462 tus, singulos exosculatus et in summo puluinari locatus
 20 cena poculisque magnis inauguratur. tunc sermonibus
 mutuis de uirginis fuga deque mea uectura et utrique
 destinata monstruosa morte cognoscit et, ubi locorum esset
 illa, percontatus deductusque, uisa ea, ut erat uinculis
 onusta, contorta et uituperant nare discessit et: 'non sum
 25 quidem tam brutus uel certe temerarius', inquit, 'ut sci-

F 155^b. φ 49^b. 1 albis illis] albulis? He tenuib;
 (b ex alia litt. al. m. corr., sed in mg. pr. m. add. uib;)
 φ: tenun mut. in tenuif em. in tenuib⁹ ead. m. inductus
 cod. Dorr Oud cf. 48,9 flor. 9 (156,20 vdVI) sed 198,16 2 in-
 cert; (φ) insertus Beroald incertatus Hey intectus He cf. 216,20
 ordeacial (φ) 3 tranfabiui (b ex u corr. ead. m.) φ: tran-
 fiui 4 adit; (φ) em. v 9 uilla seu (φ) uillas seu v uillas
 et He uillas, sed et CFWMueller coll. 189,28 241,10 17 uni-
 amef φ: unanimes ueltēq; - al. m. vid. add. (φ) 18 <quam
 rogant> sumeret vdVI abiecto] ac tectus Colv diuite (φ)
 ad insuta duo milia aureorum refert Beroald diuitem Scriver
 in diuitem Nolte vid. per ironiam dicere cf. 148,3 151,27 152,11
 al.; an sutili? He cf. 6,7 iubentes Leo 20 cenę poculisq;
 (φ) o ex u al. m. corr. cena v

Oud.

E

tum uestrum inhibeam, sed malae conscientiae reatum
 intra me sustinebo, si quod bonum mihi uidetur dissimu-
 lauero. sed prius fiduciam uestri causa sollicito mihi
 tribuite, cum praesertim uobis, si sententia haec mea dis-
 5 plicuerit, liceat rursus ad asinum redire. nam ego arbi-
 463 tror latrones, quique eorum recte sapiunt, nihil ante-
 ferre lucro suo debere ac ne ipsam quidem saepe et
 aliis damnosam ultionem. ergo igitur si perdideritis in
 asino uirginem, nihil amplius quam sine ullo compendio
 indignationem uestram exercueritis. quin ego censeo de-
 10 ducendam eam ad quampiam ciuitatem ibique uenundan-
 dam. nec enim leui pretio distrahi poterit talis aetatula.
 nam et ipse quosdam lenones pridem cognitos habeo,
 quorum poterit unus ma^lgnis equidem talentis, ut arbitror,
 puellam istam praestinare condigne natalibus suis fornicem 15
 processuram nec in similem fugam discurs^uram, non nihil
 464 etiam, cum lupanari seruerit, uindictae uobis depensuram. 123
 hanc ex animo quidem meo sententiam conducibilem pro-
 tuli; sed uos uestrorum estis consiliorum rerumque domini.²

Sic ille latronum fisci aduocatus nostram causam per- 10
 tulerat, uirginis et asini sospitator egregius. sed in diu- 21
 tina deliberatione ceteri cruciantes mora consilii mea prae-
 cordia, immo miserum spiritum, libentes tandem nouicii
 latronis accedunt sententiae et protinus uinculis exsoluunt
 465 uirginem. quae quidem simul uiderat illum iuuenem for- 25
 nicisque et le<n>onis audierat mentionem, coepit risu lae-
 tissimo gestare, ut mihi merito subiret uituperatio totius
 sexus, cum uiderem puellam, proci iuuenis amore nuptia-
 rumque castarum desiderio simulato, lupanaris spurci sor-

155^b 156^a. φ 49^b. 6 qq; (φ) cf. *Petsch Arch. f. l. Lex. VI 268 Woelfflin VII 476*; sed est loc. singular. ap. *Ap. quiqui Colv* qui quidem *Bluemner* quicumque *He lac. ante* quique *stat. Rohde* 15 <in> fornicem v cf. 4,21 37,9 51,13 119,19 187,9 219,21 al. 16 professuram *Rohde* possessuram *Haupt*; per ironiam dicit, quasi illa procedat dignitate difcurrā (φ) em. v 26 leonif (φ, sed supraⁿ add.) al. m. corr. in lenoif latissimo *Beroald* 29 casta^{ru} em. ead. m. dissimulato *Rohde*; sed antea simulare videbatur uirgo

Oud.

E

- didique subito delectari nomine. et tunc quidem totarum
mulierum secta moresque de asini pendebant iudicio. sed
ille iuuenis sermone repetito: | 'quin igitur', inquit, 'sup-
plicatum Marti Comiti pergimus et puellam simul uendi-
5 turi et socios indagaturi? sed, ut uideo, nullum uspiam
pecus sacrificatui ac ne uinum quidem potatui adfatim
uel sufficiens habemus. decem mihi itaque legate comites,
quis contentus proximum castellum petam, inde uobis
epulas <s>aliores comparaturus.'
- 10 Sic eo profecto ceteri copiosum instruunt ignem aram-
que cespite uirenti Marti deo faciunt.
- 11 Nec multo post adueniunt illi uinarios utres ferentes
466 et gregatim pecua comminantes. unde praelectum gran-
dem hircum annosum et horricomem Marti Secutori Co-
15 mitique uictimant. et ilico || prandium fabricatur opipare.
tunc hospes ille: 'non modo', inquit, 'expeditionum prae-
darumque, uerum etiam uoluptatum uestrarum ducem me
strenu<u>m sentire debetis' et adgressus insigni facilitate
nauiter cuncta praeministrat. uerrit, sternit, coquit, tuc-
20 <c>eta concinnat, adponit scitule, sed praecipue poculis
467 crebris grandibusque singulos ingurgitat. interdum tamen
[in]simulatione promendi, quae posebat usus, ad puellam
commeabat adsidue, partisque subreptas clanculo et prae- 124
gustatas a se potiones offerebat hilaris. at illa sumebat
25 adpetenter et non nunquam basiare uolenti promptis sa-
uiolis adlubescebat. quae res oppido mihi displicebat.
'hem oblita es nuptiarum tuique mutui cupitoris, puella
uirgo, et illi nescio cui recenti marito, quem tibi pa-
rentes iunxerunt, hunc aduenam cruentumque percussorem
30 praeponis? nec te conscientia stimulat, sed adfectione
calcata inter lanceas et gladios istos scortari tibi libet?

F 156* φ 49^b 50*. 2 recta (φ) em. v 7 [uel suf-
ficiens] He 9 alia ref (φ) em. m. rec. cf. 91,14 17 me-
strenū (φ) distinx. et u add. al. m. 19 tuceta (φ) em. v
22 infimulatione (φ) seiunx. Oud in del. He cf. 149,27 209,17
25 basiare b ex u corr. al. m. fabioli f (φ, sed em.)
28 decenti Cornelissen

jud.

168 quid, si quo modo latronēs ceteri persenserint? non rursum recurras ad asinum et rursum exitium mihi parabis? re uera ludis de alieno corio.’

Dum ista sycophanta ego mecum maxima cum indignatione disputo, de uerbis eorum quibusdam dubiis, sed non obscuris prudenti asino cognosco non Haemum illum praedonem famosum, sed Tlepolemum sponsum puellae ipsius. nam procedente sermone paulo iam c<1>arius contempta mea praesentia quasi uere mortui: ‘bono animo es’, inquit, ‘Charite dulcissima; nam totos istos hostes tuos statim captiuos habebis’ et instanti ualidiorē unum iam inmixtum, sed modico tepefactum uapore sauciis illis et crapula uinolentiaque madidis ipse abstemius non cessat impingere. et hercules suspicionem mihi fecit, quasi soporiferum quoddam uenenum cantharis misceret illis. cuncti denique, sed prorsus omnes uino sepulti iacebant, omnes pariter mortui. tunc nullo negotio artissimis uinculis impeditis ac pro arbitrio suo constrictis illis, imposita dorso meo puella, dirigit gressum ad suam patriam.

Quam simul accessimus, tota ciuitas ad uotium conspectum effunditur. procurrunt parentes, affines, clientes, alumni, famuli laeti faciem, gaudio delibuti. pompam cerneret omnis sexus et omnis aetatis nouumque et hercules memorandum spectamen, uirginem asino triumphantem. denique ipse etiam hilarior pro uirili parte, ne praesenti negotio ut alienus discreparem, porrectis auribus

F 156^ab. φ 50^a. 1 quid] quod *Petsch* quod si quoquo
Stewech non] num *vd Vl* 6 <esse> Haem. *vd Vl*
 8 cariu] (φ) *em. Beroald* hilarius *Stewech* 9 c̄tēptā ea (φ,
sed eā) queſiuere φ: q̄liere *em. Mercer* mortui] bruti
Bursian surdi *Bluemner* mori *Plasberg coll. X 13 ex.*
 11 infanti (φ) *em. v* 13 uinolentiaq; 16 prorsus somno
 uinoque *Soping* 17 oī partī mortui φ: oī parati morti
adscript. ad uino sep. *ex mg. irrepsisse putat Novák cf. 254,3 sq.*
 ad somnos, partim mortui *Rohde cf. 186,4* passim *Wower*
 parit̄ *He cf. 46,4 50,1* 25 spectam̄ (φ) tam in ros. al. m.
scr. cf. 89,24 spectam̄ ? He cf. 67,24

Oud

E

proflatisque naribus rudiui fortiter, immo tonanti clamore personui. et illam thalamo receptam commode parentes sui fouebant, me uero cum ingenti iumentorum ciuiumque multitudine confestim retro Tlepolemus agebat non inuitum. nam et alias curiosus et tunc latronum captiuitatis spectator optabam fieri. quos quidem colligatos adhuc uino magis quam uinculis deprehendimus. totis ergo prolatis erutisque rebus et nobis auro argentoque et ceteris onustis ipsos partim constrictos, uti fuerant, prouolutosque in proximas rupinas praecipites dedere, alios uero suis sibi gladiis obruncatos reliquere.

Tali uindicta laeti et gaudentes ciuitatem reuenimus. et illas quidem diuitias publicae custodelae commiserere, Tlepolemo puellam repetitam lege tradidere. exin meum sospitatore[m] nuncupatum matrona prolixè curabat ipsoque nuptiarum die praesepium meum ordeo passim repleri iubet faeculentumque camelo Bactrinae sufficiens apponi. sed quas ego condignas Fotidi diras deuotiones inprecer, quae me formauit non canem, sed asinum, quippe cum uiderem largissimae cenae reliquiis rapinisque canes omnes inescatos atque distentos.

Post noctem unicam et rudimenta Veneris recens nupta gratias summas apud suos parentes ac maritum mihi meminisse non destitit, quoad summos illi promitterent ho-

F 156^b. φ 50^a. 3 ciuiūq; (φ) litt. refict. mut. in ouīūq;

4 retro* (eras. p aut t antea induct.) φ: retro² retrorsum Luetj plepolem; (φ) 5 <eram> et Rohde 10 rapinal (φ) em. v 11 relinquere em. φ 12 gaudentes (φ) litt. postrem. refict.; fuit til a pr. m. corr. in tel ciuitatēf (ead. m. del. f et add. ~; alia litt. refing. erasit f) φ: ciuitatē 13 publica custodela (φ) verb. quale asseruandas supplet Florid <in> publicam custodelam Bursian publicae custodelae Oud 14 T. <uero> Plasberg meū (φ) me suum Beroald memet Hild inepte; nam memet Ap. non adhibet nisi pro pronom. reflex. cf. 29,20 67,24 77,14 169,12 172,6 apol. 24 (27,14 H.) 15 rutatabat (alter. ta induct., in mg. ead. m. curuta) φ: curatabat 17 fartim Bluemner feminūq; (φ) em. v 18 deuotiones del. Leo; sed cf. 220,12 XI 16 21 adq; (litt. ref.) φ: atq

Oud.

E

nores habituri mihi. conuocatis denique grauioribus amicis
 consilium datur, quo potissimum pacto | digne remunerarer.
 placuerat uni domi me conclusum et otiosum hordeo lecto
 473 fabaque et uicia saginari; sed optinuit alius, qui meae
 libertati prospexerat, suadens, ut rurestribus potius campis 5
 in greges equinos lasciuiens discurrerem daturus dominis
 equarum inscensu generoso multas mulas alumnas. ergo 15
 igitur euocato statim armentario equisone magna cum 126
 praefatione deducendus adsignor. et sane gaudens laetus-
 que praecurrebam sarcinis et ceteris oneribus iam nunc 10
 renuntiaturus nantaque libertate ueris initio pratis her-
 474 bantibus rosas utique reperturus aliquas. subibat me
 tamen illa etiam sequens cogitatio, quod tantis actis gra-
 tiis honoribusque plurimis asino meo tributis humana facie
 recepta multo tanta pluribus beneficiis honestarer. sed 15
 ubi me procul a ciuitate gregarius ille perduxerat, nullae
 deliciae ac ne ulla quidem libertas excipit. nam protinus
 uxor eius, auara equidem nequissimaque illa mulier,
 molae machinariae subiugum me dedit frondosoque baculo
 subinde castigans panem sibi suisque de meo parabat corio. 20
 nec tantum sui cibi gratia me fatigare contenta, uicino-
 rum etiam frumenta mercenariis discursibus meis con-
 terebat. nec mihi misero statuta saltem cibaria pro tantis
 praestabantur laboribus. namque hordeum meum frictum
 475 et sub eadem mola meis quassatum ambagibus || colonis 25
 proximis uenditabat, mihi uero per diem laboriosae ma-

F 156^b 157^a. φ 50^a^b. 1 habitum iri *Petsch* habitu iri
Plasberg coll. Arch. f. l. Lex. ind. I—X p. 596 cf. 13,10 sq. 102,6
128,16 sq. apol. 3 (3,13 sq. H.) 48 (55,14 H.) 51 (57,25 H.)

2 facto (φ) pacto *Oud* 3 uti (¹ *supra t add. ead. m. et in*
mg. ni) φ: uni 6 inter *vd Vl* 8 equisoni *vd Vl*
 11 pratif (rat *in ras. al. m. ex art*) φ: partif *sed em. ead.*
m. 13 consequens *Rohde* 15 *cf. apol. 3 (4,20 H.) Leo*

Arch. f. lat. Lex. XII 99 sqq. 18 auarę qde φ: auarā qdē
 auara quidem *v cf. 167,7 188,11 a. equidem Rossbach cf. 161,14*
 19 nodosoque *Bluemner* ponderosoque *Purser cf. 72,17*
 22 *mercenariif em. φ*

Oud.

E

chinae adtento sub ipsa uespera furfures apponebat in-
cretos ac sordidos multoque lapide salebrosos.

- 16 Talibus aerumnis edomitum nouis fortuna saeua tra-
didit cruciatibus, scilicet ut, quod aiunt, domi forisque
5 fortibus factis adoriae plenae gloriarer. equinis armentis
namque me congregem pastor egregius mandati dominici
476 ser[i]us auscultator aliquando permisit. at ego tandem
liber asinus laetus et tripudians graduque molli gestiens
equas opportunissimas iam mihi concubinas futuras deli-
10 gebam. sed haec etiam spes hilarior in capital(e) pro-
cessit exitium. mares enim ob [admissuram] uenerem
477 pasti satianter ac diu saginati, terribiles [alios] alioquin
et utique quouis asino fortiores, de me | metuentes sibi et
adulterio degeneri praecauentes nec hospitalis Iouis ser-
15 uato foedere riualem summo furentes persecuntur [h]odio. 127
hic elatis in altum uastis pectoribus arduus capite et
sublimis uertice primoribus in me pugillatur unguis, ille
terga pulposis torulis obesa conuertens postremis uelitur
478 calcibus, alius hinnitu maligno comminatus remulsis auri-
20 bus dentiumque candentium renudatis asceis totum me
commorsicat. sic apud historiam de rege Thracio lege-
ram, qui miseros hospites ferinis equis suis lacerandos
deuorandosque porrigebat; adeo ille praepotens tyrannus

F 157^a. φ 50^b. 2 lapidel' alebrosos eras. f em. al.
m. 5 plenus Groslet; genet. ad gloriar. refert Oud., ad
factis Hild gloriarere qn if (φ, sed al. m. recte distinx.)

6 nanq; 7 feriu' (φ, sed in mg. al. m. c ferul)
10 capital al. m. add. e φ: capitat 11 ueterē (φ) in mg.
1. ad v. sequ. addit. fort. huc pertinet uenerem v, ut inter-
pretament. del. Pric, defend. deleto admiss. aut scripto admis-
sariam Oud ueterinam Haupt ueneream Wower uberem Lips

<in> uenerem Petsch cf. 95,19 12 aliof aliqn & (φ, in mg.
c. alias) alios del. v cf. 7,12 81,15 15 hodie em φ

18 corulif (φ) em. v uelitat (φ) litt. ref. corr. in uol
19 remissis ed. Rom. 20 alteif (φ) refict. litt. mut. in costif
2. Luetj hastis v saxis Oud 22 feris? He sed cf. 28,9
proiciebat vd VI praepotens ille v

Oud.

E

sic parcus hordei fuit, ut edacium iumentorum famem
 corporum humanorum largitione sedaret. ad eundem mo- 17
 dum distractus et ipse uariis equorum incursibus rursus
 molares illos circuitus requirebam. uerum fortuna meis
 cruciatibus insatiabilis aliam mihi denuo pestem instruxit. || 5
 479 delegor enim ligno monte deuehundo, puerque mihi prae-
 fectus imponitur <ex> omnibus ille quidem puer deter-
 rimus. nec me montis excelsi tantum arduum fatigabat
 iugum, nec saxaeas tantum sudas incursando contribam un-
 480 gulas, uerum fustium quoque crebris ictibus perdi^e de- 10
 dolabar, ut usque plagarum mihi medullaris insideret
 dolor; coxaeque dexteræ semper ictus incutiens et unum
 feriendo locum dissipato corio et ulceris latissimi facto
 foramine, immo fouea uel etiam fenestra nullus tamen
 desinebat identidem uulnus sanguine delibutum obtundere. 15
 lignorum uero tanto me premebat pondere, ut fascium
 481 molem elefanto, non asino paratam putares. ille uero
 etiam quotiens in alterum latus praeponderans declinarat
 sarcina, cum deberet potius grauantis ruinae fustes de-
 mere et leuata paulisper pressura sanare me uel certe in 20
 alterum latus translatis peraequare, contra lapidibus ad-
 ditis insuper sic iniquitati ponderis medebatur. nec tamen 18
 post tantas meas clades inmodico sarcinae pondere con-
 tentus, cum fluuium transcenderemus, qui forte praeter uiam

F 157^a. φ 50^b. 1 [sic]? Leo parcul *litt. refict.*; *uid. fuisse*

partul φ: partul 3 equa 4 *litt. refict.*; *fuit equo* 4 φ: equo 4
 7 omnibus *def. Hild coll. Dict. bell. Troi. II 16 (27,30 Meister)*
 <prae> omnibus *vd Vl coll. 213,7.10 omnibus <modis> v omni-*
modis Guilelm omnium ed Vic Iunt <ex> o. He puer
del. v cf. Phil. supp. IX 519 sqq. 9 contriueram *vd Vl*
sed cf. Thielmann Arch. f. lat. Lex. III 542 10 pcliue (φ)
 perdite *Hild perdiem Purser coll. 165,26 perdius Plasberg*
prolixo Luetj cf. 75,24 164,15 al. prodige Bursian persaepe v
 11 usque <uapulando> *vd Vl* 16 liño 4 *em. ead. m.*
 fasciū (f ex r al. m.) φ: sarcinū 20 iuare *He me]*
eam Bluemner 22 iniquitate (φ) *al. m. corr. in ineq-*
iniquitatem vel iniquitati v Ap. verb. medendi cum tertio casu
coniungit 24 per uiam *Kronenberg*

Oud.

E

defuebat, peronibus suis ab aquae madore consulens ipse
 quoque insuper lumbos meos insiliens residebat, exi- 128
 guum scilicet et illud tantae molis super|pondium. ac
 si quo casu limo caenoso ripae supercilio lubricante [h]o-
 5 neris impatientia prolapsus deruissem, cum deberet egre-
 gius agaso manum porrigere, capistro suspendere, cauda
 subleuare, certe partem tanti oneris, quoad resurgerem
 482 saltem, detrahere, nullum quidem defesso mihi ferebat au-
 xilium, sed occipiens a capite, immo uero et ipsis auri-
 10 bus totum me compilabat || †cidit fusti grandissimo,
 donec fomenti uice ipsae me plagae suscitarent. idem
 mihi talem etiam excogitauit perniciem. spinas acerrumas
 483 et punctu uenenato uir[i]osas in fascem tortili nodo con-
 strictas caudae meae pensilem deligauit cruciatum, ut in-
 15 cessu meo commotae incitataeque funestis aculeis infeste
 19 me conuulnerarent. ergo igitur ancipiti malo laborabam.
 nam cum me cursu proripueram fugiens acerbissimos in-
 cursus, uehementiore nisu spinarum feriebar: si dolori
 parcens paululum restitsem, plagis compellebar ad cur-
 20 sum. nec quicquam uidebatur aliud excogitare puer ille
 nequissimus quam ut me quoquo modo perditum iret,
 idque iurans etiam non nunquam comminabatur.

Et plane fuit, quod eius detestabilem malitiam ad peiores
 conatus stimulet; nam quadam die nimia eius insolentia
 25 expugnata patientia mea calces in eum ualidas extuleram.
 denique tale facinus in me comminiscitur. stuppae sar-

F 157^{ab}. φ 50^b51^a. 1 pōib; ut vid. m. vet. mut. in
 pdib; φ: pomib; (in mg. m. recentiss. add. peronib;)
 2 <haud> exiguum Petsch 4 honerif em. φ 7 certe
 (φ) supra te eras. vid. ~ 10 concipulabat Lips cf. 204,8
 vd Vl Arch. f. lat. Lex. IX 461 |cidit (φ) caedit E cae-
 cidit
 dens v ortum ex cōpilabat putat Beyte (sed offendit perfect.), ex
 cipu
 cōpilabat Plusberg et id Koziol concidendo Luety crudeliter
 He inter cidit et fusti lac. quatt. litt. (φ), sed nihil perit
 13 uiriosaf (φ) uirosas v cf. 213,16 15 infestis aculeis [in-
 feste] Leo 17 acerruissimos (φ, b supra u add. al. m.)

Oud.

E

484 cina me satis onustum probeque funiculis constrictum pro-
 ducit in uiam deque proxima uillula spirantem carbun-
 culum furatus oneris in ipso meditullio reponit. iamque
 fomento tenui calescens et enutritus ignis surgebat in
 flammam et totum me funestus ardor inuaserat, nec ullum 5
 pestis extremæ suffugium nec salutis aliquod apparet
 solacium et ustrina talis moras non sustinens et meliora
 consilia praeuertitur. sed in rebus scaeuis adfulsit For- 20
 tunæ nutus hilarior nescio an futuris periculis me reser-
 uans, certe praesente statutaque morte liberans. nam forte 10
 485 pluuiæ pridianæ recens conceptaculum aquæ lutulentæ 129
 proximum conspicatus ibi memet inprouido saltu totum
 abicio flammaque prorsus extincta tandem et $\ddot{\text{p}}$ pondere
 leuatus et exitio liberatus euado. sed ille deterrimus ac
 temerarius puer hoc quoque suum nequissimum factum in 15
 me retorsit gregariisque omnibus adfirmavit me sponte
 uicinorum foculos transeuntem titubanti gradu prolapsam
 ignem ultroneum accersisse mihi, et arridens addidit:
 'quo usque ergo frustra pascemus [in]ignitum istum?'

Nec multis interiectis diebus longe peio<ri>bus me 20
 dolis petiuit. ligno enim, quod gerebam, in proximam
 casulam uendito uacuum me ducens iam se nequitiae meae
 486 proclamans imparem miserrimumque istud magisterium
 rennuens querelas huius modi concinnat: 'uidetis istum 21
 pigrum tardissimumque et nimis asinum? me prae<ter> 25
 cetera flagitia nunc nouis periculis etiam angit. ut

F 157^b. φ 51^a. 1 ppeq; (φ) em. Stewech 2 car-
 bunculū b ex u al. m. corr. 7 sustinet, sed vel sustinens
 [et] v et meliora 'vel optima' interpretat. Plasberg diutiora
 Bluemner maturiora Oud pleniora Kronenberg timidiora He
 8 cf. 77,23 11 lutulentæ <plenum> v d VI 18 accer-
 sisse . m & (φ) accersisse mihi . et Petsch cf. 153,7 244,14 ar-
 cessisse Lips 19 Inigninū (φ , sed m. rec. in mg. \circ igninum)
 ignigenum v ignigerum vir doct. igniarium Oud ignitum He in-
 quilibrium Leo 20 peiob; em. m. rec. et φ 24 cf. 133,3
 25 nimis <asininum> Bluemner $\bar{\text{p}}$ (φ) em. ed. Iwnt
 26 etiam periculis v d VI

Oud.

E

quemque enim uiatorem prospexerit, sine illa scitula mulier
 seu uirgo nubilis seu tener puellus est, ilico disturbato
 gestamine, non nunquam etiam ipsis stramentis abiectis,
 497 furens incurrit et homines amator talis appetit et humi
 5 prostratis illis inhians illicitas atque incognitas temptat
 libidines et ferinas <parans> uoluptates auersa Venere
 498 inuitat ad nuptias. nam imaginem etiam sauii mentiendo
 ore improbo compulsat ac morsicat. quae res nobis non
 mediocris lites atque iurgia, immo forsitan et crimina
 10 pariet. nunc etiam uisa quadam honesta iuvene, ligno
 quod deuehebat abiecto dispersoque, in eam furiosos di-
 rexit impetus et festius hic amasio humo sordida pro-
 stratam mulierem ibidem incoram omnium gestiebat in-
 scendere. quod nisi ploratu questuque femineo concla-
 15 matum uiatorum praesidium accurrisset ac de mediis
 unguis ipsius esset erepta liberataque, misera illa com-
 pauita atque dirupta ipsa quidem cruciabilem cladem
 sustinisset, nobis uero poenale reliquisset exitium.'

22 Talibus mendaciis admiscendo sermones alios, qui 130
 499 meum uerecundum silentium uehementius premerent, ani-
 21 mos pastorum in meam perniciem atrociter suscitauit.
 denique unus ex illis: 'quin igitur publicum istum ma-
 ritum', inquit, 'immo communem omnium adulterum illis
 suis monstruosis nuptiis condignam uictimamus hostiam';
 25 et 'heus tu, puer', ait, 'obtruncato protinus eo intestina

F 157^b 158^a. φ 51^a. 1 quenq; uiatorum *vd VI*
 prospexit *Haupt sed est coniunct. iterativ.* illa sit v
 2 puellufese *al. m. f add. post puellu* φ: puella fese *em. vd VI*
 puellus, eos *E* puellus, ecce *Guilelm* puellus sit *aut seruato*
 puellus, sese *infra* inruit *Oud* puellus, e re *Iuetj cf. 233, 26*
 6 ferinas <instruens> *Kronenberg* <parans> *He* feminas uolu-
 tatas *Pric* uoluptates *post* illicitas (v. 5) *transpos. vd VI*
 uoluptarius *Rohde; an* ferin. uolupt. *ut interpretam. ad illic. libid.*
addit. delendum? cf. tamen 39, 12 auersaque *Kaibel*
 7 fabii (b ex u *corr. ead. m.*) 9 mediocri(φ) *mut. al. m.*
in —el 25 *sqq. in maxima huius pag. parte litt. fere*
evanuerunt aut ab al. m. satis neglegenter refictae aut uocibus
supra uetustas repetitis obscuratae sunt

Oud.

E

quidem canibus nostris iacta, ceteram uero carnem omnem operariorum cenae reserua. nam corium adfirmatum | cineris inspersu dominis referemus eiusque mortem de lupo facile mentiemur.' sublata cunctatione accusator ille
 490 meus noxius, ipse etiam pastoralis exsecutor sententiae, 5
 laetus et meis insultans malis calcisque illius admonitus,
 quam inefficacem fuisse mehercules doleo, protinus gladium cotis adtritu parabat.

Sed quidam de coetu illo rusticorum: 'nefas', ait, 'tam 23
 bellum asinum sic enecare et propter luxuriam lasciuiam- 10
 que amatoriam tus opera seruitioque tam neces-
 sario carere, cum aliquin exsectis genitalibus possit neque
 in uenerem [n]ullo modo surgere uosque omni metu pe-
 riculi liberare, insuper etiam longe crassior atque cor-
 pulentior effici. multos ego scio non modo asinos in- 15
 ertes, uerum etiam ferocissimos equos nimio libidinis
 laborantes atque ob id truces uesanosque adhibita tali
 492 detestatione mansuetos ac miles exinde factos et [h]o-
 neri ferundo non inhabiles et cetero ministerio patientes.
 denique nisi uobis suadeo nolentibus, possum spatio modico 20
 interiecto, quo mercatum proximum obire statui, petitis
 e domo ferramentis huic curae praeparatis ad uos actu-
 tum redire trucemque amatorem istum atque insuauem

F 158^a. φ 51^ab.

2 offirmatum Wower adsiccatum

Rohde 10 enecare (al. m. supra add. ⁹nonare) φ: enicare
 (em. m. rec.) sic enecare et post crinatum (v. 11) transpos.
 Kronenberg 11 amatoriā***** opera (media legi nequeunt;
 al. m. superscr. amatoriam crinatus et vid. fuisse —tul a. pr. m.
 script.) φ: amatoriam crinatum opera amatoria crimina,
 tam <utili> opera vdVI crimina [tum] Novák penitus vel
 funditus? He protinus LeoPlasberg 13 in uenerē quae se-
 quantur lineola deleta sunt; lego dubitanter nullomo **furgere
 (eras. vid. do) φ: in uenerē ullo modo furgere nullo edd.
 ante Beroald; ad Schmalz Stilist.³ p. 456 revocat Plasberg
 uofq; oī cetu (φ) metu v 18 mansuetos ac del. G. Voss
 manfuef (φ) sed requiras mansues ac mansuetos cf. 81,19 99,6sq.
 apol. 8,22sq. H. miles Pric cf. Gell. V 14,21 pingues (coll.
 Aotz. 33: ἡμερός τε καὶ πίων) Oud honeri em. φ 21 obire
 refict., sed fuit idem

Oud.

E

dissitis femoribus emasculare et quouis ueruece mitiorem
efficere.’

- 24 Tali sententia mediis Orci manibus extractus, set ex-
492 tremae poenae reseruatus maerebam et in nouissima parte
5 corporis totum me periturum || deflebam. inedia denique
continua uel praecipiti ruina memet ipse quaerebam ex- 131
tinguere moriturus quidem nihilo minus, sed moriturus
integer. dumque in ista necis meae decunctor electione,
matutino me rursum puer ille peremptor meus contra
10 montis suetum ducit uestigium. iamque me de cuiusdam
uastissimae ilicis ramo pendulo destinato paululum uiam
supergressus ipse securi lignum, quod deueheret, recidebat.
et ecce de proximo specu uastum attollens caput funesta
493 proserpiti ursa. quam simul conspexi, pauidus et repen-
15 tina facie contreritus totum corporis pondus in postremos
poplites recello arduaue ceruice sublimiter eleuata lorum,
quo tenebar, rumpo meque protinus pernici fugae com-
mitto perque prona non tantum pedibus, uerum etiam
toto proiecto corpore propere deuolutus immitto me cam-
30 pis subpatentibus, ex summo studio fugiens | immanem
ursam ursaque peiorem illum puerum.
- 25 Tunc quidam uiator solitarium uagumque me respi-
ciens inuadit et properiter insensum baculo, quod gerebat,
494 obuerberans per obliquam ignaramque me ducebat uiam. nec

F 158^a. φ 51^b. 1 uēbece (u mut. in b et ^r add. m. rec.)

φ: uerbece 3 extracto (refict., fuit fort. extract;) set ex-
treme pene reseruatus; merebā (litt. refict., sed vid. ead. fuisse)

φ: retract; f& extma uite despiciens merebā (ead. m. scriptura
magis tenui fort. in lac. postea add.) 4 nobilissima Barth
nauissima Purser 10 fastigium Brant 12 deueherem

vd VI coll. 167,6 14 p̄p̄pit em. ead. m. et φ prorepiit Bluem-
ner cf. 89,1 16 recello cf. 254,5 17—21 uerba
pleraque adeo euanuerunt ut cognosci vix possint 17 cō|ci-
tato al. m. litt. refing. effecit; sed dubium an aliud script.
fuerit, praesertim cum cō i. e. com certum sit φ: co'mitto
cf. 40,11 19 p̄iecto (φ) litt. refict., sed fuit id. 20 lac.

ante summo, in qua nihil iam legitur φ: & summo ex summo
Colv cf. 179,25 214,7 24 me del. vd VI cf. 59,22

Oud.

E

inuitus ego cursui me commodabam relinquens atrocissimam uirilitalis lanienam. ceterum plagis non magnopere comouebam quippe consuetus ex forma concidi fustibus.

Sed illa Fortuna meis casibus perucax tam opportunum latibulum mi[se]ra celeritate praeuersa nouas instruxit insidias. pastores enim mei perditam sibi requirentes uac-
495 culam uariasque regiones peragrantes occurrunt nobis fortuito statimque me cognitum capistro prehensum attrahere gestiunt. sed audacia ualida resistens ille fidem hominum deumque testabatur: 'quid me raptatis uiolenter? quid 10 inuaditis?'

'Ain, te nos tractamus inciuiliter, qui nostrum asinum furatus abducis? || quin potius effaris, ubi puerum eiusdem agasonem, ne[c]catum scilicet, occultaris?'; et ilico de-tractus ad terram pugnisque pulsatus et calcibus contusus 15
496 infit deierans nullum semet uidisse ductorem, sed plane 13 continatum solutum et solitarium ob indicuiae praemium occupasse, domino tamen suo restitutum. 'atque utinam ipse asinus', inquit, 'quem numquam profecto uidissem, uocem quiret humanam dare meaeque testimonium innocentiae perhibere posset: profecto uos huius iniuriae pigeret.'

Sic adseuerans nihil quicquam promouebat. nam collo

F 158^{ab}. φ 51^b. 2 laniē (~ *al. m. vid. add.*) nā
φ: lanie. Nā (*em. al. m. delete Nā et supra addito nā*)
<nam> ceterum *Bluemner* 3 ex forma (*ma refict.*) om. φ
del. Oud cf. vđ Vl Arch. f. lat. Lex. X 386 sqq. 5 misera
(φ) mira *vđ Vl cf. 29,24* 9 refiltent (st *al. m. ex d corr., sed*
pr. m. in mg. add. refiltent) φ: refiltent (st *inter scribend. ex*
al. litt. corr.) 10 raptatis? uiolenter *vđ Vl* 12 an *E*
arif
cf. 69,1 129,20 13 efferatit *em. ead. m. et φ* 14 n+ecatū
corr. al. m. ex neccatū 15 pugniq; (*add. ead. m.*)
et prorsus euan. 16 plane <me> *vđ Vl* 17 *cf. 133,21*
18 suo — utinam *euan.* utinam] si *vđ Vl* 19 quem
<utinam> *vđ Vl* profecto *del. vđ Vl cf. nunq. prof. apol.*
2 (3,2 H.) 40 (47,17 H.) a facto *ad litt. u in uocem litt. euan.*
uidisse uellem *Haupt; Tib. I 10,11 cft. Leo* 21 posset *del.*
vđ Vl, addit. propter clausul. monet Leo

Oud.

E

- constrictum reducunt eum pastores molesti contra montis illius siluosa nemora, unde lignum puer solebat egerere.
- 26 nec uspiam ruris <r>eperitur ille, sed plane corpus eius membratim laceratum multisque dispersum locis conspicitur. quam rem procul dubio sentiebam ego illius ursae
- 497 dentibus esse perfectam et hercules dicerem quod sciebam, si loquendi copia suppeditaret. sed quod solum poteram, tacitus licet serae uindictae gratulabar. et cadauer quidem disiectis partibus tandem totum repertum
- 10 aegreque concinnatum ibidem terrae dedere, meum uero Bellerofontem, abactorem indubitatum cruentumque percussorem criminantes, ad casas interim suas uinctum perducunt, quoad renascenti die sequenti deductus ad magistratus, ut aiebant, poenae redderetur.
- 15 Interim, dum puerum illum parentes sui plangoribus
- 498 fletibusque querebantur, [et] adueniens ecce rusticus nequaquam | promissum suum frustratus destinata sectionem meam flagitat. 'non est', in his inquit unus, 'indidem praesens iactura nostra, sed plane crastino libet
- 20 non tantum naturam, uerum etiam caput quoque ipsum pessimo isto asino demere. nec tibi ministerium deerit istorum.'
- 27 Sic effectum est, ut in alterum diem clades differretur mea. at ego || gratias agebam bono puero, quod saltem
- 25 mort<u>us unam carnificinae meae dieculam donasset. nec tamen tantillum saltem gratulationi meae quietiue 133

F 158^b. φ 51^b 52^a. 1 maesti *He confestim Leo* 2 siluosi *Kronenberg coll. 188, 21 cliuosa Cornelissen* 3 ruris] uuius *Bluemner* operit² (o in ras., fuit a) φ: apt¹² em. v cf. 226, 5 9 partibus <collectis> vd VI 13 [sequenti] Leo 15 inter[im]dum *He (servato v. 16 et) cf. 125, 6* 16 querebantur (in mg. ead. m. add. q; rebant) φ: q̄rebāt et om. φ v ruficōf (v add. ead. m.?) 18 <at> non est *Luetj* in his cf. 80, 16 sanabilis vel tale quid *Leo* indidem scil. a lascivia asini cf. 171, 10 un; (φ) compend.; refict. simile litterae j 21 demetere *Heins cf. Suet. Cal. 33 Cic. de petit. 2, 9* 22 isto φ (φ) oī refict., sed fuit id. 25 mort; (linea induct.) φ: mortuuf

Oud.

E

spatium datum; nam mater pueri, mortem deplorans acer-
 bam filii, fleta et lacrimosa fuscaque ueste contacta, am-
 babus manibus trahens cinerosam canitiem, heulans et
 499 exinde proclamans stabulum inrumpit meum tunsisque ac
 diuerberatis uehementer uberibus incipit: 'et nunc iste 5
 securus incumbens praesepio uoracitati suae deseruit et
 insatiabilem profundumque uentrem semper esitando dis-
 tendit nec aerumnae meae miseretur uel detestabilem
 casum defuncti magistri recordatur; sed scilicet senectam
 infirmitatemque meam contemnit ac despicit et impune se 10
 laturum tantum scelus credit. at utcumque se praesumit
 innocentem; est enim congruens pessimis conatibus contra
 noxiam conscientiam sperare securitatem. nam pro deum
 fidem, quadrupes nequissime, licet precariam uocis usuram
 500 sumeres, cui tandem uel ineptissimo persuadere possis 15
 atrocitate(m) istam culpa carere, cum propugnare pedibus
 et arcere morsibus misello puero potueris? an ipsum
 quidem saepius incursare calcibus potuisti, moriturum
 uero defendere alacritate simili nequisti? certe dorso re-
 ceptum auferres protinus et infesti latronis cruentis ma- 20
 nibus eriperes, postremum deserto deiectoque illo con-
 seruo magistro comite pastore non solus aufugeres. an
 ignoras eos etiam, qui morituris auxilium salutare dene-
 garint, quod contra bonos mores id ipsum fecerint, solere
 puniri? sed non diutius meis cladibus laetaberis, homi- 25
 cida. senties, efficiam, misero dolori naturales uires ad-

F 158^b. φ 52^a. 1 ad datum m. rec. add. est
 acerba al. m. b corr. ex u (φ) 4 exerte Stewech cf. 126,13
 8 miseret (2 al. m. ref., dubium fueritne id.) 11 credit . at]
 creditat Rohde an (em. ead. m.) φ: at atque v et
 Pric utique Pric cf. 126,19 12 innoc. cf. Corp. gloss. Lat.
 VI 580: ἀβλαβής, ἀθώος 13 parare vd VI 16 atro-
 citate (φ) em. v istā ut vid., sed ~ dub. φ: ista culpa
 < tua > Bursian supra carere aliquid eras.; cognoscuntur
 pr. litt. u et extrem. re φ: uacare 18 moriturā em. φ
 21 deiectoq; (φ) in mg. ead. ut vid. m. derelicto 22 non
 ante deserto transpos. vd VI 24 fecerint fecerint (alter.
 induct.) 26 sentias Oud

Oud.

E

501 esse⁹; et cum dicto subsertis manibus exsoluit suam sibi 28
 fasciam pedesque meos singillatim inligans || indidem con-
 stringit artissime, scilicet ne quod uindictae meae super-
 esset praesidium, et pertica, qua stabuli fores offirmari
 502 solebant, adrepta | non prius me desiit obtundere, quam
 6 uictis fessisque uiribus suoapte pondere degrauatus mani-
 bus eius fustis esset elapsus. tunc de brachiorum suorum
 cita fatigatione conquesta procurrit ad focum ardentemque
 titionem gerens mediis inguinibus obtrudit, donec solo, 13:
 10 quod restabat, nisus praesidio liquida fimo strictim eg[r]esta
 faciem atque oculos eius confoedassem. qua caecitate at-
 que faetore tandem fugata est a me perniciēs: ceterum
 titione delirantis Althaeae Meleager asinus interisset.

504

LIBER VIII

1 Noctis gallicinio uenit quidam iuuenis <e> proxima
 16 ciuitate, ut quidem mihi uidebatur, unus ex famulis
 Charites, puellae illius, quae mecum aput latrones pares
 aerumnas exanclauerat. is de eius exitio et domus totius
 505 infortunio mira ac nefanda, ignem propter adsidens, inter
 20 conseruorum frequentiam sic annuntiabat:

‘Equisones opilionesque, etiam busequae, fuit Charite
 nobis, quae misella et quidem casu grauissimo nec uero

F 158^b 159^a. φ 52^a. 5 abrepta φ: arrepta cf. 21,4
 6 degrauatis Passerat cf. 120,11 9 obtruditq; (q; induct., om.
 φ) obtrudit usque Sauppe 10 liquido—egesto Oud cf. 77,4
 egresta (φ, sed puncto del. r) 12 pnicief (φ) f postea
 addit., fort. ab al. m. 13 interissem Florid fort. recte

Ego fallustiuf legi & em̄daui rome Felix. METaphora mor-
 foseon Lib VII. Expic. INCIPI liber. VIII. feliciter. 15 <de>
 proxima v̄dVI coll. 210,14 227,19 <ex> pr. Wower 20 an-
 bat

nuntiauit em. ead. m. φ: annuntiabat 21 etiā busef (po-
 sterior f induct.) que φ: etiā buseq et busequae, iam E

22 nobif q (φ) nobis quam v nobis quoniam Gruter nobis-
 que E nobisque misella <periuit> v̄dVI nobis. quippe Luety
 bit quippe Rohde nobis q He

Oud.

E

incomitata Manis adiuit. sed ut cuncta noritis, referam
vobis a capite, quae gesta sunt quaeque possent merito
doctiores, quibus stilos fortuna subministrat, in historiae
specimen chartis inuoluere.

- 506 Erat in proxima ciuitate iuuenis natalibus prae- 5
nobilis, quo clarus eo pecuniae fuit satis locuples, sed †
luxuriae popinalis scortisque et diurnis potationibus exer-
507 citatus atque ob id factionibus latronum male sociatus
nec non etiam manus infectus humano cruore, Thrasyllus
nomine. idque sic erat et fama dicebat. hic, cum pri- 2
mum Charite nubendo maturuisset, inter praecipuos pro- 11
cos summo studio petitionis eius munus obierat et quan- 135
quam ceteris omnibus id genus uiris antistaret eximiisque
508 muneribus parentum inuitaret iudicium, morum tamen
inprobatu repulsae contumelia fuerat aspersus. ac dum 15
erilis puella in bon<ī> Tlepolemi manum uenerat, firmiter
deorsus delapsus nutriens amorem et denegati thalami
permiscens indignationem, cruento facinori quaerebat ac-
cessum. nactus denique praesentiae suae tempestiuam
occasionem, sceleri, quod diu cogitabat, accingitur. ac 20
die, quo praedonum infestis mucronibus puella fuerat astu
uirtutibusque sponsi sui liberata, turbae gratulantium
exultans | insigniter permiscuit sese salutique praesenti
509 a<c> futurae suboli nouorum maritorum gaudibundus ad
ho<no>rem splendidae prosapiae inter praecipuos hospites 25

F 159^a. φ 52^a^b. 1 ueritil *litt. refict.*, potest fuisse noritil
φ: noritil 6 quo (φ) equo v loco in *codd. legi dicit Beroald*
eloquio Hild qui eo *vd VI* atque (*cf. 158, 20 sq.*) vel formaque He
eo (φ) et v co<pia> He fuit (φ) fuerat *vd VI* simul Colv auitae
Leo del. He (*ut adscript. ad erat, cf. 158, 19, vel ortum ex repetito*
satis) 7 luxurie popinali Hild 8 <aere alieno> exercitatus
vd VI male *cf. 186, 12* clam *vd VI*, sed clam *praeposition.*

esse ap. Apul. docet Novák 9 nec jñ etiā (*al. m ne punctis*
delev., ^a add. et ñ mut. in jñ i. e. inde) φ: nec nō etiā

thrafilluf 10 isque Pric 16 bonⁱ (*al. m. add. 1*)
tlepolemi φ: bonabepolemi 18 premens *vd VI* indigna-
tionem Nolte 19 tempeltillā (φ) em. v *cf. 87, 22* et sic *semper*
23/24 p̄sentia (φ) em. Lips 25 horē (φ, sed em. *al. m.*)

Oud.

E

domum nostram receptus, occultato consilio sceleris, amici fidelissimi personam mentiebatur. iamque sermonibus assiduis et conuersatione frequenti, nonnunquam etiam cena poculoque communi carior cariorque factus in pro-
5 fundam ruinam Cupidinis sese paulatim nescius praecipitauerat. quidni, cum flamma saeui amoris parua quidem
510 primo uapore delectet, sed fomenti<s> consuetudinis exaestuans inmodicis ardoribus totos amburat homines.

8 Diu denique deliberauerat secum Thrasylus, quo<d>
10 nec clandestinis colloquiis opportunum repperiret locum et adulterinae Veneris magis magisque praeclusos aditus copia custodientium cerneret nouaeque atque gli-
511 scentis affectionis firmissimum uinculum non posse dissociari perspiceret et puellae, si uellet, quanquam uelle non
15 posset, furatrinae coniugalis incommodaret rudimentum; et tamen ad hoc ipsum, quod non potest, contentiosa pernicie, quasi posset, impellitur. quod nunc arduum factu putatur, amore per dies roborato facile uidetur
512 effectum. spectate denique, sed, oro, sollicitis animis in-
20 tendite, quorsum furiosae libidinis proruperint impetus.

4 Die quadam uenatum Tlepolemum assumpto Thrasyllo
petebat indagaturus feras, <si> quid tamen in caepreis feritatis est; nec enim Charite maritum suum quaerere patiebatur bestias armatas dente uel cornu. iamque apud
25 frondosum tumulum ramorumque densis tegminibus um-
513 brosu<m> prospectu uestigatorum obseptis caepreis canes

F 159^ab. φ 52^b. 1 occultato (φ) *litt. refictis corrupt. in occultato aut accultato* 4 carior* (*fuitne carioris?*) 5 roinā φ: romā *em. Faber* 7 foimj (φ) *fomento v fomentis E*
9 diu diuque *Bluemner*; 71,8 *cft. Novák* thrafillul quo nec (φ) quod nec *Salm cf. 5,1* quo uel v quo<modo> uel *vd VI (v. 10 Sciopp. secutus)* quo pacto claud. *vel qui claud. Novák*
10/11 locum <cum> *Sciopp* 12 glifcentif (*t vid. corr. ex d*)
15 coniugale *vir doct. ad mg. ed. Iunt alt.* incommodare *He* rud. *'ignorantiam' interpr. Florid* 16 et *del. Pric* 19 <et> intendite *Rohde* 20 proruperit v 21 thlasyllo 22 <si> *add. Colv* 24 armatal (φ) *em. v* 25 nunc *quidem legitur umbrosu φ: umbroso*

Oud.

E

uenationis indagini[s] generosae, mandato, cubili residentes
 514 inuaderent bestias, immittuntur statimque sollertis disci-
 plinae memores partitae totos praecingunt aditus tacitaque
 prius seruata mus<s>itatione, signo sibi repentino reddito,
 latra[n]tibus feruidis dissonisque miscent omnia. nec ulla 5
 caprea nec pauens dammula nec prae ceteris feris mitior
 cerua, sed aper immanis atque inuisitatus exurgit toris
 515 callosae cutis obesus, pilis inhorrentibus corio squalidus,
 setis insurgentibus spinae hispidus, dentibus attritu sonaci
 spumeus, oculis aspectu minaci flammeus, impetu saeuo 10
 fre|mentis oris totus fulmineus. et primum quidem canum
 516 procaciores, quae comminus contulerant uestigium, genis
 hac illac iactatis consectas interficit, dein calcata retiola,
 qua primos impetus reduxerat, transabiit. et nos quidem 5
 cuncti pauore deterriti et alio[n]quin innoxiiis uenationibus 15
 consueti, tunc etiam inermes atque inmuniti tegumentis
 frondis uel arboribus latenter abscondimus, Thrasyllus uero
 nactus fraudium opportunum decipulum sic Tlepolemum
 captiose compellat: ||

“Qui<d> stupore confusi uel etiam cassa formidine 20
 517 similes humilitati seruorum istorum uel in modum pauoris
 feminei deiecti tam opimam praedam mediis manibus
 amittimus? quin equos incendimus? quin ocuis indipisci-
 mur? en cape uenabulum et ego sumo lanceam” nec tan-
 tillum morati protinus insiliunt equos ex summo studio 25
 bestiam insequentes. nec tamen illa genuini uigoris oblita

F 159^b. φ 52^b. 1 indaginiφ (φ) sed f eras. 2 in-
 uaderent (φ) sed eras. nt cf. 76,19 4 mufitatione (φ)
 em. v 5 latrantib; (φ, sed in mg. ē latratibus) ferundif
 (φ) em. v 6 pa,uenf dam,mula litt. quas notavi prorsus
 euan. 7 inuifitatul (φ) cf. Gell. V 14,7 9/10 dentis —
 oculi Rohde 11 post oris lac. statuit vdVI 12 genuinis
 Pursar cf. 140,4 14 reduxerat (φ) interpret. ‘inhibuerat’ Oud
 direxerat Pric 15 alionqn em. φ 17 abscondimur Scal
 cf. 137,16 20 qui (φ) quid v 21 ceruorum de Rhoer
 24 & cape (φ) i cape Heins en cape Haupt cf. 18,1 tu cape
 vdVI em cape? He cf. apol. 63 (71,20 H.) en ego Heins
 lanceā nec prors. euan. 25 ex summo euan.

Oud.

E

retorquet impetum et incendio feritatis ardescens dente
 518 compulso, quem primum insiliat, cunctabunda rimatur. 137
 sed prior Tlepolemus iaculum, quod gerebat, insuper dor-
 sum bestiae contorsit. at Thrasyllus ferae quidem pe-
 5 percit, set equi, quo uehebatur Tlepolemus, postremos po-
 plites lancea feriens amputat. quadrupes recidens, qua
 sanguis effluerat, toto <t>ergo supinatus inuitus domi-
 num suum deuoluit ad terram. nec diu, sed eum furens
 519 aper inuadit iacentem ac primo lacinias eius, mox ipsum
 10 resurgentem multo dente laniauit. nec coepti nefarii
 bonum piguit amicum uel suae saeuitiae litatum saltem
 tanto periculo cernens potuit expleri, sed percito atque
 plagosa crura [uulnera] contegenti suumque auxilium
 520 miseriter roganti per femus dexterum dimisit lanceam
 15 tanto ille quidem fidentius, quanto crederet ferri uulnera
 similia futura prosectu dentium. nec non tamen ipsam
 6 quoque bestiam facili manu transadigit. ad hunc modum
 definito iuene exciti latibulo suo quisque familia maesta
 concurrimus. at ille quanquam perfecto uoto, prostrato
 20 inimico laetus ageret, uultu tamen gaudium tegit et fron-
 tem adseuerat et dolorem simulat et cadauer, quod | ipse
 521 fecerat, auide circumplexus omnia quidem lugentium officia
 sollerter adfinxit, sed solae lacrimae procedere noluerunt.
 sic ad nostri similitudinem, qui uere lamentabamur, con-
 25 formatus manus || suae culpam bestiae dabat.

F 159^b 160^a. φ 52^b 53^a. 1/2 dente cōpulsō (φ) in mg. ead.
 m. add. dentē cōpulsū 4 pepercit & (φ, sed em.) 7 efflu-
 xerat, litt. euan. ergo (φ) em. v 8 fed φ: *et (l' vid.
 euan. aut eras. esse) cf. 160,16 9 |mox, euan. 10 |cepti,
 11 |saeuitiae li,tatū 12 |expl,eri |sed percito at,que
 13 plagoso, cruda u. *Cornelissen* plagosa et cruda u. *Luetj* pla-
 gosa crurum u. *vir doct.* uulnera del. v <contra> uulnera
Bluemner con,tegenti, 14 femus] pectus *Bluemner*
 immisit v demisit *Colv* 15 tant,ō, |fidentiu,| 16 pro-
 |sectu, 18 defuncto v cf. 148,23 *Min. Fel.* 37,3 (60,9 *Boenig*)
Corp. gloss. Lat. II 40 19 u,oto prostr,ato 22 |circum,|
 plexus 22—25 prorsus corrosa paucar. litt. coloream aut
 ductum tenet membrana 24 |similitu,dinē potius legi quam
 ,amaritu,dinē cf. 202,15 φ: amaritudinē cōfirmat, (φ) em. v

hid.

E

Necdum satis scelere transacto fama dilabitur et cur-
 22 sus primos ad domum Tlepolemi detorquet et aures in-
 felicis nuptae percutit. quae quidem simul percepit tale
 nuntium, quale non audiet aliud, amens et uecordia per-
 cita cursuque bacchata furibundo per plateas populosas et 5
 arua rurest(r)ia fertur insana uoce casum mariti quiri-
 tans. confluunt ciuium maestae cateruae, secuntur obuui
 dolore sociato, ciuitas cuncta uacuatur studio uisionis. et
 ecce mariti cadauer accurrit labantique spiritu totam se
 23 super corpus effudit ac paenissime ibidem, quam deuoue- 10
 rat, ei red(d)idit animam. sed aegre manibus erepta suo- 138
 24 rum inuita remansit in uita, funus uero toto feralem
 pompam prosequente populo deducitur ad sepulturam.

Sed Thrasyllus nimium nimius clamare, plangere et, 7
 quas in primo maerore lacrimas non habebat, iam scilicet 15
 crescente gaudio reddere et multis caritatis nominibus
 Veritatem ipsam fallere. illum amicum, coaetaneum, con-
 25 tubernalem, fratrem denique addito nomine <uoce> lugubri
 ciere, nec non interdum manus Charites a pulsandis uer-
 ribus amouere, luctum sedare, heulatum cohercere, uerbis 20
 palpantibus stimulum doloris obtundere, uariis exemplis
 multiuagi casus solacia nectere, cunctis tamen mentitae
 pietatis officiis studium contrectandae mulieris adhibere
 odiosumque amorem suum perperam delectando nutrire.
 sed officiis inferialibus statim exactis puella protinus festi- 25
 26 nat ad maritum suum demeare cunctasque prorsus per-
 temptat uias, certe illam lenem otiosamque nec telis ullis
 indigentem, sed placidae quieti consimilem: inedia deni-
 que misera et incuria squalida, tenebris imis abscondita,

F 160^a. φ 53^a. 3 tale cf. 154,9 6 rurestia (φ) em. v
 cf. 76,2 9 accurrit em. φ occurrit Leo 11 redidit (in mg.
 .1.) φ: reddit em. v 14 nimium nimiumque Colo
 18 <uoce> Oudendorp. secut. He lugere^{gubri} em. ead. m. φ: lu-
 gubri lugubriter Pric cf. 57,23 lugubre (cf. 119,10) aut lugubri
 uoce vel sono Oud 24 lactando Heins 25 statim
 cf. 105,5 121,19 144,9 *factil (eras. e, f corr. ex. τ)
 φ: eractil exactis Elmenh peractis Wower cf. 226,9

Oud.

E

iam cum luce transegerat. sed Thrasyllus instantia per-
 uicaci partim per semet ipsum, partim per ceteros fami-
 liares ac necesarios, ipsos denique puellae parentes ex-
 torquet tandem, | iam lurore et inluvie paene conlapsa
 5 membra lauacro, cibo denique confoueret. at illa, paren-
 tum suorum alioquin reuerens, inuita quidem, uerum re-
 527 ligiosae necessitati subcumbens, uultu non quidem hilario,
 uerum paulo sereniore ob[oe]d]iens, ut iubebatur, uiuen-
 tium munia, pro[r]u[r]sus in [s]pectore, immo uero penitus
 10 in medullis luctu ac maerore carpebat animum; et
 dies totos totasque noctes insumebat luctuoso desiderio et
 imagines defuncti, quas ad habitum dei Liberi for(m)a-
 528 uerat, adfixo seruitio diuinis percolens honoribus ipso se
 8 solacio cruciabat. uerum Thrasyllus, praeceps alioquin et
 15 de ipso nomine temerarius, priusquam dolorem lacrimae
 satiarent et percitae mentis resideret furor et in sese
 529 nimietatis senio lassesceret luctus, adhuc flentem maritum,
 adhuc uestes lacerantem, adhuc capillos distrahentem non
 dubitauit de nuptiis conuenire et imp[r]udentiae labe ta-

F 160^a. φ 53^a. 5 denique]potuque *Cornelissen* 7 sqq. parte
 membranae lacerata uerba nonnulla in finibus uersuum abscissa
 sunt; quae eadem om. φ, al. m. in φ lacunas coniectando ut vid. sup-
 plevit; nec enim litterarum numerus spatium vacuo adaptatus est
 8 uerū...|lo φ: paulo obēdienf (φ) em. v 8/9 uiuen-
 tiū...|nia φ: munia, ma (sic) (— in lac. postea add.)
 9 prurif (φ) em. v inspectore (φ, sed em. ead. m.)
 penit; I.....|lif φ: penit⁹ i medullif 10/11 amū.....
|tof φ: amū & dief totof (pr. m. scrips.) 11 infumebat l.....
|derio φ: ifumebat luctuoso defiderio 12 defuncti
 qu.....|liberi φ: defuncti, qual ad habitum dei, li-
 beri forauerat (φ) em. v 13 adfixo f.....|
 honorib; φ: adfixo seruitio diuinif percolenf honorib;
 colens? He ut spatium sufficiat se φ: sefe 13/14 solac
ra|sylluf φ: solatio cruciabat—,tharfylluf ū
 (ū add. al. m.) 14 cruciabat. sed v cr. uerum He propt.
 spat. vac. 14/15 alio (et prior pars litt. q).....
 temerariuf| φ: alio, quin — et de ipo noie temari⁹ et re
 et ipso nomine *Heins* 17 ninietatif em. φ 19 impru-
 dentie (φ) cf. 36,24 impudentiae v

Oud.

E

cita pectoris sui secreta fraudesque ineffabiles detegere. sed Charite uocem nefanda(m) et horruit et detestata est
 530 et uelut graui ton(tru) procellaque sideris uel etiam ipso diali fulmine percussa corrui corpus et obnubilauit animam. sed interuallo reualescente paulatim spiritu, 5 ferinos mugitus iterans et iam scaenam pessimi Thrasylli perspicuens, ad limam consili desiderium petitoris distulit. tunc inter moras umbra illa misere trucidati Tlepolemi
 531 san(ie) cruentam et pallore deformem attollens faciem quietem pudicam interpellat uxoris: 10

“Mi coniux, quod tibi prorsus ab alio dici non licebit: etsi pectori tuo iam permaret nostri memoria uel acerbae mortis meae casus foedus caritatis intercudit, —
 532 quouis || alio felicius maritare, modo ne in Thrasylli manum sacrilegam conuenias neue sermonem conferas ne(c) 15 mensam accumbas nec toro adquiescas. fuge mei percussoris cruentam dexteram. noli parricidio nuptias auspicari. uulnera illa, quorum sanguinem tuae lacrimae proluerunt, non sunt tota dentium uulnera: lancea mali Thrasylli me tibi fecit alienum” et addidit cetera omnem- 140 que scaenam sceleris inluminauit. 21

F 160^ab. φ 53^a. 2 nefandā (̄ al. m. ut vid. add.)

& horruit (φ) cf. 105,19 exhorruit v cf. 216,26 3 tontru em.
 al. m. 6 mugit; (in mg. ead. m. add. ru) φ: reite-
 rant cf. 218,19 etiā (φ) distinx. Colv 8 illas umbra
 vdVI 9 sane (φ) em. Meurs 12 si v si <uel>... per-
 manet Plasberg <et> iam permanet Leo pmanat φ: pmaneat
 permanet Roald v permaret He uel <si> Pric nec Colv
 13 acerbe (b ex u al. m. corr.) 14 quouis Colv cf. 156,3 aut
 ablativ. putand. cf. Hor. epod. 2,9 Ov. Her. 4,134 15 ne (φ)
 nec v neu He 16 torum Kirchhoff 18sq. membrana
 lacerata in initio versuum nonnullae voces vel litterae abscissae
 sunt; lacunas suppl. al. m. in φ cf. 182,6 sanguinē|...
 lacrimę φ: [-he, lacme tuae v Keil 19 uul|... lancea
 (spatium non capax nisi litterar. nera) φ: uulnera. fed lancea
 (a pr. m. script.) 20 thrafilli alienū|..... dit
 φ: alienū. Et addi dit 21 Inlumi|..... t illa φ: illu-
 mi,nat.at, illa inluminauit. At i. He inluminat υκσνι.
 Tunc i. Keil

901.

E

9 At illa in pulchra maestis quiberal. nec faciem im-
 902 pressa diamine dormiens lacrimis amantibus genas
 obumdat et velut quoddam tormentum inopinatum patiens
 903 hanc redintegrato prolixum heu heu eiulat discissaque interula
 904 discissa brachia saeculentibus palmalis conerberat. nec
 tacet eum quoquam participatis nocturnis imaginibus,
 sed inficio facinoris prorsus dissimulato et nequissimum
 percussorem punire et aerrunabili uitae sese subtrahere
 tacita decernit. ecce rursus imp[er]o[r]uidae uoluptatis
 905 detestabilis petitor aures obseratas de nuptiis obtundens
 906 aderat. sed illa clementer asperrata sermonem Thrasylli
 astuque miro personata instanter garrienti summissequae
 deprecanti:

“Adhuc”, inquit, “tui fratris meique carissimi mariti
 907 facies pulchra illa in meis deuersatur oculis, adhuc odor
 908 cinnameus ambrosei corporis per nares meas percurrit,
 adhuc formonsus Tlepolemus in meo uiuit pectore. boni
 ergo et optimi consules, si luctui legitimo miserrimae
 feminae necessarium concesseris tempus, quoad residuis
 909 mensibus spatium reliquum compleatur anni, quae res

F 160^b. q 53^ab. 1 quienerat] coniuerat *Bertin*
 1 2 toro iā nunc q: thoro faciem impressa,
 nūc t. impressa facie etiam nunc *Keil* t. faciem imp. e. n.
He 2 ema (ultima pars litt. n aut m) idat
 q: ema nātib⁹ genas cohumidat decoras genas *Colr*
 genas inundat *Keil* 3 qdā torm (*rid. suprema*
pars litt. l et posterior pars litt. u) ctu q: qdā torm to inquieta quieti
 excussa luctu, quoddam tormentum subitum patiens luctu
Keil inopinatum *He* spatii explendi causa 4 5 pli xū
 heuen (*vel heula*) (*superior pars litt. l vel d, a*
 decora bchia (*in mg. add. m. vet. iterula, rid. in textu fuisse*
 interida), q: plixū heu heu eiulat. Discissaq; interula decora
 brachia, prolixum heulatum fundit discissaque interula d. br.
Keil, sed spatium non sufficit 8 pculfore (q) *al. m. add., sed*
vid. eras. 9 imperor uide (*induct.*) q: impetor uide im-
 prouide *Roszbach* improuidae v (*inconsultae* interpret. *Oud*
coll. 277, 12) comperendinae *Leo coll. 183, 7* impetu turbidae *Luetj*
 impie toruidae *Koziol* impetu auido *Bluemner* improbae *He*
 amisseque (*al. m. eff. q;*) 14 kmi 16 pcurrit *in mg.*
 . add. re 19 anniq; (q) em. v

Oud.

E

cum meum pudorem, tum etiam tuum salutare commodum respicit, ne forte in maturitate nuptiarum indignatione
 536 iusta manes acerbos mariti ad exitum salutis tuae suscitemus.”

4

Nec isto sermone Thrasyllus sobrius factus uel saltem
 10 tempestiua pollicitatione recreatus identidem pergit linguam
 gustu aestuanti susurros improbos inurguere, quoad
 simulanter reuicta Charite suscipit: “istud equidem certe
 magnopere deprecanti concedas necesse est mihi, Thrasyllus,
 ut interdum taciti clandestinos coitus obeamus nec quis
 537 quam persentiscat familiarium, quoad dies reliquos metiatur annus.”

Promissioni fallaciosae mulieris oppressus subcubuit
 Thrasyllus et prolixè consentit de furtiuo concubitu noctemque
 et opertas exoptat ultro tenebras uno potiundi studio
 15 postponens omnia. “sed heus tu”, inquit Charit[e], “quam probe
 ueste contactus omnique comite uiduatus prima uigilia tacitus
 fores meas accedas unoque sibilo contentus nutricem istam
 meam opperiare, quae claustris
 538 adhaerens excubabit aduentui tuo. nec setius patefactis
 aedibus acceptum te nullo lumine conscio ad meum perducet
 cubiculum.”

Placuit Thrasylo scaena feralium nuptiarum. nec
 11 sequi aliquid suspicatus, sed expectatione turbidus de diei
 tantum spatio et uesperae mora querebatur. sed ubi
 25 sol tandem nocti decessit, ex imperio Charites adhor-
 natus et nutricis captiosa uigilia deceptus inreperit
 cubiculum pronus spei. tunc anus de iussu dominae blandiens

F 160^b. φ 53^b. 3 aceruof (φ) exitū (φ) em. v
 7 lingue satiati (φ) sed del. satiati 1. satiantis Colv; 110,3 cfi.
 Kronenberg l. sauciantis Beroald l. lactantis vd Vl languidae
 satiati? Leo. lingua aestuanti He 9 nec ecce ē in em. φ
 mihi] mi Gruter mihi, mi Oud 11 qđ φ: q quoad v
 reliquof (φ) al. m. corr. in of, in mg. pr. m. Reliq dief metiat
 annof 12 emetiatur vd Vl annū (φ) em. al. m. cf. ad
 v. 11 16 charitate em. φ 26 adhortat; (prior. t. ex 2
 al. m. corr.) φ: adornat⁹

Oud.

E

539 ei furtim depromptis calicibus et oenoforo, quod inmixtum
uino soporiferum gerebat uenenum, crebris potionibus
auide ac secure haurientem mentita dominae tarditatem,
quasi parentem adsideret aegrotum, facile sepeliuit ad
5 somnum. iamque eo ad omnes iniurias exposito ac supi-
nato introuocata Charite masculis animis impetuque diro
fremens inuadit ac supersistit sicarium.

12 "En", inquit, "fidus coniugis mei comes, en uenator
egregius, en carus maritus. haec est illa dextera, quae
10 meum sanguinem fudit, hoc pectus, quod fraudulen-
tas ambages in meum concinnauit exitium, oculi isti, quibus
male placui, qui quodam modo futuras tenebras auspi-
540 cantes uenientes poenas antecedunt. quiesce securus, 142
beate somnare. non ego <te> gladio, non ferro petam; absit,
15 ut simili mortis genere cum marito meo coaequeris: uiuo
tibi morientur oculi nec quicquam uidebis nisi dormiens.
faxo, feliciorum necem inimici tui quam uitam tuam sen-
tias. lumen certe non uidebis, manu comitis indigebis,
Chariten non tenebis, nuptias non frueris, nec mortis
20 quiete recreaberis nec uitae uoluptate laetaberis, sed in-
certum simulacrum errabis inter Orcum et solem et diu
quaeres dexteram, quae tuas expugnauit pupulas, quodque
est in aerumna miserrimum, nescies de quo queraris. at
541 ego sepulchro mei Tlepolemi tuo luminum cruore libabo
25 et sanctis manibus eius istis oculis parentabo. sed quid
mora temporis dignum cruciatum lucraris et meos forsitan
tibi pestiferos imaginariis amplexus? relictis somnolentis
tenebris ad aliam poenalem euigila caliginem. attolle
uacuum faciem, uindictam recognosce, infortunium intel-
542 lege, aerumnas computa. sic pudicae mulieri tui placue-
31 runt oculi, sic faces nuptiales tuos illuminarunt thalamos.

F 160^b 161^a. φ 53^b. 12 iam futuras *vd VI cod. Dorv. se-*
cutus 14 ego <te> *Kronenberg* 20 recreaberis (b *ex u*
al. m. corr.) letaberis (b *ex u al. m. corr.*) 22 queraris
Petsch 24 <ad> sepulchrum *Wower* sepulchrū (φ) ū *in ras.*
al. m. sepulchro He cf. 91,9sq. 28 ac tu in (c tu in *in*
ras. al. m. scr., fuit a... le φ: attale em. v

Oud.

E

Vltrices habebis pronubas et orbitatem comitem et perpe-
543 tuae conscientiae stimulum."

Ad hunc modum uaticinata mulier acu crinali capite 13
depromta Thrasylli conuulnerat tota lumina eumque pror-
sus exoculatum relinquens, dum dolore[m] | nescio cra- 5
pulam cum somno discutit, arrepto nudo gladio, quo se
Tlepolemus solebat incingere, per mediam ciuitatem cursu
furioso proripit se <et> procul dubi<o> nescio quod sce-
lus gestiens recta monumentum mariti contendit. at nos
et omnis populus, nudatis totis aedibus, studiose conse- 10
544 quimur hortati mutuo || ferrum uaesanis extorquere mani-
bus. sed Charite capulum Tlepolemi propter assistens
gladioque fulgenti singulos abigens, ubi fletus uberes et
lamentationes uarias cunctorum intuetur, "abicitē", inquit,
"importunas lacrimas, abicite luctum meis uirtutibus alie- 15
num. uindicauī in mei mariti cruentum peremptorem, 143
punita sum funestum mearum [mearum] nuptiarum prae-
donem. iam tempus est, ut isto gladio deorsus ad meum
Tlepolemum uiam quaeram." et enarratis ordine singulis, 14
545 quae sibi per somnium nuntiauerat maritus quoque astu 20
Thrasyllum inductum petisset, ferro sub papillam dexte-
ram transadacto [c] corruit et in suo sibi peruolutata
sanguine postremo balbuttiens incerto sermone <e>fflauit
animam uirilem. tunc prope familiares miserae Chari-
546 tes accuratissime corpus ablutum [m]unita sepultura ibi 25
dem marito perpetuam coniugem reddidere.

F 161^a. φ 53^b 54^a. 1 p̄nubaf (φ) em. v orb. cf.
109,23 4 deḡta* cf. 74,13 186,1 φ: dēpta 5 dolore

(φ) em. v 8 se <et> He dubi (al. m. add. °) 9 lecta
(φ) sed induct. em. v <et> recta vdVI 10 nudatif (φ)
uiduatis Brant 12 caput φ: capulū 16 meū em. in

mei, ut nunc vid., al. m. φ: mei (ū ead. m. add.)
17 mearū mearū em. φ 22 c̄corruit (φ) cf. 7,16 23 bal-
bultienf φ: balbutienf balbuttiens He cf. 24,11 p̄flauit (φ)
proflauit Pric perefflauit v efflauit He 25 munita (φ) in-
unita Brant cf. 288,11 unita Lips unica Stewech cf. 55,10
109,25

Oud.

E

Thrasyllus uero cognitis omnibus, nequiens idoneum exit[i]um praesenti cladi reddere certusque tanto facinori nec gladium sufficere, sponte delatus ibidem ad sepulchrum "ultronea uobis, infesti Manes, en ades<t> uictima" saepe clamitans, ualuis super sese diligenter obseratis inedia statuit elidere sua sententia damnatum spiritum.

15 Haec ille longo<s> trahens <su>spiritus et nonnunquam inlacrimans grauiter adfectis rusticis adnuntiabat. tunc illi mutati dominii nouitatem metuentes et infortunium domus erilis altius miserantes fugere comparant. sed equorum magister, qui me curandum magna ille quidem commendatione susceperat, quidquid in casula pretiosum conditumque seruabat, meo atque aliorum iumentorum dorso repositum a[d]sportans sedes pristinas deserit. gerebamus infantulos et mulieres, gerebamus pullos, passeres, aedos, catellos et quidquid infirmo gradu fugam morabatur, nostris quoque pedibus ambulabat. nec me pondus sarcinae, quanquam enormis, urgebat, quippe gaudiali fuga | detestabilem illum exectorem uirilitatis 20 meae relinquentem.

Siluosi montis asperum permensi iugum rursusque reposita camporum spatia peruecti, iam uespera semitam tenebrante, peruenimus ad quoddam castellum frequens et opulens, unde nos incolae nocturna, immo uero 144 matutina etiam prohibebant egressione: lupos enim numerosos grandes et uastis corporibus sarcinosos ac nimia ferocitate saeuientes passim rapinis aduetos infestare cunctam illam regionem iamque ipsas uias obsidere et in

F 161^ab. φ 54^a. 2 exitiū (φ) em. *Stewech* clade (φ) ab exitum *pendere conicit Leo* cladi reperire *Stewech* 4 adest (t al. m. add.) uictima 5 ualib (φ, sed. em. m. recentiss.) 7 longo (φ) al. m. add. f fpl (φ) suspiritus *Brant coll. 6,22 123,4 237,23* 9 dñii (ii refict., sed fuit id.) φ: dñi 11 illa equidem *Oud coll. 165,8 cf. 165,18* 12 <cum> commendatione *vdVI coll. 165,8* 14 adsportant em. v 15 *an|seres corr. al. m. ex pal|lares cf. 192,18 254,1 *Heraeus Arch. f. lat. Lex. XI 324* φ: palleres anseres v 16 edof (φ) cf. *Varr. l. L. V 97* *pellas *Piccart* 22 repollita em. φ suppos- *Leo* 27 ad-
ietis Bluemner

Oud.

E

modum latronum praetereuntes adgredi, immo etiam uae-
 sana fame rabidos finitimas expugnare uillas, exitiumque
 550 inertissimorum pecudum ipsis iam humanis capitibus im-
 minere. denique ob iter illud, qua nobis erat commean-
 dum, iacere semesa hominum corpora suisque uisceribus 5
 nudatis ossibus cuncta candere ac per hoc nos quoque
 summa cautione *ingre*[d]di debere idque uel in primis
 obseruitare, ut luce clara et die iam prouecto et sole
 florido uitantes undique latentes insidias, cum et ipso
 lumine dirarum bestiarum repigratur impetus, non laci- 10
 niatim disperso[s], sed cuneatim stipato commeatu diffi-
 551 cultates illas transabiremus. sed nequissimi fugitiui du- 16
 ctiores illi nostri caecae festinationis temeritate ac metu
 incertae insecutionis sprete salubri monitione nec expectata
 luce proxuma circa tertiam ferme uigiliam noctis onustos 15
 nos ad uiam propellunt. tunc ego metu praedicti peri-
 culi, quantum pote, turbae medius et inter conferta
 552 iumenta latenter absconditus clunibus meis <ab> ad-
 g(†)essionibus ferinis consulebam; iamque me cursu celeri
 ceteros equos antecellentem mirabantur omnes. sed illa 20
 pernicietas non erat alacritatis meae, sed formidinis indi-
 cium; denique mecum ipse reputabam Pegasum inclutum
 illum metu magis uolaticum fuisse ac per hoc merito
 pinnatum proditum, dum in altum et adusque caelum
 sussilit ac resultat, formidans scilicet igniferae morsum 25
 Chimaerae. nam et illi pastores, qui nos agebant, in
 speciem proelii manus obarmauerant: hic lanceam, ille
 uenabulum, alius gerebat spicula, fustem alius, sed et

F 161^b. φ 54^a. 3 inertissimarum *Pric* pecūdū († *add.*
ead. m.) φ: pecudū pecorum *He sed cf. Neue-Wagener Lat.*
Formenl. I³ 845 7 uia reddi (φ) uiae reddi v ingredi *He*
 9 uit. und. lat. ins. *post impetus v. 10 transpos. vā VI*
 11 difperfof (φ) em. v 17 pote (φ, *sed m. rec. add. ram*) *litt.*
refict. al. m. mut. in potui poteram v Ap. quam pote, sed quan-
tum poteram dixisse docet Novák; sed cf. Neue-Wagener l. I.³
II 174sq. mediuf (diu *al. m. in ras., sed in mg. pr. m. diuf*)
 18 <ab> v *cf. 168,1* adgessionib; (φ) em. v 20 <asinus et>
 equos *vā VI* 23 uolanticū (n *induct.*) 26 iam Colo

Oud.

E

saxa, quae sale|brosa semita largiter subministrabat; erant
 553 qui sudes praeacutas attol<l>erent; plerique tamen arden-
 tibus facibus proterrebant feras. ne<c> quicumquam praeter
 unicam tubam deerat, quin acies esset proelialis. sed
 5 nequicquam frustra timorem illum satis inanem perfuncti 145
 longe peiores in<h>aesimus laqueos. nam lupi, forsitan
 confertae iuventutis strepitu uel certe nimia luce flam-
 marum deterriti uel etiam aliorum grassantes, nulli contra
 nos aditum tulerunt ac ne procul saltem ulli comparue-
 17 rant. uillae uero, quam tunc forte praeteribamus, coloni
 11 multitudinem nostram latrones rati, satis agentes rerum
 suarum eximieque trepidi, canes rabidos et immanes et
 quibusuis lupis et ursis saeuiores, quos ad tutelae prae-
 554 sidia curiose fuerant alummati, iubilationibus solitis et
 15 cuiusce modi uocibus nobis inhortantur, qui praeter genui-
 nam ferocitatem tumultu suorum exasper[n]ati contra nos
 ruunt et undique laterum circumfusi passim insiliunt ac
 sine ullo dilectu iumenta simul et homines lacerant diu-
 que grassati plerosque prosternunt. cerneret non tam
 20 hercules memorandum quam miserandum etiam spectaculum:
 canes copiosos ardentibus animis alios fugientes
 arripere, alios stantibus inhaerere, quosdam iacentes in-
 555 scendere, et per omnem nostrum commeatum morsibus
 ambulare. ecce tanto periculo malum maius || insequitur.
 25 de summis enim tectis ac de proximo colle rusticani illi
 saxa super nos raptim deuoluunt, ut discernere prorsus
 nequiremus, qua potissimum caueremus clade, cominus
 canum an eminus lapidum. quorum quidem unus caput
 556 mulieris, quae meum dorsum residebat, repente percussit.

F 161^b 162^a. φ 54^a^b. 2 attolent em. φ 3 ne em. φ
 5 frustra del. Brant dubito an recte ut in loco singulari
 immanem Lips 6 inefim; em. φ 14 sibilationibus Heins
 sed cf. Fest. 104,9 M. 74,14 Thewr.; ad Varr. l. L. VI 68 revo-
 cat Leo 15 cuiusque modi E cf. vdvI Arch. f. lat. Lex.
 X 386 16 exasperati (per in ras. al. m. scr., fuit p*)
 φ: exaspernati 19 non del. vdvI cf. 55,3 20 misera-
 randū (alter. ra induct.) 22 inscindere (φ) em. Colv
 23 comitatum Brant 24 cf. 105,19sq.

Oud.

E

quo dolore commota statim fletu cum clamore sublato
maritum suum pa<sto>rem illum suppetiatum ciet. at ille 18
deum fidem clamitans et cruorem uxoris ab<s>tergens
altius quiribat: 'quid miseros homines et laboriosos uia-
tores tam crudelibus animis inuaditis atque obteritis? 5
557 quas praedas [m]uultis? quae damna uindicatis? at non
speluncas ferarum uel cautes incolitis barbarorum, ut hu-
mano sanguine profuso gaudeatis.'

Vix haec dicta et statim lapidum congestus cessa-
uit imber | et infestorum canum reuocata conqueiuit pro- 10
cella. unus illinc denique de summo cupressus cacumine:
'at nos', inquit, 'non uestrorum spoliorum cupidine latro- 146
cinamur, sed hanc ipsam cladem de uestris protelamus
manibus. iam denique pace tranquilla securi potestis in-
cedere.'

15

Sic ille, sed nos plurifariam uulnerati reliquam uiam
capessimus alius lapidis, alius morsus uulnera referentes,
uniuersi tamen saucii. aliquanto denique uiae permenso
spatio peruenimus ad nemus quoddam proceris arboribus
consitum et pratentibus uirectis amoenum, ubi placuit illis 20
ductoribus nostris refectui paululum conquiescere corpora-
que sua diuerse laniata sedulo recurrere. ergo passim
prostrati solo primum fatigatos animos recuperare ac de-
558 hinc uulneribus medelas uarias adhibere festinant, hic
cruorem praeterfluentis aquae rore deluere, ille sponges 25
inacidatis tumores comprimere, alius fasciolis hian-tes
uincire plagas.

Ad istum modum saluti suae quisque consulebat.
interea quidam senex de summo colle prospectat, quem 19
circum capellae pascentes opilionem esse profecto clama- 30

F 162^a. φ 54^b. 2 pasto|rē (φ) fto in confinio vers. add.
al. m. 3 abtgenf em. φ 6 munitif (φ) cf. v. 12 sq.
inhiatis E cupitis ? Novák uultis He 12 ad (φ) at v
cf. 196,23 219,3 <en> inquit (servato ad nos) HMueller
20 patentibus v 26 inacidatit (φ) inaci refect., sed id. fuit
madidatis v

Oud.

E

559 bant. eum rogauit unus e nostris, haberetne uenui lactem
 uel adhuc liquidum uel in caseum recentem inchoatum.
 at ille diu capite quassanti: 'uos autem', inquit, 'de cibo
 560 uel poculo uel omnino ulla refectione nunc cogitatis? an
 5 nulli scitis, quo loco consederitis?', et cum dicto con-
 ductis ouiculis conuersus longe recessit. quae uox eius
 et fuga pastoribus nostris non mediocrem pauorem in-
 cussit. ac dum perterriti de loci qualitate sciscitari ge-
 stiunt nec est qui doceat, senex alius, magnus ille quidem,
 10 grauatus annis, totus in baculum pronus et lassum trahens
 uestigium ubertim lacrimans per uiam proximat uisisque
 nobis cum fletu maximo singulorum iuuenum genua con-
 tingens sic adorabat:

20 'Per Fortunas uestrosque Genios, sic ad meae senec-
 561 tutis spatia ualidi laetique ueniatis, dec(r)ep(i)to seni
 16 subsistite meumque paruulum ab inferis ereptum canis
 meis reddite. nepos namque meus et itineris huius suauis
 comes, dum forte passerem incantantem sepiculae consecra- 14:
 tur arripere, delapsus in proximam foueam, quae fruticibus
 20 imis subpatet, in extremo iam uitae consistit periculo,
 quippe cum de | fletu ac uoce ipsius auum sibi saepicule
 clamitantis uiuere illum quidem sentiam, sed per cor-
 poris, ut uidetis, mei defectam ualetudinem opitulari
 562 nequeam. at uobis aetatis et roboris beneficio facile est
 25 subpetiari miserrimo seni puerumque illum nouissimum
 successionis meae atque unicam stirpem sospitem mihi
 facere.'

21 Sic deprecantis suamque canitiem distrahentis totos
 quidem miseruit. sed unus praee ceteris et animo fortior

F 162^a. φ 54^b55^a. 1 lactē (~ *paul. euan.*) cf. 199,23
 2 inchoatum *Beroald* recenter coagulatum *Heins* 3 qual-
 santeⁱ *em. ead. m. et φ* quassato *vāVl* cf. 45,5 71,13 98,6
 9 magis *Leo* 14 Fortunas <uestras> *Rosbach* 15 de-
 cepto (φ) *em. Beroald* defecto *Brant* 18 passārē *em. ead.*
m. et φ cf. 188,15 21 auū *litt. paul. refct., sed fuit id.*
 " *al. m. in lac. postea add. auū* 29 fortior (φ) *posterior. r*
 : *m., fort. ex re, corr.*

Oud.

E

et aetate iuuenior et corpore || ualidior quique solus praeter
 alios incolumis proelium superius euaserat, exurgit alacer
 et percontatus, quonam loci puer ille decidisset, monst-
 ran- tem digito non longe frutices horridos senem illum in-
 pigre comitatur. ac dum pabulo nostro suaque cura 5
 563 reflecti sarcinulis quisque sumptis suis uiam capessunt,
 clamore primum nominatim cientes illum iuuenem fre-
 quenter inclamant, mox mora diutina commoti mittunt
 e suis arcessitorem unum, qui requisitum comitem tem-
 pestiuae uiae commonefactum reduceret. at ille modicum 10
 commoratus refert sese buxanti pallore trepidus <et> mira
 super conseruo suo renuntiat: conspicatum se quippe su-
 pinato illi et iam ex maxima parte consumpto immanem
 draconem mandentem insistere nec ullum usquam mise-
 rinum senem comparere illum. qua re cognita et cum 15
 pastoris sermone conlata, qui <s>aeuum prorsus hunc illum
 nec alium locorum inquilinum praeminabatur, pestilenti
 deserta regione uelociori se fuga proripiunt nosque pellunt
 crebris tudentes fustibus. cele<r>ime denique longo iti- 22
 564 nere confecto pagum quendam accedimus ibique totam 20
 perquiescimus noctem. inibi coeptum facinus oppido me-
 morabile narrare cupio.

F 162^ab. φ 55^a. 5 pabulo (b ex u corr.) nostri
Petsch 8 hora (φ) em. v hora diurna *vd Vl* 11 buxan-
 ti<que> v pallore o ex u ead. (?) m. corr. <et> He
 mira<que> *vd Vl* 12 renuntians *Bluemner* 14 ullum del.
vd Vl cf. 167, 14 190, 8.9 192, 5 226, 1 miserinū (φ) def. *Leo*
Arch. f. lat. Lex. XII 96 *Gött. Gel. Anz.* 168 (1906) p. 841 mi-
 serrimum v fort. recte; nam locus singularis, et spectat ad 192, 25
 cf. v. 19 15 illum del. *Kirchhoff* 16/17 q euū prf; hunc
 illū nec aliū cocorū Inqlinū p̄minebat* *rasur. supra t, omnia*
induct. (φ non inducta, sed p̄minebat²) 16 eum v saeuum *E*
 dudum? *Leo* eu<iden> t̄ *He* hunc [illum nec] anguem *E*
 cf. 35, 13 52, 16 17 locorum v praeminabatur v cf. 118, 1
 18 propellunt *vd Vl* 19 celētime ~ add. al. m. 21 ū (i. e.
 ubi) in ras., *vid. fuisse* in (an m?) φ: m̄ (i. e. mihi) inibi *Beroald*
 cf. 194, 28 201, 19 ubi v ceptū (φ) cf. 237, 1 conpertum *Beroald*
 cf. 213, 7 acceptum *Brant* cf. 197, 7 22 cupio] en incipio *vd Vl*

Oud.

E
148

Seruus quidam, cui cuncta<m> familiae tutelam do-
 minus permiserat suus quique possessionem maximam illam,
 in quam deuenteramus, uillicabat, habens ex eodem famu-
 litio conseruam coniugam, liberae cuiusdam extrariaeque
 565 mulieris flag<r>abat cupidine. quo dolore paelicatus uxor
 6 eius instricta cunctas mariti rationes et quicquid horreo
 reconditum continebatur admoto combussit igne. nec tali
 damno tori sui contumeliam uindicasse contenta, iam
 contra sua saeuens uiscera laqueum sibi nectit infantu-
 10 lumque, quem de eodem marito iam dudum susceperat,
 eodem funiculo nectit seque per altissimum puteum ad-
 pendicem paruulum trahens praecipitat. quam mortem
 566 dominus eorum aegerrime sustinens adreptum seruulum,
 qui causam tanti sceleris uxori suae praestiterat, nudum
 15 ac totum melle perlitum firmiter alligauit arbori ficul-
 neae, cuius in ipso carioso stipite in<h>abitantium formi-
 567 carum nidificia borriebant et ultro citro commeabant multi-
 iuga scaturrigine. quae simul dulcem ac mellitum cor-
 poris nidorem persentiscunt, paruis quidem, sed numerosis
 20 et continuis morsiunculis penitus inhaerentes, per longi
 temporis cruciatu<m> ita, carnibus atque ipsis uisceribus
 adesis, homine consumpto membra nudarunt, ut ossa tan-
 tum uiduata pulpis nitore nimio candentia funestae co-
 24 haerent arbori. —

23 Hac quoque detestabili deserta mansione, paganos in
 568 summo luctu relinquentes, rursum pergimus dieque tota
 campestris emensi uias ciuitatem quandam populosam et
 nobilem iam fessi peruenimus. inibi larem sedesque per-
 petuas pastores illi statuere decernunt, quod et longe <a>

F 162^b. φ 55^a. 1 cunctā (φ) ^{al. m. add.} 3 familiae (φ,
 sed prior. i mut. in u) 4 coniugam cf. 131,6 213,11 5 flag^r-
 bat al. m. em. 6 instricta Ald cf. Gell. XVII 20,7 13 ar-
 reptū ad (delet. ad) (φ) fuit scil. ^{ad} arreptū cf. 12,4 16 cariosa
 em. φ inabitantiū em. φ 17 nidifici aborribant (ead. m. add. ^o?)
 φ: nidificia / burriebant borribant Seyffert cf. 79,1 156,22 al.
 20 p longi coniunx. al. m. 21 cruciatu (φ) em. v 23 <a> He

Oud.

E

quaesituris firmae latebrae uiderentur et annonae copiosae
 beata celebritas inuitabat. triduo denique iumentorum
 569 refectis corporibus, quo uendibiliores uideremur, ad mer-
 catum producimur magnaue uoce praeconis pretia sin-
 gulis nuntiantis equi atque alii asini opulentis emptoribus 5
 praestinantur; at me relictum solum ac subsicium cum 149
 fastidio plerique praeteribant. iamque taedio contrecta-
 tionis eorum, qui de dentibus meis aetatem computabant,
 manum cuiusdam faetore sordentem, qui gingiuas iden-
 tidem meas putidis scalpebat digitis, mordicus adreptam 10
 570 plenissime conterui. quae res circumstantium ab emptione
 mea utpote ferocissimi deterruit animos. tunc praeco
 dirruptis faucibus et rauca uoce saucius in meas fortunas
 ridiculos construebat iocos: 'quem ad finem cantherium
 istum uenui frustra subiciemus et uetulum <et> extritis 15
 unguis debilem et dolore deformem et in hebeti | pigritia
 ferocem nec quicquam amplius quam ruderarium crib<r>um?
 571 atque ideo uel donemus eum cuipiam, si qui tamen faenum
 suum perdere non grauatur.'

Ad istum modum praeco ille cachinnos circumstanti- 24
 bus commouebat. sed illa Fortuna mea saeuissima, quam 21
 per tot regiones iam fug<is>ens effugere uel praecedenti-
 bus malis placare non potui, rursum in me caecos detor-
 sit oculos et emptorem aptissimum duris meis casibus
 mire repertum obiecit. scitote qualem: cinaedum et senem 25

F 162^b 163^a. φ 55^b. 1 <nullae magis> firmae l. <fore>
 vdVI longe — firmae recte coniung. Kronenberg cf. 19, 18
 133, 23 2 lauta Nolte 3 uendiuiiores em. φ 4 i. ducim;
 (; del. ead. m.) 6 ac (φ) at Colv 8 etates (φ) em. v
 9 gingibal (φ) em. v 11 paenissime Lips cterui (terui
 in ras. al. m.; certum est ui, potest fuisse cgerui) φ: cōgerui
 Charis. 248, 4 sq. Keil cft. Leo 15 et tritis Scriver <et>
 extritis Beyte 16 dolore] squalore vdVI colore Beroald lurore
 Oud 17 ampli; (; in ras. al. m.) cribū (φ, ab al. m. add. ci
 supra cri) em. v 18 quare al. m. in ras. maiore; vid. fuisse
 atq; et in extrema parte fort. ut φ: atque ideo uel atque
 adeo Stewech 22 fugenⁱ em. al. m. 24 durisque vdVI

Oud.

E

cinaedum, caluum quidem, sed cincinnis semicanis et pendulis capillatum, unum de triuiali popularium faece, qui
 572 per plateas et oppida cymbalis et crotalis personantes deamque Syria<m> circumferentes mendicare compellunt.
 5 is nimio praestinandis studio praeconem rogat, cuius essem; at ille Cappadocum me et satis forticulum denuntiat. rursus requirit annos aetatis meae; sed praeco lasciuens: 'mathematicus quidem, qui stellas eius disposuit, quantum ei numeravit annum, sed ipse scilicet melius
 10 istud de suis nouit professionibus. quanquam enim prudens crimen Corneliae legis incurram, si ciuem Romanum
 573 pro seruo tibi uendidero, quin emis bonum et frugi mancipium, quod te et foris et domi poterit iuuare?' sed exinde odiosus emptor aliud de alio non desinit
 15 quaerere, denique de mansuetudine etiam mea percontatur 150

25 anxie. at praeco: 'ueruecem', inquit, 'non asinum uides, ad usus omnes quietum, non mordacem nec calcitronem quidem, sed prorsus ut in asini corio modestum hominem inhabitare credas. quae res cognitu non ardua. nam ||
 20 si faciem tuam mediis eius feminibus i<m>miseris, facile
 574 periclitaberis, quam grandem tibi demonstrat patientiam.'

Sic praeco lurchonem tractabat dicacule, sed ille cognito cauillatu similis indignanti: 'at te', inquit, 'cadauer surdum et mutum delirumque praeconem, omnipotens et
 25 omniparens dea[s] Syria et sanctus Sabadius et Bellona et mater <I>daea <et> cum suo Adone Venus domina

F 163^a. φ 55^b. 1 cincinnif (secund. n delet.) 2 tribiali
 (al. m. ^v ex b corr.) em. φ 3 cibalis (φ) 4 fyria φ: firiam
 Λούκ. 35: τῶν . . . τὴν θεὸν ἐπαυτεῖν ἀναγκάζοντων 16 ūbecē
 (φ, al. m. ^u corr. ex b) 17 calcetronē (φ) em. v 19 ref^{et}
 (al. m. add. ^{et}) ardua (φ) mut. al. m. in tarda 20 emiferif
 (φ) em. v 21 quā (^{uiden} superscr. al. m.) demonstrat — patientiam
 Bluemner ut ἀποσδόμητον significaret 22 lurchonē (φ)
 em. v 23 cognito (i in ras., sed fuit id.) ad (φ, in mg. ^c at)
 25 dealfyria& (φ, eras. priore f) & inter scribend. ex f eff.
 Sabazius Stewech 26 matē idea al. m. corr. ex materdea aut
 'ea φ: mater idea <et> cum^v <ac> cum Petsch

Ovid.

E

575 caecum reddant, qui scurrilibus iam dudum contra me uelitaris iocis. an me putas, inepte, iumento fero posse deam committere, ut turbatum repente diuinum deiciat simulacrum egoque miser | cogar crinibus solutis discurrere et deae meae humi iacenti aliquem medicum quaerere?’

Accepto tali sermone cogitabam subito uelut lymphaticus exilire, ut me ferocitate cernens exasperatum emptionem desineret. sed praeuenit cogitatum meum emptor anxius pretio depenso statim, quod quidem gaudens dominus scilicet taedio mei facile suscepit, septemdecim denarium, et ilico me stomida spartea deligatum tradidit Philebo; hoc enim nomine censebatur iam meus dominus. at ille susceptum nouicium famulum trahebat ad domum statimque illinc de primo limine proclamat: ‘puellae, seruum uobis pulchellum en ecce mercata perduxī.’ sed illae puellae chorus erat cinaedorum, quae statim exultantes in gaudium fracta et rauca et effeminata uoce clamores absonos intollunt, rati scilicet uere quempiam hominem seruulum ministerio suo paratum. sed postquam non ceruam pro uirgine, sed asinum pro homine succidaneum uidere, nare detorta magistrum suum uarie cauillantur: non enim seruum, sed maritum illum scilicet sibi perduxisse. et ‘heus’, aiunt, ‘caue ne solus exedas tam bellum scilicet pullulum, sed nobis quoque tuis palumbulis nonnunquam inpertias.’

Haec et huius modi mutuo blaterantes praesepio me

F 163^ab. φ 55^b. 1 reddunt (φ) u mut. in a al. m.

5 querre em. ead. m. 7 fermone* (vid. eras. ~) lÿphacit;
em. φ 10 statim (φ) euan. 11 fufcepi,t euan.
12 denariū (φ) u ref. ab al. m. tumida[?] partea (prior. t
in ras. al. m. refinx.) φ: stumida[?] partea em. Sittl cf. Marx
Lucil. II p. 190 (cf. crepida, lampada) tumida Scal
16 mercata (φ) corr. al. m. in mercat; ecce e mercatu
Petsch 18 fracte (φ) *rauca (eras. a, rauc in ras. al. m.
scr., sed vid. id. fuisse) φ: arauca (a add. al. m.) et He
(litt. a et t simillimae) fracta [rauca] Cannegieter [et
effeminata]? He 25 uellū (φ, sed em. al. m.)

Ovid.

E

proximum deligant. erat quidam iuuenis satis corpulen-
 579 tus, choraula doctissimus, conlaticia stipe de mensa pa-
 ratus, qui foris quidem circumgestantibus deam cornu
 canens adambulabat, domi uero promiscuis operis partia-
 5 rius agebat concubinus. hic me simul domi conspexit,
 libenter adpositis largiter cibariis gaudens adloquitur:
 'uenisti tandem miserrimi laboris uicarius. sed diu uinas
 et dominis placeas et meis defectis iam lateribus con-
 sulas.' haec audiens iam mea(s) futuras nouas cogita-
 10 bam aerumnas.

27 Die sequenti uariis coloribus indusiati et deformiter
 quisque formati facie caenoso pigmento delita et oculis
 579 obunctis graece prodeunt, mitellis et cro[cro]cofis et carba-
 580 sinis et bombycinis iniecti, quidam tunicas albas, in mo-
 15 dum lanciolarum quoquouersum fluente purpura depictas,
 cingulo subligati, pedes luteis induti calceis; deamque
 serico contactam amiculo mihi gerendam imponunt brach-
 iis que suis umero tenus renudatis, | adtolentes immanes
 gladios ac secures, euantes exsiliunt incitante tibiae cantu
 20 lymphaticum tripudium. nec paucis pererratis casulis ad
 581 quandam uillam possessoris beati perueniunt et ab in-
 gressu primo statim absonis ululatibus constrepentes fana- 15
 tice peruolant diuque capite demisso ceruices lubricis in-

F 163^b. φ 55^b 56^a. 1 proximo v 2 choraula (φ) in
 mg. pr. m. add. ceraula cf. Ovid ex Ponto I 1,39 4 pmif-
 cuil poster. f delet. (φ) restituit Beroald promiscui v
 partiarior (φ supra add. ^{ta}) o ex u al. m. corr. 5 cūcubit⁹ (t ex
 n corr.) φ: cōcubin; def. Petsch coll. 39,11 180,20 domi
 ex v. 4 insert. del. Bluemner fort. recte 7 uenistine vāVI;
 Verg. Aen. VI 687 est. Brakman 9 meaf (φ) f al. m. add.
 <mente> mea? He 13 crocroco tif (t refict. fort. ex g, if
 redintegr., sed id. fuit) φ: crocroco gif em. v 14 bonby-
 cinif 16 φ: inducti cf. 48,9 218,14 272,8 deam <deni>-
 que Bluemner 19 *leuantef (inferior pars litt. l a priore m.
 scr., superior a m. redintegrante, deinde tota induct.; fuitne heu?)

φ: ouātel (u mut. in b al. m.; in mg. m. rec. c̄ ouantef)

7 tripudio (φ) em. ead. m. 28 *puolant (eras. p) φ: puo-
 t prouolant Scriver diuque] denique v

Iud.

E

torquentes motibus crinesque pendulos in circulum rotantes et nonnunquam morsibus suos incurstantes musculos ad postremum ancipiti ferro, quod gerebant, sua quisque
 32 brachia dissicant. inter haec unus ex illis bachat^c chatur effusius ac de imis praecordiis anhelitus crebros referens 5 uelut numini^s diuino spiritu repletus simulabat sauciam uecordiam, prorsus quasi deum praesentia soleant homines non sui feriⁱ meliores, sed debiles effici uel aegroti.
 33 specta denique, quale caelesti prouidentia meritum repositauerit. infit uaticinatione clamosa conf[ic]icto mendacio 10 semet ipsum incessere atque criminari, quasi contra fas sanctae religionis dissignasset aliquid, et insuper iustas poenas noxii facinoris ipse de se suis manibus exposcere. arrepto denique flagro, quod semiuiris illis proprium gestamen est, contortis taenis lanosi uelleris prolixae fimbria-
 34 tum et multiungis talis ouium tesseratum, indidem sese multinodis commulcat ictibus mire contra plagarum dolores praesumptione munitus. cerneret prosectu gladiatorum ictuque flagrorum solum spurcicia sanguinis effeminati madescere. quae res incutiebat mihi non paruam sollicitudinem uidenti tot uulneribus largiter profusum cruorem, ne quo casu deae peregrinae stomachus, ut quorundam
 35 hominum lactem, sic illa sanguinem concupisceret asi-

F 163^b. φ 56^a. 4 bachat² (φ) 6 numini (φ) em. v
 nimium Oud 7 prorsus quasi cf. 209, 18. 19 8 feri (φ) em.
 al. m. supra add. ⁱ 9 <de> caelesti vd Vl 10 c[ic]icto
 em. φ 12 diffignaff& (φ) cf. 237, 1; Plaut. Most. 413 Ter. Ad.
 87 cft. Leo 13 noxiⁱ em. ead. m. 15 taeniis v cf. Verg.
 Aen. V 269 Lachmann ad Lucret. p. 279 Lindsay Lat. Spr. 463
 16 talif (φ) eras. f ouuna^a eras. ~; superscript. erat ut uid.

ouiū; a vid. irrepsisse ex lect. ^aouiū φ: ouiū 17 multinodif
 f add. postea, fort. ab ead. m. (φ) mira Colv 19 spurcicie
 (cie in ras. al. m., in mg. pr. spurcicia, quod paene euan.)
 φ: spurcicie corr. ut vid. ex spurcicia sanguinif (φ) if al. m.
 in ras.; fuit e^a, fort. e mut. in j 19/20 effeminati aDESCERE
 (φ) em. al. m. 23 lactem cf. 192, 1 illa (φ) illae Bursian
 cf. 285, 10 illius Novák ille Petsch sic illa del. Kozioł ^{επι-}
 cer& (φ) interpret. 'circumspiceret' Beyte em. Beroald.

Oud.

E

ninum. sed ubi tandem fatigati uel certe suo laniatu
 satiati pausam carnificinae dedere, stipes aereas, immo
 uero et argenteas multis certatim offerentibus sinu rece-
 pere patulo nec non et uini cadum et lactem et caseos
 5 et farris et siliginis aliquid et nonnullis hordeum deae
 gerulo donantibus, auidis animis conradentes omnia et in
 sacculos huic quaestui de industria praeparatos farcientes 15
 586 dorso meo congerunt, ut duplici scilicet sarcinae pondere
 grauatus et horreum simul et templum incederem.

29 Ad istum modum palantes | omnem illam depraeda-
 11 bantur regionem. sed in quodam castello copia laetati
 largioris quaesticuli gaudiales instruunt dapes. a quodam
 colono fictae uaticinationis mendacio pinguissimum de-
 poscunt arietem, qui deam Syriam esurientem suo satiaret
 15 sacrificio, || probeque disposita cenula balneas obeunt ac
 dehinc lauti quendam fortissimum rusticanum industria
 laterum atque imis uentris bene praeparatum comitem
 cenae secum adducunt paucisque admodum praegustatis
 olusculis ante ipsam mensam spurcissima illa propudia ad
 20 inlicitae libidinis extrema flagitia infandis uriginibus ef-
 ferantur passimque circumfusi nudatum supinatumque
 587 iuuenem execrandis oribus flagitabant. nec diu tale faci-
 nus meis oculis tolerantibus 'porro Quirites' proclamare
 gestiui, sed uiduatum ceteris syllabis ac litteris processit
 25 'O' tantum sane clarum ac ualidum et asino proprium,
 sed inoportuno plane tempore. namque de pago proximo
 complures iuuenes abactum sibi noctu perquirentes asellum
 nimioque studio cuncta deuorsoria scrutantes, intus aedium
 audito ruditu meo, praedam absconditam latibulis aedium
 30 rati, coram rem inuasuri suam inprouisi conferto gradu
 se penetrant palamque illos execrandas foeditates obeuntes

F 163^b 164^a. φ 56^a. 5 [et] nonnullis <et> *vd VI*10 modū (φ) o *em. ex u ut vid. ead. m.* 20 *ad uriginib;*— nudatū *in mg. add. .l.* 22 flagitabant (φ) fatigabant*Haupt* diutius *vd VI* denique *Pric cf. 6,9* 23 *plamare*(φ) *em. v* *cf. Laberius 125 Ribb. Priap. 26,1* 24 *fills-**bif* (φ) *em. v* 29 aedium *del. Kaibel*30 *Inuasuri* (ī) *ex in eff. al. m.)*

Oud.

E

deprehendunt; iamiamque uicinos undique percientes tur-
 588 pissimam scaenam patefaciunt, insuper ridicule sacerdotum
 purissimam laudantes castimoniam. <h>ac infamia con- 30
 sternati, quae per ora populi facile dilapsa merito in-
 uisos ac detestabiles eos cunctis effecera[n]t, noctem ferme 5
 circa mediam collectis omnibus furtim castello facessunt
 bonaque itineris parte ante iubaris exortum transacta[m]
 iam die claro solitudines auias nacti, multa secum prius
 conlocuti, accingunt se meo funeri deaque uehiculo meo
 sublata et humi reposita cunctis stramentis me renuda- 154
 tum ac de quadam quercu destinatum flagro illo pecuinis 11
 ossibus catenato uerberantes paene ad extremam || con-
 fecerant mortem; fuit unus, qui poplites meos eneruare
 secure sua comminaretur, quod de pudore illo candido
 589 scilicet suo tam deformiter triumphassem: sed ceteri non 15
 meae salutis, sed simulacri iacentis contemplatione in uita
 me retinendum censuere. rursum itaque me refertum sar-
 cinis planis gladiis minantes perueniunt ad quandam no-
 bilem | ciuitatem. inibi uir principalis, et alias religiosus
 et eximie deam reuerens, tinnitu cymbalorum et sonu 20
 tympanorum cantusque Frygii mulcentibus modulibus ex-
 citus procurrit obuiam deamque uotino suscipiens hospitio
 590 nos omnis intra conseptum domus amplissimae constituit
 numenque summa ueneratione atque hostiis opimis placare
 contendit. 25

Hic ego me potissimum capitis periclitatum memini. 31
 nam quidam colonus partem uenationis inmanis cerui
 pinguisimum femus domino illi suo muneri miserat, quod

F 164^a. φ 56^ab. 1 cf. 62,22 202,5; 14,19 110,12
 3 ac (φ) em. v 5 effecerant em. φ 7 tranfactā em. φ
 8 nacti (poster. n induct.) φ: nacti 10 renundatū em. ead.
 m. 16 tacentil (φ) em. Beroald 20 exumie em. φ
 d̄m (φ) dominae Beroald deam de Rooy an deum <matris>?
 He tinnitu (φ) prior. t ex T corr. al. m., tu in ras. ex ua
 ut vid., sed vid. antea superscript. fuisse sonitu v cf. Neue-
 Wagener Lat. Formenl.³ I 786 21 frygii (posterior i ex 2
 al. m.)

Oud.

E

incuriose pone culinae fores non altiuscule suspensum
 canis adaeque uenaticus latenter inuaserat, laetusque
 praeda propere custodientes oculos euaserat. quo damno
 cognito suaque reprehensa negligentia cocus diu lamen-
 5 tatus lacrimis inefficacibus iamiamque domino cenam
 flagitante maerens et utcumque metuens altius, filio suo
 paruulo consalutato adreptoque funiculo, mortem sibi
 nexu laquei comparabat. nec tamen latuit fidam uxorem
 eius casus extremus mariti, sed funestum nodum uiolenter
 10 inuadens manibus ambabus: 'adeone', inquit, 'praesenti
 malo perterritus mente excidisti tua nec fortuitum istud
 remedium, quod deum prouidentia subministrat, intueris?
 nam si quid in ultimo fortunae turbine respiscis, exper-
 591 gite mi ausculta et aduenam istum asinum remoto quo-
 15 dam loco deductum iugula femusque eius ad similitudinem
 perditu detractum || et accuratius in protrimentis sapidissime
 percoctum adpone domino ceruini uicem.'

Nequissimo uerberoni sua placuit salus de mea morte 155
 et multum conseruae laudata sagacitate destinatae[t] iam
 20 lanienae cultros acuebat.

592

LIBER VIII

1 Sic ille nequissimus carnifex contra me manus impias
 obarmabat, at ego praecipitante consilium periculi tanti
 praesentia nec expectata diutina cogitatione lanienam im-
 25 nimentem fuga uitare statui, protinusque uinculo, quo
 fueram deligatus, abrupto cursu me proripio totis pedibus,
 ad tutelam salutis crebris calcibus uelitatus, ilicoque me

F 164^{ab}. φ 56^b. 1 suspensū *prim.* f *in ras. ab ead. m.*
 5 cf. 201,1 16 detruncatum *Rohde* sapidissimis *vd VI*
 coll. 246,9 17 uicē φ: uice cf. 213,12 268,21 *flor. 2*
 (147,6 *vd VI*) 19 destinata (*ex posterior. a al. m. eff. e*)
etiā lanienae (φ) *em. Lips* 20 Ego falluisti legi & emdaui
rome felix. / *Methaphoramorphoseon. LIB. VIII. explic. Incip.*
VIII. 23 c̄filio (o *al. m. corr. ex ũ*)

Oud.

E

raptim transcurſa proxima porticu triclinio, in quo domi-
 nus aedium ſacrificales epulas cum ſacerdo|tibus deae
 593 cenitabat, incunctanter immitto nec pauca rerum adpara-
 tus cibarii, menſas etiam geni<al>is impetu meo collido
 atque disturbo. qua rerum deformi ſtrage paterfamilias 5
 commotus ut importunum atque laſcium me cuidam fa-
 mulo curioſe traditum <iubet> certo aliquo loco clauſum
 cohiberi, ne rurſum conuiuium placidum ſimili petulantia
 diſſiparem. hoc aſtu<tu>lo commento ſcituſe munitus et
 mediis lanii manibus ereptus cuſtodela ſalutaris mihi 10
 gaudebam carceris.

Sed nimirum nihil Fortuna rennunte licet homini
 nato dexterum prouenire nec conſilio prudenti uel remedio
 594 ſagaci diuinae prouidentiae fatalis diſpoſitio ſubuerſi uel
 reformari poſteſt. mihi denique id ipſum commentum, 15
 quod momentariam ſalutem repperiſſe uidebatur, peri-
 culum grande, immo praesens exitium conſlanit aliud.
 nam quidam ſubito puer mobili ac trepida facie percitus, 2
 ut familiares inter ſe ſuſurrabant, inrumpit triclinium
 ſuoque || annuntiat domino de proximo angiporſtu canem 30
 rabidam paulo ante per poſticam impetu miro ſeſe di-
 rexiſſe ardentique prorsus furore uenaticos canes inuaſiſſe
 ac dehinc proximum petiſſe ſtabulum atque ibi pleraque 156
 iumenta incurriſſe pari ſaeuitia nec poſtremum ſaltem
 iſſis hominibus pepercisse; nam Myrtilum mulionem et 35
 595 <H>efaestionem cocum et Hypatacum cubicularium et
 Apollonium medicum, immo uero et plures alios ex fa-
 milia abigere temptantes uariis morſibus quemque lace-

F 164^b. φ 56^b. 3 [rerum]? Leo 4 gen; (φ) indux. al. m.
 om. v geni<al>is He 7 iuffit ante vers. al. m. in mg. add. φ in
 mg.: iubet loco aliquo 9 aftulo (φ) em. Roald cf. v. 15
 60,10 et 206,10 225,11 12 nichil (ut ſemper) (φ) c ex l al.
 m. corr. fort. ex correct. vet. rennunte cf. 133,3 16 uide-
 bar vd VI coll. Aóv. 40 19 ſuſurrabant corr. ex ſururſ- ead.
 m., in mg. pr. add. ſu 24 incurruſſe (φ) em. al. m.
 26 efaſtionē hypatafiū (φ) Hypatarium v Hypaſpasmus Oud
 Hyparchum Roſſbach Hypataeum vel Hypatofilum He cf. Fick-
 Bechtel Griech. Personennamen² p. 271, 279, 333 ſqq. 28 quenaq;

Oud.

E

rasse, certe uenenatis morsibus contracta non nulla
 iumenta efferat[ri]a simili rabie. quae res omnium
 statim percussit animos, ratique me etiam eadem peste
 infectum ferocire arreptis cuiusce modi telis mutuoque, ut
 596 exitium commune protelarent, cohortati, ipsi potius eodem
 6 uaesaniae morbo laborantes, persecuntur. nec dubio me
 lanceis illis uel uenabulis, immo uero et bipennibus, quae
 facile famuli subministrauerant, membratim compilassent,
 ni respecto subiti periculi turbine cubiculum, in quo mei
 10 domini deuertebant, protinus inrupissem. tunc clausis
 obseratisque super me foribus obsidebant locum, quoad
 sine ullo congressionis suae periculo pestilentiae | letalis
 peruicaci rabie possessus ac peresus absumerer. quo
 facto tandem libertatem nactus, solitariae fortunae munus
 15 amplexus, super constratum lectum abiectus, post multum
 597 equidem temporis somnum humanum quieui.

3 Iamque clara die mollitie cubiculi refota lassitudine
 uegetus exurgo atque illos, qui meae tutelae peruigiles
 excubias agitauerant, ausculto de meis sic altercare for-
 20 tunis: 'adhucine miserum istum asinum iugi furore iactari
 credimus?' 'immo uero iam uirus increscente saeuitia prorsus
 extinctum.' sic opinionis uariae terminum || ad ex-
 plorationem conferunt ac de rima quadam prospiciunt
 sanum me atque sobrium otiose consistere. iamque ultro
 25 foribus patefactis plenius, an iam sim mansuetus, pericli-
 598 tantur. sed unus ex his, de caelo scilicet missus mihi

F 164^b 165^a. φ 56^b 57^a.

1 contacta v sed contrahuntur

membra morbo

2 efferatria (φ, sed in mg. add. c̄ efferata

m. recentiss.) confusae duae lectiones efferata^{ri} cf. 12,4 efferata v
 ante Colv efferari iam Colv efferari Novak 4 cuiusce
 cf. 190,15 6 βρανηφ (φ) em. v dubie Petsch 7 illi
 Beyte 8 concipulassent Goetz cf. 168,10 12 concessionif
 (φ) em. Lips cf. 189,19 18 adfumerer φ: aff. em. v
 17 cubiculi* φ: cubiculif 22 extinctus v VI uirus recte pro
 genitiv. interpretat. explorationē (prior. o ex a corr.) 25 man-

suefactus ed. Basil

periclitant² (φ) al. m. corr. in percōtant²

Oud.

E

sospitator, argumentum explorandae sanitatis meae tale
 commonstrat ceteris, ut aquae recentis completam peluem ¹⁵⁷
 offerrent potui meo, ac si intrepidus et more solito sumens
 aquis adlibescerem, sanum me atque omni morbo scirent
 expeditum: contra uero si uisum contactumque laticis ⁵
 uitarem ac perhorrescerem, pro conperto noxiam rabiem
 pertinaciter durare; hoc enim libris etiam pristinis proditum
 obseruari solere. isto placito uas immane confestim ⁴
 aquae perlucidae de proximo petitae fonte, cunctantes
 adhuc, offerunt mihi: at ego sine ulla mora progressus ¹⁰
 etiam obuio gradu satis sitienter pronus et totum caput
⁵⁹⁹ inferens salutare uere equidem illas aquas hauriebam.
 iamque et plausus manum et aurium flexus et ductum
 capistri et quiduis aliud periclitantium placide patiebar,
 quoad contra uesanam eorum praesumptionem modestiam ¹⁵
 meam liquido cunctis adprobarem.

Ad istum modum uitato duplici periculo, die sequenti
 rursum diuinis exuuiis onustus cum crotalis et cymbalis
 circumforaneum mendicabulum producor ad uiam. nec
 paucis casulis atque castellis oberratis deuertimus ad ²⁰
 quempiam pagum urbis opulentae quondam, ut memora-
 bant incolae, inter semiruta uestigia conditum et hospitio
 proximi stabuli recepti cognoscimus lepidam de adulterio
 cuiusdam pauperis fabulam, quam uos etiam cognoscatis
 uolo. ²⁵

Is gracili pauperie laborans fabriles operas praebendo ⁵
 paruis illis mercedibus uitam tenebat. erat ei tamen

F 165^a. φ 57^a. 9 petite (φ) ε *al. m. mut. in o*
 10 adhoc (φ) adhuc *v*; sic omnib. praeter tres locis *metam.*,
cf. 229,9 12 inferent *ead. m. supra add. † uergent φ: uer-*
gent inuergens edd vett inserens Petsch mergens Colv im-
mergens Roald quidem? *Jordan cf. 165,18* 13 ma-
nus vel manuum r natium Cornelissen cf. Neue-Wagener Lat.
Formenlehre³ I 547 15 uesanā (φ) poster. a *in ras. al.*
m. scr. 18 exubiif (φ, *al. m. b mut. in u*) 23 adulterio
 <uxoris> *vdVI* 26 hic gēcili (*hic g in ras. al. m. scr., vid.*
fuisse If gracili) φ: is gracili phendēf (*h ex b corr. et ēf.*
in ras. scr. al. m.) φ: phendo 27 illic Nolte *cf. 33,5 160,1*

Oud

E

uxorcula etiam satis quidem || tennis et ipsa, uerum tamen
 600 postrema lasciua famigerabilis. sed die quadam, dum
 matutino ille ad opus susceptum proficiscitur, statim la-
 tenter inrepat eius hospitium temerarius adulter. ac dum
 5 Veneris conuolationibus securius operantur, maritus igna-
 rus rerum ac nihil etiam tum tale suspicans inprouisus
 <h>ospitium repetit. iamque clausis et obseratis foribus
 uxoris laudata continentia ianuam pulsat, sibilo etiam
 praesentiam suam denuntiante. tunc mulier callida et ad 158
 10 huius modi flagitia perastutula tenacissimis amplexibus
 expeditum hominem dolio, quod erat in angulo semi-
 obrutum, sed alias uacuum, dissimulanter abscondit, et
 patefactis aedibus adhuc introeuntem maritum aspero ser-
 mone accipit: 'sicine uacuum et otiosus insinuatis manibus
 15 ambulabis mihi nec obito consueto labore uitae nostrae
 prospicies et aliquid cibatum parabis? at ego misera per-
 601 nox et per diem lanificio neruos meos contorqueo, ut
 intra cellulam nostram saltem lucerna luceat. quanto me
 f<e>licior Daphne uicina, quae mero et prandio matutino
 20 saucia cum suis adulteris uolutatur!'

6 Sic confutatus maritus: 'et quid istic est?' ait; 'nam
 602 licet forensi negotio officinator noster attentus ferias nobis
 fecerit, tamen hodiernae cenulae nostrae prospexi. uide
 sis, ut dolium, quod semper uacuum, frustra locum de-
 25 tinet tantum et re uera praeter impedimentum conuersa-
 tionis nostrae nihil praestat amplius? istud ego quinque
 denariis cuidam uenditauit, et adest, ut dato pretio secum

F 165^a. φ 57^a.5 Venereis *Steweck*

7 ospitiū

em. φ 13 introentē^v ead. m. add. 16 aliqd (d ex t corr.
 ead. m.) perdia *WSchulze coll. 107,12* 19 flicior em.

al. m. daphne (φ) prandio et mero *vd VI* 21 & quid

(φ, sed in mg. m. recentiss. c̄ ecquid) cf. 207,9 istuc v

cf. 33,10 23/24 uidefif ut (φ) corr. al. m. in uidef'istut lect.

pr. m. def. Leo post uacuum distincto uide sis id? *Oud*

superuacuum *Wower* 25 p̄t (φ) ex p̄t al. ut uid. m. corr.

26 ego | in lac. m. rec. add. septē, fuit certe f prima

'uocis a pr. m. scriptae φ: qnq'

Oud.

E

rem suam ferat. quin itaque praecingeris mihi que manum tantisper accommodas, ut exobrutum protinus tradatur emptori.'

E re nata fallaci(os)a mulier temerarium tollens ca-
603 chinnum: 'magnum', inquit, | 'istum uirum ac strenuum 5
negotiatorem nacta sum, qui rem, quam ego || mulier et
intra hospitium contenta iam dudum septem denariis uen-
didi, minoris distraxit.'

Additamento pretii laetus maritus: 'et quis est ille',
ait, 'qui tanto praestinauit?' 10

At illa: 'olim, inepte', inquit, 'descendit in dolium
sedulo soliditatem eius probaturus.'

Nec ille sermoni mulieris defuit, sed exurgens ala- 7
criter: 'uis', inquit, 'uerum scire, mater familias? hoc tibi
dolium nimis uetustum est et multifariam rimis hiantibus 15
quassum' ad maritumque eius dissimulanter conuersus:
'quin tu, quicumque es, homuncio, lucernam', ait, 'actutum
mihi expedis, ut erasis intrinsecus sordibus diligenter, 159
604 aptum(ne) usui, possim dinoscere, nisi nos putas aes de
malo habere?' nec quicquam moratus ac suspicatus acer 20
et egregius ille maritus accensa lucerna: 'discede', inquit,
'frater, et otiosus adsiste, donec probe percuratum istud
tibi repraesentem'; et cum dicto nudatus ipse delato lu-
605 mine scabiem uetustam cariosae testae occipit exculpere. at
uero scadulter bellissimus ille pusio inclinatum dolio pronam 25
uxorem fabri superincuruatus secure dedolabat. ast illa
capite in dolium demisso maritum suum astu meretricio
tractabat ludicre; hoc et illud et aliud et rursus ali(u)d

F 165^ab. φ 57^ab. 4 e re (concin)nata Kirchhoff e re nata
(commenta) Novák cf. 76,23 82,17 85,18 109,12 fallacia (φ)
em. Pric cf. 185,13 210,2 9 abditamto (φ) em. v 12 foli-
ditatē (l ex d corr. ead. m.) 15 uetuftū* (eras. f) 19 (an)
aptum Pric aptum(ne) He 20 scil. de arbore; proverb.
cognov. Barth 22 otiofus (alter. o ex u corr. ead. m.)
24 exscalpere edd vett 25 uelliffim; φ: uil- em. v 26 at
Novák quia hoc uno loco legitur ast; sed cf. Schmalz Berl. ph.
Woch. 1905 p. 366 Sen. trag. rec. Leo I 215 28 aliid em. φ
cf. Neue-Wagener Lat. Formenl.³ II 531

Oud.

E

purgandum demonstrat digito suo, donec utroque opere perfecto acceptis septem denariis calamitosus faber collo suo gerens dolium coactus est ad hospitium adulteri perferre. —

8 Pauculis ibi diebus commorati et munificentia publica
5 saginati uaticinationisque crebris mercedibus suffarcinati
606 purissimi illi sacerdotes nouum quaestus genus sibi com-
miniscuntur. sorte unica *pro casibus* pluribus enotata con-
607 sulentes de rebus uariis plurimos ad hunc modum cau-
lantur. sors haec erat:

10 'ideo coniuncti terram proscindunt boues, ||
ut in futurum laeta germinent sata.'

tum si qui matrimonium forte coaptantes interrogarent,
rem ipsam responderi aiebant: iungendos conubio et satis
liberum procreandis; si possessiones praestinatorum quae-
15 reret, merito boues ut et iugum et arua sementis florentia
pronuntiari; si qui de protectione sollicitus diuinum ca-
peret[ur] auspiciam, | iunctos iam paratosque quadripedum
cunctorum mansuetissimos et lucrum promitti de glebae
608 germine; si proelium capessiturus uel latronum factionem
20 persecuturus, utiles necne processus, sciscitaretur, ad-
di(c)tam uictoriam forti praesagio contendebant, quippe
ceruices hostium iugo subactu(m i)ri et praedam de ra-
pinis uberrimam fructuosamque captu(m i)ri.

F 165^b. φ 57^b. 6 cibi φ: ^{clbi} (sed supra add. ead. m.)
sibi v 7 pcafulif (φ) litt. c et prior. l redint. al. m. per-
(astutuli) casulis *Brakman* oraculis *Bluemner* per casum ta-
bulis *vd VI* pro casibus *Colv* tabulis *E* plagulis *Plasberg* char-
tulis *He* 8 cabillant² (φ) b mut. in ^v 12 forte em. φ
Rohde captantes *Colv* 13 iungendo *Bursian*
15 bouum ei iugum *Leo* ut del. dubitanter *Oud* ut et fort.
corrupt. ex ut & ad caperetur (v. 16) in mg. addito *expulisse*
mihī videtur vocem qualis ferentes 16 caper& (& mut. ead.
m. inter scribend. in etur) 20 additā (φ) addictam *Steweck*
editam *Oud* 21 forti 'sc. uiro' interpret. *Oud*, potius ironice
ad praesagio pertinet; sortis *Steweck* 22 subactu*ri (vid.
eras. r) φ: subacturi subactum iri *Florid* subactu iri *vd VI*
cf. 165, 1 211, 15sq. Neue-Wagener Lat. Formenl.³ III 177
23 capturi (φ) captum iri *Florid* captu iri *vd VI*

Jud.

E

109 Ad istum modum diuinationis astu captioso conrase- 160
 rant non paruas pecunias. sed adsiduis interrogationibus 9
 110 argumenti satietate iam defecti rursus ad uiam prodeunt
 uia[m] tota[m], quam nocte confeceramus, longe peiorem,
 quidni? lacunosis incilibus uoraginosam, partim stagna(n)ti 5
 palude fluidam et alibi subluuie caenosa lubricam. crebris
 denique offensaculis et assiduis lapsibus iam contusis
 cruribus meis uix tandem ad campestres semitas fessus
 euadere potui. et ecce nobis repente de tergo ma-
 n(us) sp(ic)ulis armati supercurrunt equites aegreque 10
 cohibita equorum curr[ic]uli rabie Philebum ceterosque
 comites eius inuolant auidi colloque constricto et sacrile-
 giosos impurosque compellantes interdum pugnis obuerberant|
 111 nec non manicis etiam cunctos coartant et identidem ur-
 genti sermone comprimunt, promerent potius aureum can- 15
 tharum, promerent auctoramentum illud sui sceleris, quod
 simulatione sollemnium, quae in operto factitauerant, ab
 ipsis puluinaribus matris deum clanculo furati, prorsus
 quasi possent tanti facinoris || euadere supplicium tacita
 profectioe, adhuc luce dubia pomerium peruaserint. nec 10
 defuit qui manu super dorsum meum iniecta in ipso 21
 deae, quam gerebam, gremio scrutatus repperiret atque
 incoram omnium aureum depromeret cantharum. nec isto

F 165^b 166^a. φ 57^b. 4 uis̄ totā (φ) uiam tota v uia in-
 tuta Petsch uia tota He nocte (φ) hactenus Koch ante He
 sed cf. 201,5. ceterum negligenter excerpit Ap. auctorem suum,
 cum nec rettulit sacerdotes simulacrum in templo deposuisse,
 quo fieri potuit ut cantharum inde surriperent, nec ipsos apud
 pauperem quendam devertisse, ubi asinus fabulam de adulterio
 lepidam cognoscere potuit cf. Λούκ. 41 5 stagnati (φ) em.
 al. m. 6 tenosa (φ) em. v 9/10 manipulis φ: manipuli
 manipuli — equitis Florid manipulus Pric manus spiculis He
 cf. v. 11 189,28 magnis baculis Leo cf. 211,17 10 supercurrunt
 in mg. ead. m. re φ: supercurrunt eqtēf φ: eqtēf
 11 cohibite quo4 (φ) em. v curruculi (φ) in mg. ead. m.
 curuli (vid. ic falso hic addit. ex v. 10) em. v 14 uinctos
 Vulcan 15 <lamentantes> comprimunt He (propter potius)
 ocuis Beroald 16 auctoramenetū (poster. e induct.)
 18/19 cf. 199,7 21 manū (puncto vid. del.~) φ: manū

Oud.

E

saltem tam nefario scelere impuratissima illa capita con-
futari terrerue potuere, sed mend<aci>oso risu cauillantes:
'en', inquit, 'indignae rei scaeuitatem, qua[m] plerum-
612 que insontes periclitantur homines! propter unicum cali-
culum, quem deum mater sorori suae deae Syriae hospi-
6 tale munus optulit, noxios religionis antistites ad discrimen
uocari capitis.'

Haec et alias similis afannas frustra [a]b|laterantis
613 eos retrorsus abducunt pagani statimque uinctos in Tul- 161
10 lianum conpingunt cantharoque et ipso simulacro, quod
gerebam, apud fani donarium redditis ac consecratis altera
die productum me rursus uoce praeconis uenui subiciunt
septemque nummis carius, quam prius me comparauerat
Philebus, quidam pistor de proximo castello praestinauit
15 protinusque frumento etiam coemto adfatim onustum per
iter arduum scrupis et cuiusce modi stirpibus infestum ad
p[r]ist<r>inum, quod exercebat, perducit.

11 Ibi complurium iumentorum multiui circuitus intor-
quebant molas ambage uaria nec die tantum, uerum per-
20 peti etiam nocte prorsus instabili machinarum uertigine
614 lucubrabant peruigilem farinam. sed mihi, <n>e rudimen-

F 166^a. φ 57^b 58^a. 1 ^{le}fcere em. ead. m. 2 mendoso (φ)
em. He mendaci Florid inuidioso Colv mentito vd VI 3 φ: feui-
tatē qua* (eras.) φ: quā cf. 53, 13sq. quam exclamatione pu-
tant v 4 cantharū (in mg. ead. m. caliculū) φ: caliculū
6 <ut> noxios vd VI innoxios Steuech 7 uocari (φ) ri in
ras. al. m., ultima litt. fuit f; fuitne tif? 8 hif (if ex ec al.
m. corr.) φ: h aliaf (φ) mut. in aliif al. m. familia mut.
in similib; φ: similib; afannaf mut. in afannif al. m.
φ: affannaf cf. 244, 12 Arch. f. lat. Lex. II 597 Ribbeck Leipz.

Stud. IX 338 ablaterantif (al. m. indux. n) φ: ab|laterantif^{pes}
(al. m. supra voc. litt. add.) adblaterantes Steuech oblatran-
tes Salm blaterantis Novak cf. 93, 4 obblatteratis (servata script.
correct.) Brant 13 cōparauerant* (nt indux. pr. m., ^tsupra
ab eadem add. eras.) φ: cōparauerat 14 fileb; (φ)
15 etiam] iam vd VI 16 huiufce (φ) cuiusque Wasse cuiusce
Florid cf. 204, 4 17 piltrinū (iftr al. m. ex rift φ: p̄stinū
21 peruigiles Bluemner m erud- (φ) al. m. mut. in dū
erud- mihi, ne rud- v cf. apol. 66 (75, 2 H.)

Oud.

E

tum seruitii perhorrescerem scilicet, nouus dominus loca
 lautia prolixè praebuit. nam et diem primum illum feria-
 tum dedit et cibariis abundanter instruxit praesepium.
 nec tamen illa otii saginaeque beatitudo durauit ulterius,
 sed die sequenti molae, quae maxima uidebatur, matutinus 5
 adstituor et ilico uelata facie propellor ad incurua spatia
 flexuosi || canalis, ut in orbe termini circumfluentis reci-
 proco gressu mea recalans uestigia uagarer errore certo.
 nec tamen sagacitatis ac prudentiae meae prorsus oblitus
 facilem me tirocinio disciplinae praebui; sed quanquam 10
 frequenter, cum inter homines agerem, machinas similiter
 615 circumrotari uidissem, tamen ut expers et ignarus operis
 stupore mentito defixus haerebam, quod enim rebar ut
 minus aptum et huius modi ministerio satis inutilem me
 ad alium quempiam utique leuiorem laborem legatu<m> 15
 iri uel otiosum certe cibatu<m> iri. sed frustra soller-
 tiam damnosam exercui. complures enim protinus baculis
 armati me circumsteterunt atque, ut eram luminibus
 obtectis securus etiamnunc, repente signo dato et cla- 20
 more conferto, plagas ingerentes aceruatum, adeo me stre-
 pitu turbulant, ut cunctis consiliis abiectis ilico scitis-
 sime taeniae sparteae totus innixus discursus alacres 162
 obirem. at subita sectae commutatione risum toto coetu 12
 commoueram.

Iamque maxima diei parte transac|ta defectum alio- 25
 quin me, helcio sparteo dimoto, nexu machinae liberatum
 adplicant praesepio. at ego, quanquam eximie fatigatus
 et refectione uirium uehementer indignus et prorsus fame
 perditus, tamen familiari curiositate attonitus et satis
 anxius, postposito cibo, qui copiosus aderat, inoptabilis 30

F 166*. φ 58*. 1 scilicet (φ) *indux. al. m.* 10 tyro-
 cinio φ: tōro— 13 enim *cf. 221,20* 15 legatū (φ) *al.*
m. add. cf. 208,22 delegatum *vd Vl* 16 cibatu φ: cibatū
 17 baculif (b *corr. ex u*) 20 conserto *Oud* 23 cētū (φ)
 26 helcio* *eras. f* dimoto* (*eras. f*) φ: dimotos 27 exi-
 mię *em. ead. m.* φ: eximie

Oud.

E

616 officinae disciplinam cum delectatione quadam arbitrabar.
 dii boni, quale(s) illic homunculi uibicibus liuid[in]is to-
 tam cutem depicti dorsumque plagosum scissili centunculo
 magis inumbrati quam obtecti, nonnulli exiguo tegili
 5 tantum modo pubem iniecti, cuncti tamen sic tunicati,
 ut essent per pannulos manifesti, frontes litterati et ca-
 pillum semirasi et pedes anulati, tum lurere deformes et
 617 fumosis tenebris uaporosae caliginis || palpebras adesi at-
 que adeo male luminati et in modum pugilum, qui pul-
 10 uisculo per(s)persi dimicant, farinulenta cinere sordide
 18 candidati. iam de meo iumentario contubernio quid uel
 ad quem modum memorem? quales illi muli senes uel
 cantheri(i) debiles. circa praeseptum capita demersi con-
 truncabant moles palearum, ceruice(s) cariota uulnerum
 15 putredine follicantes, nare(s) languidas adsiduo pulsu tus-
 618 sedinis hiulci, pectora copulae spartae tritura continua
 exulcerati, costas perpetua castigatione ossium tenus renu-
 dati, ungulas multiuia circumcursione in enorme uestigium
 porrecti totumque corium ueterno atque scabiosa macie
 20 exasperati. talis familiae funestum mihi etiam metuens
 exemplum ueterisque Lucii fortunam recordatus et ad
 ultimam salutis metam de[m]tru(sus) summisso capite
 619 maerebam. nec ullum uspiam cruciabilis uitae solacium
 aderat, nisi quod ingenita mihi curiositate recreabar, dum
 25 praesentiam meam parui facientes libere, quae uolunt,
 omnes et agunt et loquuntur. nec inmerito priscae poe- 163

F 166^a. b. φ 58^a. 2 quale (φ) em. al. m. illi v in
 uicib; (φ) in ex ui eff. ead. m.; em. v libidinif (φ) liui-
 dinis E (miserinus cft. Leo) liuidineis vdVI liuidulis Mark-
 land liuidis? Oud cf. flor. 9 (154,20 vdVI) Phil. suppl. IX 539
 4 cf. 38,19 sq. tegillo Guilelm cf. 145,2 7 tum] cutim
 Wower uultum Plasberg 9 ideo vdVI cf. 195,18; atque
 ideo a metamorph. abesse docet Novák eluminati Leo
 10 pphi (φ) em. al. m. 12 illic Rohde 13 cantheri (φ)
 14 ceruice (φ) em. Rohde ceruices c. u. p. <crudi> vdVI
 15 nare (φ) al. m. add. f cf. apol. 50,28 H. 16 spartea (φ)
 em. v 19 ueterna (a fort. ead. m. corr. ex o) φ: uetno
 22 me tãdẽ tru sũmiffo (φ) eras. ~ supra a, in mg. add. pr.
 m. .l. em. Stewech 24 ingenita (φ) supra a eras. ~

jud.

E

ticae diuinus auctor apud Graios summae prudentiae uirum monstrare cupiens multarum ciuitatum obitu et uariorum populorum cognitu summas adeptum | uirtutes cecinit. nam et ipse gratas gratias asino meo memini, quod me suo celatum tegmine uariisque fortunis exerci- 5 tatum, etsi minus prudentem, multiscium reddidit. fabu- 14 lam denique bonam prae ceteris, suaue(m), comptam ad 20 auris uestras adferre decreui, et en occipio.

Pistor ille, qui me pretio suum fecerat, bonus alioquin uir et adprime modestus, pessimam et ante cunctas mu- 10 lieres longe deterrimam sortitus coniugam poenas extre- mas tori larisque sustinebat, ut hercules eius uicem ego quoque tacitus frequenter ingemescerem. nec enim uel unum uitium nequissimae illi feminae deerat, sed omnia prorsus ut in qua(n)dam caenosam latrinam in 15 eius animum flagitia confluerant: saeua saeua uir[i]osa ebriosa peruicax pertinax, in rapinis turpibus auara, in sumptibus foedis profusa, inimica fidei, hostis pudicitiae, tunc spretis atque calcatis diuinis numinibus in uicem 21 certae religionis mentita sacrilega praesumptione dei, quem 20 praedicaret unicum, confictis obseruationibus uacuis fallens omnis homines et miserum maritum decipiens matutino mero et continuo stupro corpus manciparat. talis illa 15 mulier miro me persequabatur odio. nam et antelucio, recubans adhuc, subiungi machinae nouicium clamabat 25 asinum et statim, ut cubiculo primum processerat, in-

F 166^b. φ 58^a^b. 1 cf. *Hom. Od. I 3* prudentē al. m.

ⁱ ex t corr. ti 4 cf. 18,26 6 <at> multiscium *vd VI*
 7 ante prae disting. v, post ceteris *Leo* cōptā (φ) compertam
Beroald cf. 4,20 193,21 bonam <et> p. c. suauem compertu
vd VI suauem compertam *vel* suauē conditam? *Colv* suauem (*del.*
comptam) *Novák* 8 aurif (φ) al. m. eff. —ef 11 coniugam
cf. 194,4 15 quādā (al. m. add.) 16 uirofa (*nescio quae*
man. ⁱ *addid.*) φ: uirofa *cf. 168,13* 18 fedif *ead. m. o*
add. 25 subiungi (φ) al. m. ex iun corr. iu cl**abat
(litt. inter l et a redintegr. et delet.) φ: clamabat 26 <prop-
 ter> insistens *Rohde*

Oud.

E

sistens iubebat incoram sui plagas mihi quam plurimas irrogari, et cum tempestiuo prandio laxarentur iumenta
 622 cetera, longe tardius applicari praesepio iubebat. quae saeuitia multo mihi magis genuinam curiositatem in suos
 5 mores ampliauerat. nam et adsiduo plane commeantem in eius cubiculum quendam sentiebam iuuenem, cuius et faciem uidere cupiebam ex summo studio, si tamen uelamentum capitis libertatem tribuisset meis aliquando luminibus. nec enim mihi sollertia defuisset ad detegenda
 10 quoquo modo pessimae feminae flagitia. sed anus quae[n]dam stupr<or>um sequestra et adulterorum inter-
 nuntia de die cotidie inseparabilis aderat. cum qua pro-
 tinus ientaculo ac dehinc uino me|ro mutuis uicibus uelitata scaenas fraudulentas in exitium miserrimi mariti
 15 subdolis ambagibus construebat. at ego, quamquam gra-
 623 uiter suscensens errori Fotidis, quae me, dum auem fabricat, || perfecit asinum, isto tamen uel unico solacio aerumnabilis deformitatis meae recreabar, quod auribus grandissimis praeditus cuncta longule etiam dissita facillime
 16 sentiebam. denique die quadam <in>timidae illius ani-
 21 culae sermo talis meas adfertur auris:

'De isto quidem, mi erilis, tecum ipsa uideris, quem sine meo consilio pigrum et formidulosum familiarem istum sortita es, qui insuauis et odiosi mariti tui caper-
 25 ratum supercilium ignauiter perhorrescit ac per hoc amoris

F 166^b 167^a. φ 58^b. 2 irrogari (ro et a al. m. scr., fuit ir+urgeri) φ: iourgeri fuit in archetypo: in^{ro}g^aeri irrogari v 3 applicari (prior p ex u corr. al. m.) φ: aplicari (n mut. in m) iubebat del. v d VI 4 in fuof (φ) litt. in suo refict. 10 an; (φ) a post ras. al. m. scr. 11 quedā (φ) dā al. m. corr. ex ndā stuprū (φ) stupri v stuprorum Novák sequestr& φ: sequestre em. v adulteriorum Sciopp 13/14 uelitata^f cēnal ead. m. ^f add. recte distinx. Be- roald 19 cunctę (φ, sed em. al. m.) 20 timidę (φ) em. He cf. 6,21 tinnulae Wasse madidae Heins uuidae Sciopp tumidae Hild 22 quem] quae Wower quod Rohde (propter isto et istum) cf. 35,13

Oud.

E

languidi desidia tuos uolentes amplexus discruciat. quanto melior Philesit(h)erus adulescens et formosus et liberalis. et strenuus et contra maritorum inefficaces diligentias 624 constantissimus! dignus hercules solus omnium matronarum deliciis perfrui, dignus solus coronam auream capite 5 gestare uel ob unicum istud, quod nunc nuper in quendam zelotypum maritum eximio studio commentus est. audi denique et amatorum diuersum ingenium compara.

Nosti quendam Barbarum nostrae ciuitatis decurionem, 17 quem Scorpionem prae morum acritudine uulgus appellat. 11 hic uxorem generosam et eximia formositate praeditam mira custodela munita(m) domi suae quam cautissime cohibebat.

Ad haec ultima pistoris illa uxor subiciens: 'quidni?', 15 inquit, 'noui diligenter. Areten meam condiscipulam memoras.' 'ergo', inquit anus, 'nosti totam Phile(si)theri 165 et ipsius fabulam?' 'minime gentium', inquit, 'sed nosse ualde cupio et oro, mater, ordine mihi singula retexe.'

Nec commorata illa sermocinatrix inmodica sic [anus] 20 incipit: 'Barbarus iste cum necessariam profectionem pararet pudicitiamque carae coniugis conseruare summa diligentia cuperet, seruulum suum *Myrmecem* fidelitate 625 praecipua cognitum secreto commonet || suaeque dominae custodelam omnem permittit, carcerem et perpetua uincula, mortem denique uiolentam defamem comminatus, 626 si quisquam hominum uel in transitu digito tenus eam contigisset, idque deierans etiam confirmat per omnia diuina numina. ergo igitur summo pauore perculsum *Myrmecem* acerrimum relinquens uxori secutorem securam 30

F 167^a. φ 58^b 59^a. 2 phileliteruf (φ) 7 eximio astulo
Kronenberg eximia astutia *vdVI* eximio astu *Novák* 10 Nofti
 (φ) *N al. m. scr.*; fuit n aut h 11 p̄ (φ) *cf. 10, 19 17, 10 45, 20*
218, 6 pro Pric cf. 105, 18 13 munita em. φ 17 philetheri
cf. v. 2 20 anus del. *vdVI* 23 mirmicen (φ) 26 de
 fame *Colv* 28 ctingiff& (φ, sed n del.) degeranf (φ)
 30 myrmecen em. φ

Oud.

E

dirigit profectionem. tunc obstinato animo uehementer
 anxius Myrmex nec usquam domina(m) sua(m) progredi
 sinebat et lanificio domestico dstrictam inseparabilis ad-
 627 sidebat ac tantum necessario uespertini lauacri progressu
 5 adfixus atque conglutinatus, extremas manu prendens la-
 cinias, mira sagacitate commissae prouinciae fidem tue-
 18 batur. sed ardentem Philesitheri uigilantiam matronae
 nobilis pulchritudo latere non potuit. atque hac ipsa po-
 tissimum famosa castitate et insignis tutelae nimietate in-
 10 stinctus atque inflammatus, quiduis facere, quiduis pati
 paratus, ad expugnandam tenacem domus disciplinam
 totis accingitur uiribus certusque fragilitatis humanae
 fidei et quod pecuniae cunctae sint difficultates peruiaae
 auroque soleant adamantinae etiam perfringi fores, op-
 15 portune nactus Myrmecis solitatem, ei amorem suum
 aperit et supplex eum medellam cruciatui deprecatur:
 nam sibi statutam decretamque mortem proximare, ni
 628 maturius cupito potiatur; nec eum tamen quicquam in re
 facili formidare debere, quippe cum uespera solus fide
 20 tenebrarum contectus atque absconditus intropere et
 intra momentum temporis remeare posset. his et huiusce
 modi suadelis ualidum addebat cuneum, qui rigentem 166
 prorsus serui tenacitatem uiolenter diffinderet; porrecta
 enim manu sua demonstrat ei nouitate nimia can||dentes
 25 solidos aureos, quorum uiginti quidem puellae destinasset,
 19 ipsi uero decem libenter offerret. exhorruit Myrmex in-
 auditum facinus et oclclusis auribus effugit protinus. nec
 auri tamen splendor flammeus oculos ipsius exire potuit,

F 167^a. φ 59^a. 2 $\delta n\bar{a}$ su \bar{a} (φ) - utrobique al. m. add.
 3 dstricta φ : dist- 4 ac <permissio> Leo 6 puincia
 (φ) supra n et c al. m. alqd. add.; vid. uoluisse puidentie
 15 myrmicil litt. refict. 16 <adhiberet> cruciatui He dupli-
 cis accusativ. uitandi causa cf. 234,12 18 cupita Pric
 21 possit Leo 22 addens ad (φ) ad del. v addens <argu-
 mentum> (<aes> Brakman) ad<igit> vdVI adplicat Bursian
 addensat (quod reiecerat Hild) Hertz addebat Luetj (scil. cor-
 rupt. in addeb ad) 23 diffunder& (φ) refict., vid. fuisse u¹

Oud.

E

sed quam procul semotus et domum celeri gradu peruectus, uidebat tamen decora illa monetae lumina et opulentam
 129 praedam iam tenebat animo miroque mentis salo et cogitationum | dissensione misellus in diuersas sententias carpebatur ac distrahebatur: illic fides, hic lucrum, illic cruciatus, hic uoluptas. ad postremum tamen formidinem mortis uicit aurum. nec saltem spatio cupido formonsae pecuniae leniebatur, sed nocturnas etiam curas inuaserat pestilens auaritia, ut, quamuis erilis eum comminatio domi cohiberet, aurum tamen foras euocaret. tunc, deurato 10 pudore et dimota cunctatione, sic ad aures dominae mandatum perfert. nec a genuina leuitate desciiuit mulier, sed execrando metallo pudicitiam suam protinus auctorata est. ita gaudio perfusus ad suae fidei praecipitium <properat> Myrmex, non modo capere, uerum saltem con- 15 tingere, quam exitio suo uiderat, pecuniam cupiens, et magnis suis laboribus perfectum desiderium Philesithero laetitia percitus nuntiat statimque destinatum praemium reposit, et tenet nummos aureos manus Myrmecis, quae 180 nec aereos norat. iamque nocte promoti solum perducit 20 ad domum probeque capite contectum amatorem strenuum 21 infert adusque dominae cubiculum. commodum nouis amplexibus Amori rudi litabant, commodum prima stipendia Veneri militabant nudi milites: et contra omnium opinionem captata noctis opportunitate inprouisus maritus adsistit 25 suae domus ianuam. || iam pulsat, iam clamat, iam saxo fores uerberat et ipsa tarditate magis magisque suspectus

F 167^b. φ 59^a. 1 quanquam v cf. 31,7 37,12, 71,26
 3 miroq; (φ) i corr. ead. m. ex o motoque Petsch 4 diffensionē (̄ induct. et del.) 6/7 ad postr. — aurum post euocaret v. 10 transpos. vd Vl 7 spatio] sopito Koch cf. 222,6

11 pudore (in mg. ead. m. timore) φ: timore cf. 37,5
 sic] hic Stewech ocuis Oud cf. 52,11 63,2 13 execrando
 pro c primo vid. scrips. r 14 ita] it Kronenberg
 14/15 praecipitium <praecipitat> vd Vl <properat> He 16 et]
 φ: ex id. con. Brant ut Petsch del. Luetj 26 ante suae
 disting. v. post ianuam Beyte sed cf. 20,4sq. 206,8 226,2
 27 suspecto Novák

Oud.

E

631 dira comminatur Myrmeci supplicia. at ille repentino malo
 perturbatus et misera trepidatione ad inopiam consilii
 deductus, quod solum poterat, nocturnas tenebras sibi 167
 causabatur obsistere, quin clauem curiose absconditam
 5 repperiret. interdum Philesitherus cognito strepitu raptim
 tunicas iniectus, sed plane prae turbatione pedibus intectis
 procurrit cubiculo. tunc Myrmex tandem clauem pessulis
 subiecta repandit fores et recipit etiam tunc fidem deum
 boantem dominum eoque propere cubiculum petente clan-
 632 destino transcurso dimittit Philesitherum. quo iam pro
 11 limine liberato securus sui clausa domo rursum se red-
 didit quieti.

21 Sed dum | prima luce Barbarus procedit cubiculo,
 uidet sub lectulo soleas incognitas, quibus inductus Phi-
 15 lesitherus inrepererat suspectisque e re nata quae gesta
 sunt, non uxori, non ulli familiarium cordolio patefacto,
 sublatis iis et in sinum furtim absconditis, iusso tantum
 Myrmece per conseruos uincto forum uersus adtrahi, ta-
 citos secum mugitus iterans rapidum dirigit gressum,
 20 certus solearum indicio uestigium adulteri posse se per-
 633 facile indipisci. sed ecce per plateam dum Barbarus
 uultu turgido subductisque superciliis incedit iratus ac
 pone eum Myrmex uinculis obrutus, non quidem coram
 noxae prehensus, conscientia tamen pessima permixtus la-
 25 crimis uberibus ac postremis lamentationibus inefficacem
 commouet miserationem, opportune Philesitherus occurrens,
 quanquam diuerso quodam negotio destinatus, repentina
 tamen facie permotus, non enim deterritus, recolens festi-
 nationis suae delictum || ac cetera consequenter suspicatus,

F 167^b 168^a. φ 59^a^b. 1 mirmici 10/11 pro lim.] post-
 liminio *vdVI* formidine *Leo* cf. 279,17 17 ii fed (φ) *al. m. corr.*
*in eis*ed* fortī (φ) *em. v* 18 mirmice ūfo (φ) *em. φ*

24 p̄henfu⁷ (7 *al. m. add.*; *vid. mihi a pr. m. script. u⁸*)

φ: p̄henfū in mg. ē prehensus peruictus *Stewech* cf. 233,3
 271,11 29 ut (φ) et *Salm* ac *He* cf. 22,13 39,6 210,11 *al.*
et cetera <ut erant> *vdVI*

Oud.

E

634 sagaciter extemplo sumpta familiari constantia, dimotis seruulis inuadit cum summo clamore Myrmecem pugnisque malas eius clementer obtundens: "at te", inquit, "nequissimum et periurum caput, dominus iste tuus et cuncta caeli numina, quae deierando temere deuorasti, pessimum 5 pessime perduint, qui de balneis soleas hesternae die m<ih>i furatus es: dignus hercules, dignus, qui et ista uincula conteras et insuper carceris etiam tenebras perferas."

Hac opportuna fallacia uigorati iuuenis inductus, immo 10 sublatus et ad credulitatem delapsus Barbarus, postliminio 169
635 domum regressus, uocato Myrmece, soleas illas offerens et ignouit ex animo et, uti domino redderet, cui surripuerat, suasit.

<H>actenus adhuc anicula garriente suscipit mulier: 22
'beatam illam, quae tam constantis sodalis libertate 16 fruitur! at ego misella molae etiam sonum et ecce illius scabiosi asini faciem timentem familiarem incidi.'

Ad haec anus: 'iam tibi ego probe suasum et confirmatum animi amatorem illum alacrem uadimonium 20
636 sistam' et insuper condicta uespertina regressione cubiculo facessit.

At pudica uxor statim cenas | saliares comparat, uina pretiosa defaecat, pulmenta recentia tucetis temperat. mensa largiter instructa denique, ut dei cuiusdam ad- 26 uentus, sic expectatur adulteri. nam et opportune maritus foris apud naccam proximum cenitabat. ergo igitur meti<s> die propinquante helcio tandem absolutus refectuique

F 168^a. φ 59^b. 3 inclementer *Pric* ad (φ, *em. al. m.*) 5 deuotasti v denocasti *vd VI* 7 m* (i al. m. *add., in ras. vid. i fuisse*) φ: mi 11 subleuatus? *vd VI* 12 Myrmeci? *Plasberg* 15 Acten; (φ, *al. m. add. h*) 16 libertate (φ) liberalitate *Nolte cf. 215, 2* libere cupiditate *He* 20 uadimonio (*extrem. o ex ū corr. al. (?) m.*) φ: uadimonii^o uadimonium *Petsch cf. 88, 7* 25 post instr. *dist. v, ante mensa Plasberg Leo* instructa <pulchre semet exornat> *Novák* 27 meridie (φ) sero diei *Bursian* propter v. 21 220, 4 cf. 211, 25; *metae* (*metae Leo metis He cf. 89, 14*) die *Petsch*

Oud.

E

secure redditus non tam hercules laboris libertatem gratularabar quam quod reuelatis luminibus libere[t]iam cunctas facinorosae mulieris artes prospectare poteram. sol ipsum
 637 quidem delapsus Oceanum subterrenas orbis plagas in-
 5 luminabat, et || ecce nequissimae anus adhaerens lateri
 temerarius adulter aduentat, puer admodum et adhuc
 lubrico genarum splendore conspicuus, adhuc adulteros
 ipse delectans. hunc multis admodum sauiis exceptum
 28 mulier cenam iubet paratam adcumbere. sed ut primum
 10 occursorium potionem et inchoatum gustum extremis labiis
 contingebat adulescens, multo celerius opinione rediens
 maritus aduentat. tunc uxor egregia diras deuotiones in eum
 deprecata et crurum ei[us] fragium abominata,
 638 exsanguis formidine trepidantem adulterum alueo ligneo,
 15 quo frumenta confusa purgari consuerant, temere propter
 iacenti suppositum abscondit, ingenitaque astutia dissimulato
 tanto flagitio, intrepidum mentita uultum, percontatur de
 marito, cur utique contubernalis artissimi deserta cenula
 praematurus adforet. at ille dolenti prorsus animo 169
 20 suspirans adsidue:

‘Nefarium’, inquit, ‘et extremum facinus perditae feminae tolerare nequiens fuga me proripui. hem qualis, dii boni, matrona, quam fida quamque sobria turpissimo se dedecore foedauit! iuro per istam ego sanctam Cere-
 25 rem me nunc etiam meis oculis de tali muliere minus credere.’

His instincta uerbis mariti audacissima uxor noscendae rei cupiens non cessat optundere, totam prorsus a principio fabulam promeret. nec destitit, donec eius uoluntati

F 168^a. φ 59^b. 2 reuelatif (φ) ti in ras. forma litt. t non langobardica; fuitne reuelanf? liber etiā (φ) liber iam Rohde libere iam Fulv cf. 59,12; 110,24 202,19 3 facinorose (f in ras.) artef (φ) r in ras. al. m. 8 labiif (b ex u al. m. corr.) 10 inchoatium vdVI 12 dir. deu. cf. 164,18 18 ei (φ) ei v crurifragium Heins crurum ei suffragium Petsch obominata Wower adom— Lips [ab]om— Leo 14 albeo em. φ 15 contusa Wasse

24 Ioro em. ead. m.

Oud.

E

639 succubuit maritus et sic, ignarus suorum, domus alienae percenset infortunium:

'Contubernalis mei fullonis uxor, alioquin seruati pu- 24
doris ut uidebatur femina, | quae semper secundo rumore
gloriosa larem mariti pudice gubernabat, occulta libidine 5
prorumpit in adulterum quempiam. cumque furtiuos
amplexus obiret adsidue, ipso illo denique momento, quo
nos lauti cenam petebamus, cum eodem illo iuvene misce-
batur in || uenerem. ergo nostra repente turbata prae-
sentia, subitario ducta consilio, eundem illum subiectum 10
640 contegit uimineae cauea, quae fustium flexu teret(i) in
rectum aggerata cumulum lacinias circumdatas suffusa
candido fumo sulphuris inalbabat, eoque iam ut sibi uide-
batur tutissime celato mensam nobiscum secreta parti-
cipat. interdum acerrimo grauique odore sulphuris iuuenis 15
inescatus atque obnubilatus intercluso spiritu difflebat,
utque est ingenium uiuacis metalli, crebras ei sternuta-
641 tiones commouebat. atque ut primum e regione mulieris 25
pone tergum eius maritus acceperat sonum sternutationis —
quod enim putaret ab ea profectum — solito sermone 30
salutem ei fuerat imprecatus et iterato rursus et frequen-
tato saepius, donec rei nimietate commotus quod res erat 170
tandem suspicatur. et impulsa mensa protenus remotaque
cauea producit hominem crebros anhelitus aegre reflan-
tem inflammatusque indignatione contumeliae, gladium 35
flagitans, iugulare moriturum gestiebat, ni respecto com-
muni periculo uix eum ab impetu furioso cohibuissem
adseuerans breui absque noxa nostri suapte inimicum

F 168^a. φ 59^b 60^a. 4 que se|cd'o rum,ore (c—m al. m. scr.;
putavi aliquando cognosci posse se p r le, fuisse igitur semper
secd'oꝝ ore) φ: seꝑ secundoꝝ ore 8 lauti**|nā (eras. ce,
quod al. m. deinde in vers. seq. addidit) 9 curuata (φ)
em. v 11 ter& (φ) em. Oud 12 aggregata v suffusa (φ)
suffusa v suffusa Colv 16 spū (φ) difflebat cf. 57,10
20 enim cf. 211,13 putarat Koziol 22 quod r. e. cf. 248,23
256,10 259,8 24 efflantem v 28 suapte <sponte> rdVl
cf. Corp. gloss. IV 180,37 V 393,22

Oud.

E

642 eius uiolentia sulphuris periturum. nec suadela mea, sed ipsius rei necessitate lenitus, quippe iam semiuiuum, illum in proximum deportat angiportum. tum uxorem eius tacite suasi ac denique persuasi, secederet paululum atque
5 ultra limen tabernae ad quampiam tantisper.....

643 familiarem sibi mulierem, quoad spatio feruens mariti sedaretur animus, qui tanto calore tantaque rabie percussus non erat dubius aliquid etiam de se suaque coniuge tristius profecto cogitare. talium contubernalis epularum
10 taedio fugatus larem reueni meum.'

26 Haec recensente pistore iam dudum procax et temeraria mulier || uerbis execrantibus fullonis illius detestabatur uxorem: illam perfidam, illam impudicam, denique uniuersi sexus grande dedecus, quae suo | pudore post-
644 posito torique genialis calcato foedere larem mariti lupari
16 nari maculasset infamia iamque perdita nuptae dignitate prostitutae sibi nomen adsciuerit; addebat et talis oportere uiuas exuri feminas. et tamen taciti uulneris et suae sordidae conscientiae commonita, quo maturius stupra-
20 torem suum tegminis cruciatu liberaret, identidem suadebat maritum temperius quieti decedere. at ille utpote intercepta cena, <cum> profugeret, prorsus ieiunus, mensam potius comiter postulabat. adponebat ei prope, quamuis

F 168^b. φ 60^a. 1 Nec (N al. m. ex n) 3 uxori *vdVI*
cf. v. 21 107,22 112,6 tacite] tenaciter *Beyte* 5 *intercidit*
verb. quale absconderet vel se absconderet (cf. 137,16 234,26) vel
se occultaret cf. 234,13 vel delitesceret cf. 130,15 6 mulierem
<iret> *Petsch* <migraret> *vdVI* <diurteret> (atque post ta-
bernæ *transpos.*) *Pric* spatio cf. 217,7 9 cogitare* (fuit
r& aliu^d (^d *vid. corr. ex ~ ab al. m.*) φ: cogitar& aliū
13 <illud> denique *vdVI* 14 suo] sancto *Rohde* 15 ge-
nialis cf. 30,3 265,11 16 prodita *vdVI* 17 et] etiam
vdVI talif (i *mut. in e al. m.*) 19 cōmota *em. ead. m.*
et φ 21 deced. cf. 107,7 utpote <qui> *Pric sed Apul.*
utpote participio vel nomini addere solere doc. *Oud* <qui> ut-
pote *Luetj* 22 <cum> *He* pfuger& (φ, *sed al. m. corr.*
in pfugerat) utpote — profugerat *parenthesin putat Novák,*
ofugerat — ieiunus *Oud* <cum> profugeret *del. Leo*

Oud.

F

inuita, mulier quippini destinata alii. sed mihi penita
 carpebantur praecordia et praecedens facinus et praesen-
 645 tem deterrimae feminae constantiam cogitanti mecumque
 sedulo deliberabam, si quo modo possem detectis ac reue-
 latis fraudibus auxilium meo perhibere domino illumque, 5
 qui ad instar testudinis alueum succubabat, depulso teg- 172
 mine cunctis palam facere. sic erili contumelia me cru- 27
 ciatum tandem caelestis respexit prouidentia. nam senex
 claudus, cui nostra tutela permissa fuerat, uniuersa nos
 iumenta, id hora iam postulante, ad lacum proximum bi- 10
 bendi causa gregatim prominabat. quae res optatissimam
 mihi uindictae subministravit occasionem. namque praeter-
 grediens obseruatos extremos adulteri digitos, qui per an-
 gustias caui tegminis prominebant, obliquata atque in-
 festa ungula compressos usque ad summam minutiem con- 15
 tero, donec intolerabili dolore commotus, sublato flebili
 clamore repulsoque et abiecto alueo, conspectui profano
 redditus scaenam propudiosae mulieris patefecit. nec
 tamen pistor damno pudicitiae magnopere commotus ex-
 646 sanguⁱ pallore trepidantem puerum serena || fronte et 20
 propitiata facie commulcens incipit:

'Nihil triste de me tibi, fili, metuas. non sum bar-
 barus nec agresti morum squalore praeditus nec ad exem-
 plum naccinae truculentiae sulphuris te letali fumo necabo
 ac ne iuris quidem seueritate[m] lege de adulteriis ad 25
 discrimen uocabo capitis tam uenustum tamque pulchel-
 lum puellum, sed plane cum uxore mea partiario tractabo.
 nec herciscundae familiae, sed communi diuidendo for-
 mula dimi|cabo, ut sine ulla controuersia uel dissensione
 647 tribus nobis in uno conueniat lectulo. nam et ipse semper 30

F 168^b169^a. φ 60^a^b. 1 pentⁱ; (; al. m. corr. ex a, in mg.
 m. pr. penita) φ: penita 6 albeū (b mut. in u) 7 cūtu-
 melia* (eras. ~) 15 c̄preffof (fuit ante c̄phenfof, in mg. ead.
 m. add. p̄ffof) φ: cōp̄ffof 17 albeo (b mut. in u)
 19 pudicitiae <uxoris> rd V1 exfangūⁱ (i m. rec. add.)
 25 seueritatē (φ) em. v 28 hirciscunde (φ)

Oud.

E

cum mea coniuge tam concorditer uixi, ut ex secta prudentium eadem nobis ambobus placerent. sed nec aequitas ipsa patitur habere plus auctoritatis uxorem quam maritum.'

- 28 Talis sermonis blanditiae cauillatum deducebat ad
6 rum nolentem puerum, sequentem tamen; et pudicissima
illa uxore alterorsus disclusa solus ipse cum puero cubans
gratissima corruptarum nuptiarum uindicta perfruebatur.
sed cum primum rota solis lucida diem peperit, uocatis
10 duobus e familia ualidissimis, quam altissime sublato puero,
ferula nates eius obuerberans: 'tu autem', inquit, 'tam
648 mollis ac tener et admodum puer, defraudatis amatoribus
aetatis tuae flore, mulieres adpetis atque eas liberas et
conubia lege sociata corrumpis et intempestium tibi no-
15 men adulter< i > uindicas?'

His et pluribus uerbis compellatum et insuper adfatim
plagis castigatum forinsecus abicit. at ille adulterorum
omnium fortissimus, insperata potitus salute, tamen nates
candidas illas noctu diuque dirruptus, maerens profugit.
20 nec setius pistor ille nuntium remisit uxori eamque pro-
29 tinus de sua proturbauit domo. at illa praeter genuinam
nequitiam contumelia etiam, || quamuis iusta, tamen altius
649 commota atque exasperata ad armillum reuertitur et ad
familiares feminarum artes accenditur magnaue cura
25 requisitam ueteratricem quandam femina< m >, quae deuotionibus ac maleficiis quiduis efficere posse credebatur,
multis exorat precibus multisque suffarcinat muneribus,
alterum de duobus postulans, uel rursum mitigato conciliari marito uel, si id nequiverit, certe larua uel aliquo

F 169^a. φ 60^b. 1 cū (u al. m. scr., fuit v̄, pr. m. in mg. add. pcū) 7 alterorsus (φ) sed e delet., ut uix cognoscatur cf. 128,22 9 cf. Enn. ann. 558 Vahl.² lucidam Kronenberg pepit (e et t m. pr., reliq. litt. al. m. scr.; peperit supra add. pr. m.) φ: peperit 10 ualidissimis (postrem. i ex e corr.; vid. pr. m. deleuisse e et superscripts. ¹) 15 adulter (φ) adulteri v cf. 222,17 23 cf. 145,2 24 accingitur Colv ūl. 177,20 216,12 25 feminā (φ) - al. m. a id. 29 larua
' in v mut. al. m.)

2nd.

E

diro numine immisso uiolenter eius expugnari spiritum.
 tunc saga illa et diuini potens primis adhuc armis facine-
 rosae disciplinae suae uelitur et uehementer offensum
 mariti flectere atque in amorem impellere conatur animum.
 quae res cum ei sequius ac rata fuerat | proueniret, in- 5
 dignata numinibus et praeter praemii destinatum com-
 pendium contemtione etiam stimulata ipsi iam miserrimi
 mariti incipit imminere capiti umbramque uiolenter per-
 150 emptae mulieris ad exitium eius instigare.

Sed forsitan lector scrupulosus reprehendens narratum 30
 meum sic argumentaberis: unde autem tu, astutule asine, 11
 intra terminos pistrini contentus, quid secreto, ut ad-
 firmas, mulieres gesserint, scire potuisti? accipe igitur,
 quem ad modum homo curiosus iumentum faciem susti-
 nens cuncta, quae in perniciem pistoris mei gesta sunt, 15
 cognoui.

Diem ferme circa mediam repente intra pistrinum
 mulier reatu miraue tristitie deformis apparuit, flebili
 centunculo semiamicta, nudis et intectis pedibus, lurore 173
 151 buxio macieque foedata, et discerptae comae semicanae 20
 sordentes inspersione cineris plerumque eius anteuentulae
 contegebant faciem. haec talis manu pistori[s] clementer
 iniecta, quasi quippiam secreto conlocutura, in suum sibi
 <cubi>culum deducit eum et adducta fore quam || diutissime
 demoratur. sed cum esset iam confectum omne frumen- 25
 tum, quod inter manus opifices tractauerant, necessarioque
 peti deberet aliud, seruuli cubiculum propter adstantes
 dominum uocabant operique supplementum postulabant.

F 169^a. φ 60^b. 7 cōtentione (φ) em. v 10 scrupulosius
 vd VI *Amm. Marc. XVI* 7,9 *cft. Leo* 11 argumtaueris (φ) b ex
 u corr. al. (?) m. acutule vd VI stultule *Colv cf. 203,9*
 12 cōtect; φ: contentul cf. 207,7 sed 211,6 220,2 <capite> con-
 tectus? He cf. 217,21 18 flebili] scissili *Wower* flabili? *Leo*
 ante reatu pos. *Bursian* mulier meatu mira atque tristitia
Petsch flebilis reatu m. t. d. a. <scissili> cent. vd VI cf. 5,13 ru-
 gata? He 21 aneuentule (φ) em. v cf. flor. 3 (149,1 vd VI)
 22 pistoris (φ) em. *Beroald* 23/24 ^{cu.} biculū (eras. fi) φ: fibi-
 culū em. *Petsch*

Oud.

E

bus tradita merce[de], dorsum insidens meum, sic hortum redire. ac dum fodiens, dum irrigans ceteroque incuruus labore deseruit, ego tantisper otiosus placida
 654 quiete recreabar. sed ecce siderum ordinatis ambagibus per numeros dierum ac mensuum remeans annus post mustulentas autumnii delicias ad hibernas Capricorni pruinas deflexerat et adsiduis pluuiis nocturnisque rorationibus sub dio et intecto conclusus stabulo continuo discruciarum frigore, quippe cum meus dominus prae nimia paupertate ne sibi quidem, nedum mihi posset stramen aliquod uel
 10 exiguum tegimen parare, sed frondoso casulae contentus umbraculo degeret. ad hoc matutino lutum nimis frigidum gelusque praeacuta frusta nudis inuadens pedibus enitebar ac ne suetis saltem cibariis uentrem meum replere poteram. namque et mihi et ipsi domino cena par
 15 ac similis, oppido tamen tenuis | aderat, lactucae ueteres et insuaues illae, quae seminis enormi senecta ad instar
 655 scoparum in amaram caenosi sucus cariem exolescunt.

Nocte quadam paterfamilias quidam e pago proximo
 33 tenebris inluniae caliginis impeditus et imbre nimio ma- defactus atque ob id ab itinere directo cohibitus ad hortulum nostrum iam fesso equo deuerterat receptusque comiter pro tempore, licet non delicato, necessario tamen
 || quietis subsidio, remunerari be[g]nignum hospitem cupiens,
 656 promittit ei de prae[si]diis suis sese daturum et frumenti et oliui aliquid et amplius duos uini cados. nec moratus meus sacculo et utribus uacuis secum adportatis nudae

F 169^b 170^a. φ 61^a. 1 mercede (φ) <merce acceptaque> mercede Koziol merce Stewech cf. Λοῦκ. 43: ἐπιθεῖς μοι τὰ λάγνα . . . καὶ παραδοὺς τοῖς ταῦτα πιπράσκουσιν cf. v. 25 Phil. suppl. IX 539 2 dum — dum cf. Woelfflin Arch. f. lat. Lex. II 234, sed 23,26 sq. 50,13 sq. 3 labori Oud <quaestui> deseruit vd VI <quaesticulo> Brakman coll. 290,4 placita v 8 dio (φ) al. m. supra io add. ^u 10 <aut> uel vd VI coll. 239,13 14 enitabar φ: enitebar enitabar? He cf. 58,6 19 qdā de (ād al. m. scr.; fuitne qd ne?) φ: q me quidam e Luetj 23/24 <et> licet . . . subsidio <recreatus> vd VI 24 begnignū em. φ 25 πῆδιν (φ, sed. τi punctis del.)

Oud.

E

spinae meae residens ad sexagesimum stadium profectio-
 nem comparat. eo iam confecto viae spatio peruenimus
 ad praedictos agros ibique statim meum dominum comis
 hospes opipari prandio participat. iamque iis poculis
 5 mutuis altercantibus mirabile prorsus euenit ostentum. 173
 una de cetera cohorte gallina per mediam cursitans aream
 clangore genuino uelut ouum parere gestiens personabat.
 eam suus dominus intuens: 'o bona', inquit, 'ancilla et
 satis fecunda, quae multo iam tempore cotidianis nos
 10 partibus saginasti. nunc etiam cogitas, ut uideo, gustu-
 lum nobis praeparare.' et 'heus', inquit, 'puer, calat(h)um
 657 fetui gallinaceo destinatum angulo solito collocato.' ita,
 uti fuerat iussum, procurante puero gallina consuetae
 lecticulae spreto cubili ante ipso(s) pedes domini prae-
 15 maturum, sed magno prorsus futurum scrupulo prodidit
 partum. non enim ouum, quod scimus, illud; sed pinnis
 et unguibus et oculis et uoce etiam perfectum edidit
 84 pullum, qui matrem suam coepit continuo comitari. nec
 eo setius longe maius ostentum et quod omnes merito
 20 perhorrescerent exoritur. sub ipsa enim mensa, quae
 reliquias prandii gerebat, terra de(h)iscens imitus largis-
 simum emicuit sanguinis fontem; hinc resultantes uber-
 rinae guttae mensam cruore perspergunt. ipsoque illo
 momento, quo stupore defixi mirantur ac trepidant diuina
 25 praesagia, concurrunt unus e cella uinaria nuntians omne
 unum, quod olim diffusum fuerat, in omnibus doliis
 feruenti calore et prorsus ut igne copioso subdito || rebul-

F 170^a. φ 61^a^b. 5 alt̄cantib; (φ) alternantibus *Steuwech*
 6 cristata *Cornelissen* cf. 46,7, sed 59,17; de gallina dici monet
Leo 7 uelud 8 ancilla (φ) gallina *superscr. al. m.*
 10 partib; (φ) sed ead. m. supra i add. u 11 calatū (c correct.
eff., potest fuisse g) φ: galatū 14 iplo em. al. m. et φ
 16 qđ scim; illud (φ) induct. 21 deiscenf (φ) largissimuf
 (φ) f̄ al. m. pro compendio ~ add., quod fuerat 22 fons (φ)
 s (hac forma) in ras., vid. fuisse tē fontem def. *Petsch coll.*
 268,13 uberrimeⁱ add. ead. m. 27 rebullire b ex u al.

Oud.

E

lire. uisa e<st> interea mustela e[ti]tiam mortuum ser-
pentem forinsecus mordicus adtrahens, et de ore pasto-
ricii canis uirens exiuit ranula ipsumque canem, qui
658 proximus consistebat, aries adpetitum unico morsu strangu-
lavit. haec tot ac talia ingenti pauore domini illius et 5
familiae totius ad extremum stuporem deiecerant animos,
quid prius quidue posterius, quid magis quid minus nu-
minum caelestium leniendis minis quot et qualibus pro-
curaretur hostiis. adhuc omnibus expectatione taeterrimae 35
formidinis torpidis accurrit quidam seruulus magnas et 10
postremas domino illi fundorum clades adnuntians.

Namque is adultis iam tribus liberis doctrina instructis 176
et uerecundia praeditis uiuebat gloriosus. his adulescentibus
erat cum quodam paupere modicae casulae domino uetus
familiaritas. at enim casulae paruulae conterminos ma- 15
gnos et beatos agros possidebat uicinus potens et diues
et iuuenis, <s>et prosapiae maiorum gloria male utens
pollensque factionibus et cuncta facile faciens in ciuitate;
<hic> hostili modo uicini tenuis incursabat pauperiem
pecua trucidando, boues abigendo, fruges adhuc imma- 20
659 turas obterendo. iamque tota frugalitate spoliatum ipsis
etiam glebulis exterminare gestiebat finiumque inani com-
mota quaestione terram totam sibi uindicabat. tunc
agrestis, uerecundus alioquin, auaritia diuitis iam spolia-
tus, ut suo saltem sepulchro paternum retineret solum, 25
amicos plurimos ad demonstrationem | finium trepidans
eximie corrogarat. aderant inter alios tres illi fratres

F 170^ab. φ 61^b. 1 uifē (φ) uisa est v multe letitiā
(φ) mut. al. m. in mustelē etiā mustela etiam v mortuū
(φ) alter. u add. al. m. 2 adtraētel (ētel al. m., fuit ad-
trahen^a) φ: adtrahenf (in mg. ē attrahētel) 3 exiuit (φ)
al. m. mut. in -liit 4 strangulavit (f ab al. m. redintegr.)
7 magif φ: maI: 9 adhoc (φ) cf. 112,14 205,10 17 & (φ)
sed Sauppe, set He cf. 177,6 <is> et Beyte et <splendidae>
prosapiae. <hic> Rohde coll. 177,25 [maiorum] Rohde fort.
recte 18 pollens qui Bursian 19 <hic> He cf. 177,10
198,5 24 iam <fere omnibus> vdVL 27 eximie
φ: eximie

Oud.

E

cladibus amici quantum quantum ferentes auxilium.
36 nec tamen ille uaesanus tantillum praesentia multorum
 ciuium territus uel etiam confusus, licet non rapinis,
 saltem uerbis temperare uoluit, sed || illis clementer ex-
 5 postulantibus feruidosque eius mores blanditiis permul-
 centibus repente suam suorumque carorum salutem quam
 sanctissime adiurans adseuerat parui se pendere tot me-
 660 diatorum praesentiam, denique uicinum illum auriculis per
 suos seruulos sublatum de casula longissime statimque
 10 proiectum iri. quo dicto insignis indignatio totos audien-
 tium pertemptauit animos. tunc unus e tribus fratribus
 incunctanter et paulo liberius respondit frustra eum suis
 opibus confisum tyrannica superbia comminari, cum alio-
 quin pauperes etiam liberali legum praesidio de insolentia
 15 locupletum consueuerint uindicari. quod oleum flammae,
 quod sulphur incendio, quod flagellum Furiae, hoc et iste
 sermo truculentiae hominis nutrimento fuit. iamque ad
 extremam insaniam uecors, suspendium sese et totis illis
 661 et ipsis legibus mandare proclamans, canes pastoricos 177
 20 uillaticos feros atque immanes, aduetos abiecta per agros
 essitare cadauera, praeterea etiam transeuntium uiatorum
 passiuis morsibus alumatos, laxari atque in eorum exi-
 662 tium inhortatos immitti praecepit. qui simul signo solito
 pastorum incensi atque inflammati sunt, furiosa rabie
 25 conciti et latratibus etiam absonis horribiles eunt in ho-
 mines eosque uariis adgressi uulneribus distrahunt ac
 lacerant nec fugientibus saltem compercunt, sed eo magis
37 iritatiores secuntur. tunc inter confertam trepidae mul-

F 170^b. φ 61^b. 1 quantulū quantulū (φ) *alter. induct.*

4 uoluit (φ) *ex priore u al. m. corr. n* 15 locupletū (φ)

vid. i superscript. fuisse, sed euan. uindicari *al. m. scr.; vid.*
fuisse uindicari; in mg. eras. .l. ari φ: uindicari

17 nutrimento (φ) *del. Rohde* 19 pastoricos *ut interpretam.*

ex 229,2 addit. delend. putat He 21 efficare φ: exficcare

esitare *v cf. 17,8* 22 passib; (φ) passiuis *Colv cf. 272,5*

lasciuus E passim Beroald cf. 43,8 23 p̄cepit *ead. m. add. °*

φ: p̄cepit 27 cōpescunt (φ) *em. Roald*

Jud.

E

titudinis stragem e tribus iunior offenso lapide atque ob-
 163 tunsis digitis terrae prosternitur saeuisque illis et fero-
 cissimis canibus instruit nefariam dapem; protenus enim
 nanti praedam iacentem miserum | illum adolescentem
 frustatim discerpunt. atque ut eius letalem ululatum 5
 cognouere ceteri fratres, accurrunt maesti suppetias obuolu-
 tisque lacinia laeuis manibus lapidum crebris iactibus
 propugnare fratri atque abigere canes adgrediuntur. nec
 tamen eorum ferociam uel conterere uel expugnare
 potuere, quippe cum miserrimus adulescens ultima uoce 10
 prolata, uindicarent de pollutissimo diuite mortem fratris
 iunioris, ilico laniatus interisset. tunc reliqui fratres non
 tam hercules desperata quam ultro neglecta sua salute
 contendunt ad diuitem atque ardentibus animis impetuque
 uaesano lapidibus crebris in eum uelitantur. at ille 15
 cruentus et multis ante flagitiis similibus exercitatus per-
 cussor iniecta lancea duorum alterum per pectus medium
 transadegit. nec tamen peremptus ac prorsum exanimatus
 adulescens ille terrae concidit; nam telum transuectum
 164 atque ex maxima parte pone tergum elapsum soloque 20
 nis uiolentia defixum rigore librato suspenderat corpus.
 sed et quidam de seruulis procerus et ualidus sicario illi
 ferens auxilium lapide contorto tertii illius iuuenis dex-
 terum brachium longo iactu petierat, sed impetu casso
 per extremos digitos transcurrens lapis contra omnium 25
 opinionem deciderat innoxius. non nullam tamen sagacis- 38
 simo iuueni prouentus humanior uindictae speculam sub- 278
 ministravit. ficta namque manus suae debilitate sic cru-
 delissimum iuuenem compellat: 'fruere exitio totius nostrae
 familiae et sanguine trium fratrum insatiabilem tuam 30
 crudelitatem pasce et de prostratis tuis ciuibus gloriose

F 170^b. φ 61^b 62^a. 1 offenso ^{la**} pida (ead. m. vid. supra
 add. ^{lapi}, eraso ^{pi} al. m. pi in textu scr. 7 ictibus Kronen-
 berg 9 cterere (φ) em. Colv continere vd Vl 13 defqe-
 ratā (φ) sed ~ eras.

Oud.

E

665 triumphā[n], dum scias, licet priuato suis possessionibus
 paupere fines usque et usque proterminaueris, habiturum
 te tamen uicinum aliquem. nam haec etiam dextera,
 quae tuum prorsus amputasset caput, iniquitate fati con-
 5 tusa decidit.⁷

Quo sermone, alioquin exasperatus, furiosus latro raptō
 gladio sua miserrimum iuuenem manu perempturus inuadit
 audis. | nec tamen sui molliore<m> prouocarat; quippe
 insperato et lon^ge contra eius opinionem resistens iuuenis
 10 complexu fortissimo arripit eius dexteram magnoque nisu
 ferro librato multis et crebris ictibus inpuram elidit
 diuitis animam et, ut accurrentium etiam familiarium
 manu se liberaret, confestim adhuc inimici sanguine deli-
 buto mucrone gulam sibi prorsus exsecuit.

15 Haec erant quae prodigiosa praesagauerant ostenta,
 666 haec quae miserrimo domino fuerant nuntiata. nec ullum
 uerbum ac ne tacitum quidem fletum tot malis circum-
 uentus senex quiuit emittere, sed adrepto ferro, quo com-
 modum inter suos epulones caseum atque alias prandii
 20 partes diuiserat, ipse quoque ad instar infelicissimi sui
 filii iugulū sibi multis ictibus contrucidat, quoad super
 mensam cernulus corruens portentuarii cruoris maculas
 noui sanguinis fluuio proluit.

39 Ad istum modum puncto breuissimo dilapsae domus
 25 fortunam hortulanus ille miseratus suosque casus grauiter
 ingemescens, dep[r]ensis pro prandio lacrimis uacuasque
 667 manus complodens saepicule, protinus incenso me retro,
 quam ueneramus, uiam capessit. nec innoxius ei saltem
 regressus euenit. nam quidam procerus et, ut indicabat
 habitus atque habitudo, miles e legione, factus nobis 179

F 170^b 171^a. φ 62^a.

1 triūphandū (φ, sed corr. in

-phandū) em. Pric

6 exasperatus alioquin *vdVl*8 nec tam sui molliore prouocarat (φ, sed em. al. m.) *induct.*11 liberato e *induct.*, em. φ ei erepto *Bluemner* 18 abrepto

φ: arrepto cf. 23,3

21 iugulā φ: iugulū (*supra add.**gulā*)26 deprenfīl (φ) depensis *Vulcan scil. pranderat**hortulanus cf. v. 19 228,4.21*

Oud.

E

obuius, superbo atque adroganti sermone percontatur, quorsum uacuum duceret asinum? at meus, adhuc maerore permixtus et alias Latini sermonis ignarus, tacitus praeteribat. nec miles ille familiarem cohibere quiuuit insolentiam, sed indignatus silentio eius ut conuicio, uiti, 5
 668 quam tenebat, obtundens eum dorso meo proturbat. tunc hortulanus subpublice respondit sermonis ignorantia se, quid ille diceret, scire non posse. ergo igitur Graece subiciens miles: 'ubi', inquit, 'ducis asinum istum?'. respondit hortulanus petere se ciuitatem proximam. 'sed mihi', inquit, 10
 'opera[e] eius opus est; nam de proximo castello sarcinas praesidis nostri cum ceteris iumentis debet aduehere'; et iniecta statim manu loro me, quo ducebar, arreptum incipit || trahere. sed hortulanus prioris plagae uulnere prolapsus capite sanguinem detergens | rursus deprecatur 15
 669 ciuilius atque mansuetius uersari commilitonem idque per spes prosperas eius orabat adiurans. 'nam et hic ipse', aiebat, 'iners asellus et nihilo minus <ferox> morboque detestabili caducus uix etiam paucos holerum maniculos de proximo hortulo solet anhelitu languido fatigatus sub- 20
 uehere, nedum ut rebus amplioribus idoneus uideatur gerulus.' sed ubi nullis precibus mitigari militem magisque 40
 in suam perniciem aduertit efferari iamque inuersa uite de uastiore nodulo cerebrum suum diffindere, currit ad extrema subsidia simulansque sese ad commouendam 25
 670 miserationem genua eius uelle contingere, summissus atque incuruatus, arreptis eius utrisque pedibus sublimem elatum terrae grauiter adplodit et statim qua pugnis qua cubitis qua morsibus, etiam de uia lapide correpto, totam faciem
 671 manusque eius et latera conuerberat. nec ille, ut primum 30

F 171^a. φ 62^{ab}. 11 operę (φ) opera Oud opere Koziol12 debet ex debel al. m., sed superscripserat ^t pr. m. 17 et

del. Luetj cf. 17,17 18 nichil+omin; (eras. h) nihili omnino

Petsch indomitus? Leo <ferox> Luetj cf. 195,16sq. <mordax>

Plasberg <minax> Purser morboq; (φ) sed eras. q;

19 manipulos v cf. Woelfflin Arch. f. lat. Lex. XII 20 sed 158,14

25 simulant querere (φ) em. Ger. Voss cf. 23A⁸

simulansque e re Stewech

Oud.

E

humi supinatus est, uel repugnare uel omnino munire se potuit, sed plane identidem comminabatur, si surrexisset, sese concisurum eum machaera sua frustatim. quo sermone eius commonefactus hortulanus eripit ei spatham
 5 eaque longissime abiecta rursus saeuioribus eum plagis 180
 adgreditur. nec ille prostratus et praeuentus uulneribus ullum repperire saluti quiens subsidium, quod solum restabat, simulat sese mortuum. tunc spatham illam secum asportans hortulanus inscensio me concito gradu recta
 10 festinat ad ciuitatem nec hortulum suum saltem curans inuisere ad quempiam sibi deuertit familiarem. cunctisque narratis deprecatur, periclitanti sibi ferret auxilium seque cum suo sibi asino tantisper occultaret, || quoad celatus spatio bidui triduiue capitalem causam euaderet. nec
 15 oblitus ille ueteris amicitiae prompte suscipit, meque per scalas complicitis pedibus in superius cenaculum adtracto
 672 hortulanus deorsus in ipsa tabern[ac]ula derepit in quadam cistulam et super<in>gesto delitiscit orificio.
 41 673 At miles ille, ut postea didici, tandem uelut emersus
 20 graui crapula, nutabundus tamen | et tot plagarum dolore saucius baculoque se uix sustinens, ciuitatem aduentat confususque de impotentia deque inertia sua quicquam ad quenquam referre popularium, sed tacitus iniuriam deuorans quosdam commilitones nactus is tantum cla-
 25 des enarrat suas. placuit, ut ipse quidem contubernio se tantisper absconderet — nam praeter propriam contumeliam militaris etiam sacramenti genium ob amissam spatham uerebatur —, ipsi autem signis nostris enotatis inuestigationi uindictaeque sedulam darent operam. nec

F 171^ab. φ 62^b. 17 tabernacula (φ) corrupt. ex v. antecedenti em. Wower taberna clam Rohde cf. 177,8 in ipsa tab. del. Novák direpit (φ) cf. 79,13 18 & (φ) eras. fuggesto (φ) em. Leo

delitisci torificio (φ) al. m. corr. in delitelce^{nti} supergesto <cooperulo clauso> vd VI 22 confusus i. e. αλογοῦνθεις cf. Corp. gloss. Lat. VI 256 Hist. Apoll. 14 (26,14 Riese²) Roensch Ital. u. Vulg. 354 24 iltā tū (iltā indux. al. m.) φ: iltal tū em. Luetj iis tantum vd VI sed is pro iis script. cf. 155,24 29 uindicteq; (; ead. m. scr. eraso ue) φ: uindicte q; (̄ induxit, ; add. al. m.)

Oud.

E

defuit uicinus perfidus, qui nos ilico occultari nuntiaret.
 tum commilitones accersitis magistratibus mentiuntur sese
 multi pretii uasculum argenteum praesidis in uia per-
 didisse idque hortulanum quendam repperisse nec uelle
 restituere, sed aput familiarem quendam sibi delitescere. 5
 tunc magistratus et damno <et> praesidis nomine cognito
 ueniunt ad deuersori nostri fores claraque uoce denuntiant
 674 hospiti nostro nos, quos occultaret apud se certo certius,
 dedere potius quam discrimen proprii subiret capitis. nec
 ille tantillum conterritus salutique studens eius, quem in 10
 suam receperat fidem, quicquam de nobis fatetur ac die- 181
 bus plusculis nec uidisse quidem illum hortulanum con-
 tendit. contra commilitones ibi nec uspiam illum deli-
 tiscere adiurantes principis contendebant. postre-
 mum || magistratibus placuit obstinate denegantem scrutinio 15
 detegere. immisis itaque lictoribus ceterisque publicis
 ministeriis angulatim cuncta sedulo perlustrari iubent,
 nec quisquam mortalium ac ne ipse quidem asinus
 intra limen comparere nuntiatur. tunc gliscit uiolentior
 utrimqueseucus contentio, militum pro comperto de nobis 42
 adseuerantium fidemque Caesaris identidem implorantium, 21
 675 at illius negantis adsidueque deum numen obstentantis.
 qua con<ten>tione et clamoso strepitu cognito, curiosus
 alioquin et inquieti procacitate praeditus asinus, dum
 obliquata ceruice per quandam fenestram, quidnam sibi 25
 uellet tumultus ille, prospicere gestio, unus e commili-
 tonibus casu fortuito conlimatis oculis ad umbram meam
 cunctos testatur incoram. magnus denique continuo
 clamor exortus est et emensis protinus | scalis iniecta

F 171^b. φ 62^b 63^a. 6 & dāno p̄fidif (φ) et damno <et>
 pr. Pric cum damno pr. v pr. nomine et damno *vd VI*

cognito (i *inter scribend. ex a ead. m. corr.*) 7 deūlori (ⁱ *al. m.*
add. vid.) 9 dederet *Scriver cf. 241,14* 12 nec *cf. 107,4*
 13 uspiam <alias> *Luety* <alibi> *vd VI coll. 35,15 47,17 127,17*
 254,18 *fort. recte; sed cf. 107,7 123,6 224,29* 19 cōparare

em. φ 22 ad (φ) 23 cōtione φ: cōtentione 23 ⁱ p̄ten;
add. ead. m. antea e mutat. in i φ: p̄tin;

Oud.

E

manu quidam me uelut captiuum detrahunt. iamque
 omni sublata cunctatione scrupulosius contemplant
 singula, cista etiam illa reuelata, repertum productumque
 et oblatum magistratibus miserum hortulanum poenas
 5 scilicet capite pensurum in publicum deducunt carcerem
 summoque risu meum prospectum cauillari non desinunt.
 676 unde etiam de prospectu et umbra asini natum est fre-
 quens prouerbium.

677

LIBER X

1 Die sequenti meus quidem dominus hortulanus quid
 11 egerit nescio, me tamen miles ille, qui propter eximiam
 impotentiam pulcherrime uapularat, ab illo praesepio nullo
 equidem contradicente diductum abducit atque a suo con-
 tubernio — hoc enim mihi uidebatur — sarcinis propriis 182
 15 onustum et prorsum exornatum armatumque militariter
 producit || ad uiam. nam et galeam nitore praemican-
 678 tem et scutum gereba<m> longius re[m]lucens, sed etiam
 lanceam longissimo hastili conspicuam, quae scilicet non
 disciplinae tunc quidem causa, sed propter terrendos mi-
 679 seros uiatores in summo atque edito sarcinarum cumulo
 21 ad instar exercitus sedulo composuerat. confecta cam-
 pestri nec adeo difficili uia ad quandam ciuitatulam per-
 uenimus nec in stabulo, sed in domo cuiusdam decurionis
 deuertimus. statimque me commendato cuidam seruulo
 25 ipse ad praepositum suum, qui mille armatorum ducatum
 sustinebat, sollicite proficiscitur.

F 171^b172^a. φ 63^a.8 cf. Otto *Sprichwört. d. Römer**Lps. 1890 p. 41*

Ego fallutiuf legi & emdaui rome felix.

Olibio & J. bino | ut conf. In foro martis etroufiā declamanf
 oratori endelechio. | Rurful etstantinupoli recognoui cesario &

attico colf. LIB. VIII. EXPLICIT. INCIPIT X. 16 galeam

<gerēbam>? He 17 cetera longiorē lucenf (φ) cetra Roald

cf. Corp. gloss. VI 204 iniecerat Leo cetra longius lucens vir

doct. ap. Wower ceteris his (cereo E) longius relucens *Elmenh*
ceperam vel gerebam longius (longe *Brakman*) relucens *Oud*
 cf. 151,24 aere largiore lucens? He 21 <et> confecta Leo

Oud.

E

Post dies plusculos ibidem dissignatum scelestum ac nefarium facinus memini, sed ut uos etiam legatis, ad librum profero. dominus aedium habebat iuuenem filium probe litteratum atque ob id consequenter pietate, modestia praecipuum, quem tibi quoque prouenisse cuperes uel talem. huius matre multo ante defuncta rursum matrimonium sibi reparauerat ductaque alia filium procreauerat alium, qui adaeque iam duodecimum annum aetatis supercesserat. sed nouerca forma magis quam moribus in domo mariti praepollens, seu naturaliter impudica seu fato ad extremum impulsu flagitium, oculos ad priuignum adiecit. iam ergo, lector optime, scito te tragoediam, non fabulam legere et a socco ad coturnum ascendere. sed mulier illa, quamdiu primis elementis Cupido paruulus nutriebatur, inbecillis adhuc eius uiribus facile <fe>ru[b]orem tenuem deprimens silentio resistebat. at ubi completis igne uaesano totis praecordiis inmodice bacchatus Amor exaestuabat, saeuienti deo iam succubuit, et languore simulato uulnus animi mentitur in corporis ualetudine. iam cetera salutis uultusque detrimenta et aegris et amantibus examussim conuenire nemo qui nesciat: pallor[e] deformis, marcentes oculi, lassa genua, quies turbida et suspinitus cruciatus tarditate || uehementior. crederes et illam fluctuare tantum uaporibus febrium, nisi quod et flebat. heu medicorum ignarae mentes, quid uenae pulsus, quid coloris intemperantia, quid fatigatus anhelitus et utrimqueseCUS iactatae crebriter laterum mu-

F 172^a. φ 63^a. 1 diffignatū (φ) cf. 199,12 des- v
 4 pietate <et> Scriver modestia<que> Oud 9 supgesserat
 (φ) supercesserat Dousa supergressus erat v supergresserat
 Colv 13 cutnū em. φ cothurnum <me> Bluemner
 14 quandiu alimentis Colv cf. 241,16 16 ruborē (φ) ardo-
 rem Lennep feruorem Seyffert 18 iam deo Pric 19/20 uale-
 tudinem Bernhardt uertitur in c. ualetudinem Bluemner [in]
 corp. ualetudinem Leo 22 pallore (φ) em. v <facies> pal-
 lore vdVI <uultus> p. Rohde cf. 123,3 23 toruitate Petsch
 26 colorif (φ, al. m. corr. in cal) pertinet ad pallorem
 27 laterum (um corr. ex on ead. m.) φ: lateron

Oud.

E

tuae uicissitudines? dii boni, quam facilis licet non ar-
 tifici medico, cuius tamen docto Veneriae cupidinis
 comprehensio, cum uideas aliquem sine corporis calore
 8 flagrantem. ergo igitur impatientia furoris altius agitata
 5 diutinum rupit silentium et ad se uocari praecipit filium —
 683 quod nomen in eo, si p[s]osset, ne ruboris admoneretur,
 libenter eraderet. nec adulescens aegrae parentis moratus
 imperium, senili tristitie striatam gerens frontem, cubi-
 culum petit, uxori[s] patris matri[s]que fratris utcumque
 10 debitum sistens obsequium. sed illa cruciabili silentio diu-
 tissime fatigata et ut in quodam uado dubitationis haerens
 omne uerbum, quod praesenti sermoni putabat aptissimum,
 rursus improbens nutante etiam nunc pudore, unde po-
 tissimum caperet exordium, decunctatur. at iuuenis nihil
 15 etiam tunc sequius suspicatus summisso uultu rogat | ultro
 praesentis causas aegritudinis. tunc illa nancta solitudinis
 damnosam occasionem prorumpit in audaciam et ubertim
 684 adlacrimans laciniaque contegens faciem uoce trepida sic
 eum breuiter adfatur:
 20 'Causa omnis et origo praesentis doloris et etiam
 medela ipsa et salus unica mihi tute ipse es. isti enim
 tui oculi per meos oculos ad intima delapsi praecordia
 meis medullis acerrimum commouent incendium. ergo
 miserere tua causa pereuntis nec te religio patris omnino
 25 deterreat, cui morituram prorsus seruabis uxorem. illius
 enim recognoscens imaginem in tua facie merito te diligo.
 habes solitudinis plenam fiduciam, habes capax necessari
 facinoris otium. nam quod nemo nouit, paene non fit.'

F 172^ab. φ 63^ab. 2 docto (φ) sc. *experto* indocto Rohde
 6 in eol ipfol led (φ) em. Rohde 8 seniliter Bluemner
 9 uxoris — matrisque em. Lipsius 10 sustinens? He cf. 246,4
 obsequi led al. m. corr. in —ū Sed 12 putarat vd VI
 20 sed etiam Oud cf. 250,1 28 penit; (it refict.; t; vid.
*induct. fuisse, nisi potius atramentum litterar. redintegrat. per
 membranam dispersum est; infra i vestigia apparent e quibus con-
 cludas antea e mutando ex i effect. fuisse aut i ex e; librar. ipse
 ead. dubitauisse essetne scribendum penit; an pene φ; pene cf.*

rud.

E

Repentino malo perturbatus adolescens, quanquam tale 4
 85 facinus protinus || exhorruisset, non tamen negationis in-
 tempestiua seueritate putauit exasperandum, sed cautae 184
 promissionis dilatione leniendum. ergo prolixè pollice[re]-
 tur et, bonum caperet animum refectionique se ac saluti 5
 redderet, impendio suadet, donec patris aliqua profectioe
 liberum uoluptati concederetur spatium, statimque se refert
 a noxio conspectu nouercae. et tam magnam domus
 cladem ratus indigere consilio pleniore ad quendam com-
 186 pertae grauitatis educatorem senem protinus refert. ne(c) 10
 quicquam diutina deliberatione tam salubre uisum quam
 fuga celeri procellam fortunae saeuientis euadere. sed
 impatiens uel exiguae dilationis mulier ficta qualibet
 causa confestim marito miris persuadet artibus ad longis-
 sime dissitas festinare uillulas. quo facto maturatae spei 15
 uaesania praeceptis promissae libidinis flagitat uadimonium.
 sed iuuenis, modo istud modo aliud causae faciens, execra-
 bilem frustratur eius conspectum, quoad illa, nuntiorum
 uarietate pollicitationem sibi denegatam manifesto per-
 spiciens, mobilitate lubrica nefarium amorem ad longe 20
 deterius transtulisset odium. et adsumpto statim nequissimo
 et ad omne facinus emancipato quodam doctali seruulo
 perfidiae suae consilia communicat; nec quicquam melius
 uidetur quam uita miserum priuare iuuenem. ergo missus
 continuo furcifer uenenum praesentarium comparat idque 25
 187 uino diligenter dilutum insontis priuigni praeparat exitio.
 ac dum de oblationis opportunitate secum noxii deliberant 5
 homines, forte fortuna puer ille iunior, proprius pessimae

Weyman Stud. 358 *Zeno Veron.* II 25 p. 222: paene pro infecto
 habetur quod non diffamatur

F 172^b. φ 68^b. 3 exasperandū (φ) sc. malum -dam v ante

Colv 4 leniendū (φ) -dam v ante Colv polliceret² em. φ
 7 statiq; (q; in ras.; uoluerat scribere que) 8 Et al. m. in
 ras. maiore, in qua extrema eras. ā φ: etiā (al. m. superscr.
 et 18) et tam Pric cf. 23,9 79,19 154,2 242,12 10 (summa)
 senem vā V1 ne (φ, m. rec. add. c)

Oud.

E

feminae filius, post matutinum laborem studiorum domum se recipiens, prandio iam capto sitiens repertum uini poculum, in quo uenenum latebat inclusum, nescius || fraudis occultae continuo perduxit <h>austu. atque ubi fratri suo paratam mortem ebibit, exanimis terrae procumbit, illicoque repentina pueri pernicie paedagogus commotus ululabili clamore matrem totamque ciet familiam. iamque cognito casu noxiae potionis uarie quisque praesentium auctores insimulabant extremi facinoris. sed dira illa femina et malitiae nouercalis exemplar unicum non acerba filii morte, non parricidii conscientia, non infortunio domus, non luctu mariti uel aerumna funeris commota cladem familiae <in> uindictae compendium traxit, missoque protinus cursore, qui uianti marito domus expugnationem nuntiaret, ac mox eodem ocus ab itinere regresso personata nimia temeritate insimulat priuigni ueneno filium suum interceptum. et hoc quidem non adeo mentiebatur, quod iam destinatam iuueni mortem praeuenisset puer, sed fratrem iuniorem fingeat ideo priuigni scelere preemptum, quod eius prob<r>osae libidini, qua se comprimere temptauerat, noluisse<t> succumbere. nec tam[en] inmanibus contenta mendaci<t>s addebat sibi quoque ob detectum flagitium eundem illum gladium comminari. tunc infelix duplici filiorum morte percussus magnis aerumnarum procellis aestuat. nam et iuniorem in coram sui funerari uidebat et alterum ob incestum parricidiumque capitis scilicet damnatum iri certo sciebat. ad hoc uxoris dilectae nimium mentitis lamentationibus ad extremum subolis imp<el>ebatur odium.

F 172^b 173^a. φ 63^b 64^a. 4 austu. Qui (Qui *al. m. in ras. scr.*) φ: hauftu. atq' 11 acerba (b *ex u corr. al. m.*) 13 a clade *Bluemner* <in> uindictae *Modius* 20 pbofē (φ) *em. v* 21 noluisse (φ, *sed. em. al. m.*) tam (φ) tam v tamen <tam> *vd Vl* 22 mendacif (*al. m. eff. -iif*) *cf. 199, 15 detrectatum vd Vl* 24 <pater> inf. *vd Vl* <senex> *Brakman*
 29 subolif (a *mut. in o*) φ: ſöbolif *corr. ead. m.* implebat²
 (φ) *em. v cf. 47, 22 178, 17 235, 4*

had.

90 Vixdum pompae funebres et sepultura filii fuerant ^E6
 explicatae, et statim ab ipso eius rogo senex infelix, |
 ora sua recentibus adhuc rigans lacrimis trahensque cinere
 sordentem canitiem, foro se festinus immittit. atque ibi
 tum fletu, tum precibus genua etiam decurionum con- 5
 tingens nescius fraudium pessimae mulieris in exitium
 reliqui filii plenis operabatur affectibus: illum incestum
 paterno thalamo, illum parricidam fraterno exitio et in
 comminata nouercae caede sicarium. tanta denique mi-
 seratione tantaque || indignatione curiam, sed et plebem 10
 maerens inflammauerat, ut remoto iudicandi taedio et
 accusationis manifestis probationibus et responsionis me-
 ditatis ambagibus cuncti conclamarint lapidibus obrutum
 publicum malum publice uindicari.

91 Magistratus interim metu periculi proprii, ne de 15
 paruis indignationis elementis ad exitium disciplinae ciui-
 tatisque seditio procederet, partim decuriones deprecari,
 partim populares compescere, ut rite et more maiorum
 iudicio reddito et utrimquesecus allegationibus examinatis 20
 ciuilitur sententia promeretur nec ad instar barbaricae 30
 feritatis uel tyrannicae impotentiae damnaretur aliquis
 inauditus et in pace placida tam dirum saeculo prode-
 retur exemplum. placuit salubre consilium et ilico iussus 7
 praeco pronuntiat, patres in curiam conuenirent. quibus
 protinus dignitatis iure consueta loca residentibus rursus 25
 praeconis uocatu primus accusator incedit. tunc demum
 92 clamatus inducitur etiam reus, et exemplo legis Atticae
 Martiique iudicii causae patronis denuntiat praeco neque

F 173^b. φ 63^b 64^a. 1 fuerat (ⁿead. m. add. ⁿperparv.)
 φ: fuerat cf. v. 24 246, 11 2 explicata (φ) em. v 8 <polluto>
 paterno He sed vetat aequilibrium enuntiat 14 uindicari
 <oportere> vd Vl coll. 242, 12; sed cf. 152, 22sq. 213, 25 233, 16
 235, 7sq. 238, 5 239, 14 241, 28 243, 2 al. 16 ciuitatisque (φ: q̄)
 em. v 22 placida* (a corr. al. m. ex ae, e antea inducta)
 φ: placida 24 conuenir& em. ead. m. et φ cf. v. 1 25 pⁱten;
 em. ead. m. φ: pⁱten; 28 cf. Iul. Poll. VIII 117
 pconēq; (~ supra e al. m. add.) φ: p̄coṽ, neq;

Oud.

E.

principia dicere neque miserationem commouere. haec ad istum modum gesta compluribus mutuo sermocinantibus cognoui. quibus autem uerbis accusator urserit, quibus rebus diluerit reus ac prorsus orationes altercationesque neque ipse absens apud praesepium scire neque ad uos, quae ignorauit, possum enuntiare, sed quae plane comperi, ad istas litteras proferam. simul enim finita est dicentium contentio, ueritatem criminum fidemque probationibus certis instrui nec suspicionibus tantam coniecturam per-
 10 mitti placuit atque illum potissimum seruum, qui solus haec ita gesta esse scire diceretur, | sisti modis omnibus oportere. nec tantillum cruciarius ille uel fortuna tam magni iudicii uel confertae conspectu curiae uel certe noxia conscientia sua deterritus, quae ipse finxerat, quasi
 15 uera adseuerare atque adserere incipit: quod se uocasset indignatus fastidio nouercae iuuenis, quod, ulciscens iniuriam, filii eius mandauerit necem, quod promississet grande silentii praemium, quod recusanti mortem sit comminatus, quod uenenum sua manu temperatum dandum fratri
 20 reddiderit, quod ad criminis probationem reseruatum poculum <ipsum> neclexisse suspicatus sua postremum manu porrexerit puero. haec eximie ac nimis ad ueritatis
 24 imagine <m> uerberone illo simula <ta> cum trepidatione
 8 proferente finitum est iudicium. nec quisquam decurionum

F 173^a. φ 64^a. 3 orferit (o ex u corr. al. vel ead. m.; ante urferit spatium paulo maius, sed nihil script. fuit; in mg. .d.) φ: urferit (ante u m. rec. ^{reū} interpos.) 5 <potui> post scire add. vđ Vl cum m. rec. in φ, ante scire Brakman

9 suspicionib; ⁿⁱ (ni ead. m. add., ni in textu correct. effect.)
 10 p̄ptif|simū (φ) al. m. radendo eff. potif|; sed in mg. pr. m. add. potiffi 11 jelta em. φ 12 oportere del. Brakman forma Brant 13 uel** c̄fertę eras. le (φ) 21 <ipsum> sc. seruum vel poc. noxium ille susp. He 22 eximia eni (φ) eximie (ac He) nimis Leo — eximie enim — Luetj examussim Koch eximie [enim] Novák eximie mentita Bluemner eximie en. — imaginem <simulata> vđ Vl minime anxie Haebertin imaginē (φ) — al. m. add. 23 simulatū (φ) simulata v simulata cum Oud sine ulla tum vđ Vl sine ulla Novák simul cum He cf. 45,9 133,13 simulata <dissimulata> Haebertin 24 pferente (φ) prof. He

Dud.

E.

tam aequus remanserat iuueni, quin eum euidenter noxae compertum insui culleo pronuntiaret. cum iam sententiae pares, cunctorum stilis ad unum sermonem congruentibus, 187 ex more perpetuo in urnam aeream deberent coici, quo semel conditis calculis, iam cum rei fortuna transacto, 5 nihil postea commutari licebat, sed mancipabatur potestas capitis in manum carnificis, unus e curia senior praeceteris compertae fidi atque auctoritatis praecipuae medicus officium urnae manu contegens, ne quis mitteret calculum temere, haec ad ordinem pertulit: 10

195 'Quod aetatis sum, uobis adprobatum me uixisse gaudeo, nec patiar falsis criminibus petito reo manifestum homicidium perpetrari nec uos, qui iure iurando adstricti iudicatis, inductos seruuli mendacio peierare. ipse non possum calcata numinum religione conscientiam meam 15 fallens perperam pronuntiare. ergo, ut res est, de me cognoscite.

Furcifer iste, uenenum praesentarium comparare sollicitus centumque aureos solidos offerens pretium, me non olim conuenerat, quod aegroto cuidam dicebat necessarium, qui morbi inextricabilis ueterno uehementer implicitus uitae se cruciatui subtrahere gestiret. at ego, perspicuus malum istum blateronem blaterantem atque inconcinne causificantem || certusque aliquod moliri flagitium, dedi quidem potionem, dedi; sed futurae quaestioni 25 praecauens non statim pretium, quod offerebatur, accepi, sed "ne forte aliquis", inquam, "istorum, quos offers, aureorum nequam uel adulter repperiatur, in hoc ipso sacculo conditos eos anulo tuo praenota, donec altera die nummulario praesente comprobentur". sic inductus 30

F 173^{ab}. φ 64^{ab}. 4 qua? He cf. 24, 20 8 fidej (φ)
 ej ex i al. m. corr. sed cf. Gell. IX 14 Neue-Wagener Lat.
 Formenl. I³ 574sq. 10 ornē em. ead. m. 11 dixisse (φ)
 em. Beroald 12 petitor eo corr. al. m. 18 Furcifer (F ex
 f corr.) 21 implicat; em. ead. m. φ: implicit; 27 offer^o
 (° aut eras. aut euan.) φ: offerl

Ouid.

E

signavit pecuniam, quam exinde, ut iste repraesentatus est iudicio, iussi de meis aliquem curriculo taberna promptam adferre et en ecce perlata coram ex(h)ibeo. uideat et suum sigillum recognoscat. nam quem ad modum eius ueneni frater insimulari potest, quod iste comparauerit?'

10 Ingens exinde uerberonem corripit trepidatio et in uicem humani coloris succedit pallor infernus perque uniuersa membra frigidus sudor emanabat: tunc pedes in- 188
10 certis alternationibus commouere, modo hanc, modo illam
697 capitis partem scalpere et ore semiclauso balbuttiens nescio
quas a fannas effutire, ut eum nemo prorsus a culpa uacuum merito crederet; sed reualescente rursus astutia constantissime negare et accersere mendacii non desinit
15 medicum. qui praeter iudicii religionem cum fidem suam coram lacerari uideret, multiplicato studio uerberonem illum contendit redarguere, donec iussu magistratum ministeria publica contrectatis nequissimi serui manibus anulum ferreum deprehensum cum signo sacculi conferunt,
20 quae comparatio praecedentem roborauit suspicionem. nec rota uel eculeus more Graecorum tormentis eius apparatus iam deerant, sed offirmatus mira praesumptione nullis uerberibus ac ne ipso quidem succumbit igni.

11 Tum medicus: 'non patiar', inquit, 'hercules, non
25 patiar uel contra fas de innocente isto iuvene supplicium uos sumere uel hunc ludificato nostro iudicio poenam noxii facinoris euadere. dabo enim rei praesentis euidentis argumentum. nam cum uenenum peremptorium comparare pessimus iste gestiret nec meae sectae crederem con-
30 uenire causas ulli praebere mortis nec exitio, sed saluti
698 hominum medicinam quaesitam esse didicissem, uerens, ne, si daturum me negassem, intempestiua repulsa uiam sceleri subministrarem et ab alio quoquam exitiabilem mercatus hic potionem uel postremum gladio uel quouis telo nefas

F 173^b. φ 64^b.

3 exhibeo (φ, sed al. m. add. h)

11 balbutt- cf. 24, 11 187, 23 12 a fannaf (φ) em. v cf. 210, 8

34 telone—fal

Oud.

E.

inchoatum perficeret, dedi uenenum, sed somniferum, mandragoram illum grauedinis compertae famosum et morti simillimi soporis efficacem. nec mirum desperatissimum istum latronem certum extremae poenae, quae more maiorum in eum competit, cruciatus istos ut leuiore facile 5 tolerare. sed si uere puer meis temperatam manibus sumpsit potionem, uiuit et quiescit et dormit et protinus marcido sopore discusso remeabit ad diem lucidam; quod siue peremptus est si <ue> morte praeuentus est, quaeratis 799 licet causas mortis eius alias. 10

Ad istum modum seniore adorante placuit, et itur 12 confestim magna cum festinatione ad illud sepulchrum, 189 quo corpus pueri depositum iacebat. nemo de curia, de optimatibus nemo ac ne de ipso quidem populo quisquam, qui non illuc curiose confluerit. ecce pater, suis 16 ipse manibus coperculo capuli remoto, commodum discusso mortifero sopore surgentem postliminio mortis deprehendit filium eumque complexus artissime, uerbis impar praesenti gaudio, producit ad populum. atque ut erat adhuc 700 feralibus amiculis instrictus atque obditus deportatur ad 20 iudicium puer. iamque liquido serui nequissimi. atque mulieris nequioris patefactis sceleribus procedit in medium nuda ueritas et nouercae quidem perpetuum indicitur exilium, seruus uero patibulo suffigitur et omnium consensu bono medico sinuntur || aurei, opportuni somni pretium. 25 et illius quidem senis famosa atque fabosa fortuna prouidentiae diuinæ condignum accepit exitum, qui momento modico, immo puncto exiguo post orbitatis periculum adulescentium duorum pater repente factus est.

F 173^b 174^a. φ 64^b. 1/2 mandragora* (eras. ~) illu^r (c^r al. m. ex ~ corr.) φ: mandragorā illū 3 efficac (x in ras. al. m. pro cē) φ: efficacē 8/9 quodsi uere v 9 fi (φ) siue Leo 11 <experiri> placuit vā Vl <periclitari> Brakman 14 cf. 97, 14sq. 16 cf. 144, 9 20 obsitus He cf. 57, 20

25 vid. fuisse oportuif oī (del. i et supra add. ⁿⁱ ead. m.), al. m. eff. oportuⁿⁱ** fōnj φ: oportunuf oīm vel oīm 26 fabofa (φ) al. m. ex b corr. b', al. in mg. add. fab'ofa

Oud.

E

13 At ego tunc temporis talibus fatorum fluctibus uolubabar. miles ille, qui me nullo uendente comparauerat et sine pretio suum fecerat, tribuni sui praecepto debitum sustinens obsequium, litteras ad magnum scriptas
 5 principem Romam uersus perlaturus, uicinis me quibusdam duobus seruis fratribus undecim denariis uendidit.
 701 his erat diues | admodum dominus. at illorum alter pistor dulciarius, qui panes et mellita concinnabat edulia, alter cocus, qui sapidissimis intrimentis sucuum pulmenta condita uapore mollibat. unico illi contubernio communem
 10 uitam sustinebant meque ad uasa illa compluria gestanda prae[de]stinabant, quae domini regiones plusculas pererrantis uariis usibus erant necessaria. addiscor itaque
 702 inter duos illos fratres tertius contubernalis, haud ullo
 15 tempore tam beniuolam fortunam expertus. nam uespera post opiparas cenas earumque splendidissimos apparatus multas numero partes in cellulam suam mei solebant reportare domini: ille porcorum, pullorum, piscium et cuiusce
 modi pulmentorum largissimas reliquias, hic panes, cru-
 20 stula, lucunculos, hamos, lacertulos et plura scitamenta
 703 mellita. qui cum se refecturi clausa cellula balneas petissent, oblati ego diuinitus dapibus adfatim saginabar. nec enim tam stultus eram tamque uere asinus, ut dulcissimis illis relictis cibis cenarem asperrimum faenum.
 14 et diu quidem pulcherrime mihi furatrinae procedebat
 26 artificium, quippe adhuc timide et satis parce subripiendi de tam multis pauciora nec illis fraudes ulla in asino

F 174^a. φ 64^b 65^a. 2 cōparauerat rat (p ex r al. m., rat induct.) 3 pretio (φ) o ex ū ead. (?) m. corr. 4 sistens
 Pric coll. 238,10 8 c̄cinnēbat (e mut. in a et supra add. ^a ut vid. pr. m.) 11 sustinebāt* (eras. vid. ⁿ, - al. m. add.)
 cf. 241,1 12 praedestinarant (φ) em. v cf. 86,17 dñif (f vid. al. m. add.) — perrantib; (b; al. m. ex f ut vid. corr.) φ: dñi
 — perrantif 14 ttiuf ttiuf (prius induct.) 16 e<pul>a-
 rumque vāVI fort. recte escarumque Kroll 18 cuiusce
 cf. 190,15 20 Iucunculof em. Scal laterculos Colv coll.
 Plaut. Poen. 325

Dud.

E

suspicientibus. at ubi fiducia latendi pleniore capta partes||
opimas quasque deuorabam et iucundiora eligens ab-
ligurribam dulcia, suspicio non exilis fratrum pupugit
animos et quanquam de me nihil etiam tum tale crede-
rent, tamen cotidiani damni studiose uestigabant reum. 5

Illi uero postremo etiam mutuo sese rapinae turpissimae
criminabantur, iamque curam diligentiozem et acriorem
custodelam et dinumerationem adhibebant partium. tan-
dem denique rupta uerecundia sic alter alterum com-
pellat: 104

'At istud iam neque aequum ac ne humanum qui-
dem cotidie te partes electiores surripere atque iis diuen-
ditis peculium latenter augere, de reliquis aequam uindi-
care diuisionem. si tibi denique societas ista displicet,
possumus omnia quidem cetera fratres manere, ab isto 15
tamen nexu communionis discedere. nam uideo in im-
mensum damni procedentem querelam nutrire nobis im-
manem discordiam.'

Subicit alius: 'laudo istam tuam mehercules et ipse
constantiam, quod cotidie furatis clanculo partibus prae- 20
uenisti querimoniam, quam diutissime sustinens tacitus
ingemescebam, ne uiderer rapinae sordidae meum fratrem
arguere. sed bene, quod utrimqueseclus sermone prolato
iacturae <re>medium quaeritur, ne silentio procedens si- 24
mul[a]tate Eteocleas nobis contentiones pariat.' 191

His et similibus altercati conuiciis deierantur utrique 15
nullam se prorsus fraudem, nullam denique subreptionem

F 174^a. φ 65^a. 2 opimal (φ) optimas He abligurribā
(b in ras. ex u al. m. corr.) 3 dulciter Oud 6 immo
uero vdVl taciti uero Leo 11 ad (φ) 12 ac (φ) te
Elmenh a et t in hac script. simillimae cf. apol. 22 (26,11H.)
14 si tibi (φ) vid. al. m. correx. ex si tibi inter denique et
societal spatium decem fere litt. propter membranae asperitatem
vacuum relict. 15 Oīā prorsus euan. 18 discordiā subicit
(al. m. recte distinx. effecto - ā S -) 24 mediū (φ) em. Be-
roald limulatal (φ) em. v 25 & eocleas em. al. m.
tentionib; (φ) em. v 26 deierant Oud 27 subreptionē
(o ex u corr. ead. m.)

Oud.

E

factitasse, sed plane debere cunctis artibus communis dis-
pendii latronem inquiri; nam neque asinum, qui solus
interesset, talibus cibis adfici posse et tamen cotidie par-
706 tis electiles comparere nusquam nec utique cellulam suam
5 tam immanes inuolare muscas, ut olim Harpyiae fuere,
quae diripiebant Fineias dapes.

Interea liberalibus cenis inescatus et humanis || ad-
fatim cibus saginatus corpus obesa pinguitie compleueram,
corium aruina succulenta molliueram, pilum liberali nitore
10 nutriueram. sed iste corporis mei decor pudori peperit
grande dedecus. insolita namque tergoris uastitate com-
moti, faenum prorsus intactum cotidie remanere cernentes,
iam totos ad me dirigunt animos. et hora consueta
uelut balneas petitori clausis ex more foribus per quan-
15 dam modicam cauernam rimantur me passim expositis
epulis inhaerentem. nec ulla cura iam damni sui habita
mirati monstruosas asini delicias risu maximo dirumpuntur
uocatoque uno et altero ac dein pluribus conseruis de-
monstrant infandam memoratu hebetis iumentum gulam.
20 tantus denique ac tam liberalis cachinnus cunctos inua-
707 serat, ut ad aures quoque praetereun[ctis | perueniret
16 domini. sciscitatus denique, quid bonum rideret familia,
cognito quod res erat, ipse quoque per idem prospiciens
foramen delectatur eximie; ac dehinc risu ipse quoque
25 latissimo adusque intestinorum dolorem redactus, iam
patefacto cubiculo proxime consistens coram arbitratur.
nam et ego tandem ex aliqua parte mollius mihi reni-
dentis fortunae contemplatus facie(m), gaudio praesentium
fiduciam mihi subministrante, nec tantillum commotus
30 securus esitabam, quoad nouitate spectaculi laetus domi-
nus aedium duci me iussit, immo uero suis etiam ipse

F 174^{ab}. φ 65^{ab}. 3 adfici] pasci? Leo pātef (t ut
vid. ex fti corr. et ~ add. al. m.) φ: pātif partes v 8 pin-
guitie 11 commoti (mei) (scil. domini) Rohde 12 fae-
num (fratres) Brakman 14 uelud 21 p̄cunctif (φ, sed
em. m. pr.) 22 bonum cf. 94,10 nouum Koch 24 exumie
em. φ 28 facie (φ) em. v 31 (in) duci He

Oud.

E

manibus ad triclinium perduxit mensaque posita omne genus edulium solidorum et inlibata fercula iussit adponi. at ego quanquam iam bellule suffarcinatus, gratiosum commendatioremque me tamen ei facere cupiens esurienter 192
 708 ex(h)ibitas escas adpetebam. nam et, quid potissimum 5
 abhorreret asino, excogitantes scrupulose, ad explorandam mansuetudinem id offerebant mihi, carnes lasere infectas, altilia pipere || inspersa, pisces exotico iure perfusos. interim conuiuium summo risu personabat. quidam denique praesens scurrula: 'date', inquit, 'sodali huic quip- 10
 piam meri'.

Quod dictum dominus secutus: 'non adeo', respondit, 'absurde iocatus es, furcifer; ualde enim fieri potest, ut contubernalis noster poculum quoque mulsi libenter adpetat.' et 'heus', ait, 'puer, lautum diligenter ecce illum 15
 aureum cantharum mulso contempera et offer pa(ra)sito
 709 meo; simul, quod ei praebiberim, commoneto.'

Ingens exin oborta est epulonum expectatio. nec ulla tamen ego ratione conterritus, otiose ac satis genialiter contorta in modum linguae postrema labia grandissimum 20
 illum calicem uno haustu perduxi. clamor exurgit consona uoce cunctorum salute me prosequentium. magno 17
 denique delibutus gaudio dominus, uocatis seruis suis, emptoribus meis, iubet quadruplum restitui pretium meque cuidam acceptissimo liberto suo et satis peculiatu mag- 25
 na(m) praefatus diligentia(m) tradidit. qui me satis humane satisque comiter nutrebat et, quo se patrono commendatiorem faceret, studiosissime uoluptates eius per meas argutias instruebat. et primum me quidem mensam

F 174^b. φ 65^b. 3 uellule em. φ 5 exhibitaf (φ, al. m. add. h) qd (φ) quidquid v quod E et quid (i. e. ecquid) coniungit dubitanter Leo 13 locutus v 16 offer (φ) post r eras. f cf. 21,21; sed ad Plaut. Asin. 254 Venant. Fort. ind. s. v. 'imperativ.' revocat Leo pafito (φ, em. al. m.)

20 ligulae Bluemner 21 pauxi φ: paufi (^h al. m. ut vid. add.) perduxit vir doct. ap. Oud cf. 240,4 Clamor (C al. m. ex c) 22 salute me psequentiū induct. 25/26 magna — diligentia (φ) magnam — diligentiam Groslet

Oud.

E

accumbere suffixo cubito, dein adluctari et etiam saltare
 710 sublatis primoribus pedibus perdocuit, quo(*d*)que esset
 adprime mirabile, uerbis nutum commodare, ut quod
 nollem relato, quod uellem deiecto capite monstrarem,
 5 sitiensque pocillatore[m] respecto, ciliis alterna coniuens,
 bibere flagitarem. atque haec omnia perfacile oboedie-
 bam, quae nullo etiam monstrante scilicet facerem. sed
 uerebar, ne, si forte sine magistro humano ritu ederem,
 pleraque rati scaeuum praesagium portendere[m], uelut
 711 monstrum ostentumque me obtruncatum uulturiis opimum 193
 11 pabulum redderent. iamque rumor publice crebruerat,
 quo conspectum atque famigerabilem meis miris artibus
 effeceram dominum: hic est, qui sodalem conuiuiamque
 possidet asinum luctantem, asinum saltantem, asinum
 15 uoces humanas||intellegentem, sensum nutibus exprimentem.
 18 Sed prius est, ut uobis, quod initio facere debueram,
 uel nunc saltem referam, quis iste uel unde fuerit: Thia-
 sus — hoc enim nomine meus nuncupabatur dominus —
 oriundus patria Corintho, quod caput est totius Achaiae
 20 prouinciae, ut eius prosapia atque dignitas postulabat,
 gradatim permensis honoribus quinquennali magistratui
 fuerat destinatus et ut splendori capessendorum responde-
 ret fascium, munus gladiatorium triduani spectaculi pol-
 22 licitus latius munificentiam suam porrigebat. denique
 25 gloriae publicae studio tunc Thessaliam etiam accesserat
 nobilissimas feras et famosos inde gladiatores comparatu-
 rus, iamque ex arbitrio dispositis coemptisque omnibus
 domuitionem parabat. spretis luculentis illis suis uehiculis

F 174^b 175^a. φ 65^b. 1 cf. 238, 20 sal+tare eras. u (φ)
 cf. v. 14 2 quoq; (φ) al. m. corr. in qđoq; et indux. o 5 po-
 cillatorē (φ, sed eras.) conibenf (φ, sed em.) 8/9 ede-
 rem pleraque, Rohde recte interpretat. 'peragerem' ederem,
 pleraque E plerique v 9 portenderē (φ), sed eras. del.
 Elmenh portendere rem vd VI portendi, e re Rohde
 11 pabulū (b ex u al. m. corr.) 13 q hic (q induct.)
 φ: hic 14 distinx. He asinum, <asinum> l. Leo asinum,
 luct. a., salt. a. Hild asinum, luct. as., salt. as., <asinum>
 vd VI 28 parabat <at> Luety <sed> He

Oud.

E

ac posthabitis decoris [p]raedarum carpentis, quae partim
 contacta, partim reuelata frustra nouissimis trahebantur
 consequiis, equis etiam Thessalicis et aliis iumentis Galli-
 canis, quibus generosa | suboles perhibet pretiosam digni-
 713 tatem, me phaleris aureis et fucatis ephippiis et purpureis 5
 tapetis et frenis argenteis et pictilibus balteis et tintin-
 nabilis perargutis exornatum ipse residens amantissime
 nonnunquam comissimis adfatur sermonibus atque inter
 alia pleraque summe se delectari profitebatur, quod habe-
 ret in me simul et conuiuiam et uectorem. 10

At ubi partim terrestri, partim maritimo itinere con- 19
 fecto Corinthum accessimus, magnae ciuium turbae con-
 fluebant, ut mihi uidebatur, non tantum Thiasi dantes
 honori quam mei conspectus cupientes. nam tanta etiam
 ibidem de me fama peruaserat, ut non mediocri quaestui 15
 praeposito illi meo fuerim. qui cum multos uideret nimio
 fauore lusus meos spectare gestientes, obserata fore atque 194
 singulis eorum sorsus admi<s>sis, stipes acceptans non
 714 paruas summulas diurnas corradere consuerat.

Fuit in illo conuenticulo matrona quaedam pollens et 20
 opulens. || quae more ceterorum uisum meum mercata ac
 dehinc multiformibus ludicris delectata per admirationem
 adsiduam paulatim in admirabilem mei cupidinem incidit;
 nec ullam uaesanae libidini medelam capiens ad instar
 asinariae P[h]asiphaeae complexus meos ardentem expe[c]- 25
 tebat. grandi denique praemio cum altore meo depecta
 715 est noctis unius concubitum; at ille nequaquam <sollicitus,

F 175^a. φ 65^b 66^a. 1 p̄darū (φ) em. Modius 13 thiafi
 (ante et supra t ras.; vid. scribere voluisse It) 14 <hoc> ho-
 nori Leo 15 ibi[dem] Kasbel, sed ibidem significat et de do-
 mino et de asino famam pervasisse, atque Apuleio in deliciis est
 18 forful (φ, sed al. m. add. °) admiffif (φ) al. m. Ifif scrips., vid.
 fuisse Ifif 25 asinaria ephasiphae al. m. corr. in —riæ p
 expectabat (φ) expetebat Beroald 27 nequāquā (eras. °)
 φ: nequaquā nequaquam <ut> Spengel nequam qua (252,2
 Pric secutus) Haupt nequaquam <curans> (Oud) <quam> vd VI
 nequaquam <curans an> Novák nequaquam <sollicitus> (Luety)
 <quid> He Λούκ. 50: κάκεινος οὐδὲν φροντίδας εἶτε ἀνύσει τι
 ἐκείνη ἐξ ἐμοῦ εἶτε καὶ μή

Oud.

quid > posset de me suaue prouenire, lucro suo tantum contentus, adnuit.

- 20 Iam denique cenati e triclinio domini decesseramur et iam dudum praestolantem cubiculo meo matronam
5 offendimus. dii boni, qualis ille quamque praeclarus apparatus! quattuor eunuchi confestim puluillis compluribus uentose tumentibus pluma delicata terrestrem nobis
716 cubitum praestruunt, sed et stragula ueste auro ac murice Tyrio depicta probe consternunt ac desuper breuius ad-
10 modum, sed satis copiosis puluillis aliis nimis *mollibus*, quis maxillas et cervices delicatae mulieres suffulcire consuerunt, superstruunt. nec dominae uoluptates diutina sua praesentia morati, clausis | cubiculi foribus facessunt. at intus cerei praeclara micantes luce nocturnas nobis
21 tenebras inalbabant. tunc ipsa cuncto prorsus spoliata
16 tegmine, taenia quoque, qua decoras deuinxerat papillas, lumen propter adsistens, de stagneo uasculo multo sese
717 perungit oleo balsam<in>o meque indidem largissime perfricat, sed multo tanta impensius [cura]; etiam nares per-
20 fundit meas. tunc exosculata pressule, non qualia in

F 175^a. φ 66^a. 1 possetne *Oud* 2 cēnfū (*prior. f al. m. ex t corr., fū al. m. ut vid. ex tuf*) φ: cōtent⁹ intentus *Pric* intentus consensum *Oud* 4 p̄stolantē (φ) *al. m. mut. in p̄stolabat* 5 quanq; 9 construnt *Leo* 10 aliis *cf. v. 6 ac iis Colv* illis *Pric* nimis modicis (φ) *del. vd Vl n. mollibus He* 11 maxillas (φ) x *in ras.* 18 balsamo (φ) balsamino *Cornelissen coll. Plin. n. h. XXIII 92 balsameo Ihm Thes. l. L. II 1709* 19 tanto v *cf. Leo Arch. f. lat. Lex. XII 99* impensiore cura *Acidal* cura *del. Leo* curans *Hild* murra etiam n. p. m. ? *He coll. Λούκ. 51: τὴν εἰνὰ μου μύρω ἐπέζησε* cura etiam <maiore> *Novák* crura etiam nates *Lips* crura <et> etiam nares *Koziol* 20 φ: ad meas in *mg. infer. adscript. est fragm. quod legitur in cod. Laur. 54, 24 fol. 64 v:* et ercle (hercle *L*) orciū pigā per teretē hyaci fragrantis et chie rosacee lotionibus expiauit (expurgauit *L*) ac (at *L*) dein digitis ypate licanos mese paramese (parimese *L*) et nete haštā

mī inguinis niuei spurciei pluscule excoriat (eras. ~) (excoriat *L*) *emūdauit. Et cū ad inguinis cephalū formosa mulier conatī ueiebat (concitim ueniebat L)* ab orbib; gāniēl ego et dentes

Oud.

E

718 lupanari solent basiola iactari uel meretricum poscinum- 195
 mia uel aduentorum nega<n>tinumnia, sed pura atque
 sincera instruit et blandissimos adfatus: 'amo' et 'cupio'
 et 'te solum diligo' et 'sine te iam uiuere nequeo' et
 cetera, quis mulieres et alios inducunt et suas testantur 5
 adfectiones, capistroque me prehensum more, quo didi-
 719 ceram, reclinat || facile, quippe cum nil noui nihilque
 difficile facturus mihi uiderer, praesertim post tantum
 temporis tam formonsae mulieris cupientis amplexus obi-
 turus; nam et uino pulcherrimo atque copioso memet 10
 madefeceram et ung<u>ento fragrantissimo prolubium libi-
 dinis suscitaram. sed angebar plane non exili metu re- 22
 putans, quem ad modum tantis tamque magnis cruribus
 possem delicatam matronam inscendere uel tam lucida
 tamque tenera et lacte ac melle confecta membra duris 15
 unguulis complecti labiasque modicas ambroseo rore pur-
 720 purantes tam amplo ore tamque enormi et saxeis denti-
 bus deformi[s] sawiari, nouissime quo pacto, quanquam
 ex unguiculis perpruriscens, mulier tam uastum genitale
 susciperet: heu me, qui dirrupta nobili femina bestiis 20
 obiectus munus instructurus sim mei domini. molles in-
 terdum uoculas et adsidua sawia et dulces gannitus com-
 morsicantibus oculis iterabat illa, et in summa: 'teneo

ad jouē eleuās papo freq̄nti frictura porrixabā ipōque pando
 et repando uētrē sepiuscule tactabā (tractabam L). Ipām
 (Ipsa L) quoque inspiciēs qd' geni⁹ inter anth tenās (anthte-
 neras L) exc'u'at (excreuerat L) modicū id morule qua lustrū
 (aut lustium) (lustrum L) st'ni māda'u'at āni¹ s̄ reuolutōē autu-
 mabat; iuxta add. i. freq̄t mīgebā et tactabā l' tractabā

F 175^a. φ 66^a. 1 polcinū mia (mia paene euan., nihil
 eras.) 2 negatinū mia (φ) em. Lips 5 alias Bluem-
 ner 6 Capistroq; (C ex c al. m. corr.) 7 declinat Oud

11 ungento (φ, sed^u add. m. recentiss.) flagrantissimo (φ)
 em. vđ Vl cf. 136,6 265,5 plubiū (v ex b corr. al. m.)

18 deformif (φ) em. Scriver fabiari (φ, sed em.) 20 qd
 irrupta (d ex c aut t vid. corr. al. m.) φ: qd dirrupta

22 labia (b ex u corr. al. m.) 23 osculis Lips sed. cf. 337

Oud.

E

te', inquit, 'teneo, meum palumbulum, meum passerem' et cum dicto uanas fuisse cogitationes meas ineptumque monstrat metum. artissime namque complexa totum me, <sed> prorsus [sed] totum recepit. illa uero quotiens ei parcens ⁷²¹ nates recellebam, | accedens totiens nisu rabido et spinam ⁶prehendens meam adplici<ti>ore nexu inhaerebat, ut hercules etiam deesse mihi aliquid ad supplendam eius libidinem crederem nec Minotauri matrem frustra delectatam putarem adultero mugiente. iamque operosa et peruigili ¹⁰ nocte transacta, uitata luci[u]s conscientia facessit mulier condicto pari noctis futurae pretio.

²³ Nec grauate magister meus uoluptates ex eius arbitrio largiebatur partim mercedes amplissimas acceptando, ¹⁹⁶ partim nouum spectaculum domino praeparando. || in ¹⁵ cunctanter ei denique libidinis nostrae totam detegit scaenam. at ille liberto magnifice munerato destinat me spectaculo publico. et quoniam neque egregia illa uxor mea propter dignitatem neque prorsus ulla alia inueniri p<o>tuerat grandi praemio, uilis anquiritur aliqua ²⁰ sententia praesidis bestii addicta, quae mecum incoram ⁷²² publicam populi caueam frequentaret. eius poenae talem cognoueram fabulam:

Maritum habuit, cuius pater peregre proficiscens mandauit uxori suae, matri eiusdem iuuenis — quod enim ²⁵ sarcina praegnationis oneratam eam relinquebat — ut, si sexus sequioris edidisset fetum, protinus quod esset edi-

F 175^b. φ 66^a^b.

1 paffarē (φ, in mg. m. recentiss.

l' c pafferē) cf. 188,15 2 φ: uacua 4 sed ante prorsus
transpos. Scriver coll. 163,16 5 recell. cf. 172,16 rapido
(p ex u corr. al. m.) φ: rabido 6 adpliciore (φ) adplicatio-
tore ed. Basil adpliciore Oud 10 luciuf (φ, in mg. add.

c. lucif) 12 meas <meas> vd VI 16 ille (φ) (dub. utrum
sit o an e; sed vid. corr. e ex o) 18 mea <parata erat>

Brakman 19 ptuerat em. φ poterat v bilif (φ) ^v ex b corr.

al. m. angrit ² al. m. mut. in aqrrit ² φ: angrit ex ac—

²¹ publicā populi (φ) populi publicam Roald cf. 214,1, sed 235,28
[publicam] He 24 eidem vd VI cf. 211,13 28 fetū* (eras. f)

Oud.

E

tum necaretur. at illa, per abs[tin]entia(m) mariti nata[m] puella[m], insita matribus pietate praeuenta desciiuit
 723 ab obsequio mariti eamque prodidit uicinis alunmandam, regressoque iam marito natam necatamque nuntiauit. sed ubi flos aetatis nuptialem uirgini diem flagitabat nec 5 ignaro marito dotare filiam pro natalibus quibat, quod solum potuit, filio suo tacitum secretum aperuit. nam et oppido uerebatur, ne quo casu, caloris iuuenalis impetu lapsus, nescius nesciam sororem incurreret. sed pietatis spectatae iuuenis et matris obsequium et sororis officium 10 religiose dispensat et arc[h]anis domus uenerabilis silentii custodiae traditis, plebeiam facie tenus praetendens humanitatem, sic necessarium sanguinis | sui munus adgreditur, ut desolatam uicinam puellam parentumque praesidio
 724 uiduatam domus suae tutela receptaret ac mox artissimo 15: multumque sibi dilecto contubernali, largitus de proprio dotem, liberalissime traderet. sed haec bene atque optime 24 plenaque cum sanctimonia disposita feralem Fortunae nutum latere non potuerunt, cuius instinctu domum iuuenis protinus se direxit saeua Riualitas. et ilico haec eadem 30 uxor || eius, quae nunc bestiis propter haec ipsa fuerat addicta, coepit puellam uelut aemulam tori succubamque primo suspicari, dehinc detestari, dehinc crudelissimis 197 laqueis mortis insidiari. tale denique comminiscitur facinus. 25

Anulo mariti surrepto rus profecta mittit quendam seruulum sibi quidem fidelem, sed de ipsa Fide[m] pessime merentem, qui puellae nuntiaret, quod eam iuuenis profectus ad uillulam uocaret ad sese, addito, ut sola et

F 175^b 176^a. φ 66^b. 1 p abstinentia (φ, sed —tiā) per absentiam Beroald 1/2 natā puellā (φ) em. Pric nacta Oud
 <necare> vel <necari> natam Hild puellam <perimere> vd VI
 8 iuuenalif (lif in membran. lacera) φ: iuuenali 11 archanif
 (φ) arcana Bertin 12 tradidit (φ) traditis Oud 21 propter
 hac (φ, sed m. recentiss. corr. in haec) 26 profecto (φ)
 <eo> profecto Brant em. Beroald cf. v. 29 27 f& (φ)
 em. v

Oud.

E

sine ullo comite quam maturissime perueniret. et ne qua forte nasceretur ueniendi cunctatio, tradit anulum marito subtractum, qui monstratus fidem uerbis adstipularetur. at illa mandatu fratris obsequens — hoc enim nomen
 725 sola sciebat — respecto etiam signo eius, quod offerebatur, nauiter, ut praeceptum fuerat, incomitata festinat. sed ubi fraudis extremae lapsa decipulo laqueos insidiarum accessit, tunc illa uxor egregia sororem mariti libidinosae furiae stimulis efferata primum quidem nudam
 10 flagris ultime uerberat, dehinc, quod res erat, clamantem quoque frustra paelicatus indignatione bulliret fratrisque nomen saepius iterantem uelut mentitam atque cuncta fingentem titione candenti inter media femina detruso
 726 crudelissime necauit.

25 Tunc acerbae mortis exciti nuntiis frater et maritus
 16 accurrunt uariisque lamentationibus defletam puellam tradunt sepulturae. nec iuuenis sororis suae mortem tam miseram et quae minime par erat inlatam aequo tolerare quiuuit animo, sed medullitus dolore commotus acerrimaeque
 20 bili noxio furore perfusus exin flagrantissimis febribus ardebat, ut ipsi quoque iam medela uideretur esse necessaria. sed uxor, quae iam pridem nomen uxoris cum fide perdiderat, medicum conuenit quendam notae perfidiae, qui iam multarum palmarum spectatus proeliis
 25 liis magna dexterarum suarum tropaea numerabat, eique protinus quinquaginta promittit sestertia, ut ille quidem momentarium uenenum uenderet, ipsa autem emeret mortem mariti sui. quo confecto simulatur necessaria prae-

F 176*. φ 66^b 67*. 9 nudatam *vd VI sed cf. 153, 14*
 11 quoq; (φ) *em. Oud* 15 acerbae b *ex u al. m. corr. (φ)*
 17 sorori *Plasberg* 18 qua *Oud* a qua *Sciopp* par erat
 (erat in fine versus eras. et in sequenti add. pr. m.)
 19 acerrimeq; (φ) aterrimaeque *Oud* 20 bili (φ, *sed em. m. rec.*)
 24 *cf. Cic. pro S. Roscio 6, 17* <multisque>
pectatus vd VI spect. proel. ut interpretam. del. He

illa (φ) ipsa *vd VI coll. 289, 9* emers^r em. ead. m. (φ)

7ud.

127 cordiis leniendis bilique subtrahendae illa praenobilis
 potio, quam sacram doctiores nominant, sed in eius uice(m)
 subditur alia Proserpinae sacra Saluti. iamque praesente 198
 familia et nonnullis amicis et adfinibus aegroto medicus
 poculum probe temperatum manu sua porrigebat. sed 26
 128 audax illa mulier, ut simul et conscium sceleris amolire-
 tur et quam desponderat pecuniam lucraretur, coram de-
 tento calice: 'non prius', inquit, 'medicorum optime, non
 prius carissimo mihi marito trades istam potionem quam
 de ea bonam partem hauseris ipse. unde enim scio, an 10
 noxium in ea lateat uenenum? quae res utique te tam
 prudentem tamque doctum uirum nequaquam offendet, si
 religiosa uxor circa salutem mariti sollicita necessariam
 adfero pietatem.'

Qua mira desperatione truculentae feminae repente 15
 perturbatus medicus excussusque toto consilio et ob an-
 gustiam temporis spatio cogitandi priuatus, antequam
 trepidatione aliqua uel cunctatione ipsa daret malae con-
 scientiae suspicionem, indidem de po[r]tione gustauit am-
 pliter. quam fidem secutus adulescens etiam, sumpto 20
 calice, quod offerebatur hausit. ad istum modum prae-
 senti transacto negotio medicus quam celerrime domum-
 remeabat, salutifera potione pestem praecedentis ueneni
 festinans extinguere. nec eum obstinatione sacrilega, qua
 semel coeperat, truculenta mulier ungue latius a se dis- 25
 cedere passa est — 'priusquam', inquit, 'digesta potione
 129 medicinae prouentus appareat' —, sed aegre precibus et
 obtestationibus eius multum ac|| diu fatigata tandem abire

F 176^{ab}. φ 67^a. 2 uice (φ) uicem *Stewech* 3 Proser-
 pinae — Saluti *Leo* (Κόρη Σώρευρα interpret. *Kaibel* cf. *Preller-
 Robert Griech. Myth. I 320,2*) Saluti in v. 2 post sacram transpos.
Haupt <non> Saluti *Plasberg* saluti <infesta> *vd Vl* 12 offendit
 (φ) *em. vd Vl* 15 desperatione (φ) interpretantur 'despe-
 rata audacia' cf. *Corp. gloss. II 46,37* desideratione *He* desti-
 natione *Petsch* 18 male 19 portione (φ) r *induct*.

27 pbent^{*}; (v ex b corr. al. m. et ; add., eras. 2). φ: euentō
 2
 pbent² egra (φ) *em. Beroald*

Oud.

E

concessit. interdum perniciem caecam totis uisceribus furentem medullae penitus adtraxerant, multum denique saucius et grauedine somnulentia iam demersus domum peruadit aegerrime. uixque enarratis cunctis ad uxorem mandato, saltem promissam mercedem mortis geminatae deposceret, sic elisus uiolenter spectatissimus medicus effundit spiritum.

27 Nec ille tamen iuuenis diutius uitam tenuerat, sed inter fictas mentitasque lacrimas uxoris pari casu mortis 10 fuerat extinctus. iamque eo sepulto, paucis interiectis diebus, quis feralia mortuis litantur obsequia, uxor medici pretium geminae mortis petens aderat. sed mulier usquequaque sui similis, fidei suppressens faciem, prae- 190 tendens imaginem, blandiculae respondit et omnia prolixè 790 adcumulateque pollicetur et statutum praemium sine mora 16 se reddituram constituit, modo pauillum de ea potione largiri sibi uellet ob incepti negotii persecutione(m). quid pluribus? laqueis fraudium pessimarum uxor inducta medici facile consensit et, quo se gratiorem locupleti feminae 20 faceret, properiter domo petita(m) totam prorsus ueneni pyxidem mulieri tradidit. quae grandem scelerum nancta materiam longe lateque cruentas suas manus porrigit.

28 Habebat filiam paruulam de marito, quem nuper ne- 25 cauerat. huic infantulae. quod leges necessariam patris successionem deferrent, sustinebat aegerrime inhiansque toto filiae patrimonio iminebat et capiti. ergo certa

F 176^b. φ 67^a. 4 uixq; (φ) x in ras. ex f ut vid.
 6 elisum vdVI coll. 188,6 232,11 elusus Bluemner 7 fpm
 (m ex f corr. ead. m.) 8 illa (φ) ille v illo He 13/14 sub
 prima facie vir doct. <fraudis> suppressens faciem, fidei praetendens i. vdVI praetend. imag. del. Vulcan facies opponitur
 imagini Tac. dial. 34 Quint. X 2,11 14 ymaginē em. φ
 17 ob (o al. m. in ras. corr. ex a ut vid.) φ: ab psecutione (φ) em. al. m. 19 locupleti (o ex u corr.) 20 facēt
 (~ et t al. m. ut vid. scr.; fuit fort. facere) φ: facēt petita
 (φ) em. Oud cf. 205,9 244,2 22 nancta* (eras. ~) 24 necauerat (c ex x corr. ut vid.)

Oud.

E

defunctorum liberorum matres sceleratas hereditates ex-
 731 cipere, talem parentem praebuit, qualem exhibuerat
 uxorem, prandioque commento pro tempore et || uxorem
 medici simul et suam filiam ueneno eodem percudit. sed
 paruulae quidem tenuem spiritum et delicata ac tenera 5
 praecordia conficit protinus uirus infestum, at uxor medici,
 dum noxiis ambagibus pulmones eius pererrat tempestas
 detestabilis potionis, primum suspicata, quod res erat,
 732 mox urgente spiritu iam certo certior contendit ad ipsam
 praesidis do|num magnoque fidem eius protestata clamore 10
 et populi concitato tumultu, utpote tam immania detec-
 tura flagitia, efficit, statim sibi simul et domus et aures
 praesidis patefierent. iamque ab ipso exordio crudelissi-
 mae mulieris cunctis atrocitatibus diligenter expositis,
 repente mentis nubilo turbine correpta semihiantes ad- 15
 huc compressit labias et, attritu dentium longo stridore
 reddito, ante ipsos praesidis pedes exanimis corruit. nec
 ille uir, alioquin exercitus, tam multiforme facinus ex-
 cetrae uenenatae dilatione languida passus marcescere
 confestim cubiculariis mulieris adtractis ui tormentorum 20
 733 ueritatem eruit atque illa⟨m⟩, minus quidem quam mere- 200
 batur, sed quod dignus cruciatus alius excogitari non
 poterat, certe bestiis obiciendam[■] pronuntiauit.

F 176^b [■] 67^a b. 1[■] matref (φ) al. m. eff. [■] mater scelerata (φ) alter. f eras. del. E relictas? He cf. apol. 99 (110,9 H.) celeratas Stewech superstites Seyffert matres mater scelerata vd VI; Ap. sceleratas res, scelerosos homines dicit hereditate poster. t ex f corr. ead. m. 6 at (t al. m. ex d corr.)
 7 tempestas] iam pestis Cornelissen post Aldin. sed cf. Zen. Veron. I 9,1 14 diligenter r ex f corr. ead. m. (φ)
 15 turbine (tu ead. m. ex aliis litt. corr., ut vid. ex mi) φ: mirbine corr. al. m. delend. censet ut interpretam. He cf. apol. 50 (57,17 H.), sed met. 64,1 correpto (φ) em. v sem[■] jantef (j al. m. add., vid. fuisse ¹ i. e. mihi) cf. 260,3 φ: semantef (m. recentiss. supra add. ^{his}) cf. 117,16 18 excreta induct., in mg. alqd. eras. φ: exceterū em. Elmenh 20 adtracti sui recte distinx. al. m. 21 ueritatē meruit (— al. m. add.) illa (φ) em. v cf. 124,21

Oud.

E

29 Talis mulieris publicitus matrimonium confarr(e)aturus
ingentique angore oppido suspensus expectabam diem muneris,
saepius quidem mortem mihimet[u] uolens conciscere,
priusquam scelerosae mulieris contagio macularer
5 uel infamia publici spectaculi depudescerem. sed priuatus
734 humana manu, priuatus digitis, ungula rutunda atque
mutila gladium stringere nequaquam poteram. plane
tenui specula solabar clades ultimas, quod uer in ipso
ortu iam gemmulis floridis cuncta depingeret et iam purpureo
10 nitore prata uestiret et commodum dirrupto spineo tegmine || spirantes cinnameos odores promicaret rosae,
quae me priori meo Lucio redderent.

Dies ecce muneris destinatus aderat: ad conseptum caeuae
prosequente populo pompatico fauore deducor.
15 ac dum ludicris scaenicorum choreis primitiae spectaculi
dedicantur, tantisper ante portam constitutus pabulum
laetissimi graminis, quod in ipso germinabat aditu, libens
adfectabam, subinde curiosos oculos patente porta spectaculi
prospectu gratissimo reficiens.

20 Nam puelli puellaeque uirenti florentes aetatula, forma
conspicui, ueste nitidi, incessu gestuosi, Graecanica(m)
735 saltaturi pyrricam dispositis ordinatio|nibus decoros ambitus
inerrabant nunc in orbe(m) rotatum flexuosi, nunc in obliquam
seriem conexi et in quadratum patorem
25 cuneati et in cateruae discidium separati. at ubi discursus
reciproci multinodas ambages tubae terminalis cantus

F 176^b 177^a. φ 67^b. 1 confarraturuf(φ) em. Iunt. post.

3 m metu uolens(φ) u in metu erasa aut mea aut met legi potest, deleta f al. m. add. s manu mihi mehercules uolens Oud mihimet uolens Rohde quamquam Ap. memet saepissime, mihimet alio loco non scripsit 5 puata^v pr. m. a corr. in v^a 6 φ: rotūda 8 ut φ: † (in mg. add. m. recentiss. c. uer) 16 pabulū (b ex u. al. m. corr.) 21 gręcanica(φ) em. v 22 faltat ipyrricā(φ) cf. Suet. Caes. 39 Cass. D. LX 23,5 Plin. n. h. VIII 5 Graecanicae saltaturae pyrrhicae Bluemner 23 orbe(φ) em. Oud rotatum Wower 26 multinodaf φ: multinodaf cf. 116,17 199,17 multimodaa Scal

Oud.

E

explicuit, *aulaeo* subducto et complicitis sipari<i>s scaena disponitur.

736 Erat mons ligneus, ad instar incliti montis illius, 30
quem uates Homerus Idaeum cecinit, sublimi[s] instruc- 201
tus fabrica, consitus uirectis et uiuis arboribus, summo 5
cacumine, de manibus fabri fonte manante, fluuiialis aquas
eliquans. capellae pauculae tondebant herbulas et in mo-
dum [Paridis] Frygii pastoris, barbaricis am^{ic}ulis umeris
737 def<i>uentibus, pulchre indusiatus adulescens, aurea tiara
10 contecto capite, pecuarium simulabat magisterium. adest
luculentus puer nudus, nisi quod ephebica chlamida sini-
strum tegebat umerum, flauis crinibus usquequaque con-
spiciuus, et inter comas eius aureae pinnulae cogna-
tione simili sociatae prominebant; quem caduceum [et
uirgula] Mercurium indicaba[n]t. is saltatorie procurrens 15
malumque bracteis inauratum dextra || gerens <ei>, qui
738 Paris uidebatur, porrigit, quid mandaret Iuppiter, nutu
significans et protinus gradum scitule referens e conspectu
facessit. insequitur puella uultu honesta in deae Iunonis
speciem similis: nam et caput stringebat diadema candida, 20
ferebat et sceptrum. inrupit alia, quam putares Miner-
uam, caput contacta fulgenti galea, et oleaginea corona
tegebatur ipsa galea, clypeum attollens et hastam qua-
tians et qualis illa, cum pugnat. super has introcessit 31
alia, uisendo decore praepollens, gratia coloris ambrosiei 25
designans Venerem, qualis fuit Venus, cum fuit uirgo,
nudo et intecto corpore perfectam formositatem professa,
nisi quod tenui pallio bombycino inumbrabat spectabilem

F 177^a. φ 67^b. 1 albeo (φ) ^v ex b al. m. corr. em.
Beroald siparif (φ) cf. 265, 10 4 sublimif em. φ cf. 104, 16
130, 27 132, 17 5 <et> summo vd VI 8 Paridis del. dubi-
tante Oud cf. v. 17 frigii (φ) 9 defuentib; (φ, sed al.
m. em.) 11 epheobica (φ) 13 pinnulae <itemque pedibus>
Leo cognatione (φ) concatenatione vel copulatione vd VI
colligatione He 14 simil. sc aurea caduceu em. φ
14/15 [et uirg.]—indicabat Soping 15 indicabant(φ) 16 <ei>
qui v 19/20 cf. Tac. ann. II 39, 10 Halm 23 aſtā
24 Sup (8 in ras. al. m. ex l corr.) 25 uis. dec., praep. gr.,
col. a., des. Ven., distin.x. Leo 28 bombycino

Oud.

739 pubem. quam quidem laciniam curiosulus uentus satis
 amanter nunc lasciuiens reflabat, ut dimota pateret | flos
 aetatae, nunc luxurians aspirabat, ut adhaerens pressule
 membrorum uoluptatem grafice diliniaret. ipse autem
 5 color deae diuersus in speciem, corpus candidum, quod
 caelo debeat, amictus caeruleus, quod mari remeat. iam
 singulas uirgines, quae deae putabantur, <suī sequebantur>
 740 comites, Iunonem quidem Castor et Pollux, quorum capita
 cassides ouatae stellarum apicibus insignes contegebant, 202
 10 sed et isti Castores erant scaenici pueri. haec puella
 uarios modulos Iastia concinente tibia procedens quieta
 et inadfectata gesticulatione nutibus honestis pastori polli-
 741 cetur, si sibi praemium decoris addixisset, et sese regnum
 totius Asiae tributuram. at illam, quam cultus armorum
 15 Mineruam fecerat, duo pueri muniebant, proliaris deae
 comites armigeri, Terror et Metus, nudis insultantes gla-
 diis. at pone tergum tibicen <D>orium canebat bellico-
 sum et permiscens bombis grauibus tinnitus || acutos in
 modum tubae saltationis agilis uigorem suscitabat. haec
 20 inquieto capite et oculis in aspectu[m] minacibus citato et
 742 intorto genere gesticulationis alacer demonstrabat Paridi,
 si sibi formae uictoriam tradidisset, fortem tropaeisque
 bellorum inclitum suis adminiculis futurum.

F 177^ab. φ 67^a68^a. 1 pubē* (eras. ~, quia longius a voce
 aberat, et iuxta appositum) 4 cf. 198,13 liciniaret (φ)
 em. He cf. flor. 7 (153,5 vdVI) laciniaret Beroald linearet Salm
 delinearēt? Vulcan 7 <complures comitabantur> comites
 Bursian <sui adistebant vel stipabant vel comitabantur> com.
 Oud <fidi tutabantur> Kosiol <sui tutabantur> Petsch <sui
 quamque stipabant> vdVI <sui sequebantur> He com. <con-
 tinabantur> Brakman 8 quaz capite (φ) em. v
 9 obate em. Salm 11 lastia (φ) al. m. ^a supra ia add.
 lasciuia v em. Oud cf. flor. 4 (149,18 vdVI) 13 & (φ)
 interpret. 'vicissim' Oud ei vir doct. 14 at in ras. al. m.
 φ: ad 16 insultantef (u litt. a similis) φ: infaltantef
 17 tibicenoriū (φ) em. Elmenh cf. flor. l. l. (v. 11) Cacl. Aurel.
 Chron. I 5,176: ut in bello (cantio) quam Dorion appellant
 18 innut; (φ) em. v 19 saltitionif (φ) em. v 20 in
 aspectū (φ) inspectu v aspectu v aspectu cf. 26,8, sed Cic. in
 Err. II 4,52,117: praeclaro ad aspectum

Oud.

Venus ecce cum magno fauore caeuae in ipso medi-^E 82
tullio scaenae, circumfuso populo laetissimorum paruu-
743 lorum, dulce subridens constitit amoene: illos teretes et
lacteos puellos diceres tu Cupidines ueros de caelo nel
mari commodum inuolasse; nam et pinnulis et sagittulis 5
et habitu cetero formae praeclare congruebant et uelut
nuptialis epulas obiturae dominae coruscis prae lucebant
facibus. et influunt in nuptiarum puellarum decorae suboles,
hinc Gratiae gratissimae, inde Horae pulcherrimae, quae
744 iaculis floris serti et soluti deam suam propitiantes 10
scitissimum construxerant chorum, dominae uoluptatum
745 ueris coma blandientes. iam tibiae multiforabiles cantus
Lydios dulciter consonant. quibus spectatorum pectora |
suaue mulcentibus, longe suauior Venus placide commo- 203
ueri cunctantique lente uestigio et leniter fluctuante spi[n]- 15
nula[s] et sensim adnutante capite coepit incedere molli-
que tiliarum sono delicatis respondere gestibus et nunc
mite coniuuentibus, nunc acre comminantibus gestire pupulis
et nonnunquam saltare solis oculis. haec ut primum
746 ante iudicis conspectum facta est, nisu brachiorum polli- 30
ceri uidebatur, si fuisset deabus ceteris antelata, daturam
se nuptam Paridi forma praecipuam suique consimilem.
tunc animo uolenti Frygius iuuenis malum, quod tenebat,
aureum uelut uictoriae calculum puellae tradidit.

F 177^b. φ 68^a. 1 ipsa (φ) em. v 3 cōstituta pone (pro
tu librar. aut antea aut postea scr. ti, p al. m. ex m corr., supra n
eras. vid. °) φ: cōstituta moene constitit amoene v
. idonee Hild. Dionae E. at bene Oud. et vel at Luctj. ac
merito? He amoena Brakman 7 nuptiales (φ) e ex i corr.

al. m. epulif em. ead. m. et φ 8 subolef (u mut. in o
al. m.) φ: fobolef 10 iaculif (φ) calathis Heins iactibus
Bursian piaculis Koch 11 scitel (induct.) scitiffimū
construxerunt v 12 uerif (φ) corr. ead. m. ex ueruf
coma] dono Wower 15 fluctuantef pinnulaf (φ, sed pennu-
laf) em. Schickerad cf. 30, 22sq. 18 conibentib; (φ) em. v

22 cōsimilē em. ead. m. et φ

Ovid.

33

Quid | ergo miramini, ulissima capita, immo forensia
 pecora, immo uero togati uulturii, si toti nunc iudices
 sententias suas pretio nundinantur, cum rerum exordio
 inter deos et homines agitatum iudicium corruperit gratia
 5 et originalem sententiam magni Iouis consiliis electus
 index rusticanus et opilio lucro libidinis uendiderit cum
 totius etiam suae stirpis exitio? sic hercules et aliud
 sequens iudicium inter inclitos Achinorum duces celebra-
 tum, uel cum falsis insimulationibus eruditione doctrina-
 10 que praepollens Palamedes prodicionis damnatur <uel cum>
 uirtute Martia praepotenti praefertur *Vixes* modicus Aiaci
 147 maximo. quale autem et illud iudicium apud legiferos
 Athenienses catos illos et omni<s> scientiae magistros?
 nonne diuinae prudentiae senex, quem sapientia praetulit
 15 cunctis mortalibus deus Delphicus, fraude et inuidia ne-
 quissimae factionis circumuentus uelut corruptor adoles-
 centiae, quam frenis cohercebat, herbae pestilentis suco
 noxio peremptus est relinquens ciuibus ignominiae perpe-
 tuae maculam, cum nunc etiam egregii philosophi sectam
 20 ei<u>s sanctissimam praeoptent et summo beatitudinis
 studio iurent in ipsius nomen! sed nequis indignationis
 meae reprehendat impetum secum sic reputans: 'ecce
 nunc patiemur philosophan|tem nobis asinum', rursus, 204
 unde decessi, reuertar ad fabulam.

34 Postquam finitum est illud Paridis iudicium, Iuno
 26 quidem cum Minerua tristes et iratis similes e scaena
 redeunt, indignationem repulsae gestibus professae, Venus
 uero gaudens et hilaris laetitiam suam saltando toto cum
 choro professa est. tunc de summo montis cacumine per

F 177^b. φ 68^a^b. 1 miramini (r corr. ead. m. fort. ex n)

ferensia (φ, sed em.) 9 uel del. Leo 10/11 dānat.²
 uirtute (in mg. d) <uel> v <uel heres Achilli> v d V l <uel
 cum> He 11 auxiel em. ed. pr. 13 omi al. m. add.

^{phi}
 l (φ) 19 filofophi em. ead. m. 20 ej* corr. al. m.
 r eil (φ, sed em. ead. m.) 27 cedunt Wasse recedunt v

Oud.

E

748 quandam latentem fistulam in excelsum porumpit vino
 crocus diluta sparsimque defluens pascentis circa capellas
 odoro perpluit imbre, || donec in meliorem maculatae spe-
 ciem canitiem propriam luteo colore mutarent. iamque
 tota suaue fraglante cauea montem illum ligneum terrae 5
 uorago recepit.

Ecce quidam miles per mediam plateam dirigit cur-
 sum petiturus iam populo postulante illam de publico
 carcere mulierem, quam dixi propter multiforme scelus
 749 besti<is> esse damnatam meisque praeclaris nuptiis desti- 10
 natam. et iam torus genialis scilicet noster futurus ac-
 curatissime disternebatur lectus Indica testudine perluci-
 dus, plumea congerie tumidus, ueste serica floridus. at
 ego praeter pudorem obeundi publice concubitus, praeter
 contagium scelestae pollutaeque feminae, metu etiam mor- 15
 tis maxime cruciabar sic ipse mecum reputans, quod in
 amplexu Venerio scilicet nobis cohaerentibus, quaecumque
 ad exitium mulieris bestia fuisset immissa, non adeo uel
 prudentia sollers uel artificio docta uel abstinentia frugi
 posset prouenire, ut adiacentem lateri meo laceraret mu- 20
 lierem, mihi uero quasi indemnato et innoxio parceret.
 ergo igitur non de pudore iam, sed de salute ipsa solli- 25
 citus, dum magister meus lectulo probe coaptando de-
 strictus inseruit et tota familia partim ministerio uena-
 tionis occupata, partim uoluptario spectaculo adtonita 30
 750 meis cogitationibus liberum tribuebatur arbitrium nec
 magnopere quisquam custodiendum tam mansuetum puta-
 bat asinum, paulatim furtiuum pedem proferens po<r>tam,
 quae proxima est, potitus iam cursu me celerrimo priori- 205
 pio sexque totis passuum milibus perniciter confectis 30

F 177^b 178^a. φ 68^b. 1 Iuno. (Iu ex bi al. m. ut vid. corr.)

φ: bino (v add. ead. m.) 5 cf. 253,11 6 decepit (φ)
 em. v 10 bestif φ: bestif cf. 199,15 11 etiā (φ) dist. v
 cf. 30,3 23 districtus v cf. 216,3 28 potā em. al. m.
 et φ cf. flor. 15 (166,1 vd VI), sed met. 81,23 89,20 91,14 110^a
 121,16 224,18 29 curfū e al. m. mut. in cursu me cf. 75,16

Oud.

Cenchreas peruado, quod oppidum audit quidem nobilissimae coloniae Corinthiensium, adluetur autem Aegaeo et Saronico mari. inibi portus etiam tutissimum nauium receptaculum magno frequentatur populo. uitatis ergo
 5 turbulis et electo secreto litore prope ipsas fluctuum aspergines in quodam || mollissimo harenae gremio lassum corpus porrectus refoueo. nam et ultimam diei metam
 751 curriculum solis deflexerat et uesper<ti>nae me quieti traditum dulcis somnus oppresserat.

10

LIBER XI

1 752 Circa primam ferme noctis uigiliam experrectus pauore subito, uideo praemicantis lunae candore nimio completum orbem commodum marinis emergentem fluctibus; nantusque opacae noctis silentiosa secreta, certus etiam
 15 summam deam praecipua maiestate pollere resque prorsus humanas ipsius regi prouidentia, nec tantum pecunia et ferina, uerum inanima etiam diuino eius luminis numinisque nutu uegetari, ipsa etiam corpora terra caelo marique nunc incrementis consequenter augeri, nunc de
 20 trimentis obsequenter imminui, fato scilicet iam meis tot tantisque cladibus satiatio et spes salutis, licet tardam, subministrante augustum specimen deae praesentis statui
 753 deprecari; confestimque discussa pigra quiete alacer exurgo meque protinus purificandi studio marino lauacro trado
 25 septiesque summerso fluctibus capite, quod eum numerum

F 178^a. φ 68^b. 1 audit (φ) del. m. rec. et superscr. est
 cf. 32,20 quidem <emporium> He 1/2 nobilissima colonia
 Sciopp 5 cf. 270,14 271,16; sed 73,15 90,4 154,14
 6 grumulo vd VI coll. 135,10 8 uespernae (φ) em. v cf. 52,8,
 sed 59,8 216,4 219,21 274,4 9 oppressit edd ante Colv

METHAMORFOSEON LIB X. ΕΡΗΘΙC | Εgo falluisti legi &
 emdaui rome felix. INCIP. | LIB XI. Felicitex. 15 fūmatā
 (φ) em. v 19 decrementis v sed cf. de mundo 19 (120,20 G.)
 Fulg. mit. II 16 (57,18 H.) Sidon. Apoll. ep. IV 16,2

Oud.

E

praecipue religionibus aptissimum diuinus ille Pythagoras prodidit, [laetus et alacer] deam praepotentem lacrimoso uultu sic adprecabar:

Regina caeli, — siue tu Ceres alma frugum parens 2
originalis, quae, re^pertu laetata filiae, uetustae glandis 5
754 ferino remoto pabulo, miti | ~~com~~monstrato cibo nunc Eleu-
siniam glebam percolis, seu tu caelestis Venus, quae
primis rerum exordiis sexuum diuersitatem generato Amore
sociasti || et aeterna subole humano genere propagato nunc 206
circumfluo Paphi sacrario coleris, seu Phoebi soror, quae 10
partu fetarum medelis lenientibus recreato populos tantos
educasti praeclarisque nunc ueneraris delubris Ephesi, seu
nocturnis ululatus horrenda Proserpina triformi facie
laruales impetus comprimens terraeque claustra cohibens
lucos diuersos inerrans uario cultu propitiaris, — ista 15
luce feminea conlustrans cuncta moenia et u[n]dis ignibus
755 nutriens laeta semina et solis ambagibus dispensans in-
certa lumina, quoquo nomine, quoquo ritu, quaque facie
te fas est inuocare: tu meis iam nunc extremis aeternis
subsiste, tu fortunam conlapsam adfirma, tu saeuis ex- 20
anclatis casibus pausam pacemque tribue; sit satis labo-
rum, sit satis periculorum. depelle quadripedis diram
faciem, redde me conspectui meorum, redde me meo Lucio.
ac si quod offensum numen inexorabili me saeuitia premit,
mori saltem liceat, si non licet uiuere.’ 25

Ad istum modum fuis precibus et adstructis miseris 3
lamentationibus rursus mihi marcentem animum in eodem
illo cubili sopor circumfusus oppressit. necdum satis
coniueram, et ecce pelago medio uenerandos diis etiam

F 178^ab. φ 68^b 69^a. 2 laetus et alacer *propter* lacrim. *del.*
Leo coll. 266, 23 *cf.* 15, 18 73, 25 8 generabili *Bursian*

9 subole* (*eras. f ante delet.*) 14 larbalef^v *ex b al. m. corr.* (φ)

16 clulfran^a (^a *ead. m. add.*) undis (φ, *sed in mg. al. m. c. nudif*)
udis *Beroald* uuidis *Pontan* in udis *Oud cf. Fulg. mit. II 16*
(58, 12 H.): uaporea lunae sudis *Bluemner* 18 quaq; facie
(φ) *em. v* 29 coniplerā (φ) coniueram *Wower cf. 93, 22 coniu-*
*xeram ed. Iunt. post. consopiueram Colo dī ifetiā (cf. *eras.*)*
φ: dī— ifetiā *cf. 139, 19*

Oud.

E

pollentes Aegyptii caerimoniis me propriis percolentes appellant uero nomine reginam Isidem. adsum tuos miserata casus, adsum fauens et propitia. mitte iam fletus et lamentationes [omitte], depelle maerorem; iam tibi pro-
 5 uidentia mea inlucescit dies salutaris. ergo igitur imperiis istis meis animum intende sollicitum. diem, qui dies ex ista nocte nascetur, aeterna mihi nuncupauit religio, quo sedatis hibernis tempestatibus et lenitis maris
 765 procellosis fluctibus nauigabili iam pelago rudem dedican-
 10 tes carinam primitias commeatus libant mei sacerdotes. id sacrum nec sollicita nec profana mente debebis oppre-
 6 riri. nam meo monitu sacerdos in ipso procinctu pompae roseam manu dextera sistro cohærentem gestabit coronam. incunctanter ergo dimotis turbulis alacer continuare pom-
 15 pam mea[m] uolentia fretus et de proximo elementer uelut manum sacerdotis osculabundus rosis decerptis pessimae mihi que detestabilis iam dudum beluae istius corio te protinus exue. nec quicquam rerum mearum reformides ut arduum. nam hoc eodem momento, quo tibi
 766 uenio, simul et [t]ibi praesens, quae sunt sequentia, | sacer-
 21 doti meo per quietem facienda praecipio. meo iussu tibi constricti comitatus decedent populi, nec inter hilares caerimonias et festiua spectacula quisquam deformem istam, quam geris, faciem perhorrescet uel figuram tuam
 25 repente mutatam sequius interpretatus aliquis maligne criminabitur. plane memineris et penita mente conditum semper tenebis mihi reliqua uitae tuae curricula adusque terminos ultimi spiritus uadata. nec iniurium, cuius beneficio redieris ad homines, ei totum debere, quod
 30 uiues. uiues autem | beatus, uiues in mea tutela glorio-

F 179^a. φ 69^b. 2 regina mifidem (φ) corr. al. m. in reginā *ifidem 4 omitte ut var. lect. ad mitte addit. del. He cf. 60,8 187,14 7 nuncupabit (φ) em. v 13 coharentē em. φ 14 continare Kiessling cf. 22,11 15 meā (φ) mea Colv meam <mea>? Oud uolentia (φ) al. m. supra u add.¹ 18 earum Scriver 20 & tibi (φ) em. Vulc et tibi . . . <et> sacerdoti Koziol, quem secut. <praenuntio et> sac. vd VI hylaref (φ)

Oud.

E

209

767 sus, et cum spatium saeculi tui permensus ad inferos demearis, ibi quoque in ipso subterraneo semirutundo me, quam uides, Acherontis tenebris interlucentem Stygiisque penetralibus regnantem, campos Elysios incolens ipse, tibi propitiam frequens adorabis. quodsi sedulis obsequiis et religiosis ministeriis et tenacibus castimoniis numen nostrum promerueris, scies ultra statuta fato tuo spatia uitam quoque tibi prorogare mihi tantum licere.

Sic oraculi uenerabilis fine prolato numen inuictum in se recessit. nec mora, cum somno protinus absolutus pauore et gaudio ac dein sudore nimio permixtus exurgo summeque miratus deae potentis tam claram praesentiam, marino rore respersus magnisque imperiis eius intentus monitionis ordinem recalebam. nec mora, cum noctis atrae fugato nubilo sol exurgit aureas, et ecce discursu religioso ac prorsus triumphali turbulae complent totas plateas, tantaque hilaritudine praeter peculiarem meam gestire mihi cuncta uidebantur, ut pecua etiam cuiusce modi et totas domos || et ipsum diem serena facie gaudere sentirem. nam et pruina pridiana dies apricus ac placidus repente fuerat insecutus, ut canorae etiam auiculae prolectatae uerno uapore concentus suaves adsonarent, matrem siderum, parentem temporum orbisque totius dominam blando mulcentes adfamine. quid quod arbores etiam, quae pomifera subole fecundae quaeque earum tantum umbra contentae steriles, austrinis laxatae flatibus, germine foliorum renidentes, clementi motu brachiorum dulces strepitus obsibilabant, magnoque procellarum sedato fragore ac turbido fluctuum tumore posito mare

F 179^{ab}. φ 69^b.

2 semirutundo (φ) prior o ex u

corr. 3 uidebis *vd VI* 4 elifiof *em. φ* 6 regiofif *em.*
ead. m. 9 plato (φ) *em. v* 10 summo *E* 11 pauore et
 stupore (*Cornelissen*) ac dein gaudio *vd VI* ac dein furore
 diuino *Bluemner* 18 cuiusce *cf. 190, 15* 22 uapore (φ) *ex*
 fauore aut pauore *em., postquam antea pr. m. superscriptis^u et^p*
correxerit 25 subole *ex u al. m. corr. o* 26 cōtenta ē exiles
 (φ) *em. v* 27 filiorū (φ) *em. v*

Oud.

E

quietas adluvies temperabat, caelum autem nubilosa caligine disiecta nudo sudoque luminis proprii splendore candebat.

- 8 Ecce pompae magnae paulatim praecedunt anteludia
 769 notius cuiusque studiis exornata pulcherrime. hic in-
 6 cinctus balteo militem gerebat, illum succinctum chlamide
 crepides et uenabula uenatorem fecerant, alius <g>occis 210
 obauratis inductus serica ueste mundoque pretioso et ad-
 textis capite crinibus incessu perfluo feminam mentiebatur.
 10 porro alium ocreis, scuto, galea ferroque insignem e ludo
 putares gladiatorio procedere. nec ille deerat, qui magi-
 stratum facibus purpuraque luderet, nec qui pallio bacu-
 770 loque et baxeis et hircino barbitio phisosophum fingeret,
 nec qui diuersis harundinibus alter aucupem cum uisco,
 15 alter piscatorem cum hamis induceret. uidi et ursam
 mansuam cultu matronali, <quae> sella uehebatur, et si-
 miam pilleo textili crocoti[i]sque Frygiis Catamiti pastoris
 specie aureum gestantem poculum et asinum pinnis adglu-
 tinatis adambulantem cuidam seni debili, ut illum quidem
 20 Bellerophontem, hunc autem diceres Pegasus, tamen ri-
 deres utrumque.
- 9 Inter has oblectationes ludicras popularium, quae pas-
 sim uagabantur, iam sospitatricis deae peculiaris pompa
 moliebatur. mulieres candido splendentibus amicimine, ua-
 35 rio laetantes gestamine, uerno florentes coronamine, quae
 de gremio per uiam, qua sacer incedebat comitatus, solum
 sternebant flosculis, aliae, quae nitentibus speculis pone

F 179^b. φ 69^b 70^a. 1 adlubief (φ) em. v 2 nudum sudum-
 que vd VI 4 pcedunt (φ) proc- v cf. v. 23 5 uotib; (φ) em.
 Brant cf. 230, 22 7 occif al. m. antepos. f φ: foccif 8 ob-
 auratif (φ) au vid. ead. m. correx. ex du indutus edd vett
 cf. 48, 9 218, 14 9 capiti (° ead. m. add.) φ: capite
 12 facib; (φ) fascibus v sed cf. Hor. sat. I 5, 36 Mommsen Röm.
 Staatsrecht I³ 423 13 hircino (φ) 15 inducerent vd VI
 indueret Colv cf. 69, 13 16 <quae> ante cultu v, ante
 & interpos. vd VI parenthesis def. Oud coll. 5, 13 23, 6
 rocoti⁹q; ° ead. m. add. 27 alieq; (φ) em. Salm

ud.

E

71 tergum reuersis uenienti deae obuium commonstrarent obsequium et quae pectines eburnos ferentes gestu brachiorum flexuque digitorum ornatum atque obpexum crinium regalium fingerent, illae etiam, quae ceteris unguentis et geniali balsamo guttatim excusso conspargebant plateas; 5 magnus praeterea sexus utriusque numerus lucernis, taedis, cereis et alio genere facticii luminis siderum caelestium stirpem propitiantes. symphoniae dehinc suauēs, fistulae tibiaeque modulis dulcissimis personabant. eas amoenus 72 lectissimae iuuen<tu>tis ueste niuea et cat[h]aclista praenitens sequebatur chorus, carmen uenustum iterantes, quod Camenarum fauore sollers poeta modulatus edixerat, quod argumentum referebat interim maiorum antecantamenta uotorum. ibant et dicati magno Sa|rapi tibicines, qui per oblicum calamum, ad aurem porrectum dexteram, familiarem templi deique modulum frequentabant, et plerique, qui facilem sacris uiam dari praedicarent. tunc infuunt turbae sacris diuinis initiatae, uiri feminaeque omnis dignitatis et omnis aetatis, linteae uestis candore || puro luminosi, illae limpido tegmine crines madidos obuolutae, 20 hi[c] capillum derasi funditus uertice[m] praenitentes, magnae religionis terrena sidera, aereis et argenteis, immo uero aureis etiam sistris argutum tinnitum constrepentes, et antistites sacrorum proceres illi, qui candido linteamine

F 179^b 180^a. φ 70^a. 1 comministrarent *Petsch* 7 "facuū lumine (φ) *in mg. ead. m.* "facti luminif ficti luminis v facticii luminis *Haupt* facium lumine *Colv, quem secut.* alienigeno facium l. *Purser* facium luminum *Rohde* facium luminoso *Pric* luminosam *Luetj* [lumine] *Vulcan* [genere facium] lumine? *He* cf. 89,6 *lyderū em. φ* 8 *siphonię em. φ* 9 *tybięq; em. φ* psonabat (*al. m. t corr. ex nt*) φ: psonabāt
10 iuuentif (φ) *em. v* cathaelysta φ: cathaclista
11 uetustum *Wasse* 16/17 & pleriq; q (φ) praeciaeque *Dousa coll. Fest. 224, 1 M.* ut plebi cuique *E* [et] plebique qui *Rohde* 21 hic (φ) *em. v* ūticē (φ) uertice v
22 magnae — sidera ante antistites (*v. 24*) *transpos. vd VI*
23 etiā (φ) ti ex a aut t *corr. ead. m.* *lylfrif em. φ*
23/24 cōstrepente, f ed (*vid. ead. m. distin. x.*) φ: cōstrepentes ed sed aut et v sed et *Oud* qui] quidem *Rohde* (*seruato ead.*)

Oud.

E

774 cinctum pectoralem adusque uestigia strictim iniecti potentissimorum deum proferebant insignis exumias. quorum primus lucernam claro praemicantem porrigebat lumine non adeo nostris illis consimilem, quae uespertina<s> illuminant epulas, sed aureum cy<m>bium medio sui patore flammulam suscitans largiorem. secundus uestitum quidem similis, sed manibus ambabus gerebat altaria, id est
 775 auxilia, quibus nomen dedit proprium deae summatis auxiliariis prouidentia. ibat tertius attollens palmam auro
 10 subtiliter foliatam nec non Mercuriale etiam caduceum. quartus aequitatis ostendebat indicium deformatam manum sinistram porrecta palmula, quae genuina pigritia, nulla calliditate nulla sollertia praedita, uidebatur aequitati magis aptior quam dextera; idem gerebat et aureum
 15 uasculum in modum papillae rutundatum, de quo lacte libabat. quintus auream uannum <l>aureis congestam ramulis, et alius ferebat amphoram.

11 Nec mora, cum dei dignati pedibus humanis incedere
 776 prodeunt, hic horrendus ille superum commeator et inferum, nunc atra, nunc aurea facie sublimis, attollens canis
 20 ceruices arduas, Anubis, laeua caduceum gerens, dextera palmam uirentem quatiens. huius uestigium continuum
 777 sequebatur bos in erectum leuata statum, bos, omni[a]parentis deae fecundum simulacrum, quod residens umeris
 25 suis proferebat unus e ministerio beato gressu gestuosu<s>. 211

F 180^a. φ 70^a. 1 astricti *vd VI (ante ad posit.)* 2 praeferebant *v* exubias (φ) 3 *postquam* lumin *scrips. librar. post* claro, *vidit se errasse et em. p̄micantē; quia ea non satis manifestum erat, ead. m. in mg. add.* 4 uespertina (φ) *al. m. add. f* 5 cybiū (φ) *em. v* 6 uestitū (φ) *~ eras. cf. 288, 24* 7/8 auxilia (φ) *i. e. aux. del. dubitanter Oud auxillas, id est altaria (vel delet. i. e. alt.) Kaibel coll. Fest. 24, 17 M. Corp. gloss. VI 120 cf. Thes. l. Lat. II 1632, 37* 15 rutundatū (*in mg. d*) φ: rot— 16 aureis (φ) *em. Passerat cf. 279, 5* 19 horrendū (φ) *horrendum! v horrendus D'Orleans* 22 hui; (*H eff. al. m., sed fuit h; in mg. m. prior cui;*) φ: h⁹ 23 *poster. bos del. vd VI cf. 275, 19 (erat ea) bos Wower oīa parentis (φ) em. Beroald cf. 196, 25* 25 gestuosu (φ) *poster. u mut. in o al. m. gestuosus Petsch coll. 260, 21*

Oud.

E.

ferebatur ab alio cista || secretorum capax penitus celans
 operta magnificae religionis. | gerebat alius felici suo
 gremio summi numinis uenerandam effigiem, non pecoris,
 non auis, non ferae ac ne hominis quidem ipsius consimi-
 lem, sed sollerti repertu etiam ipsa nouitate reuerendam, 5
 altioris utcumque et magno silentio tegendae religionis
 argumentum ineffabile, sed ad istum plane modum ful-
 778 gente auro figuratum: urnula faberrime cauata, fundo
 quam rutundo, miris extrinsecus simulacris Aegyptiorum
 effigiata; eius orificium non altiuscule leuatum in cana- 10
 lem porrectum longo riulo prominebat, ex alia uero
 parte multum recedens spatiosa dilatione adhaerebat ansa,
 quam contorto nodulo supersedebat aspis squameae cer-
 uicis striato tumore sublimis.

Et ecce praesentissimi numinis promissa nobis acce- 12
 dunt beneficia et fata salutemque ipsam meam gerens 16
 sacerdos adpropinquat, ad ipsum praescriptum diuinae
 promissionis ornatum dextera proferens sistrum deae, mihi
 coronam — et hercules coronam consequenter, quod tot ac
 tantis exanclatis laboribus, tot emensis periculis deae maxi- 20
 mae prouidentia adluctantem mihi saeuissime Fortunam
 superarem. nec tamen gaudio subitario commotus inele-
 179 menti me cursu proripui, uerens scilicet, ne repentino
 quadripedis impetu religionis quietus turbaretur ordo, sed
 placido ac prorsus humano gradu cunctabundus paulatim 26
 obliquato corpore, sane diuinitus decedente populo, sensim
 inrepro. at sacerdos, ut reabse cognoscere potui, 18
 nocturni commonefactus oraculi miratusque congruentiam
 mandati muneris, confestim restitit et ultro || porrecta
 dextera ob os ipsum meum coronam ex(h)ibuit. tunc 30

F 180^ab. φ 70^ab. 2 gerebat (φ) g mut. al. m. in G
 6 tegente (φ) em. Beroald 8 figuratū (φ) ū corr. in a
 9 quam cf. 77,1 116,6 118,24 185,17 rutundo (prior u
 mut. in o) φ: rot— 12 parte (t inter scribend. ex e corr.
 ead. m.) 21 fortunā (quia u ex n corr. non satis liquida erat,
 ead. m. add. v) 27 reabse cf. 12,9 29 porrecta (φ)
 a ex o corr. ead.(?) m. 30 exhibuit (φ)

Oud.

E

ego trepidans, adsiduo pulsu micanti corde, coronam, quae
rosis amoenis intexta fulgurabat, auido ore susceptam
cupidus promissi deuorauit. nec me fefellit caeleste pro-
missum: protinus mihi delabitur deformis et ferina facies.
5 ac primo quidem squalens pilus defluit, ac dehinc cutis
780 crassa tenuatur, uenter obesus residet, pedum plantae per 213
ungulas in digitos exeunt, manus non iam pedes sunt,
sed in erecta porriguntur officia, ceruix procera cohibe-
tur, os et caput rutundatur, aures enormes repetunt pri-
10 stinam paruitatem, dentes saxei redeunt ad humanam
minutiem, et, quae me potissimum cruciabat ante, cauda
nusquam! populi mirantur, religiosi uenerantur tam eui-
dentem maximi numinis potentiam et consimilem noctur-
nis imaginibus magnificentiam et facilitatem reformationis
15 claraque et consona uoce, caelo manus adtendentes, te-
14 stantur tam inlustre deae beneficium. at ego stupore
nimio defixus tacitus haerebam, animo meo tam repenti-
num tamque magnum non capiente gaudium, quid potis-
simum praefarer primarium, unde nouae uocis exordium
20 caperem, quo sermone nunc renata lingua feliciter auspi-
carer, quibus quantisque uerbis tantae deae gratias age-
rem. sed sacerdos utcumque diuino monitu cognitis ab
origine cunctis cladibus meis, quanquam et ipse insigni
781 permotus miraculo, nutu significato prius praecipit tegendo
25 mihi linteam dari laciniam; nam me cum primum ne-
fasto tegmine despoliauerat asinus, compressis in artum
feminibus || et superstrictis accurate manibus, quantum
nudo licebat, uelamento me naturali probe munieram.

F 180^b. φ 70^b. 3 φ: cupidissime (om. promissi) cupi-
dus [promissi] Novák 6 residit *vd VI cf. 13,4* 6 per] post
Leo 9 rutundat φ: rot— 12 nusquā (φ) ^{cōparuit} add. m.
recentiss. comparet *vd VI coll. 193,15 248,4* uenerant²
re | (re induct.) 14 ymaginib; em. φ 20 sermonem v
am linguam *vd VI* 24 nutus significato Rohde sed inter-
z.: 'cum nutu significaret'; cf. tamen 261,17 25 liciniā
v me del. *vd VI* 28 altū (φ) em. Beroald

2ud.

E

tunc e cohorte religionis unus in pigre superiorem exutus tunicam supertexit me celerrume. quo facto sacerdos uultu geniali et hercules inhumano in aspectum meum attonitus sic effatur:

182 'Multis et uariis exanclatis laboribus magnisque For- 15
tunae tempestatibus et maximis actus procellis ad portum 6
Quietis et aram Misericordiae tande(m), Luci, uenisti. nec
tibi natales ac ne dignitas quidem, uel ipsa, qua flores,
usquam doctrina profuit, sed lubrico uirentis aetulae
ad seruiles delapsus uoluptates curiositatis inprosperae
sinistrum praemium reportasti. | sed utcumque | Fortunae 10
caecitas, dum te pessimis periculis discruciat, ad religio-
sam istam beatitudinem inprouida produxit malitia. | eat
nunc et summo furore saeuat et crudelitati suae mate-
183 riam quaerat aliam; nam in eos, quorum sibi uitas <in> 214
seruitium deae nostrae maiestas uindicauit, non habet 15
locum casus infestus. quid latrones, quid ferae, quid serui-
tium, quid asperrimorum itinerum ambages reciprocae,
quid metus mortis cotidianae nefariae Fortunae profuit?
in tutelam iam receptus es Fortunae, sed uidentis, quae
suae lucis splendore ceteros etiam deos illuminat. sume 20
iam uultum laetiosem candido isto habitu tuo congruen-
tem, comitare po(m)pam deae sospitatricis in[n]uanti
gradu. uideant inreligiosi, uideant et errorem suum re-
cognoscant: en ecce pristinis aerumnis absolutus Isidis
magnae prouidentia gaudens Lucius de sua Fortuna trium- 25
184 phat. quo tamen tutior sis atque munitior, da nomen
sanctae huic militiae, cuius non olim sacramento etiam

habet is
miser
uider

F 180^b. φ 70^b 71^a. 3 *phumano (p al. m.; fuit In)
φ: inhumano cf. 109,5 7 mīę tandē (φ) ~ al. m. ut
uid. add. 12 habitudinem v 14 quērāt (eras. ~ ut &
emend. in at) φ: q̄rat² (delet.) uitas del. Florid
14/15 seruitium del. Oud <in> seru. Luety <ac> seru.? Koziol
16 locū* (~ al. m. add., eras. f) φ: loc⁹ (in mg. m. rec. c.
locū) 22 popā em. al. m. et φ innouandi (φ, al.
m. superscr. ^{ti}) parv. ras. supra ua inouanti Colv 25 pru-
dentia (φ) em. Colv sua F. cf. 195,21 27 col.; n̄ oī

Oud.

E

rogabaris, teque iam nunc obsequio religionis nostrae dedica
et ministerii iugum subi uoluntarium. nam cum coeperis
deae seruire, tunc magis senties || fructum tuae libertatis.'

16 Ad istum modum uaticinatus sacerdos egregius fati-
gatos anhelitus trahens conticuit. exin permixtus agmini
religioso procedens comitabar sacrarium totae ciuitati
notus ac conspicuus, digitis hominum nutibusque notabilis.
omnes in me populi fabulabantur: 'hunc omnipotentis
hodie deae numen augustum reformauit ad homines. felix
785 hercules et ter beatus, qui uitae scilicet praecedentis
11 innocentia fideque meruerit tam praeclarum de caelo
patrocinium, ut renatus quodam modo statim sacrorum
obsequio desponderetur.'

Inter haec et festorum uotorum tumultum paulatim
15 progressi iam ripam maris proximamus atque ad ipsum
illum locum, quo pridie meus stabulauerat asinus, perue-
nimus. ibidem simulacris rite dispositis nauem faberrime
factam picturis miris | Aegyptiorum circumsec[t]us uarie-
gatam summus sacerdos taeda lucida et ouo et sulphure,
20 sollempnissimas preces de casto praefatus ore, quam pu- 21:
786 rissime purificatam deae nuncupauit dedicauitque. huius
felicis aluei nitens carbasus [litterae uotum] <notas auro>
intextas progerebat: eae litterae uotum instaurabant de
787 noui commeatus prospera nauigatione. iam malus insur-

facta|into etiã rogauerif (φ , sed rogabarif scil. 270,26 sqq.) ^{ba}
ead. m. add., totum induct. cf. 243,19 sqq.

F 180^b181^a. φ 71^a. 8 omf 17 fauerime (φ) b ex u al.
m. corr. 18 circũlectuf (φ) em. Steuech uarie grecã (φ)
em. Beroald 19 ouo cf. Lobeck Aglaopham. 477 22 albei (φ)
* ex b corr. al. m. 22/23 littere uotũ Ingestaf (φ) - supra a
add. al. m., in mg. .d. lintea vel lutea vel [littere] uotum in-
gestans Steuech litteratum uotum ingestans Scriuer litteris uotum
ingestum Wower litteras uocum intextas Oud litteras uotũ in-
textas Hild litteras [uotũ] intextas Haupt litterarum notas in-
textas vd Vl littore v littere uotũ ex sequentib. falso inrepsit et
vera extrusit cf. 103,19 127,15 <notas auro> He 23 ecce (φ)
legit He et correct. esse putat Brakman, eae primitus fuisse dicunt
Brakman Rostagno ecce hae Luetj litore Steuech
24 nauigatione ti em. librar., quia formam litt. adhibuerat quae
non adhibetur ante vocal.

Oud.

E

git pinus rutunda, splendore sublimis, insigni[s] carchesio
conspicua, et puppis intorta chenisco, bracteis aureis uesti-
tita fulgebat omnisque prorsus carina citro limpido per-
788 polita florebat. tunc cuncti populi tam religiosi quam
profani uannos onustas aromatis et huiusce modi suppli- 5
ciis certatim congerunt et insuper fluctus libant intritum
lacte confectum, donec muneribus largis et deuotionibus
faustis completa nauis, absoluta strofis ancoralibus, pecu-
liari serenoque || flatu pelago redderetur. quae postquam
cursus spatio prospectum sui nobis incertat, sacrorum 10
geruli sumtis rursus, quae quisque detulerant, alacres
ad fanum reditum capessunt simili structu pompae decori.

At cum ad ipsum iam templum peruenimus, sacerdos 17
maximus quique diuinas effigies progerebant et qui uene-
789 randis penetralibus pridem fuerant initiati, intra cubi- 15
culum deae recepti disponunt rite simulacra spirantia.
tunc ex his unus, quem cuncti grammatea dicebant, pro
foribus assistens coetu pastophorum — quod sacrosancti
collegii nomen est — uelut in contionem uocato indidem
de sublimi suggestu de libro de litteris fausta uota 20
praefatus principi magno senatuique et equiti totoque
Romano populo, nauticis nauibusque, quae sub imperio
mundi nostratis reguntur, renuntiat sermone rituque

F 181^a. φ 71^a. 1 rutunda φ: rot— splendore in-
signis, sublimi carchesio Oud sublimi v ante Elmenh in-
signif (φ) em. Salm rotunda sublimis, splend. insignis, carch.
conspic. Luetj 2 insignis (del. in v. 1) intorto chenisco
Koziol uestito vd Vl coll. Luc. nav. 5: χρυσούν χηρίσκον ἐπι-
κειμένην 3 fulgebat (prior litt. eras. vid. fuisse u) φ: fulgu-
rabat 5 cuiuscemodi Brant cf. 190,15 suppliciiif (φ)
al. m. corr. in suppliciuif 6 cgerunt (u ex e inter scribend.
corr. pr. m.) intrimentum He cf. 246,9 8 piaculari
Markland 12 ftrictu (φ) ritu aut structu v 13 at (φ)
al. m. ex a eff. Δ, ut paene script. videatur Δc 16 spir.
cf. Verg. Georg. III 34 17 hif φ: hif grāmatea (φ, sed
omisso) ex ea al. m. in ras. corr. a 18 cf. 291,16 Novák
Quaest. Apul. 59 20 de libro del. He 22 queque (φ)
interpret. 'quaecumque' Hild -que quae Oud quique Petsch

Oud.

E

- 790 Graeciensi †*itaaoiaεφεσια*. quam uocem feliciter cunctis euenire signauit populi clamor insecutus. exin gaudio delibuti populares thallos uerbenas corollas ferentes exo- 216 sculatis uestigiis deae, quae gradibus haerebat argento 5 formata, | ad suos discedunt lares. nec tamen me sinebat animus ungue latius indidem digredi, sed intentus 791 <in> deae specimen pristinos casus meos recordabar.
- 18 Nec tamen Fama uolucris pigra pinnarum tarditate cessauerat, sed protinus in patria deae prouidentis ad- 10 rabile beneficium meamque ipsius fortunam memorabilem narrauerat passim. confestim denique familiares ac uer- nulae quique mihi proximo nexu sanguinis cohaerebant, luctu || deposito, quem de meae mortis falso nuntio susce- perant, repentino laetati gaudio uarie quisque munera- 15 bundi ad meum festinant ilico diurnum reducemque ab 792 inferis conspectum. quorum desperata ipse etiam facie recreatus oblationes honestas aequi bonique facio, quippe cum mihi familiares, quo ad cultum sumptumque largi- ter succederet, deferre prospicue curassent.
- 19 Adfatis itaque ex officio singulis narratisque meis 21 pro<tenus> et pristinis aerumnis et praesentibus gaudiis me rursus ad deae gratissimum mihi refero conspectum

F 181^ab. φ 71^ab. 1 *Itaaoiaεφεσια* (φ) *ita λαοις ἀφεςις* v i. λ. ἐπέσια *Salm* i. *πλοιαφέσια* *Mommsen C.I.L. I 387 τὰ πλοιαφέσια* *vdVI τὰ αοια* (vel *ιαω*) *Ἐφέσια* *Sudhaus* et *ita* (vel *iea*) *αοια* *Ἐφέσια* *Dieterich Mithraslit. Lps. 1903 p. 38; ex αοια elicit ἔγια* *Baehrens* *κε, λαοί, vel ἀγνοί ἐφ' ὅσια* *He* quā uocē (φ) — *al. m. add. utrobique* ~ *eraso* qua uoce v sed significat *plebs* ut haec vox fausta sit cf. 241,13 243,2 273,17 6/7 intent; deφ (φ) intuitus *Scal* <in> deae *Wower* 7 specimen *del. Brakman coll. Tac. hist. IV 82,3 Halm* specimini *Pric* specimen (*scil. quod ei in somnio apparuerat*) <et> *Oud* 15 diurnum *sc. in die luceque rediuium* *Brant* cotidianum *Purser* <in luce> diurnam reducis *vdVI* 18 quoad φ: coad quod ad *Stewech* quod *Leo* 19 *succe+der&* (*eras. r*) φ: *succeder&* i. e. *subueniret, subministraretur* *suppeteret* *Stewech* *sufficeret* *Novák* *suggereret* *Leo* cf. *apol. 28 (32,23 H.)* 20 *Affatif* (φ) *prior. f* ex d *al. m. corr.* 21 *p* (φ) *del. Novák* pro re *Petsch* *probe* (*ante meis collocat.*) *E* *propere* et *Kronenberg* *crebro* *Leo* *pro-* *tenus* *He* 21 *p̄*sentib; (φ) b *ead. m. corr. ex f*

Oud.

E

aedibusque conductis intra conseptum templi larem tem-
 porarium mihi constituo, deae ministeriis adhuc priuatis
 adpositus contuberniisque sacerdotum indiuiduus et numi-
 nis magni cultor inseparabilis. nec fuit nox una uel
 793 quies aliqua uisu deae monituque <4>eiuna, sed crebris 5
 imperiis sacris suis me, iam dudum destinatum, nunc
 saltem censebat initiari. at ego quanquam cupienti uol-
 untate praeditus tamen religiosa formidine retar<rdar>bar,
 quod enim sedulo percontaueram difficile religionis obse-
 quium et castimoniorum abstinentiam satis arduam cauto-
 que circumspectu uitam, quae multis casibus subiaceret,
 esse muniendam. haec identidem mecum reputans nescio
 794 quo modo, quamquam festinans, differebam.

Nocte quadam plenum gremium suum uisus est mihi 20
 summus sacerdos offerre ac requirenti, quid utique istud, 27
 respondisse partes illas de Thessalia mihi missas, seruum 16
 etiam meum indidem superuenisse nomine Candidum. hanc
 experrectus imaginem diu diuque apud cogitationes meas
 reuoluebam, quid rei portenderet, praesertim cum nullum
 unquam habuisse me seruum isto nomine nuncupatum 20
 certus essem. ut<ut> tamen sese praesagium somni
 porrigeret, lucrum certum modis omnibus significari par-
 tium oblatione credebam. sic anxius et in prouentum
 795 prosperiorem attonitus templi matutinas apertiones oppre-
 riebar. ac dum, uelis candentibus reductis in diuersum, 28
 deae uenerabilem conspectum adprecamur et, per dispositas
 aras circumiens sacerdos, rem diuinam procurans
 supplicamentis sollemnibus, de[ae] penetrali fonte<m>

F 181^b. φ 71^b. 5 ejuna φ: ei+una em. v uacua Brant

8 retabar (al. m. em.) φ: retabar 9 quode. cf. 211, 13 16 seruū*
 (erasa f al. m. add.) φ: seruuf 17 meū* (erasa f, - add.
 al. m.) φ: m̄f 21 ut (φ) em. Pric 22 patriū (φ) em. v

27 pcurant (nt al. m. scr., vid. fuisse at, supra addito a pr. m.
ⁿ et ni fallor ^f) φ: pcurat cf. 283, 26 28 deę (φ) deae e
 Hild de (corrupt. ex v. 26) aut deae de v deque (supra scripto
 procurat) Oud deae <litat, laticem de> vdVl fonte (φ)
 em. Lips

Oud.

F

796 petitem spondeo libat: rebus iam rite consummatis in-
choatae lucis salutationibus religiosi primam nuntiantes
horam perstrepunt. et ec(c)e superueniunt Hypat[ri]a quos
ibi reliqueram famulos, cum me Foti[di]s malis incapi-
5 strasset erroribus, cognitis scilicet fabulis meis, nec non
797 et equum quoque illum meum reducentes, quem diuerse
distractum notae dorsualis agnitione recuperauerant. quare
sollertiam somni tum mirabar uel maxime, quod praeter
congruentiam lucrosae pollicitationis argumento serui Can-
10 didi equum mihi reddidisset colore candidum.

21 Quo facto idem sollicit(i)us sedulum colendi frequen-
tabam ministerium, spe futura beneficiis praesentibus
pignerata. nec minus in dies mihi magis magisque ac-
cipiendorum sacrorum cupido gliscebat summisque preci-
15 bus primarium sacerdotem saepissime conueneram petens,
ut me noctis sacratae tandem arc[h]anis initiaret. at ille,
uir alioquin grauis et sobriae religionis obseruatione
famosus, clementer ac comiter et ut solent parentes in-
798 maturis liberorum desideriis modificari, meam differens
20 instantiam, spei melioris solaciis alioquin anxium mihi
permulcebat animum: nam et diem, quo quisque possit 218
initiari, deae nutu demonstrari et sacerdotem, qui sacra
debeat ministrare, eiusdem || prouidentia deligi, sumptus
etiam caerimoniis necessarios simili praeecepto destinari.
25 quae cuncta nos quoque obseruabili patientia susti-
nere censebat, quippe cum auiditati contumaciaeque
summe cauere et utramque culpam uitare ac neque

F 181^b 182^a. φ 71^b.

3 ece em. φ de patria (φ)

Hypata Bursian 4 fotif* (l al. m. corr. ex dif) φ: foti-
dif Fotidis <scelus> Leo 5 cognitif (φ) incognitis E

famulif (φ) fabulis vd Vl coll. 215,18 7 dōfualif (ead. m.

add.) 10 candido (ead. m. ex o corr.) φ: candidum

11 pridem Kroll sollicituf (φ) sollicitius Pric cf. 281,4; apol. 3
(3,15 H.) frequentabā (t inter scribend. ex ti ead. m. corr.)

14 gliffibat em. φ 24 cērimonifⁱ ead. m. add. 26 auiditati

ctumaciēque (φ, sed -tateⁱ) auiditatem — amque vel <ab> auidi-
tate — aque Oud auiditatis — <crimine> He (an omisso crimine?)

Oud.

uocatus morari nec non iussus festinare | deberem; nec
 tamen esse quemquam de suo numero tam perditae men-
 tis uel immo destinatae mortis, qui, non sibi quoque
 seorsum iubente domina, temerarium atque sacrilegum
 audeat ministerium subire noxamque letalem contrahere; 5
 nam et inferum claustra et salutis tutelam in deae manu
 posita ipsamque traditionem ad instar uoluntariae mortis
 et precariae salutis celebrari, quippe cum transactis uitae
 temporibus iam in ipso finitae lucis limine constitutos,
 799 quis tamen tuto possint magna religionis committi silen- 10
 tia, numen deae soleat eligere et sua prouidentia quodam
 modo renatos ad nouae reponere rursus salutis curricula;
 ergo igitur me quoque oportere caeleste sustinere prae-
 ceptum, quanquam perspicua euidentique magni numinis
 dignatione iam dudum felici[s] ministerio nuncupatum 15
 destinatumque; nec secus quam cultores ceteri cibis profa-
 nis ac nefariis iam nunc temperare< m >, quo rectius ad
 arc[h]ana purissimae religionis secreta peruaderem.

Dixerat sacerdos, nec inpatientia corrumpebatur obse- 22
 800 quium meum, sed intentus miti quiete et probabili taci- 20
 turnitate sedulum quot dies obibam culturae sacrorum
 ministerium. nec me fefellit uel longi temporis prolatione
 cruciauit deae potentis benignitas salutaris, sed noctis
 obscurae non obscuris imperiis euidenter monuit aduenisse
 diem mihi semper optabilem, quo me maxumi uoti com- 25
 potiret, quantoque sumptu deberem procurare supplica-
 mentis, ipsumque Mithram illum || suum sacerdotem prae-
 cipuum diuino quodam stellarum consortio, ut aiebat,
 mihi coniunctum sacrorum ministrum decernit.

F 182^a. φ 71^b 72^a. 11 elicere (φ) em. Beroald 14 p̄cipua
 (eras. p̄picua a. pr. m. script.) φ: p̄picua 15 felicif (φ) em. v
 16 ceteros Bluemner 17 temperare (φ) temperarem He

20 intentat (∇ ex a ead. m. corr., postquam antea a ex i corr.
 est) φ: itent⁹ 21 sedulum cf. 271,5 282,11 qd̄ (φ) quot v
 cf. δσημ̄φαι aliquot vd VI quinque? E coll. 289,25 25 cōpe-
 ter& (φ) in mg. paene euan. p̄eriret comptotiret Lips comper-
 tiret? He 28 diuino ¹ add. ead. m.

Oud.

E
219

Quis et ceteris beniuolis praeceptis summatis deae re-
 creatus animi necdum satis luce lucida, discussa quiete,
 protinus ad receptaculum sacerdotis contendo atque eum
 cubiculo suo commodum prodeuntem continatus saluto.
 801 solito constantius destinaueram iam uelut debitum sacris
 6 obsequium flagitare. at ille statim ut me conspexit,
 prior: 'o', inquit, 'Luci, te felicem, te beatum, quem propi-
 titia uoluntate numen augustum tantopere dignatur; et
 quid', inquit, 'iam nunc stas otiosus teque ipsum demo-
 10 raris? adest tibi dies uotis ad|siduis exoptatus, quo deae
 multinominis diuinis imperiis per istas meas manus piissi-
 mis sacrorum arc[h]anis insinueris' et iniecta dextera senex
 comissimus ducit me protinus ad ipsas fores aedis am-
 plissimae rituque sollemni apertionis celebrato ministerio
 15 ac matutino peracto sacrificio de opertis adyti profert
 quosdam libros litteris ignorabilibus praenotatos, partim
 figuris cuiusce mo<di> animalium concepti sermonis com-
 pendiosa uerba suggerentes, partim nodosis et in modum
 rotae tortuosis capreolatimque condensis apicibus a curio-
 802 sitate profanorum lectione munita. indidem mihi prae-
 21 dicat, quae forent ad usum teletae necessario prae-
 23 paranda. ea protinus nauiter et aliquanto liberalius
 partim ipse, partim per meos socios coemenda procuro.
 iamque tempore, ut aiebat sacerdos, id postulante stipa-
 25 tum me religiosa cohorte deducit ad proximas balneas et
 prius sueto lauacro traditum, praefatus deum ueniam,
 purissime circumrorans abluit rursumque ad templum ||
 reductum, iam duabus diei partibus transactis, ante ipsa
 deae uestigia constituit secretoque mandatis quibusdam,
 803 quae uoce meliora sunt, illud plane cunctis arbitris prae-
 31 cipit, decem continuis illis diebus cibarias uoluptates co-
 hercerem neque ullum animal essem et inuinius essem.

F 182^{ab}. φ 72^a. 4 c̄tināt; (^u m. recentior add.) φ: c̄ti-
 nat⁹ cf. 22,11 5 sacris <imperiis> vā VI 7 inqđ em. φ
 9 etiam Kroll 15 aditi (φ) 17 cuiuscemo em. φ cf. 190,15
 19 capolatiq; (φ) curiosa Elmenh 31 cibariā* (al. m.
 add., eras. vid. f) φ: cibariaf uoluptatē (φ) em. He

Oud.

E

quis venerabili continentia rite seruatis, iam dies ad[h]e-
rat diuino destinatus uadimonio, et sol curuatus intrahebat
uesperam. tum ecce confluunt undique turbae sacrorum
ritu uetusto uariis quisque me muneribus honorantes.
tunc semotis procul profanis omnibus linteo rudique me ²²⁰
contectum amicimine arrepta manu sacerdos deducit ad
ipsius sacrarii penetralia.

Quaeras forsitan satis anxie, studioso lector, quid deinde
dictum, quid factum; dicerem, si dicere liceret, cogno-
sceres, si liceret audire. sed parem noxam contrahere ¹⁰
²⁰⁴ et aures et linguae illae temerariae curiositatis. nec te
tamen desiderio forsitan religioso suspensum angore diu-
tino cruciabo. igitur audi, sed crede, quae uera sunt.
accessi confinium mortis et calcato Proserpinae limine
per omnia uectus elementa remeau, | nocte media uidi ¹⁵
solem candido coruscantem lumine, deos inferos et deos
superos accessi coram et adorau de proxumo. ecce tibi
retruli, quae, quamuis audita, ignores tamen necesse est.

Ergo quod solum potest sine piaculo ad profanorum in-
tellegentias enuntiar, referam. mane factum est, et per- ²⁴
fectis sollempnibus processu duodecim sacratis stolis, habitu ²¹
quidem religioso satis, sed effari de eo nullo uinculo
prohibeor, quippe || quod tunc temporis uidere praesentes
plurimi. namque in ipso aedis sacrae meditullio ante
dae simulacrum constitutum tribunal ligneum iussus ²⁵
superstiti byssina quidem, sed floride depicta ueste con-
spicius. et umeris dependebat pone tergum talorum tenuis
pretiosa chlamida. quaqua tamen uiseres, colore uario
circumnotatis insignibar animalibus; hinc dracones Indici,

F182^b. φ 72^{a-b}. 1 continentia* (eras. antea induct.) φ: cōti-

nentia adherat em. φ 2 diftinatuf em. φ intrabat em.
ead. m. φ: trahebat 3 sacratorum Brant cf. 288,7 sacro-
rum ritu consung. Oud 7/8 penetralia. Queralf (φ) a. Q al m. ex
a. q aut f. q corr. 8 sed quaeras Koch φ: curiofe
10/11 cōtrahent* eras. e aut e^a aut ē φ: cōtrahente contraherent v
c. et Luetj 11 lingua, (ista impiae loquacitatis), vd Vl quem
secutus linguae, istae i. l. Leo cf. Neue-Wagener Lat. Formenl.³
II 427 21 sacratis stolis (inieotis stipatus) vd Vl coll. 288,15

Oud.

inde gripes <H>yperborei, quos in speciem pinnatae alit-
 tis generat mundus alter. hanc Olympiacam stolam sa-
 805 crati nuncupant. at manu dextera gerebam flammis
 adultam facem et caput decore corona cinxerat palmae
 5 candidae foliis in modum radiorum prosistentibus. sic
 ad instar Solis exornato m<e> et in uicem simulacri con-
 stituto, repente uelis reductis, in aspectum populus errabat.
 806 exhinc festissimum celebraui natalem sacrorum, et suaues
 epulae et faceta conuiuia. dies etiam tertius pari caeri-
 10 moniarum ritu celebratus et ientaculum religiosum et
 teletae legitima consummatio. paucis dehinc ibidem com- 221
 moratus diebus inexplicabili uoluptate simulacri diuini
 perfruebar, inremunerabili quippe beneficio pigneratus. sed
 tandem deae monitu, licet non plene, tamen pro meo
 15 modulo supplicue gratis persolutis, tardam satis domuitio-
 nem comparo, uix equidem abruptis ardentissimi desiderii
 retinaculis. pronolutus denique ante conspectum deae
 et facie mea diu detersis uestigiis eius, lacrimis obortis,
 singultu crebro sermonem interficiens et uerba deuorans aio:
 25 'Tu quidem, sancta et humani generis sospitatrix per-
 21 petua, semper fouendis mortalibus | munifica, dulcem ma-
 tris adfectionem miserorum casibus tribuis. nec dies nec
 807 quies ulla ac ne momentum quidem tenue || tuis transcur-
 rit beneficiis otiosum, quin mari terraque protegas homi-
 25 nes et depulsis uitae procellis salutarem porrigas dexte-
 ram, qua fatorum etiam inextricabiliter contorta retractas
 licia et Fortunae tempestates mitigas et stellarum noxios
 meatus cohibes. te superi colunt, obseruant inferi, tu
 rotas orbem, lumnas solem, regis mundum, calcas Tar-
 30 tarum. tibi respondent sidera, redeunt tempora, gaudent

F 183^ab. φ 72^b. 1 gripes ypborei (φ) pinnatos alitis
 Rohde 2 olīpiacā (φ) Osiriacam Kaibel fort. recte 3 ad (φ)
 φ: manū dexterā 6 exornato (o in ras. ut vid. ex ū)
 φ: exornatū exornato me Schickera^d 7 erabat (em. ead.
 m.) 8 sacrum Rohde 12 <aspectu> simulacri vd Vl
 15 gratif (φ) ex t al. m. corr. ti cf. 199,15 30 respondent
 (φ) resplendent Rohde

Oud.

E

numina, seruiunt elementa. tuo nutu spirant flamina,
nutriunt nubila, germinant semina, crescunt germina.
808 tuam maiestatem perhorrescunt aues caelo meantes, ferae
montibus errantes, serpentes solo latentes, beluae ponto
natantes. at ego referendis laudibus tuis exilis ingenio 5
et adhibendis sacrificiis tenuis patrimonio; nec mihi uocis
ubertas ad dicenda, quae de tua maiestate sentio, sufficit
nec ora mille linguaeque totidem uel indefessi sermonis
aeterna series. ergo quod solum potest religiosus quidem,
sed pauper alioquin, efficere curabo: diuinos tuos uultus 10
numenque sanctissimum intra pectoris mei secreta condi-
tum perpetuo custodiens imaginabor.⁷

Ad istum modum deprecatō summo numine com-
plexus Mithram sacerdotem et meum iam parentem collo-
que eius multis oculis inhaerens ueniam postulabam, 15
quod [d]eum condigne tantis beneficiis munerari nequirem.
diu denique gratiarum gerendarum sermone prolixo com- 26
moratus, tandem digredior et recta patrium larem reui- 222
809 surus meum post aliquam multum te(m)poris contendo
paucisque post diebus deae potentis instinctu raptim con- 30
strictis sarcinulis, naue conscensa, Romam uersus profectio-
nem dirigo || tutusque prosperitate uentorum ferentium
Augusti portum celerrime <peruenio> ac dehinc carpento
peruolauī uesperaque, quam dies insequabatur Iduum
810 Decembrium, sacrosanctam istam ciuitatem accedo. nec 25
ullum tam praecipuum mihi exinde studium fuit quam
cotidie supplicare summo numini reginae Isidis, quae de
templi situ sumpto nomine Campensis summa cum uene-
ratione propitiatur. eram cultor denique adsiduus, fani
quidem aduena, religionis autem indigena. 30

F 183^a. φ 72^b 73^a. 2 nutriunt (φ) mugiunt Wower nutri-
untur Oud 4 beluę (φ) b ex u al. m. ut vid. corr. 8 nec
<sufficerent> vđ Vl 8 *ora eras. h φ: ora 14 coloq; em.
ead. m. 16 qđ đm φ: q đm em. Ald quod deam Rohde
18 patriam, vđ Vl 19 teporif em. φ 23 <peruenio> ac
Rohde <cepi> Brakman ac] nactus Oud nactus Latium
Leo <campos> carpento Koziol 27 regina ei fidif (φ)
28 cōpenlif (φ) em. v

Oud.

E

Ecce transcurso signifero circulo Sol magnus annum
 compleuerat, et quietem meam rursus interpellat numi-
 ni(s) benefici cura peruigilis et rursus teletae, rursus
 sacrorum commonet. mirabar, quid rei temptaret, quid
 5 pronuntiaret futurum; quidni, plenissime iam dudum uide-
 27 bar initiatus. ac dum religiosum scrupulum partim apud
 meum sensum disputo, partim sacratorum consiliis exa-
 mino, nouum mirumque plane comperior: deae quidem
 me tantum sacris inbutum, at magni dei deumque summi
 10 parentis inuicti Osiris necdum sacris inlustratum; quan-
 811 quam enim conexa, immo uero [m]unita r(a)tio numinis
 religionisque esset, tamen teletae discrimen interesse maxi-
 mum; prohinc me quoque peti ma(g)no etiam deo famu-
 lum sentire deberem. nec diu res in ambiguo stetit.
 15 nam proxuma nocte uidi quendam de sacratis linteis in-
 iectum, qui thyrsos et hederas et tacenda quaedam gerens
 ad ipsos meos lares collocaret et occupato sedili meo
 religionis amplae denuntiaret epulas. is ut agnitionem
 mihi scilicet certo aliquo sui signo subministraret, sinistri
 20 pedis talo paululum reflexo cunctabundo clementer incede-
 bat uestigio. sublata est ergo post tam manifestam deum
 uoluntatem ambiguitatis tota caligo et ilico deae matu-
 tinis perfectis || salutationibus summo studio percontabar 223
 singulos, ecqui uestigium similis ut somnium. nec fide(s)
 25 afuit. nam de pastophoris unum consexi statim praeter
 812 indicium pedis cetero[s] etiam statu atque habitu exa-
 mussim nocturnae imagini congruentem, quem Asin(i)um

F 183^a. φ 73^a. 2 numini (φ, sed in mg. corr.) add. nescio qua
 manu^f 4 tēptaret (φ) ret ex rē corr. ead. m. 7/8 examō nouū
 (io in ras. al. m., n refict.) φ: examō nouū 9 ad (φ) ac v at
 Sciopp 11 munita ratio (ta ra al. m. scr., vid. fuisse munit artio)
 φ: munit artio unita vel unica v inunita Hild cf. 187, 25
 13 mano (φ) em. al. m. 14 lac. ante sentire stat. Leo debere ed.
 Bas. alt. 15 cf. 48, 8 24 & q (cf. Birt Arch. f. lat. Lex. XV 76)
 uestigiū similit ut sōniū (φ) cf. 274, 6 ecqui uestigium simile
 sit [ut somnium] Steweck quem secut. [ut] somnii Luetj et lac.
 post somnium stat. E ecqui uestigio similis Colo ecqui uestigio
 simili sit somnio Haupt fide (φ) em. Iunt 24/25 nec is
 defuit v 26 ceterof (φ) em. v 27 afinū em. Beroald

Oud.

E:

Marcellum uocitari cognoui postea, reformationis meae
 <non> ali<e>num nomen. nec moratus, conueni protinus
 eum sane nec ipsum futuri sermonis ignarum, quippe iam
 dudum consimili praecepto sacrorum ministrandorum com-
 monefactum. nam sibi uisus est quiete proxima, dum
 magno deo coronas exap|tat, et de eius ore,
 quo singulorum fa[c]ta dictat, audisse mitti sibi Madau-
 rensem, sed admodum pauperem, cui statim sua sacra
 deberet ministrare; nam et illi studiorum gloriam et ipsi
 813 grande compendium sua comparari prouidentia. ad istum 28
 modum desponsus sacris sumptuum tenuitate contra uotum 11
 meum retardabar. nam et uiriculas patrimonii peregrina-
 tionis adtriuierant impensae et erogationes urbanae pri-
 stinis illis prouincialibus antistabant plurimum. ergo
 duritia paupertatis intercedente, quod ait uetus prouer- 15
 bium, inter sacrum et [o] saxum positus cruciabar, nec
 setius tamen identidem numinis premebar instantia. iam-
 que saepicula non sine magna turbatione stimulatus,
 postremo iussus, ueste ipsa mea quamuis paruula dis-
 tracta, sufficientem conrasi summulam et id ipsum prae- 20
 ceptum fuerat specialiter: 'an tu', inquit, 'si quam rem
 uoluptati struendae moliris, laciniis tuis nequaquam par-
 ceres: nunc tantas caerimonias aditurus impaenitendae te
 pauperiei cunctaris committere?'

Ergo igitur cunctis adfatim praeparatis, decem rursus 25
 diebus inanimis contentus cibus, insuper etiam deras<o>
 814 capi<te>, principalis dei nocturnis orgiis inlustratus, plena
 iam fiducia germanae religionis obsequium diuinum fre-

F 183^b. φ 73^a. 2 <non> add. Ald aljnū (^e vid. al. m. add.) φ: alinū nom (φ) post m eras. vid. & 6 exap|tat [et] vel exaptaret Luetj intercederunt nonnulla qualia conspexisse numen diuinum 7 facta (φ) em. Beroald mane Doriensem Goldbacher 12 peregrinationif (φ) ultim. i in e mut. al. m. 14 post plurimum distinx. vd VI, post antistabant v 15 ait φ: ait 16 ante saxū vid. eras. o φ: ofaxū cf. Plaut. Capt. 617 Otto Sprichw. d. Römer p. 305 25 pparatif ti corr. ex n (φ) 26 inamif (φ) 26/27 deraf capi (φ) de Serapis v em. Luetj coll. 48,9 273,21 291,17

O. r.

E

quentabam. quae res summum || peregrinationi meae tribuebat solacium nec minus etiam uictum uberiorem subministrabat, quidni, spiritu fauentis Euentus quaesticulo forensi nutrito per patrocinia sermonis Romani.

29 Et ecce post pauculum tempus inopinatis et usque- 224

6 quaque mirificis imperiis deum rursus interpellor et cogor tertiam quoque teletam *sustinere*. nec leui cura sollicitus, sed oppido suspensus animi mecum ipse cogitationes exercitius *agitabam*, quorsus noua haec et inaudita se
10 caelestium porrigeret intentio, quid subsicium, quamuis iteratae iam, traditioni remansisset: 'nimirum perperam uel minus plene consuluerunt in me sacerdos uterque'; et hercules iam de fide quoque eorum opinari coeptabam sequius. quo me cogitationis aestu fluctuantem ad instar insaniae
15 percitum sic instruxit | nocturna diuinatione clemens imago:

16 'Nihil est', inquit, 'quod numerosa serie religionis, quasi quicquam sit prius omissum, *terreare*. quin adsidua ista numinum dignatione laetus capesse gaudium et potius exulta ter futurus, quod alii uel semel uix conceditur, teque de isto numero merito praesume semper beatum. ceterum futura tibi sacrorum traditio pernecessaria est, si tecum nunc saltem reputaueris *exuuias* deae, quas in prouincia sumpsisti, in eodem fano depositas perseuerare nec te Romae diebus sollempnibus uel supplicare
20 iis uel, cum praeeptum fuerit, felici illo amictu illustrari posse. quod felix itaque ac faustum salutareque tibi sit, animo gaudiali rursus sacris initiare deis magnis auctoribus.'

30 <H>actenus diuini somnii suada maiestas, quod usus foret, pronuntiauit. nec deinceps postposito uel in supinam procrastinationem reiecto negotio, statim sacerdoti meo relatis quae uideram, inanimes protinus castimoniae

F 183^b. φ 73^{a, b}. 7 fulcitare (φ) susceptare Wower sustinere He cf. 27,6 50,6 9 cogitabā (φ) agitabam Oud

12 consuluerunt (φ) -rant Bluemner 16 Iqd 17 qīq̄ (φ)
em. v trere (φ) em. v 18 lētū (φ) laetus He 20 semper]
ter Leo 22 exubial (φ) em. v 23 funo (φ) em. v cf. schol.
ad Ar. Plut. 846 25 <in> iis vd VI 27 dil 28 acten; (φ)

Oud.

iugum subeo et lege perpetua praescriptis illis decem diebus spontali sobrietate multiplicatis instructum teletae comparo largitus, <omnibus> ex studio pietatis magis quam mensura <re>rum collatis. nec hercules laborum me sumptuumque quidquam tamen paenituit, quidni, liberali deum providentia iam stipendiis forensibus bellule fotum. denique post dies admodum pauculos deus deum magnorum potior et maiorum summus et summorum maximus et maximorum regnator Osiris non <in> alienam quampiam personam reformatus, sed coram suo illo uenerando me dignatus adfamine per quietem recipere uisus est: quae nunc, incunctanter gloriosa in foro redderem patrocina nec extimescerem maleolorum disseminationes, quas studiorum meorum laboriosa doctrina ibidem fer[ui]ebat. ac ne sacris suis gregi cetero permixtus deseruirem, in collegium me pastorum suorum, immo inter ipsos decurionum quinquennales adlegit. rursus denique quae raso capillo collegii uetustissimi et sub illis Syllae temporibus conditi munia, non obumbrato uel obtecto caluitio, sed quoquoersus obuio, gaudens obibam.

F 183^b. φ 73^b. 2 ac letę φ: ac lege (ead. m. ^t add.) em. v cf. apol. 22 (26,11 H.) 3 largit; (φ) interpret. 'large' Beroald cf. Non. 514 M. largius Elmenh largiter vir doct. <omnibus> He 4 mensura 2 (φ) mensura rebus v mensura rerum? E mensura <rerum mea>rum <impendiis> v d Vl mensura rerum stipibus Brakman

colatif em. ead. m. φ: cilatif (° al. m. add., prima certe ¹ in F pro i habuit) mensura rebus coll. <necessariis> Koziol cf. 282,24 284,21 mensura rerum collatum Koch mensura commoditatis Kaibel mensura facultatis Kronenberg 6 uellula (φ) em. v 9 <in> v alienū (ex u vid. corr. a) em. φ 11 recipere (φ) praecip- Beroald 12 quā (φ) iam Pric quae He faro φ: fōro (^a postea add.) 14 deseruiebat (φ) irrepit ex v. 19 exercebat Wower demerebat v d Vl differebat vel ibidem serebat Oud ibidem ferebat He ibidem subibat Brakman 16 pastof. cf. 279,18 17 qua raro (φ) quam raro v quam raso Beroald cf. 275,9 quaque raso Oud abraso E deraso Novák 18 illius Rohde 20 Subscriptio deest φ: APVLEI PLATONICI FLORIDO 2 LIB. I^o.

Index nominum.

- Achaia 141,17. 250,19
Acheron 271,3
Achiui 264,8
Actaeon 28,7
Actiacus 159,7
Adon 196,26
Aegaeus 266,2
Aegiensis 5,2
Aegyptius 1,3. 48,4. 270,1. 275,9.
278,18
Aethiopes 8,17. 269,26
Aetolia 5,4. 18,14
Ajax 65,22. 264,11
Alcimus (*latro*) 83,9,22
Althaea 176,13
Amor 121,5. 135,24. 217,23.
237,18. 267,8
Antichthonēs 8,18 .
Anubis 274,21
Aonius 47,3
Apollo 100,18. 146,21
Apollonius (*medicus*) 203,27
Arabia 269,10
Arabicus 32,12
Arcadius 133,5
Arete 215,16
Argiui 131,11
Argus 44,3
Arii 269,26
Arignotus 36,19
Arion 151,8
Aristomenes (*negotiator*) 6,5.
11,6.18. 18,16. 24,22
Asia 262,14
Asinius Marcellus 288,27
Athenae 4,2. 22,12
Athenienses 264,13
Atticus 1,7. 22,12. 130,13. 241,27.
269,20
Attis (*lingua*) 1,9
Attis 95,15
Auernus (lacus) 34,12
Augusti portus 287,23
Aurora 52,6. 136,16
Babulus 85,18
Bactrinus 164,17
Barbarus 215,10,21. 218,13,21.
219,11
Bellerophon 174,11. 272,20
Bellona 196,25. 269,24
Boeotia 5,4
Boeotius 63,21. 64,23. 65,19. 80,22
Byrrhena 26.16. 27,1. 28,12. 29,13.
33,25. 34,10. 39,15. 41,3. 42,1,7.
50,22. 51,8. 60,24
Caelum 132,26
Caesar 73,16.18. 158,20. 159,19,21.
235,21
Calypso 11,16
Camenae 273,12
Campensis (Isis) 287,28
Candidus (*equus*) 281,17. 282,9
Cappadocus 196,6
Capricornus 227,6
Carthago 131,8
Castor 262,8 —ores 262,10
Catamitus 11,12. 272,17
Cecropeus 269,20
Cenchreae 266,1
Centauri 80,16
Cerberus 14,13. 66,8. 89,16
Cerdo (*negotiator*) 35,21. 36,21
Ceres 127,26. 129,19. 130,19.
220,24. 267,4. 269,24
Cerialis 268,14
Chaldaeus 35,2,13. 36,10,26. 52,17.
Charite 163,10. 176,17,21. 177,11.
178,23. 181,19. 183,2. 185,8,16,26.
186,6,19. 187,12,24

- Charon 142,5,7
 Chimaera 189,26
 Chryseros (*nummularius*) 81,16.
 82,6
 Clytius (*magister*) 22,15
 Cnidos 97,14
 Cocytus 138,10
 Consuetudo 34,1
 Copticus 48,13
 Corinthienses 266,3
 Corinthius 20,12
 Corinthus 35,1. 250,19. 251,12
 Cornelia (*lex*) 196,11
 Creon 9,15
 Cretes 269,22
 Cupido 38,10. 68,28. 107,29. 114,22.
 120,4. 121,6. 123,7.25. 124,16.
 125,6. 128,30. 136,11. 139,13.
 144,13. 145,1.5. 146,25. 178,5.
 237,15
 Cupidines 32,4. 263,4
 Cyprii 269,21
 Cythera 97,15
 Daphne 206,19
 Delphicus 46,3. 264,15
 Demeas 20,1.12.20. 21,1.10. 24,4
 Demochares 84,15. 86,5.21.25.
 87,5.17. 88,6
 Diana 27,8. 28,10. 269,22
 Dictynna 269,22
 Diophanes (*Chaldaeus*) 35,14.
 36,10.23. 37,5. 52,17
 Dirae 49,7
 Dirce 149,18
 Dis (Ditis) 141,19. 142,8.27
 Dorium 262,17.
 Echo 122,22
 Eleusinius 267,6 —ii 269,23
 Eleusis 130,13
 Elysium 271,4
 Endymion 11,12
 Ephesus 267,12
 Ephyreus 1,7
 Epona 72,4
 Eteocleus 247,25
 Euboea 36,9
 Euentus 75,16. 290,3
 Europa 151,9
 F *cf.* Ph
 Fama 280,8
 Fides 71,21. 255,27
 Fortuna 6,13. 14,18. 83,10. 99,9.
 109,23. 112,3. 150,4. 155,21.
 156,15. 173,4. 195,21. 203,12.
 255,18. 275,21. 277,5.10.18.19.25.
 286,27 —ae 192,14
 Fotis 21,18. 22,5. 23,22. 30,4.11.15.
 31,2. 32,21. 34,1.13. 37,18. 38,6.
 39,17. 40,6. 52,1. 61,20. 62,21.
 66,4. 67,16.20. 68,22. 69,11.
 70,17.80. 164,18. 214,16. 282,4.
 Furia 230,16 —ae 17,10. 112,22.
 119,9
 Gallicanus 251,3
 Genii 192,14
 Geryon 66,7 —oneus 52,3
 Graecanicus 2,3. 260,21
 Graece 233,8
 Graeciensis 58,11. 280,1
 Graecus 100,18 —ci 73,15.
 244,21
 Grai 213,1
 Gratiae 32,4. 75,13. 126,2. 146,19
 263,9
 Haemus (*latro*) 158,11. 159,21
 163,6
 Harpyiae 43,32. 248,5
 Hecale 21,17
 Hecate 269,24
 Hefaeftio (*cocus*) 203,26
 Hercules 66,7
 Homerus 213,1. 261,4
 Horae 126,1. 146,19. 263,9
 Hymettos 1,7
 Hypata 5,5. 19,10. 282,3
 *Hypataeus (*cubicularius*)
 203,26
 Hypatinus 80,18. 154,11
 Hyperborei 286,1

- Iastius 262,11
 Idaea (mater) 196,26
 Idaeus (mons) 261,4
 Inachus 131,10
 Indi 8,17
 Indicus 265,12. 285,29
 Inuidia 85,9
 Ionicus 100,19
 Isis 270,2. 277,24. 287,27
 Isthmos 1,7
 Iulia (lex) 145,11
 Iuno 127,26. 131,14. 17. 146,15.
 261,19. 262,8. 264,25. 269,24
 Iuppiter 69,7. 71,21. 73,21. 98,14.
 104,11. 131,6. 133,1.3. 139,11.
 13.20. 145,4.4.24. 146,15.17.
 166,14. 261,17. 264,5.
 Iustitia 43,16. 57,7
 Lacedaemo 141,17
 Lamachus (*latro*) 80,22. 82,2.22.
 83,7. 84,12
 Lamia 15,23. 112,8
 Lapithae 80,15
 Larissa 7,6. 42,18
 Larua 151,27
 Latinus 100,19. 233,3
 Latius 1,10
 Lemures 92,5
 Lethaeus 48,28
 Liber 34,2. 146,18. 182,12
 Lucina 131,13
 Lucius 22,14. 23,16. 25,18. 26,10.
 28,14. 29,23. 36,26. 42,3. 60,4.
 67,6. 68,19. 69,20. 71,17. 72,1.
 74,3. 92,3. 148,11. 154,30. 155,
 15.18. 212,21. 260,12. 267,23.
 269,12. 277,7.25. 284,7
 Ludium 101,12 (*cf.* Dorium)
 Lupus (*negotiator*) 5,10
 Lydius 263,13
 Lynceus 44,3
 Macedonia 7,4. 158,10. 159,7
 Madaurensis 289,7
 Manes 151,27. 177,1. 188,4
Marcellus v. Asinius
 Mars 82,27. 91,11. 158,4. 162,4.
 11,14
 Martius 157,7. 160,8. 241,23.
 264,11
 Medea 9,15
 Meleager 176,13
 Memphiticus 48,14
 Mercurialis 274,10
 Mercurius 133,2.4.6.16.21.24. 145,
 20. 146,9. 261,15
 Meroe (*caupona*) 7,10. 12,6.9.18.
 14,14
 Metus 262,16
 Milesia (*sc. fabula*) 100,19
 Milesius 1,1. 100,16
 Miletus 42,15
 Milo 19,11.12.17. 21,24. 23,21.23.
 26,21. 29,1.21. 30,3.12.14. 34,9.
 17. 35,12. 37,1.5. 55,17. 57,11.
 59,18. 61,4.8.16. 71,16. 72,28.
 80,17. 154,11.22. 155,1
 Minerva 261,21. 262,15. 264,26.
 269,20
 Minotaurus 254,3
 Misericordia 277,7
 Mithras (*sacerdos*) 283,27. 287,14
 Murtiae metae 133,21
 Musae 126,2. 145,25. 146,30.23
 Musicus 47,3
 Myrmex (*seruus*) 215,23.30. 216,
 2.15.26. 217,15.19. 218,1.7.18.23.
 219,2.12
 Myrrhine (*ancilla*) 45,10
 Myrtilus (*mulio*) 203,25
 Nereus 99,17
 Nicanor 86,20
 Niloticus 1,3. 48,14.
 Nymphae 126,1
 Oceanus 100,1. 125,10. 220,4
 Olympiacus 286,2
 Olympicus 42,15
 Orcus 59,4. 79,18. 134,7. 140,17.
 141,22. 151,19. 159,25. 172,3.
 186,21
 Osiris 288,10. 291,9

- Palaemon 99,19
 Palamedes 264,10
 Pamphile 28,17. 29,16. 34,14.
 64,25. 68,5,13
 Pan 122,21
 Paniscus 146,24
 Panthia 11,11.17. 12,6.22.
 Paphius 269,21
 Paphos 97,14. 267,10
 Paris 261,8.17. 262,21. 263,22.
 264,25
 Parius 27,8
 Pasiphae 251,25
 Pegasus 152,10. 189,22. 272,20
 Pessinuntius 269,19
 Phariacus 48,14
 Philebus (*Gallus*) 197,13. 209,
 11. 210,14
 Philesitherus 215,2.17. 216,7.
 217,17. 218,5.10.14.26
 Philodespotus (*actor*) 46,13
 Phineius 248,6
 Phoebus 267,10
 Photis v. Fotis
 Phrixus 151,7
 Phryges 269,19
 Phrygius 139,14. 201,21. 261,8.
 263,23. 272,17
 Pipleius 47,3
 Plataea 91,3 —ae 84,14
 Plotina 158,23
 Plutarchus 2,6. 26,12
 Poecile 4,2
 Pollux 262,8
 Portunus 99,18
 Proserpina 59,4. 130,11. 140,19.
 142,26. 143,1.19. 144,24. 257,3.
 267,13. 269,23. 285,14
 Protesilaus 95,16
 Proudentia 139,10
 Psyche 98,25. 100,3.11. 101,18.
 21. 102,22. 103,7. 104,13. 105,
 3.17. 106,1.12.15. 107,11. 108,
 4.9.14. 109,2.11. 112,1.17. 113,
 3.8.15. 114,1.17. 117,11. 119,9.
 19. 120,7.25. 121,5.18. 122,1.
 14.25. 123,11.15. 124,11.23. 125,6.
 126,6.7. 128,2. 129,2.15.20.
 130,4.14.25. 131,25. 133,14.20.26.
 134,19. 135,17. 136,17. 137,3.
 7.20. 139,7. 140,9. 141,5. 143,
 14. 144,14.17.19.23. 146,4.9.10.
 14.25
 Pythagoras 267,1
 Pythias 22,11.22. 23,15
 Pythicus 116,19
 Quies 277,7
 Quirites 1,11. 44,22. 47,14. 54,4.
 56,2. 200,23
 Rhamnusia 269,25
 Risus deus 50,22.25. 60,9
 Riualitas 255,20
 Roma 246,5. 287,21. 290,26
 Romanus 41,7. 196,11. 279,22.
 290,4
 Sabadius 196,25
 Salacia 99,19
 Salua 26,3
 Salus (*Proserp.*) 257,3
 Samos 131,6
 Sarapis 273,14
 Saronicus 266,3
 Saturus 146,24
 Scorpio 215,11
 Sextus (*nepos Plutarchi*) 2,8
 Sibylla 34,18
 Siculus 130,10 —uli 269,22
 Sirenes 113,13
 Sobrietas 127,13
 Socrates (*negotiator*) 5,12.18.
 10,8.16. 11,10. 12,10.12. 15,8.13.
 21. 16,11
 Socrates (*philosophus*) 264,14
 Sol 43,16. 57,7. 64,1. 269,25.
 286,6. 288,1
 Sollicitudo 134,16
 Sospita (*Iuno*) 131,14
 Spartiacus 1,8
 Stygius 49,1. 101,4. 138,10.
 139,20. 144,9. 269,23. 271,3

- Styx 140,2
 Superi 150,3
 Sylla 291,18
 Syria (dea) 196,4.25. 200,14.
 210,5
 Taenaros 1,7. 141,19. 143,14
 Tartarus 8,11. 29,4. 141,8.16.
 286,29 —a 14,12
 Terror 262,16
 Thebae 81,14
 Thebanus 84,13
 Thelyphron 42,1.14. 50,20
 Theron (*latro*) 158,12
 Theseus 21,15
 Thessalia 2,5.8. 4,20. 5,4.6. 24,
 20. 42,17. 43,7. 60,18. 250,25.
 281,16
 Thessalicus 23,10. 251,3
 Thessalus 69,3
 Thiasus 250,17. 251,13
 Thracius 86,20. 158,11. 166,21
 Thrasyleon (*latro*) 86,8. 14. 24.
 87,4. 88,7. 89,13. 90,1.12.24
 Thrasyllus 177,9. 178,9.21. 179,
 17. 180,4. 181,14. 182,1.14.
 183,6.14.20. 184,11. 185,5.9.14.
 23. 187,4.21. 188,1
 Tlepolemus 163,7. 164,4.14.
 177,16. 178,21. 179,18. 180,3.5.
 181,2. 183,8. 184,17. 186,24.
 187,7.12.19
 Tonans 131,11
 Tristities 134,17
 Tritones 99,20
 Tullianum 210,9
 Tyrius 252,9
 Uenerius 8,2. 127,26. 143,22.
 238,2. 265,17
 Uenus 32,3. 34,2.5. 37,17. 38,17.
 39,7. 68,28. 75,13. 97,3.9.15.
 98,1.5.8. 100,2. 102,7.10. 119,
 18. 120,22. 122,1. 123,25. 125,
 11.14.21.22. 126,7. 128,6.21. 129,
 21. 131,20. 132,7.15.29. 133,4.
 6.19. 134,1.10.21.25. 136,6.17.
 138,2. 140,7.10.19. 142,19. 144,
 24. 146,5.21. 164,22. 170,6.
 178,11. 196,26. 206,5. 217,24.
 261,26.26. 263,1.14. 264,27.
 267,7. 269,21
 Ueritas 181,17
 Ulixes 11,15. 264,11
 Ulixes 36,12
 Ultrices 187,1
 Uoluptas 147,1
 Vulcanus 32,6. 132,16. 146,18
 Zacynthus 159,5
 Zatchlas (*propheta*) 48,4
 Zephyrus 103,1. 107,30. 108,19.
 109,17. 113,18. 114,11. 115,17.
 124,9.17
 Zygia 131,12

Addenda vel Errata:

- p. 22, 11 in app. crit. *transpon.* VII 25 *post* VI 18
 p. 22, 15 " " " *pro* Sauppe *leg.* Seyffert *cf. Ind. vir. doct.*
 p. 24, 11 " " " *pro* balbutiens *leg.* balbuttiens
 p. 47, 3 *pro* musici *leg.* musici
 p. 51, 10 in app. crit. *pro* Traube *leg.* Stewech
 p. 80, 1 " " " *pro* de Roos *leg.* de Rooy
 p. 97, 16 " " " *pro* legere tur *leg.* legere-tur.

Stanford University Libraries

3 6105 012 564 337

CECIL H. GREEN LIBRARY
STANFORD UNIVERSITY LIBRARIES
STANFORD, CALIFORNIA 94305-6063
(650) 723-1493
greencirc@stanford.edu

All books are subject to recall.

DATE DUE

MAY 10 2006
APR 13 2006

